PL
248
R37F8
1922

Rasim, Ahmet
Fuhş-i 'atik

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

3614

احمد راسم

اسكی ماجرالردن

Rasim, Ahmet
18/82

فحش عتيق

Fuhş-ı ʿatīk

درسعادت ــ اقدام مطبعه‌سی

١٣٤٠

LIBRARY
JAN 14 1971
UNIVERSITY OF TORONTO

PL
248
R37F8
1922

احمد راسم

أسكی ماجرالردن

فحش عتیق

(هر حقی محفوظدر)

درسعادت — اقدام مطبعه‌سی

١٣٤٠ — ١٩٢٢

۱

فحشك سوقاق اورتالرینه دوکولدیکندن متأثر اولان یاشلی برذات دییور ایدی که :

— اون بش ، اون آلتی یاشلرنده ایدم . پدرم برشی آلمق ایچون بنی اوه کوندردی . اوکله اوستی ایدی . یوقاری یه چیقدم . اوطه‌ده والده‌می آغلار بولدم . کوزلری قیزارمش ، شاقاقلرینه لیمون ایله قهوه باغلامش ، صوڭ درجه‌ده کدرلی طوربیوردی . تیزه‌م‌ده یاننده اوطورمش ، بیلکلرینی اوغو - یوردی . صوردم :

— نه‌ڭ وار ، آنه‌جکم ؟ .

محزونانه جواب ویردی :

— برشیئم یوق ، اولادم ....

— اصلا یوق ، آننه‌جکم !.. بوحاله بر شیئم یوق دینیلیرمی ؟.. خسته‌میسك ؟

— دکل ، اوغلم ... مراقلانمه ...

صوفه‌یه چیقدم . سود ننه‌می کوردم . اوده عین تأثرله آغلایوردی . آکاده صوردم . اوده جواب ویردی :

— صوص ، یاوروم ، صوص !...

— نه وار سود ننه‌جکم ؟..

بیچاره‌نی هیچقیریق طوتمش ایدی . بنی قولمدن چکه‌رك اوته‌کی اوطه‌یه کوتوردی . هیچقیریغی آره‌سنده دیدی که :

— بزم (صاری کوزل) ده‌کی احبابمز (رمزیه) خانم یوقمی ؟

— اوت !.. نه وار .. اولمشمی ؟

— اولمه‌مش اما یورکنه اینمشدر !

— نه‌دن ؟

— قیزی فنا اولمش ...

بنده بر تأثر آلدی .

— یا !..

دیوب قالدم . سود ننه‌م ینه آغلامغه باشلادی . کوزلرینی سیلرکن دییوردی که :

— انشاءالله یالاندر !... بکا ایچمدن اویله کلیور ...

اودن آلاجغمی آلدم . دکانه دوندم . پدرم غایتله صوفی ایدی . بنی کورنجه :

— نه اولدك ؟.. يورولدكمى ؟

ديدى . ماجرايى آكلاتدم . اللى صاقلنه كوتوردى .

— او اوك قيزى فنا اولسون !... ايناني‌له‌جق شى دكل..

بونده يا برافترا وار ، ياخود بر ياكلشلق !..

زواللى باباجغم آغلامادى اما اوچ‌درت دفعه حيزلى حيزلى اوكسوردى ... بردورلو اوطوره‌ميوردى .

— حسبنا الله ، سن بيليرسك يا ربى !...

ديه‌حلالى كوملكنك قوللرينى صيغايه‌رق ابريقى كوستردى ، دوكمه‌مى اشارت ايتدى . آبدست آلدى ، اوكله نمازينى قيلدى ... حالا :

— حسبنا الله ، سن بيليرسك يا ربى !

ديوردى . آننه‌مك حالنى بيلديكى ايچون :

— آرتق هفته‌لرجه خسته‌در ... ذاتاً ضعيف ، خسته‌ تنى !..

ديه سويله‌نوب طوردى . اوكون معتاددن اول دكانى قاپادى . هر آقشام اوه برى آلمق معتادى ايكن او آقشام قهوه‌يه بيله اوغرامه‌دن طوغريجه اوه كيتدى . بن آشاغيده سود تينه‌مله قالدم . آننه‌م ايچون :

— ايكى دفعه باييلدى ...

ديدكدن صوكره :

— (رمزيه) خانم ايچون بوكونلك ، يازيناق ديورلر ... كنديسنى هيچ بيلميورمش ، حكيملر كتيرمشلر ، اوقوتمشلر ،

بزدوزلو كنديسنه كه‌ميورمش ... كاه‌بيلمزمى‌يا !... بونه‌يوز قاره‌سى !... صحيح ايسه كوزلرى كور اولسون ، ايچى ، باغرى چيقسون ... يومورجاقلر چيقارسون ...

ديه بد دعالر ايديورزدى .

بز قرق ، قرق بش سنه اولكى بويله برماجرانك احبا كوكللرنده حصوله كتيرديكى تأثره باقك . حكايه‌نك ساده‌لكنه دقت ايديله‌جك اولورسه كوريلورکه ايچنده فحشه اولمش ، اوروسپو اولمش كبى براسناد مستهجن يوق ... يالكز برفنا اولمش .. سوزى وار ...

بنم كنجلكمده‌ده قولاغمه آراده صيراده شو طرزده محاوره‌لر چارپار ايدى :

— فنا ايمش اما صوكره توبه‌كار اولمش . . شيمدى جونوق جوجق صاحبى برقادين ... قادين اما . . . اتكنك اوجنى كوره‌مزسك ... بش وقت نمازنده ، نيازنده ...

* *

— بزمكيلر آنلرله كوروشمزلر ... برآز آچيق‌صاچيقدرلر ..

*

— قومشونككيلر كيتمشلر ، بزمكيلرده هوس ايتمشلر ... دون كاغدخانه‌يه كيده‌لم ديديلر . . ديدم كه ، جمعه ، پازارك غيرى بركون يمككزى پيشيرمسكز . بنده قالمدن اذن آليرم ، برابرجه كيده‌رز . .

* *

— تحف شی .. یوزنی آچسه ایدی طانیه‌جق ایدم ..
شیمدی کلیرکن .. باقدم . برقادین بکا یاقلاشیور .. آ بزم
اوده‌جی دییوردی .. شاشیردم .. بچه‌سنی قلدیرنجه طانیدم ...
بالدیزم ایمش .. بزم قادینلرده آرتق اوماجی‌یه دوندیلر ..

*
* *

— دون امام افندی‌یه سویله‌دم .. برقاچ کشی وار ،
قهوه‌نك اوکنه اسکمله‌لری آتیورلر .. کسون غیر .. کسون
حرف اندازلق .. آرتق شرلرندن چولق چوجق چکه‌مز
اولدی ... بوذالت چکیلیر شی دکل ..

*
* *

— ... افندینك کلینی بر عجایب ... غالبا مکتبلی
ایمش ... کچن کون دکانه کلمش ایدی ... دیمی ، دیوانه‌می ،
نه‌در ؟ ... یوزنی بر آچار ، بر قاپار ، دکاندن طیشاری‌یه
باقار ، .. کولر .. آز قالدی قوغه‌جقدم . بزم دکان آلیش
ویریش یری اما بودورلو‌سی دکل ..

*
* *

ماشاءالله !... بزه خبر یوق .. بزم بکارله برابر (چیرچی)یه
ها ! ... نه‌لر کوردیکز باقه‌لم ؟ ..
— نه کوره‌جکسز ؟ .. آرابه ایله بر آشاغی‌یه بر یوقاری‌یه
پیاسه .. دورت دانه قاقاوان قاری ... صورتلرینه‌ویرمشلر
بویایی ... چکمشلر راستیقی ... (یوسف)ك حالنی کورمه ..

قدینك بری باقوبده آز صبریتدیمی ، دوداقلری قولاغنه واریبوردی . .

— ای صوکره ؟

— صوکره‌سی ، دیدم که ، بن بویله رزالت ایسته‌مم . بری کورور ، اودن طویولور . . . آلت اوست اولورز . . آنك اوزرینه براز دها کزبندك ، دوندك . . .

*
* *

— بوشامش . . . هم‌ده طلاق ثلثه ایله ! . .

— سبب نه ایمش ؟

— اذنسز چارشویه کیتمش ! . . .

— اما یاپدك ها ! . . .

— نجه‌سی‌ده بویله‌در . . . بوکون چارشویه کیده‌جکنی سویله‌مه‌ین قادین یارین فلان یره کیده‌جکنی‌ده سویله‌مز . شبهه ایی شی دکلدر ، انسانی ورم ایدر . .

*
* *

— انشاالله ! . . . سوز کسیلدی .

— کسیلدی ایدی اما صوکره‌دن واز کچدك .

— نیچون ؟

— آناسی یوق ایمش . . ئولمش . . . آنالغی ده وقتیله قائن پدرك قاپاتمه‌سی ایمش . . . نه‌دن صوکره نکاح اولمش ایمش ! . .

*
* *

— اوه كلدم كه بزم قيز دكيشمش . . . قاشنه واستيق چكمش... راستيقها... آل سكاراستيق... آندمشامازى ... صيجاق صو ، صابون ...

— جانم ، دها چوجق ... نه بيلير ؟

— انسان نه بيليرسه چوجقلغنده اوكرهنير.... قباحت اونده دكل ، آناسنده . . آكده بولاشىده . . . بزم آلت يانمزده كيلرله قونوشمه ديه اوقدر تنبيه ايدرم . . بن نه يايهيم ، كليورلر دير ، ينه قونوشور ... بوسفر آكده جوابى ديكدم . . يا بن . . يا آنلر . . ديدم .

*
* *

— ياهو !.. باتماديغمزه بيك شكر .... بونه حال ؟ . . قنديل آقشاميمى ، وروسپو بايراميمى ؟.. توء .. الله بلالرينى ويرسون ... بونلرك بابالرى ، قوجهلرى يوقمى ؟... هله شونك بچمنه باق . . . حمام بوغچهسنى قيچنهمى باغلامش ، نه خلطه ايتمش ؟...

*
* *

— نرهدن كليورسكز ؟

— (نوريه) خانملردن ... الله ويرمهسون ، قيزى ياتاقلره دوشنمش ...

— واه ، زواللى واه !. . .

— اما بز وقتیله سویله‌دك ... او حریفه ویرمیك ، آنك

بك اوغلانده کیربندیسی ، چیقیندیسی وار دیورلر ، دیدك .

دیکنه‌مدیلر ، ویردیلر . . . مکر وارمش . یاوروجق فرقه

وارمش . . . قورمش ، قورمش برشی ده سویلیه‌مه‌مش . .

بابا دکل که ، اژدرها !.. لافی سویله‌تیر ؟.. ایشته النهایه

یاتاغه دوشمش . . آمان . . اللهم ، سن بیمکنی صاقین ،

حمال ولسون ده اوینی بیلسون . . . الویرر !..

٢

فحش عتیق ، شیمدیکنك یاننده آنتیقه کبی قالیور. کویا اسکی روما ، یونان شنایع زنائیه‌سی ینه بیزانس دیارنده فیلیز ویریر ویرمز دال بوداق صالدی. اویله ظن ایدیله‌بیلیر که قدیماً آفریقا سواحل شمالیه‌سیله شرقه (سوریه) ، شرقی روما ایمپراطورلغی حوزه‌سنه غربدن جوشوب کلن انفاس هوا ، ینه بواقلیمده کردبادلر چویرمکده‌در . اوت، غرب وساطتنه کوندیکی مدنیتی ایله برکره دها شرقلك ازالهٔ حیاسنه ال اوزاتدی .

بزه دیرلر ایدی که حرب ، مدنیت جهانك اك مهم عوا- ملندندر . مکر اویله ایمش !...

بلکه قرق سنه اول ایدی . او زمانلر (دارالشفقه)ده ده مکتبدن فرار هنوز بیلنمیوردی. فقط آیده بر اذنلرده بعضاً جمعه آقشامی کلیوب جمعه ایرتسی کلنلر بلیرمکه باشلامش ایدی. جمعه کونی ساعت اون بری بش دقیقه کچیرمکی عفو ایتمیوب

درحال جزای سزاسنی ویرمکه قالقیشان مکتب ، بالطبع بر کونلك تجاوز مدتی اصلا نظر مسامحه ایله کورهمز ایدی . بر اذن آنی ایدی . جمعه آقشامی اولرمزدن عودت ایتدك . آقشام نمازینی قیلدق . دقت ایتدك که آرقداشلرمزدن بری ناموجود !.. نصل ؟.. ناموجود !..

امین اولك ، بتون صنف ارکانی خاجان ایچنده قمش ایدی . مبصرلر اطرافمزی آلدیلر . صوریورلردی :

— سزه برشی سویلهدیمی ایدی ؟

— خیر !...

— عجبا خستهمی اولدی ؟

— بن اوکا اوستی (بایزید) ده راست کلدم . خستهلکی فلان یوق ایدی .

— ایچکزده اوینی بیلن وارسه تعریف ایتسون ده شیمدی خدمتجی یوللایهلم ...

— (داود پاشا) اسکلهسنده ، ترامووای یولندهکی بقالك اوستندهکی او ...

*
* *

یاتسو نمازینی قیلدق . قوغوشلره چکیلدیکمز اثنادهایدی که خبر کلدی .

— اونده ده یوق ایمش ... اورادن ده مراق ایدیورلر ایمش ...

عجبا بزم آرقداشه نه اولمش ایدی ؟ مطلقا باشنه برقضا کلمش اوله‌جق !...

صباح نمازینه قالقدق . رفیقمزك یاتاغی بوش ایدی . آلیشیلمامش برحال !... اوت... اوت ... مطلقا باشنه برقضا کلمش اوله‌جق !... هم اونده‌ده یوق ایمش ! ... فقط نره‌یه کیده‌بیلیر ؟...

*
* *

اوکله یمکی دودوکی چالدی . .. طعامخانه‌یه ایتمك اوزره حاضرلانیوردق . پنجره‌دن کوردك : مکتبك دمیر قاپوسی آچیلدی . بزم آرقه‌داش ایچری‌یه کیردی .

— اوح !...

اوح ، اما بز ینه آرقداشمزی کوره‌مدك . مکتبه کیرر کیرمز مبصرك بری قولندن طوتمش ، طوغریجه حبسخانه‌یه کوتورمش !. . . حال بوکه مکتبجه بویله جرملر اذنسزلك ایله جزا کوروردی ، حبس ایله دکل ...

بو ، بزه مراق اولدی ... فیص قوص ، فیص قوص ... مبصرك یوزی کولدیکی برزمانده ، مسئله‌یی صوردق . صورار صورماز حریفك قاشلری چاتیلدی . بزه :

— بلکه‌ده طرد اوله‌جق !..

دیدی ، یوریدی .

— نه !... طردمی ؟... آمان یاربی !...

اوچ ، دورت آدیم صوکره دوندی ، دیدی که :

— کلدیکی زمان کورمه‌دیکزمی ؟

— کوزدك :

— نصل کوردیکز ؟

— ؟

— (قانون) ایله کلدی ...

او تاریخده (قانون)، شمدیکی (انضباط) مأموری یدی. مبصرك بزمله محاوره‌یی اوزاتمق ایسته‌دیکنی یوزندن آکلار آکلامازینه صوردق :

— نه یاپمش ؟

ذاتاً عبوس اولان وجهنده درین براغبرار کوروندی . دیدی که :

— غلطه‌یه کچمش !...

نه ؟... (غلطه) یه کچمك !... معاذالله ! . یاساق !.....

ایواه !..

— ژورنالی‌ده وار !...

— ؟

— (غلطه) ده فنا بریرده اوطورمش !...

او زمان ، (فنا بریر) ی کیم بیلیر ؟... آکلامادق ... آغزمزی آچدق ، طوردق ... فقط او ، دوام ایتدی :

— آرپه صویی ایچرکن ... قانونلر یاقه‌لامش !..

بر برمزه باقیشدق .... آرپه صـویی ؟.... کیم بیلیر ، نه دورلو صودر !

— انسان کافر اولور !

کافرمی اولور ؟.... نعوذ بالله !.... توبه ، استغفر الله ؟...

— دمیندن آناسی‌ده کلدی .... مدیره یالواریـیوردی... مدیر ، النده ژورنال ، دیـیوردی که :

— بن مکتبك اخلاقنی بوزه‌مام. بونلر ملت یتیملریدر... اویله کارخانه محللرینه کیدن بر افندی ، بو مکتبه صیغه‌ماز !..

بزم ایچون معناسی مجهول بر کلمه دها !.. کارخانه !...

فی الواقع بن آره‌ده صیره‌ده سود کار خانه‌سی... یوغورت کارخانه‌سی . دیه مرکب برایکی تعبیر ایشیدیرایدم... اما بویله چیر چیپلاغنی ایشیتمه‌دم ایدی . دیدم که :

— اوراده نه وارمش که ...

سنمیسك صوران ؟... او آنده یوزمه :

— صوص !..

هجاسنی اوفورن قاصیرغه قوتنده دهشتلی بر نفس اوردی. صوصدم ؛ طوکدم ، قالدم ....

اوت ... بزلر ملت یتیملری ایدك ... اویله کارخانه محللرینه کیدن ، بزم یاتمزه کلمه‌ملی ایدی . ساده بزمی ؟... بوملت یتیم دکلمی ایدی !.... حالا نه‌در ؟.... هانیا ، اوقانون ، اومبصر

او مدیر ، او مکتب ؟... هانیا ، او قاصیرغه قوتنده صوص
اوفورن اوقانون . نفس ؟ . . . اونفس که ، آنی شیمدیکی
رزائل اجتماعیه‌توکروك حالنده‌یوزمزه چارپدیغی حالده‌طوکوب
قالمق شویله طورسون ، طویمیورز بیله !

٣

بنم ده مشهودات ومسموعاتمه اعتماد بیوریلورسه امین اولك که سیئات اخلاقیه‌نك هر نوعی ساریدر . وسائط سرایتك باشلیجه‌سی ده « سوز » در . . بوسببله ایستر وجاهاً ، ایستر غیاباً اولاد واقاربك علیهنه :

— بوچالیشمیور ؛ چاپقین اوله‌جق .

— خایلاز اوله‌جق . . .

— طولومباجی اوله‌جق . . .

کبی توبیخاتی اسیرگه‌یك ، سویله‌میك . حتی دوشونمه‌یك . اسلافك :

— الله اصلاح ایلسون !

تعبیرینی بیله اسراف ایله‌میك . حتی فحشه ، آواره‌لکه عائد مناقب وروایاتی :

— او ، آ کالاماز ، دها بریاشنده !

حکمیله ننه‌ده کی چوجقلرك یاننده نقل ایتمکدن‌ده حذر

ایدك . اجدادك « یورمق » دیدیکی فعللردن چکینك. آغزمز قوپه ، پارماقلرمز قیریله ایدی‌ده سویلیه‌مز ، یازه‌مز اولایدق. سنه‌لردن بری بوملت معظمه‌یه نه‌لر یوردق ایسه هیسی ظهور ایتمه‌دیمی ؟.. تربیهٔ اطفال وشبان ده‌ده بونحوست تماماً موجوددر. هرهانکی برسوز تکرر ایتدکجه آلیشقانلق قوت بولیور. بزم خوی ، اعتیاد دیدیکمزده تکرر محصله‌سی دکلیدر ؟

ایچه خاطرمده‌در که مبصر محبسده‌کی آرقه‌داشمز ایچون بزه « غاطه » « کارخانه » سوزنی سویله‌دیکی آندن اعتباراً بن بوایکی کلمه‌یه بال مومی یاپیشدیردم . شیمدیلك درسم بوقادار ایدی .

مکتبده موسیقی‌ده وار ایدی . (ذکائی) دده مرحوم کبی کامل وعارف براستاد مشق ایدییوردی . بومناسبتله مکتبه غالبا بر (هاشم بك مجموعه‌سی)قاچیرمش ایدك. اوت، قاچیرمش ایدك . چونکه (دارالشفقه) کندیسنك مجاناً ویردیکی درس کتابلرندن ماعدا مطبوع، غیرمطبوع هیچ براوراقك نزدمزده بولونماسنه مانعت ایدر، ایچمزدن برینك دولابنده، اوسته‌نده بویوع اوراق مضره (!) ظهور ایتدیمی درحال شدتله تجزیه ایلردی. یا او کونی ، یاخود ایرتسی کون ایدی که مجموعه‌یه کوز کزدیر- یرکن برصحیفه‌سنده ، حالا حافظه‌مده منقوش قالمش اولان بر (اوج) شرقینك :

« غلطه‌ده كوزل چوقدر »
« هیچ برندن وفا یوقدر »
« كل یاناقدن كوزل اوپدور »
« ئه‌لادو ، ئه‌لادو ، ای چشمی آهو ... »

قطعه‌سنی كورمیه‌یمی ؟... غلطه ! . . كوزلی چوق !. . وفا ؟... اوزمانك ادرا كنجه محله آدی .... كلی یاناق!.... اوپدور !.... بونلرك هپسی آكلاشیلیور اما :

— ئه‌لادو !

نه‌در ؟... (علاوه‌لی لغات عثمانیه) ده بیله یوق !...

فقط اوراده یوق ایسه بزم محبوس آرقه‌داشمزده ده یوقمی ؟ . . . آرادن بش آلتی كون كچدكدن صوكره مكتب مجلسنك قراریله بش آی اذنسز قالمق شرطیله مدت محبوسیتی جزای كافی كورولدیكی ایچون اطلاق ایدیلدی . قاووشدق .

زواللی . . . چومه‌لوب اوطوروله بیله‌جك قدر وسعتی اولان كونش كورمز ، هوا آلماز برحجره‌ده بش آلتی كون قوزی اتمك بیه‌رك تخته‌لر اوزرنده قالدیغی ایچون یوزی قاره برصاریلق پیدا ایتمش ، زبون ، بی مجال قالمش ایدی .

ایلك سوزم ینه (غلطه) اولدی .

— سنی (غلطه)ده قانونلر یاقالامش ، اویله‌می ؟

صولوق دوداقلری قیمیلدادی .

— صوص !.. صوكره سویله‌رم . .

سویله‌سه ایدی اولمازمی ایدی ؟... مگر اولماز ایمش ....
چونکه صیقی تنبیه ایتمشلر !....

— آرقداشلریکه بوبابده هیچ برشی سویله‌میه‌جکسك ...
سویلر ایسه‌ك سنی مکتبدن طرد ایده‌رز .

دیمشلر ... اوطه‌دن چیقارکن تنبیه‌علی‌التنبیه اوله‌رق اوزرنده :

— حتی بویله تنبیه ایتدیکمزی بیله سویله‌میه‌جکسك ...
قیدینی علاوه ایتمشلر ...

بوتهدیدی بکا باغچه‌ده کزینیرکن سویله‌دی . هم ده قورقه
قورقه . ایکی کلمه‌ده بر آرقه‌سنه دونیور ، مبصرك نظرینی
کوزتلیوردی . بالطبع بوجمله‌لر کسیك ، کلمه سوزلر نوعندن
ایدی . تعبیر عامیانه‌جه بن آنك (افاده) سنی ایرتسی کونی
ویا آقشامی آله‌جق ایدم .

تخمینمده طوغری چیقدم . کیجه مذاکره‌سنده ایدك .
مبصرك ، مدیرك درسخانه‌یه کلمه‌جکلرندن امین اولدیغمز آنده
ایدی ، کندیسنه :

— آ ! کلات باقالم .

دیدك . اوتوز اوچ آرقه‌داشدن دونکلرده داخل اولدیغی
حالده سوزوله سوزوله سکز کشی قالمش اولان بتون صنف
سراپا قولاق کسیلدی . اوده نقل ماجرایه باشلادی .

— آننه‌م ، دیدی که ، سنی خاله‌ك پك چوق کوره‌جکی
کلمش . یارین اونوتمه ، کیت ، النی اوپ . باق ! سکا بر کوملك
دیکمش ، کتیردی .

ایرتسی صباح، اوکله اوستی اودن چیقدم. (آرقه‌داشلردن برینی کوسترەرك) شانیه بکا (بایزید) ده راست کلمش ایدم. ایشته، طوغری خاله‌مه کیدییورده . . . . کیتدم، أوده ایمش. النی اوپدم . بن آنا یاریسی‌یم ، بنی هیچ کلوب کورمیورسك دیه سیتملر ایتدی . خاله‌مك اوغلی (صلاح‌الدین) بك واردر . بن آکا (آغابك) دیرم. اوده کلدی. قونوشدق کوروشدك . قالقدم ، ینه خاله‌مك النی اوپدم . اوده بنی اوپدی ، سودی . اودن چیقدم ، چیقمادم ، آغابکم یتیشدی . بکا :

— کل سنی بر آز کزدیره‌یم !

دیدی . آغیر آغیر کوپری باشنه ایندك . باقدم که (غلطه) طرفنه کچه‌جکسز ... دیدم که :

— آغابك، (غلطه) بزه یاساقدر !

آلدیرمادی .

— تراموایه بینر کچرز ...

— اولور !

دیدم اما یورکم ینه آتیوردی . غلبه‌لق ، غلبه‌لق !... بز یوریدك ، یوریدك . بر یوقوش طیرمانیوردق .. بو یوقوش‌ده مردیون مردیون .. چیق بره‌چیق!... بریره کلدك. آغابکم، بردن بره طوردی. اطرافنه باقدی. بن برشی بیلمیورم آ... بکا :

— سن بر آز طور !

دیدی ... طوردم . طوردم اما صولزده‌کی أو کبی بر
یردن بر سس کلدی .
— ئه‌لادو !
ئه‌لادو می ؟... بن بونك معناسنی (علاوه‌لی لغات عثمانیه)ده
بوله‌مامشیدم . صوردم .
— ئه‌لادو نه دیمك ؟
— روجه (کل !) دیمك !
— یا آ ... نه‌دن بیلیورسك ؟
— بن (کرید) لی دکلمی‌یم یا !
— صحیح ... صوکره ؟
— صوکره‌سی برقاپودن کیردك... قیصه بویلو، شیشمان،
ممه‌لری دیو آناسی ممه‌لری کبی صارقیق ، یوزنی باصیق بر
قادین بزی قارشیلادی. یالاندن کولیوردی. آغابکمه‌دیدی که:
— آسپازیا ... سنی . . بکله‌یور ... سکا طارغیندر .
دون ایچون کله‌جکم دیمشسك ، کلمه‌دك !...
— چوق ایشم وار ایدی ... نره‌ده ؟
— یوقاریده !..
آغابکم‌مردیونلری‌تالاشله چیقدی. بن‌ده چیقدم. صوفه‌ده
بزی. قادین‌دها قارشیلادی. کوزسه کزی، نه‌قاشلر. نه‌کوزلر ..
راستیقلی ، سورمه‌لی !... اوقدر کوزل‌که ...
— چوقمی ؟

— چوق نه دیمك ؟

آکلادم . بزم (اوج) شرقی توکلی یاپیلمامش !....

— قادینی کورملی ایدیکـز... آغابکمه نه‌لر سویلیوردی :

دیلی بر از قبا اما لاف سویلیوردی .

— نه دییوردی ؟

تقلیده اوزه‌نه‌رك :

— آخ !.. صالاخ ... سن بنی یاقد .. ین !..

بوڭ صنف آرقه‌داشلری قهقهه‌لری صالیویردك. همیزدە

آغزندن برر :

— سن یاقد .. ین !...

فیرلادی .

— صوکره!... بنی اشارت ایتدی ... آغابکم، دیدی که،

کوچوك قرداشم ... او آرالق اوطه‌نك قپوسی اوروندی .

او قادین ینه :

— ئه‌لادو :

دیدی . ینه بزم (علاوه‌لی لغات عثمانیه) خاطره‌کلدی .

— ئه‌لادو ، نه ایدی ؟

— کل !...

— ها ها !... ئه‌لادو ، ئه‌لادو ! ای چشمی آهو !..

— برده باقدم که ایچری‌یه النده بویوك بارداقلرله بر

حریف کیردی . اوچ بیقلی ایدی ..

— اوچ بیقلیمی ؟

— اوچ بیقلی ؛ بیغنك بریده یاناغنده‌کی بك اوزوندن بویومش... بارداقلری‌اوکمزه قویدی... آغابکم ، دیدی که... بونك ضرری یوقدر ، آرپه صوییدر ، ایچ ... بیاض کوپوکو صاریشین بر صو !...

— ایچدکمی !

— ایچدم .... آغزیمی بوروشدیردی . برده اوزون اوزون کسیلمش پینیروار ایدی ... دها آغزمه آلمه‌دن الدن آتدم ... فنا فنا قوقیوردی ... امان‌الله !... آغابکم‌له‌اوقدر برکولسونلر ، برکولسونلر !... شاشیردم قالدم... اوتاندم.... بن نه بیله‌یم ، پینیری قوقمش ظن ایتدم ... هر نه‌ایسه ! اونلر کولدیلر... بن اوتاندم... آرادن‌یاریم ساعت بیله کچمه‌دی... ینه :

— ئه‌لادو !

دیدی .

قالین قفام ، بو دفعه (ئه‌لادو) نك معناسنی اوکرنمشیمدی . صورمادم .

— دیردیمز ایچری‌یه اوچ ، دورت قادین دها کیردی . هپمزده بر حیرت !..

— نه‌ی صوکره ؟

— کیردیلر... کوکسلری آچیق !.. هله برینك صاچلری قیچنه وارییوردی ... هپسی راستیقلی !... سورمه‌لی !...

گیرر گیرمز ایچلرندن بر دانه‌سی... بر دانه‌سی اما ... اك گوزلی..
کندی کندیمه :

— غلطه بو !... گوزلی چوقدر !...

— ایشته اوالك گوزلی بنم بوینمه صارلوبده ایکی یاناغمدن اوپه‌سو نمی ؟

ینه هیمز کمال حیرتله :

— یا !...

— یا !... برك دیبنه‌گیده‌جك ایدم... بر آغابکمك یوزینه باقدم ، برده اوالکی قادینك !.. بر قهقهه چیغلغی دها قوپدی... ترله‌دم ، صیقیلدم ، فنا اولدم !... چونکه ایش ، ناموسمه طوقونور کبی اولدی . آغابکم اوراده دکل ... النی قادینك بلنه آتمش . متصل آرپه‌صونی ایچیور ... اوته‌کی قادینلرده‌ده أل چیرپه چیرپه بر شرقی ، بر شرقی ... هم رومجه !...

« سودم سنی .. آه !.. ناسه‌پو ثه‌لنی »
« مازی مازی ماتیس قایمه‌نی »

— بر شرقی دها !...

— باقدم که ، آقشام اولیور ... آغابکمه دیدم که بن گیج قالدم .. گیده‌یم !.. بردن بره قیزدی ... اولماز !.. دیدی... آمان آغابك .. مکتب !... ینه قیزدی ، سن مراق ایتمه ... بن سنی یارین آلیر گوتوریرم ... آرتق نه حاله گیردیگمی

صورمايك ... نه باباىم ... آغالك !... طوردم . . . هپكز
كوزمك اوكنده ايديكز ... كندى كنديمه :
— شيمدى اونلر صويوتمشلردر، آقشام يمكنه كيتمشلردر..
يوقلامه اولمشدر .. بن يوق ... أيواه !..
ديه دوشونيوردم ..
بيلمم كه نه اولدى؟.. قاپودن ايچرى يه بر حريف كيردى.
آغابكمك يانندهكى قادينه روجه :
-- ئهلادو !
ديەرك روجه كفرلر ايتمكه باشلادى .
آغابكم درحال آياغه قالقدى ... حريفه بر توقت ...
آتدى ... او ، قوجه آرپه صوبى بارداغنى باشنه اوردى . .
حريف قان روان ايچنده ... اوك ايچريسى قاريشدى ...
باغيران باغيرانه ... بن بيتدم ... ايواه !.. ئولسهم دها اي
ايدى ... ايچرى يه برطاقم آدامل طولدى ... بردە(قانون) ..
قارشيمه ديكيلدى .
— يورى باقه‌يم !
ديدى . كوپرى باشندەكى قارەقوله كوتوردى . اورادن
باب سرعسكرى يه .... ايرتسى كونده مكتبه كلدم ....
ديوانخانەدن عكس ايدن دودوك بزى ياتسى نمازينه دعوت
ايديورىدى . قالقدق .... يدى كشيلك ظابور يوريوردى .
صوردم :

— او قادینلر ، چوق کوزلمی ایدی ؟
باشنی صاللادی ، دیدی ایدی که :
— چوق کوزل، چوق کوزل... هله اوراسته‌کی قاشلری..
سورمه‌لی کوزلری !. بن‌ده ایچمدن :
— اویله ایسه ته‌لادو !
دیدم .

٤

بن آرقداشدن درس آلدمى . آنادمى . آرتق فحشك معناسنى ، بولنى اوكرەندم ظن ايتدم . ذاتاً خلاصەسى :

— راستيقلى قاش ، سورمەلى كوز .... خالەنك اوغلى !..

دكلمى ايدى ؟... دوشونمكە حاجت بيلە يوق ..

بنمدە خالەم ، خالەمكدە اوغلى وار . . . هم بندن بش آلتى ياش بويوك !..... هلە بر اذن كونى كلسون !...

كلدى !... طوغريجە اوە كيتدم .. والدەنك النى اوپدم ، ديدم كە :

— مساعدە ايدرسەكز ... چوقدن برى خالەمى كورمەدم .. بو كيجە اورادە قالەيم ... يارين ايركن كليرم ...

ديدى كە :

— بنمدە كورەجكم كلدى ، برابر كيدەلم ..

دها اى !... كيندى ، اورتوندى ، بولە دوزولدك . آرقەسو قاقلردن — چونكە او زمانك قادينلرى جاددەدن چكمزلردى —

(طاش تکنه) لردن ، (بوزطغان کمر) ندن ، (تیریاکی چارشو)سنك اوست طرفندن ، (فنجانجیلر) یوقوشندن ، (مصر)چارشوسی ایچندن کوپری‌یه واردق . (قاضی کوی) اسکله‌سنه کلدك .

(۲) نومرولی واپور دیه متعارف واپوره بیندك . والده ، قادینلر طرفنه کیردی . بن ده قادینلر طرفنك پرده‌سنك تا یانینه اوطوردم . آره‌مزده پرده‌نك عدم شفافیتی حائل بولونیوردی . اوقدر که ایکیمزك آیاغی همان یان یانه ایدی . حتی بن آرقه‌یه کریله‌رك کندیسنه سوز بیله سویلیوردم .

شیمدیکی آدی (سیر سفائن) ، او زمانکی آدی (ادارهٔ مخصوصه) ، بوندن اول ده (ادارهٔ عزیزیه) ، (فوائد مخصوصه) اولان بو اداره واپوری من القدیم تنبللکی ، عدم انتظامی سائقه‌سیله بر درلو حرکت ایده‌میوردی .

شمدی بیلدم . ینه چرخی دونمه‌دی ، صو ایچدم ، ینه یوزومه‌دی .

تنهالقده وار .. ارککلر طرفنده اون اون بش کیشی ، قادینلر طرفنده‌ده اوچ درت قادین ! .. هپ ده نه قوقونا ، نه طوطی ، نه ده قوریچه ! .. والده ، نخودی فراجه‌لی بر خانم . طور وقیافتندن خدمتچی اولدیغی متظاهر ، یالکز بورنی ایله کوزلری کورینور چوپور بر مندبور ... ایکیده برده پرده‌یی آچوب سالته‌لی ، شالوارلی ، پوص بییق ، قالین ، سیاه شمسیه‌لی قوجه‌سنی چاغیراراق قولاغنه بر شیلر فیصلایان طربزون چارشافلی بر

قادین ، اویله تخطر ایده بیلیورم که یدی سکز یاشلرنده بر ده قیز چوجغی وار ایدی.

واپور فوصلادی ، فیصلادی.. ماکنه سی ایصلیقلر چالدی ، خورتلادی ، اما بز ینه بر مزده راحت !.. اوزمان ، کوپری بویله دکل ایدی . علی العجائب بر اسکله ایدی ...

وقت وساعت کچمش اوله جق که خلاط آلمق ایچون مدخلده بر کوردلتی قوپدی . واپورك چرخلری دونیور ، دکیز کوپوکلنیوردی . مبارك صابونلانیورمی ایدی ، نه ایدی :

قپودان ، اوتدورمش اوله جق . . . بر دودوك ! . . . بر دودوك دها !... الوداع !.. کوپریدن آیریلیورز ! آمان افندم !..
اسکله دن بر تلاش بر مادام سوکدی ... باغیرییور ...

— قپیتان ... طور !...

ذاتاً قالقان کیم ؟... بلکه بر جاریکدن بری چرخلر دونیور ، بر قاریش یول آلمادق ... هر نه ایسه ... خلاط آلان چکیلدی . اوده واپوره کیردی .

او زمانك موداسی... باشده زفته بویانمش ظن ایدیله جك درجه ده ، سیاه ، دورلو دورلو طوکدورمه ، صناعی ، رنکارنك قبا جیجکلرله مملو حصیر بر شاپقه ، صیرتده قویو نفتی ، عادتا فرمه لی بر انتاری ، آنك آلتنده ما کنه لی بر طوپوز . آنك ده آلتنده مالاقوف بر فیستان ، دها دها آلتنده قیصه قونجلی بر بوطین اما چورابلر غیر مشهود ... یالکز

کردن طرفندن کوبك اوستنه قدر صارقیق بویوندن آتمه آلتون ویا قاپلامه بر قوردون ، بلده کوموش ویا اورمه بر کمر وار ایدی ...

واپوره کیردی . کیردی اما او وقتك اصطلاحنجه :

— فینك آته‌رق ،

کیردی .

ایکی اوموزك ایکیسی‌ده وضعیت طبیعیه‌دن فیرلاق ... کوکس ایلری ... ممه‌لرجانبی تومسـك ! ... بل کویا اینجه ، فقط کوکرته قسمی خوشور !...

صوك مشتری اولدیغی ایچون ، دقت ایتدم !

قاشلر راستیقلی ... کوزلر سورمه‌لی!.... مع‌هذا افضلات‌ده وار ، قولاقلر کوپه‌لی ، قوللر بیله‌زیکلی ... پارماقلر یوزوکلو!...

او آنه‌قدر کورمه‌مش ایدم ... یوز عنادینه بیاض ... یناقلر آچیق ویشنه رنکنده قرمزی !. درحال آکلادم ... بزم زواللی آرقه‌داش .. ناقص کورمش !.. حمداولسـون ، بن تماملادم !.. اوت .. تماملادم ، فقط یوره‌کمده هوپ هوپ آتدی . چونکه کال استعجالندن قلبنی طوته طوته تاقارشیمه کلدی ، اوطوردی .

بکا الیله ینه قلبنی طوته‌رق :

— آخ !... آمان !... بایلدم !...

دییوردی .

— بزم والده‌ده ، نه‌حساس ایمش : ... اوقالین ، صوکچمز

پرده‌نك آرقه‌سندن قارشیمده كنی سزمش !... نظر شفقت و صیانتی درحال او سطح كثیفدن کچه‌رك معروض قالدیغم لوحهٔ غرای اغفالی كورمش ...

اوسویلیوردی ، برالده اوموزیمی دورتیوردی .

برسس :

— هو! راسم ، راسم !... باشكی چویر !.. دکزه باق !...

آه !... اونه بویوك حس اطاعت ایمش كه آنی ترك ایتدیكم آندن بزی مهجور لطفیم !..

درحال ، باشمی چویردم... واپورك چرخلرندن فیشقیروب جوشان كوپوكلر كوزلرمی آلیوردی . برآز صوكره (سرای بورنی) حذالزینه كلمش ایدك . برسس :

— كوزلككز دکزه دوشه‌جك !..

دوندم . سویله‌ین والده دكل ایدی ، او ایدی !... فقط نه‌طاتلی برسس ایدی !.... دیدم كه :

— دوشمز !.. قولاقدن کچمه‌در !..

برسس دها ...

— قولاغكی بكا ویر !.. باشكی چویر !

بووالده‌نك سسی ایدی !...

آه !.. اونه مؤثر برصدای تنبیه ایمش كه باشمی‌ینه برآنده چویردم .

كوپشته كنارندن آنك الا كوزلرینك پارلادیغنی ، تیتره-

دیکنی ، دود قلرینك بیاضلاندیغنی کوردم . . آکلایوردم که بنی قیصقانیوردی ... عجبا قیصقانیورمی ایدی ؟... یوقسه... اوت ... یوقسه صاقینیورمی ایدی !.. ینه یوقسه .. چونکه ایکیده برده پرده‌یی آچوب باقیینور ، . . کوپشته آراسندن یوزمه باقیوردی ... بنی برتهلکه‌ده‌می کوریبوردی ؟ بردرلو آکلایه‌میوردم .

ینه برسس ؛ اونك سسی :

— بوخانم ، سزك والده‌کزمیدر ؟

— اوت !

— ها ... آنك ایچون !..

ینه برسس دها !..

— هو ! راسم !.. باشکی چویر باقه‌یم !...

درحال چویردم ...

آه !.. اونه روح نواز برتهدید ایدی که تأثیریله تا (قاضی کوی) اسکله‌سنه‌قدر بردها دونمه‌دم: حتی او، الندەکی شمسیه‌سیله بجاغمه خفیف خفیف اوردیغی حالده!... اوزمان ینه آکلامش ایدم که بوقادین آریه‌صوینی ایچمش ایدی!... ذکامه نه‌دیرسکز؟.. البته ماشاالله !. دکلمی ؟...

اسکله‌یه چیقارکن، آننه‌م صیقی صیقی بیلکمه یاپیشدی... یوریبوردق. ینه قولاغمه اکیلدی .. زیرا اوزمانلرده قادینلر ایچون‌سوقاقده سسلرینی ایشیتدیرمك معیبات‌دن‌ایدی. یاواشجه،

نفسنك حرارتندن بكا نه‌قدر دوشكون اولدیغنی احساس ایده
ایده دیدی‌كه :

— اوغلم ، بونلر فنا قادینلردر !..

اوت ، بیله دییه‌مه‌دم ، چونكه بن بیلیوردم ... او آرپه
صوبی ایچمش ، راستیق چكمش ، سورمه چكمش ...
دوزكون سورمش ایدی !...

٥

والده‌نك انى بيلكمه‌ده ، سوزى قولاغمده يوريدم اما كوزم اوكده . عقلم ينه آرقه‌ده ايدى . ظن ايدييوز ايدم كه هر نظردن دها مشفق ، دها خاطرنواز بر نظر بنى تعقيب ايدييوردى . آزاده شوفرق وار ايدى كه بن اونظردن بر آز قورقيوردم ، آننه‌مك نظرندن ايسه ... آه!... آنك نظرندن قورقيوردم ، آنك بنم ايچون قاچ كره آغلامش اولديغنى كورمش ايدم ، خسته‌لقلرمده ياتاغمك باشنده درين سكوتلر آراسنده آهلر ايتديكنى . بكا باقديغى زمانلرده كوز ياشلريله كولومسه‌ديكنى بيليوردم . فقط اوته كينك نظرنده‌ده ... برشيلر وار ايدى ... عجبا اوشيلر نه ايدى ؟..

مكر شباب ، بويله مجهولاتك مفتون حلى ايمش ! ... بيلمم نه‌اولدى ؟.. حالا بيله‌ميورم ، هانكى بر تحسس ايدى ، بردن بره آرقه‌مه باقدم ... حقيقةً سويملى بريوز ! راستيقلى قاشلرى ، سورمه‌لى كوزلرى ، آلديقلى دوداقلرى ، بكا او آنه قدر هيچ بيلمه‌ديكم شيلردن برشيلر سويليوردى !..

اوت ، هر حقيقت كوزلدر ، بر حقيقت اولان (فحش)ده

کوزلدر !.. کوزل اونسه‌یدی کوکلره بودرجه یقین اولورمی ایدی ؟... بوقدر سویلیرمی ایدی ؟.. انسانلغك یارادیلدیغی کوندن بری، حتی جنته بیله آنك حضور واذعان و عرفاننده...

نصل ؟.. نصل ؟.. روح و وجدانندهٔ بر بولورمی ایدی؟

او انسانلق که عصرلر آنك مداح فطرت و خلقتیدر .

اوت . بر حقیقت اولان فحشده کوزلدر . . . فن بدایعك یالان یا کلش سزه اوکرتمك ایچون طاسلادیغی خواجه‌لکه باقیك... آنك تلقیناتی عادتا بر تصادفدر... اوقدر کوزلدرکه چیرکینلکی کوزایله کوروتمز ، فکر ایله ، دین ایله ، قانون ایله فرق ایدیلمز . . . بتون روحیات ، معنویات آنك پیشنده عمر چوروتمه‌دکجه ماحصل سیئاتی درك ایدەمز !..

آرقه‌مه باقدم اما ینه آننه‌مك تیترك سسی بنی آزارلادی:

— اوکه باق !.. سکا یوری دییورم !.

— یورییورم ، آننه‌جکم ، آرقامه باقمادم !.

— بن کوردم ... بنم کوزلرم کورور . . آی سننکه سوقاغه چیقدیغمه بیك کره پشیمان اولدم !...

آمان !... بیك کره باقماز اولایدم !.. تك او بکا کوجنمیه یدی !.. نه خلط ایتدم ، نه تدبیرسزلکده بولوندم ؟

— کوجنمه آننه‌جکم ، بن آنك ایچون باقمادم !..

— صحیح می ؟

— والله صحیح !...

— آفرین بنم اوغلمه !..

ایشته بو (آفرین) ی ویرمه‌ملی ایدك . چونکه سنی هر زمان آلداته‌جق معلومك برینی بولدم !. بو معادله قاچ مجهوللی اولورسه اولسون بن حل ایده‌جکم ... زیرا بو جمعیت بکاالك قوتلی بر ریاضیه معلمی صفتیله امر ایده‌جك ، کوستره‌جك ، اوکره‌ده‌جك !

یوریپوردم... آنك دست شفقتی بنم بیلکمدن چوزولدی. آرتق ، بندن امین اولمش ایدی ... تهلکه‌یی بن دکل ، او صاووشدیرمش ایدی .

نه بن آرته‌مه باقیوردم ، نه ده او بنی کوزتلیوردی . ایکیمزده تین تین یوریپوردق .

بو نه عالی صافیت ، محبت ایمش ! . . . بن بونی بر دها نره‌لرده ، کیملرده آرایوب بوله‌یم !...

اوت ، تین تین یوریپوردق ... آننه‌م طوردی . سکرجیدن هدیه آله‌جق ایمش !.. صوریپوردی :

— بادمی قاچه ویریپورسك ؟.. بر آز لوقومده ایسترم! قوزابیه‌ده برابر .... آیری آیری کاغدلره قوی !

قولاغم هواالنده . عجبا بری برشیمی سویله‌دی ؟.. غالبا غیر مرئی آغیر برشی کچدی ... کویا یوزمه آغیر بر هوا چارپدی .. یاخود بورنمه سرت بر قوقو کلدی ... شیمدی شیمدی آکلایورم ، او نه هوا ایدی ، نه‌ده قوقو ! . . هنوز کنج روحمی زده‌له‌مك ایسته‌ین بر ضربه ایدی ... او آنده آننه‌مك

آفرینی اونوتدم . دوندم ... باقدم ... کوردم... اومالاقوف فستانلی قادین .. او قاشی راستیقلی، کوزی سورمه‌لی‌مادامانغو بکا تماس ایتمش ، ایلریله‌یوردی . خندهٔ استهزاسی قولاقلری حذاسندن بلیرن اهتزازات ایله بکا قدر معلوم اولیوردی !.. فقط والده‌یه نه‌اولدی ؟ بر آدیمده‌دکانك قاپوسندن چیقدی.. سویلنیوردی :

— خنزیر قاری !... آلهی قهر اول!..، شکرجی‌سن‌ده الکی تیز طوت !..

بکاده :

— ایچری کل !....

دیدی .

شـکرجی‌یه هم پاره ویریور ، هم ینه میریل میریل سویله‌نیوردی ..

— پیس ، شیرفیتی !.. آشفته !.

ترکجه‌ده ایلك ایشـیتدیکم کلمه‌لر !.... (آفرین) ی بیلیوردم ، مکتبده همان هر هفته بر ایکی آفرین آلیردم ... درسمه چالیشدیغم ایچون خواجه‌لرجدوله یازار، ویریرلردی!

شکرلری آلدق . ینه یورومکه باشلادق . صوك درجه‌ده حدتلی ایدی . آدیملرینی حیزلاندیردی . کوزلرینی سوقاغك تا یوقاریلرینه دیکمش یوریوردی . دییور ایدی که :

— شیمدی خاله‌که کیده‌جکسکز اما سوقاغه چیقمیه‌جقسك!
— پکی، آننه‌جکم!..
— ها شویله!.. سوزمی دیکلرسه‌ك برخوردار اولورسك!
— هیچ دیکله‌مز اولورمی‌یم!...
خاله‌یه کلدك.
بیورك آشاغی‌یه، بیورك یوقاری‌یه!
بزی بوقدرده اونوتمق اولورمی؟
— سز بزی هیچ صورمیورسکز آرتق!..
ایکی قادین قارشی قارشی‌یه کولومسیورلردی. بنده آغابك دیدیکم خاله‌مك اوغلی کلدی. ال اوپدی. حال وخاطر صوردی.
ینه نه ایسه آغابکلك!.. آننه‌مه دیدی‌که:
— مساعده ایدرسه‌کز قرداشمی برآز کزدیره‌یم!..
زواللی، نه دیسون؟
— کیدیکز اما چابوق کلکز.. بن مراق ایده‌رم!..
— پکی خانم تیزه‌جکم!..
آغابکمله اودن چیقدق. آقشام اوستی ایدی... اوزمان (قاضی کوی) بویله معمور دکل ایدی. اوسوقاغی طولاشدق، بوسوقاغه صاپدق، بر دکانه کلدك. آغابکم ایچری‌یه کیردی. اوطوردق. ظاهر! یورغونلق آله‌جغز!... بن نه بیله‌یم!..
فقط دقت ایتدکجه کوزمه چارپدی. دکانجی ایله آغابکمك کوزلری قارشیکی اوه دیکیلی!... بالطبع بنم کوزلرمده عین استقامته توجه ایتدی.

نه کوره‌یم :.. کیمی ظن ایدرسکز ؟ . . . او ، هانیا واپورده‌کی !.. والده‌نك پیس ، شیرینتی دیدیکی دکلمی ؟..

پنجره‌دن صارقمش ، باقیور ، اما راستیقلی قاشلری ، سورمه‌لی کوزلری اوینایور ... متبسم ، کوزل ، لطیف ، روح نواز ...

آغابکم‌ده نشئه‌لی!... هله‌دکانجینك‌دوداقلری تولاغنده.. برازده بن صیر یتمغه یلتندم ... فقط آننه‌م ، نه دیدی ایدی :

— اوککه باق !

درحال قفامی اکدم . چونکه :

— سوزمی دیکلر ایسه‌ك برخوردار اولورسنك ..

دیمش ایدی . دیکله‌مز اولورمی‌یم؟.. مع‌هذا میل تجسس کوزلرمی یوقاری‌یه قالدیرییوردی . کورییوردم : دکانجی ته ایچریدن تمنالر ایدییور ، اوده کولومسه‌مکله مقابله‌ده‌بولونیوردی. فنا بر آلیش ویریش دکل ! نازکانه بر سلام ، نازکانه برده سلام ! ..

آغابکم‌ده تحف !... بکا بردن بره دیدی‌که :

— صاقین اوده کیمسه‌یه بر شی سویله‌مه!

— نه وظیفه‌م !... هم کیمه سویلیه‌بیلیرم ؟..

وضعیت بویله اولنقله برابر بنم احوال روحیه‌مده متوالی تغیرات وقوعه کلیوردی . ینه بر مجهوله طالیوردم . بوایشده بر شیلر وار اما ... نه شیلردر ؟... آننه‌مك بونجه تنبیه

وتوبیخنه قارشی بنده‌کی بوعدم‌اطاعت نه‌دن انبعاث ایدییوردی؟ آرایه بر آز صورغوسؤالده قاریشیوردی :

— نه‌دن بکا کولر یوز کوسترن برقادینه قاشیمی چاتمه‌یه، باشمی ایندیروب طوره‌یم ؟... بزم والده‌ده چوق قیصقانجْ.. یالکز اونك یوزینه‌می کوله‌یم ؟..

نه بیاغی دوشونمه‌مزلك !... کاشکی صاغ اولسه ایدی آنك کل یوزینه باقوب عمر کذار اولسه‌یدم‌ده ارککلکدن بیله نصیبم اولمسه‌یدی !...

او کیجه بلکه اوچ درت دفعه اویاندم، اویودم . ردائت یکی یکی روحمه نفوذ ایدییور، بنی یواش یواش یاره‌لیوردی . کونلر کچدی، سنه‌لر آشدی ... اویاره‌لر قانغره‌ن اولدی .... فقط والده‌نك نصیحتی چیقدی . . . شیمدی اوکمه باقمغی اوکرندم ...

٦

او دکاندن دونرکن ، آغا بکمه صوردم :

— بوقادینك آدی نه ایمش ؟

— عنبر !

مسك !

هر هانکی شاعر ایسه آنك :

« عنبر زلفك کتیردی باشمه سودالری
« یوقسه نردن دوش اولوردم بوخیال خامه بن »

دیمکده حقی وار ایمش !...

ایشته سزه بر حقیقت دها !

اوت . بوندن اول ، شیمدیلر ، بلکه دها صوکره‌لر بزم آرامزده طولاشان ، طولاشه‌جق اولان بیلمم نه درلو حقائقدن دها صاغلام بر حقیقت : اختیارلق نه یمان درد !... بر آز دوشونمك آرزوسیله چیرپینان روحلر ، بزم حقیقتی‌ده رذیل ایتمك سوداسیله اوغراشدیغمزی حس ایدر ایتمز نه قدر آغیر بر مسئولیت معنویه آلتنده قالدقلرینی ، قاله‌جقلرینی حساب

ایده ایده یاشادقلری حالده بیك اولوم عذابی چکیورلر !....
باخصوص بز بیلمیورزکه کندیمز رسوا اولیورز ...
آغا بکم ، نه دیدی ایدی ؟... عنبر !....

« دوشمه‌سون مسکین کوکلرزلف عنبربولره »

(دده) مرحومك روحنه‌فاتحه !... نه قدر مصنع بسته‌در !
فقط او ، بکا پنجره‌دن‌ده نصل باقدی ایدی ؟... نصل باقدی‌ایدی ؟،.. اوسورمه‌لی کوزلرندن برشیلر سوزولیوردی !..
آمان ! والده فرقده اولماسون !... اولورسه !..
آنك یوزینه باقه‌مام !.. آندن چوق اوتانیرم ... او، بنم اك عزیز ، اك محترم ... بیلمم نه‌م ؟...
آننه !... بوده بر مجهول ... اوت ... بنم نه‌م ؟ کیمم ؟... بن اونك نه‌سی‌یم ؟.. کیمی‌یم ؟... بر مجهول دها ! . . اولدی ایکی !... (جمع) می یاپیورم ؟... نه‌یاپیورم ؟... بوعنبرده کیم ؟... اولدی اوچ !
تمام !.. خواجه دییور ایدی‌که :
— اعداد نامتناهیدر !..
یا، سیئات ؟... بیتر توکنیر شی‌می ایمش !.. اما اوکونك کیجه‌سی عائله‌جه سورکلی بر صحبت ایله کچیوردی .. اما آغا بکمله بن فرصت بولدقجه (عنبرك)ك سوزینی فیصلداشیورایدك... دم اولدی‌که آغا بکم کندینی غائب ایدرکبی اولدی ... حتی آننم ، برآرالق خاله‌مه :

— غالبا ، (حسام‌الدين) ايچيور ! ديه سويلندی. خاله‌م، ایچنی چکدی . آمان الله !.. نه تحف سؤال ؟ . . . انسان ایچمزمی ؟ يه‌مزمی ؟..

يه‌مزمی ، ایچزمی اما بن نه‌قدر متجسس اولمشم !... آغا بکم ، يرندن قالقار قالقماز بن‌ده زنبرکلی ایمشم کبی فیرلامق ایستیوردم . . . لاف ، لافدر . . . او (عن) دیسون ، بن (بز) ا... یاری یاری‌یه !.. یتر !..

فرصت‌ده ظهور ایتدی ... والده (نماز) ه قالقدی . بن‌ده درحال آشاغی‌یه ایندم ... باقدم که آغا بکم ... النده قیزیل برمایع ایله طولو برباردق ، یوزینی اکشیده ایچیور ...

— آغا بك بو نه ؟..

— شراب !

— شرابمی !... حرامدر !..

— بن ایچه‌یم ، سکا حرام اولسون !..

— توبه ، استغفرالله !

— بر یودوم آل باقه‌یم !..

— توبه، استغفرالله !

— قوقلا به‌یاهو !...

— پوف !... آمان ...

— بر یودوم آل !..

— اوف !.. زهر !... آغابك ، بونی نصل ایچیورسڭ؟
— بیلسه‌ك ! انسانه نه کیف ویریر !
کیف می؟.. بوده بنم ایچون یکی بر کلمه!... اویله دیرلردی:
[انسان یاشادقجه اوکره‌نیر ...]
آغابکم ، یکی ترله‌مش بیقلرینی مندیلیله سیلر سیلمز دیدم که :
— بو (عنبر) ك قوجه‌سی وارمی ؟
کوزلری دها زیاده اوفالدی . بر الیله او تازه بیقلرینی بورمق اوزره اوغراشه :
— وار ایمش اما حریف براقمش . . . بر سنه‌در اوه کلمیورمش !..
— البته آناسی ، باباسی واردر ، آچ قالماز ...
— وار ... وار اما ایکیسنه‌ده او باقیور ...
شاشدم .
— ناصل باقیور ؟
غایت لاقیدانه برطور ایله :
— قازانیور ، باقیور !...
قازانیورمی ؟... قادین !. . . کاتب دکل ، شاعر دکل ، دولت مأموری دکل ، ناصل قازانیر ؟ صافلق بویا...صوردم:
— اصنافمی ؟
قهقهه ایله کولدی..

— اصناف ... هم برنجی صنف !... هانکی اصناف ؟ تجار !..

آغا بکم ، یوکك ایچندن برقاره شیشه چیقاردی. بارداغك یاریسنه قدرینه شراب دولدوردی ... سسی ده وار ایمش... یواش یواش اوقودی :

« الندہ قارہ شیشه »
« بوز کبی شراب ایچر »
« چاقیرم . . اوف . . »

— اوف ! . . .

فقط چابوق کسدی . یالکز شهادت پارماغی قالقیق النی کویا (عنبر) بن ایمشم کبی تهدیدکارانه صاللایه ، کور سسیله دیدی که :

— اکر بن نائل مرام اولەماز ایسه‌م یا کندیمی ، یا اونی اولدیریرم !...

نه ؟... بن اوزمانه قدر اولمکی بیلیوردم آما اولدورمکی بیلمیوردم !.. صنف آرقه‌داشم (حبیب) برکیجه آغزندن قانلر آقه آقه قوجاغمده جان ویرمش ایدی !..

— صاقین بوعلاجك اوستنه طوزلو شی یه‌مه دیمشلر ، اوده یمش !...

زواللی‌یی قان بوغدی ایدی... بونی ، کوزلرمله کوردم... صوکره بزه (حبیب) ایچون ورم دیدیلر اما ینه او زمان

هنوز (فیزیولوژی) اوقومه‌مش ایدك،ورمك نه اولدیغنی‌ده بیلمیوردم !..

هرنه‌ایسه !... کمال حیرتدن آغا بکمك یوزینه باقه‌قالدم، او ، ایکی الیله باشنی طوته‌رق سدیره اوطوردی . آغلامغه باشلادی .

— آه !... عنبر!...عنبر! .. بنم کنجلکمه قییه‌جقسك، بکاده ایده‌جکسك !.. کندیکه‌ده !..

نه آکلاشیلماز سوزلر ؟.. حقیقةً بوتورلجه کوچ‌برانسان ایمش !...

— آغا بك ، آغلامه !...

هم آغلایور،هم توکورورکبی آغزندن سسلر چیقاره‌رق :

— نصل آغلامیه‌یم ... یانیورم !..

دییوردی .

یانیورم ؟... ایشته آکلامادقلرمدن بری دها !.. اوستنه باشنه باقدم ، آتش ماتش یوق ! . دومان ده چیقمیور . . . قوقوده کلمیور !..

اوت . . . بونلردن هیچ بری یوق اما بر آغا بك ، بر (عنبر) وار . حتی برده بن وارم . . . وار اولدیغمی آندن آکلامش ایدم‌که پنجره‌دن دکانه باقدیغی زمان او سورمه‌لی کوزلرینك ببکلری بنم کوزلرمك ببکلرینك ایچنه برشیلر فیرلاتمش ایدی !

آ !.. نه اولیور؟.. آغا بکم آغلایه‌آغلایه‌آیاغه قالقیور..

فقط یوزیه میور ... طوروب طورورکن ایکی طرفنه صاللا -
نیور . . . کوزلری قاپانیور ... کوز یاشلری دینمش ، کوز
قاپاقلری قاپانمش.... آی!.. آی!.... یوزی قویون دوشیور!...
کوم !....

یوقاریدن بری قوشیور ... آردی صیره بری دها . . .
اوطه‌نك قاپوسی برآنده آچیلدی . خاله‌م کیردی .

— آه !.. اولادم ، سکا نه‌لر اولدی ؟

دییه‌رك آغا بکمك اوزرینه اکیلدی ...

ایکنجی کیرن آغا بکمك دادیسی زنجیه ایدی ..
خاله‌می قولندن چکیور ، آکا :

— قورقمه ، قورقمه !.. هایدی سن یوقاری‌یه کیت ...
بن اونی شیمدی یاتیریرم !.

دییوردی . بن قاپو دیبنده التجا ایتمش ، مبهوت ومتحیر
طوریوردم . برال ینه بیلکمه یاپیشدی . آننه‌م، متلاشیانه،
قیصیق برسس ایله :

— راسم ،.. راسم .. هایدی یوقاری‌یه !

امریله بنی چکیوردی .... دیکر طرفدن دادیسی یردن
قالدیریر ایکن آغا بکمك :

— آه !.. عنبر !.. ئولیورم ، باق حالمه !

ندای تلهفی قولاغمه چارپیور . خاله‌م صاف، ملك‌خصلت
برقادین ، آننه‌مه :

— همشیره !.. آق عنبرده، نه‌در ؟.. بو لافی‌ده یکی چیقاردی. آمان.. الله !... اولادکمی وار، دردك وار...

دییه انتاریسنك یاقه‌سنی سیلکه‌لیوردی. آننه‌م ده آکا :

— سن بونی کوتورده برکره اوقوت !.. یوقسه پشیمان اولورسك... اوقوتمه‌ای کلمزسه.. اولو طوپراغی آل‌ده یاتاغنك آلتنه سرپ.. اویله اویوسون.. طوغرولور...

دییوردی.

حال بوکه بن همان بتون کیجه رؤیاده (عنبر) ی پنجره‌دن صارقمش، بکا ینه سورمه‌لی کوزلریله باقار حالده کورمکدن صاپیقلایه صاپیقلایه والده‌مك اویقوسنی قاچیرمش اوله‌جغم که صباحلین بکا صوردی :

— بو (عنبر) ی‌ده نره‌دن چیقاردیکز ؟... (حسام) عنبر، دیر، سن عنبر صاپیقلارسك.. بونه‌در ؟

اولجه‌ده سویله‌دم آ... اویله بردن بره آفرین دیمکه کلمز !... یالان سویلیه‌جکم..

— بیلمم آننه‌جکم !... (عنبر) نه ؟

بکا براوو !.. تورلجه اوکرنمش‌مشم. کیم ؟ دییه‌جکمه نه؟ دیورم. کوردیکزمی ؟

٧

حالا دییه‌میورم که انسانلق دوم دوز ، صاف وبی گناه قالسون !... هرنه‌دن ایسه آغزم ، بر درلو وارەمیور !... اعصار ابتدائیه‌دن بری بتون ادیان واخلاقیات عفوی ، توبه‌یی ، استغفاری قبول ایتمش طورورکن بنم کبی یاشی باشی بللیسز بر زمانه عائد اولان بری نصل اولوزده او احکام عالیه‌یه قارشی عصیان ایده‌بیلیر ؟

فقط !.. ایشیتدیکزمی ؟ بنمله برابر بری دها :

— فقط ؟

دیدی. طویه‌مادیکز اویله‌می ؟... ایشته کوزل ، چیرکین ، نشئه‌ور ، خاطرشکن ، روح نواز ، خانمانسوز ، سویملی ، دشمن حیات ، الحاصل هر تلقی‌یه کوره ینه عزمندن فراغت ایتمه‌ین « فحش » بورادن باشلایور !..

آننه‌مله ایرتسی کون (قاضی کوی) ندن دونرکن ینه باشم اوکمده ، — ایشته ینه صیره‌سی کلدی — عقلم آرقه‌ده ایدی . او نظر ، او تبسم ، آلدیرمایشلر آره‌سندن حس وروحه طوقونان او دقت ، نصل سویلیه‌یم ، بوتون طویغولرك

فوقنده بر قوت ایله بنلکه نفوذ ایتدیکی حالده هنوز بیلینه‌مین
تو اداء والحاصل... آرتق سویلیه‌یم، یکی بر حیات باشلانغجنه
زور ایله ، جبر ایله ، مقاومت برانداز بر ضربه ایله، انسانی،
حیوانی ، حتی نباتی سوروکله‌ین ، یوریتن ، قوشدیران، جان
آتدیرن بر هوس ایله لرزه‌دار شوق ایله‌ین اوقاچینوب صوقولمه،
اوکورونمه‌ییش، او تکرار کورونوش؛ او چکیلمه، اوشوندن
بوندن چکینمه ، اوناز ، او قیریتمه ، عقلنه بر شیلو کلمش کبی
او ثابت نظرانه وضع تغافل ، سزی بنی بر آن ایچنده اطرافه
باقدیرمغه مجبور ایدن جملیت ، الك اوفاق بر باش صالینتیسی
ایله قاشلر اوزرینـه دوشن پرچمی طوپلامق ایچون اوزانان
الك کوستردیکی او نزاکت ، هله بتمله واپورده قونوشـدیغی
اثناده ، سسندن عکس ایده‌رك ساعتلرجه صوکره روحمی
تیتره‌تمش اولان او اهتزاز .... اوت ... بوتون بونلر سریع،
نافذ ، عادتا حکمران بر تأثیر حالنده. فقط !... ایشته بر فقط
دها ؟.. اوفاق بر مانیوه‌لانك تحریکیله قوجه بر سفینه‌یی یرندن
هو پلاتوب سوروین بر ماکنه آزغینلغی احساسنده بم عجمی
کوکله طوقونیوردی .

کوکل می ؟.... آلك یکی بر کلمه دها !... بونه بیتمز ،
توکنمز جهل!.... بزدنیایه یاشامغه‌می کلدك اوکرنمکه‌می؟...

عجبا والده‌یه صورسه‌م می ؟... صورسه ایدم احتمالکه بر
شامار ایله معناسنی ویریردی '... شامارده حاجت یوق ...

آنك بر قاش چاتیشی ، الك بیوك بر صدمهٔ تأدیب ایدی. ...
آه !... بن هنوز بویله بر استبدادك منقادی اولمق بختیارلغی آرایورم !...

واپور ایکیمزی‌ده کوپری‌یه کتیروب بوشالتدی . فرقنه واردیکزمی ؟... صاغ طرفمز « غلطه » در . . هانی بزم آرقه‌داشك قانونه یاقالاندیغی محل !... ینه عقلم آرقه‌ده !... باشم اوکمده !...

آننه‌م دیدی که :

— شوردن تراموایه بینرز ، (بایزید)ده اینرز ... سن دفتر ، قلم آله‌جغم ، دییور ایدك ... اونلری‌ده آلیرز ... اونلازمی ؟

— اولور ، آننه‌جکم !

دنیاده اولمایان نه وار ؟... نه‌لر اولدی ، نه‌لر اولدی ! نه ایشلر چیقدی ، نه شکللر پیدا اولدی !.. نه حاللر اولدی ! نه‌لر ، نه‌لر اولدی !...

تراموایه کلدك که بوم بوش !.. اوخ !.. آنا ، اوغل بیندك . او قادینلر طرفنه کچدی ... ینه آرامزده بر حائل حاصل اولدی ... فقط .. نه حکمی وار ؟ .. کوکللر بر اولسون ! حائل‌وار اما یان‌یانه اوطوریوردق !...او بتمله‌ینه‌قونوشیوردی .

خاله زاده‌م ، هانیا شو آغابکم ایچون دیبورایدی که :

— او ، آرتق چاپقین اولمش !... بن سنی آرتق خاله که یوللامام !.. سن‌ده کیتمه !..

— پکی ، آننه‌جکم !...

یکی اما...(عنبر) نه اوله جق؟... (عنبر) ده کیتمیه جکمی یم؟
هایدی، خاله مه کیتمیه یم !..: ان شاءالله، اوبر (اذن) ده جمعه
کونی صباحلین ایرکن صولوغی (قاضی کوی)نده آلیرم... اوذاتاً
هر زمان پنجره اوکنده طورورمش!.. کوزه ده یاساق یوق یا!..
نه دن صوکره تراموایجی کلدی . آرتق قالقه جغز . .
آردی صیره بنم بولوندیغم قومپارتیماندن ده ایکی قادین کچدی،
والده نك طرفنه کیتدیلر... بری یاشماقلی، دیکری جارلی ایدی.
یاشماق دکل، آچیلیر قاپانیر برفانوس ... قاشلری، کوزلری،
بورنی، آغزی، ... دها ... دها ... مینی مینی قولاقلری ...
یان زلفلری ... تماماً کورینیوردی ... بیاض می بیاض !...
نه کوزل برسیما !.. ظاهر، تراموای ده دار که کچرکن باجاغی
دیزمه چاربار کبی اولدی... اویله اولدی اما!... دیزم آجیمادی.
اویله یوموشاق برتماس آنیدن آنك ده بردیزی، حتی بالدیری
فلان اولدیغی خاطرمه کلدی .... اوت .. کلدی اما تا مشام
جانمه قدر نفوذ (تفاریق) قوقوسندن هنوز ماهیتنی
تعیین ایده میه جکم برصورتده زده له نیز کبی اولدم . او آنده
اویله ایسته دم که ایکی دیزینی قالدیرسین، قالدیرسین بنم دیزلریمه
اورسون !...

نه اولیوردم؟.. برکون ایچنده ده کیشمش ایدم!.. بن اوچ،
درت سنه اول ده هر اذن زمانی اوده قادینلرله یان یانه اوطوررردم.
بویله اولمازدم ! ... دوندن بری ثانیه تجاوز ایتمه دی،

بکا بر حال اولیور!... عجبا (تفاریق) دن می ؟... صوکره‌دن اوکرندیکمزه کوره کثیف قوقولر باش آغریسی ، معده بولانتیسی ویریر ایمش !.. قوقومی ؟.. ایشته بونی (عنبر) دن طویمامش ایدم !... یوقسه آنککی خفیفمی ایدی ؟.. اولور آ. (قولونیا) سوروبمشدر !... اوزمانده (قولونیا) یوق ایدی .

اوت، یاشماغك آلتندن کوردم ... آنکده قاشی راستیقلی ، کوزلری سورمه‌لی ، دوداقلری آل آل ایدی ... او آنك معنای تطبیقیسی ایله طبق (عنبر) ایدی . . . دیسه‌کزه ها (عنبر) ، ها (تفاریق) !.. برشیئك معنای اصلیسی بیلنمز ایسه ذهن نه‌حکم ایدرسه او ، اودر .. مثلا (نیت) ده‌در والسلام !..

تراموایجی اوچ دفعه بوری‌یی اوتدوردی . بر قامچی شاقلاتدی ، برده :

— ده !

دیه باغیردی . قالقدق . فقط ... ایشته بر فقط داها !.. بنم کوزم ایچریده، آننه‌مك طرفنده قالدی ... اوآنده آکلا-دم‌که آننه‌مك طرفیله بنم طرفمده قالین برحائل وار ایمش !.. چونکه آننه‌می فکراً کوره‌بیلیور ، (تفاریق) ی کوره‌میوردم !.. دیمك‌که حائل موجود ...

او آغیر آرابه تکرلکلرینك کورولدیسی ، حیوانلرك نعل شاقیرتیسی ایله یورو‌ییوردی . بن بوولوله آراسندن (ادبیات

جدیده) مزك قیریله قیریله ایجاد ایتدیکی (بلوری) بر سس طویبیوردم . هم بتون مخارج الفاظی تام اوله‌رق !.

غالبا دیزمده سقط اولمش ایدی ! . . . بکا تیتربیور کبی کلیوردی . عجبا اوتماسدن برخسته‌لکمی قاپمش ایدم ؟..

اویله اوله‌جق!.. ایناننمازسه‌کز طب‌جدیدی اشهاد ایدرم! آز قالدی ، (بیلتجی) نك یوزینه :

— دمندن بری نه‌دیه‌سك ، به حریف ؟.

دییه باغیره‌جق ایدم!.. بیلت کسمك ایچون اوطرفه‌کیرن کیرمزی پرده آچیق قالماسونمی ؟ . . اوده تا قارشیمه تصادف ایتمش اولماسونمی ؟ واش !... امان الله ! آفرین بیلتجی !.. یاشماغی‌ده صیرمش !.. یوز ، کوز طباق کبی آشکار !.. امین اولك‌که دیزمده‌کی او نقطهٔ تماس درحال صیزلادی . آجیسی ایچمه اوردی !..

مکتبده آرقه‌داشلردن برندن برشرقی کچمش ایدك ، او ، نه ایدی ؟... ها ... ها ...

(ای آفت جان قانمه کیرمه المم وار)

غریب مجاز !... دیمك ، بوشرقینك معناسی بو ایشلردن بری اوله‌جق!... امان .. بیلتجی برآز دها طور !.. نصلده باقیور؟... بزم‌والده‌بویله‌باقماز!.. کوزلری نه‌قدر ... پارلاق!.. پارلاقمی‌یا !... بوکا پارلاق دنیلمیه‌جك !... امان‌به !... تعبیر بولمغه وقتمی وار ؟ . . . ملعون بیلتجی ! . . ایشکی نه‌یه بویله چابوق بیتیردك ! کوردکمی یاپدیغکی ؟... بنم ایشم بیتدی !...

٨

ترامواى (بايزيد) موقعنده طوردى . طوردى اما ...
اوزمانك ترامواياری ، بوزمانك ترامواياری كبی طوردیغی
يرده فينك آتماز ، ظيرت ظيرت ، چاك چاك كيتمزلردی .
آغير ، تمكينلی ، اوطوراقلی آرابه‌لر ايدی !... يالكز آراده
بر بوری اوتديرر‌لردی !..
آننه‌م پرده‌یی قالديره‌رق :
— هايدی اينه‌لم ، راسم !
ديدكدن صوكره آنجق يرمدن قالقه‌بيلدم . اوته كيلر اينمشلر ،
فراجه‌ليسی ، هانيا او ، اوكده ، جارليسی آرده يوريپورلردی .
بزده اينـدك . بنه اوكده بن ، برآدیم كريده والده . فقط
بودفعه هم باشم اوكده ، هم عقلم ! حتی كوزلرمده !... دقت
ايديوردم :
آلت اوست ياشماغك برلشدیكی صاچ طوبوزينك آچيق
براقدیغی اكسه اوموزلره طوغرو اووَج كبی می ديسه‌م نه‌ديسه‌م
دورت پارمق عرضنده بياضمی ديسه‌م ، سوت غالبا براز مجلا ،
حتی اوموز باشلرينك آدیم باشنه هوپلار كبی اوينـامه‌سندن

متأثراً مهتز بر ساحه کورينيور ، آندن اوته‌سنی بش آلتی پارمق اکنده ينه سياه بونجوقدن چيچکلی کبی بر ياقه اورتيوردی .
ينه شمدی آکلايورم که او اکسه طرفنه او درجه‌ده بياضلق کله‌سی او ياقه‌نك اثر معرفتی ايدی .

يا (غرون) ياخود (مانتين) اوله جق ، فراجه‌نك آرقه‌لغی آشاغی‌يه طوغرو صو کبی آقوب طورورکن قالچه حذاسندن بوکولمش ، کوچوك ، ينه بياض برالك ، يوموق پارمقلری آراسنه صوقوله‌رق طاتلی ميللر ، قيوريملر ياپمش ايدی . ديکر طرفدن ده بو وضعيت صو کره‌دن اندام ديناديکنی اوکرنديکم بوی بوصك باجاقلر اوستنه بينن قسمنی ، غالبا آديملرك آلديغی حرکت سائقه‌سيله همان بر او يانه ، بر بو يانه ، هم ده طالغه‌لی بوجالانديريبوردی .

او آرالق آننه‌م ديه‌سوندی ؟

— سنك کاغدجيك هانکيسی ؟

صورغو ، سؤالك يريمی ، صيره‌سی می‌يا ؟

— بر آز دها اوته‌ده .

هپ يوريبوردق ، دکانك برندن کويا (ش) اوستنه بش اون شده قونمش ده اوقونمش کبی بر :

— ماشاءه !

چيقدی . اوزمانه‌قدر يوزينه باقمامش ايدم ، جارليسی هم

چوپور ، هم دیشلك ، ماویش برقادین ایمش . همان دوندی .
اوده (ن) ی غنه‌لیه‌رك :

— دیلك طوتولسون انشاءالله !

دیدی .

والده‌ده بکا :

— یوری راسم !..

دینجه بنده‌کی مقدار تعجیل آرتدی . اونلر آرقه‌ده ، بنم عقلم ینه آرقه‌ده ، باشم اوکده أیلریله‌دك . کاغدجی دکاننه واردق. زینق ! بنم او آنده‌کی توقفمی آ کلاته‌جق اصواتدندر.

کاغدجی بکا دفترلری ویرنجه‌یه قدر اوده‌کلدی، یتیشدی. تصادف بویا ، یوقسه کوکلمی چکدی ؟ طوردی . بنم کاغدجی‌یه :

— سزده قوشلو ظرفلر وارمیدر أفم ؟

دیه صوردی .

(ماویش)ك سسی نره‌ده ، بوسس نره‌ده ؟.. الا افندم مخفی اولان (أفم) ی اوقدر طاتلی دیمش ایدی‌که ...

کاغدجی ، مولوی قیافت بری‌ایدی. کوزلرینی قالدیردی :

— بزده بولونماز خانم، تاآلت باشده کندن صوریکز...

— والده طورورمی‌یا.. طال کیسه پاره‌لری ویردی. ینه یوریمکه باشلادق . پس پرده‌ن :

— لاحول ..

دیدیکی حالده اوست پرده‌دن :

— اوغلم ، خیزلی یوری !.. اوکله‌لر اولدی ، آچلقدن بایله‌جغم ...

دییه بنی سورویوردی .

. . . .

آقشـام مذاکره‌خانه‌ده اوچ آرقاداش قفا قفایه ویردك . غلطه‌لی آرقاداشه دیکری جان قولاغیله دیکلیوردی .

بن اولا (عنبر) ی آکلاندم . پنچره‌دن ناصل باقدیغنی دینلك دوندیکی قدر تصویر ایتدم. (غلطه)لی بتمله‌ا کلندی. حتی:

— بونك بویله‌سنه بن سکا حیران ، سن جامه طیرمان ! دیرلر.. معرفت یان‌یانه بولونمقده‌در ! دییه‌رك بونکله کندیسنی آلتی یدی کون حبســه ، بش آی اذنسزلکه محکوم ایتدیرن موفقیتنك بویوکلکنی طاسلامق ایستیوردی . دها طوغریسی قیصقانیوردی!... اوچنجی آرقه‌داشمز هیـچ سسنی چیقارمیور، فقط آراده صیره‌ده ایچ جیبندن برمندیل چیقاره‌رق قوقلایوب درحال یرینه قویوردی .

اوزمان‌بوروتلرمز بویله‌دکل، اوآنده قوقوبی چاقدق : بن اوشنمه‌دم . (تفاریق) ایله وقوع بولان ترامووای سیاحتنی‌ده آکلاتدم . بودفعه اوچنجی اکلندی .

— شاهك آنی سکا باقمش !.. معرفت‌کوزکوزه، بورون بورونه ، دیز دیزه کلمکده‌در .

دیمه‌سونمی ؟.. اوو !.. بزم آرقاداش ایشی آزدیرمش.. کوریبورسکزآ... نه‌لر سویلیور ! (غلطه) لی دیدی‌که :

— سن سوبله باقه‌لم... كل‌ياغلی يارم .. سنی‌ده‌ديكليه‌لم . كولوشدك .

— كل ياغلی مل ياغلی... بنمكی سزككيلر كبی.. (غلطه‌لی‌يه دونه‌رك) ... الا سنككی كبی آرپه صولو دكل ... هنوز قيز اوغلان قيز !... اون برياشنده !

بز آلايی براقدق . بوكبی مباحث جديده‌ده ذاتاً آلای ياقيشماز . وار قوتله ديكله‌ملی .

— كوروشدكمی ؟

— دورت آيدر ، هرأذنده !

— نصل ؟

— اولرمز قارشی قارشی‌يه . . . جمعه صباحی اولديمی پنجره‌دن ايشارلاشيرز .. اولا بن چيقارم .. يوريرم .. اوده بش دقيقه صوكره چيقار... بن‌اونی‌چشمه‌نك‌اوكنده بكلرم... كوزوكديمی‌ينه يوريرم. دكيز كنارينه قدربربرمزه ياقلاشمايز... اورادن يان يانه يوريرز . اسمنی بيله‌ميورم . آغاجلقلی ، آلتی يشيل قاناپه‌لی برير وار .. اوراده اوطوريرز .

كل ياغلی بوراده كولدی .

— نه كولدك ؟

— دون صباح ينه‌اوراده برشی اولدی‌ده آكا كولدم.

— نه اولدی ؟

— اودمز یاتلادی... بزدالمشز، الی الده، کوزی کوزمده طوریبوردی . بردن بره سزی ادبسزلر .. بکجی نره ده ؟..
دییه قالین برسس ایشیتدك. صاریقلی، قیرصقاللی برنی اوزرمزه طوغرو یوریبوردی . برمزدن ناصل فیرلادیغمزی بیلهمدك. صولوغی چشمه‌نك باشنده آلدق اما حالدن حاله کیردك . (مندیلی جیبندن چیقاره‌رق) ایشته بو آنك یادکاری !..

آللی ، مورلو ایپکلی بر مندیل ایدی . برر دفعه‌ده بزه قوقلاتدی . اوح !..

— هم قوینندن چیقاردی ویردی !

دیمك که کل باغی قوقوسنك ایچنده عطریارده قاریشیق ایمش !

اوچنجی‌ده قوقلادقدن صوکره :

— بکا : مکتبده هر قوقلادقجه بنی خاطرلارسك دییه ویریبوردم ، یوقسه دکرسز برشی ... دیدی .

نه محرومیت !... نه غلطه‌لی‌ده، نه‌ده بنده تك کل قوروسی یاپراغی بیله یوق!.. هزاران غبطه! فقط کوریلیوراه، اوچمزكده آرزولری ، أمللری موداسی پك چابوق کچمش اولان (سنبولیزم) ه کوره هنوز نباتی ! ! . . . عجبا آنلر نشوونما بوله‌جق ، آنلره جمعیت دینیلن بو مزرعهٔ انقلاباتده دورلو دورلو صارماشیقلر طولانه‌جقمی ؟...

بوراسنی بیلمیورم اما او کیجه کوردیکم رؤیا ایجـه خاطرمده‌در . معنبر ، معطر ، یر یر کللرله مزین ، میوه‌لری زمینـه دوکولمش داللری رنکا رنك جسیم آغاجـلرله سایه‌دار ، یشیل یاپراقلری ایپك کبی منسوج آصمه‌لردن متشکل تختروانلری مشتمل ، کنیش بر باغچه‌ده ایدم . خیال وتخطر بوراتك خدمتکاری ایدی ! ...

٩

بکا نه‌لر اولیوردی ؟ کویا مکمل فرانسزجه آکلادیغمز کبی هر اثرنده (بایزید) کتابجیلرنده بولدیغمز ، معنا استخراج ایده‌جکمز دییه الده‌لغت، مذاکره زمانلرنده قاچاق اوقودیغمز اوبیاغی رومانلر ایچنده حکاك بوزوندیلرینك یوزلرینی اسطوره ایله چیزیك چیزیك ایدیلمش ظن ایدیله‌جك درجه‌ده کولکه‌لندیردکلری قادین رسملرینی دقتله تماشایه باشلادم. ایستیوردم که (عنبر) ایله (تفاریق) دن برینه خیالخانه‌مده قالمش اولدیغی قدر بر بکزرینی ، حتی قاشلرینك اوجنی ، کوزلرینك باقیشنی ، مثلا بورونلرینك قیوریمنی، دوداقلرینك وضعنی ، چکه‌لرینك انحناسنی آکدیرانی بوله‌یم !. بوله‌یم‌ده چاقی ایله کسوب چیقاره‌رق جیبمده ، قوینمده صاقلایه‌یم !.. عددی بشی، آلتی‌یی تجاوز ایتمه‌ین بو کتابلری بلکه بش آلتی دفعه حادهٔ تدقیقدن کچیردم... طالع ناساز دها او زمانده بیله امدادمه یتشمیوردی.

ساده بکا می ؛ اوته‌کیلرده نه اولیوردی ؟ تنفسخانه‌ده بولونسه‌ق ، درسخانه‌یه چیقسه‌ق طوغریجه پنجره‌لره تقسیم

اولیور، جوارده‌کی اولرك پنجره‌لرینی کوزتلیوردق. کنجلکده نظر نه‌قدر کسکین اولیور !.. بعضاً تا اوزاقده‌کی هر هانکی بر خانه‌نك پنجره‌سندن صارقمش، مطلقا باغچه‌ده‌کی بر یله‌قونوشان برقادین باشی باش اورتوسنك حیلولتندن نفوذ ایده‌رك یوزینی کورمك احتمالنی الده ایتمك ایچون اکیلوب بوکوله‌رك، یاندن، آشاغیدن نشان آلمق صورتیله دورلو درلو معوج حرکاتده بولنه‌رق میمیك، قومیك ادالر، بچیملر ایجاد ایدییوردق ! بن او زمان ساده کورمك املنده ایدم. کوروشمکده‌کی تحسسی بیله‌میوردم. فقط ایکی رفیقم بو ذوقی تجربه ایتمشلردی. آنك ایچون ایدی که شاهك آتی دائما بکا باقیوردی.

باغچه‌یه چیقدیغمزده بزه ناظر برقوناغك اوست پنجره‌لری هدف اولیوردی. بز اوچ آرقه‌داش، یان یانه پیاسه ایدر، قوناغه طوغری آغیر، دونر دونمز خیزلیجه یورویر ایدك. معهذا بزی بو حاله سوق ایدن سبب‌ده وار ایدی. بر دده اوینامه‌سی، قفسلره ایچریدن بردن بره کولکه‌لر باصمه‌سی، آره‌ده صیره‌ده پنجره آچیلمه‌سی، قاپانمه‌سی بو سببی اعظام ایدییوردی. بعضاً ده بر سیغاره دومانی فیرلاردی که بز بوندن اوراده بر ارککك اوطورمقده اولدیغنی آکلار، درحال وضعیتلرمزی، حتی استقامتمزی تبدیل ایدر ایدك.

کونك برنده ایدی که پنجره کوزتله‌مك املنی دها پراتیك بر اصوله ربط ایتمك خاطرمزه لایح اولدی؛ بو اصولی بزه

تهام ایدن (ریاضیه) درسخانه‌سنده‌کی ایکی بویوك دولابدن برنده محبوس طوران اوزون ، تك کوزلی بر دوربین ایدی . بو آلت تبرع ایدیلدیکی کوندن بری بلکه بر، ایکی دفعه‌قوللانلمش ایدی . هله بز بر کره‌جك اولسون سماسنك اوزرینه قویه‌رق نه سمایه ، نه زمینه باقمامش ایدك .! حال بو که بونی افندیلر باقوب سمانی ، دنیانی او کرنسونلر دییه هدیه ایتمشلردی . تمام !..

بر کون نصل اولدی‌ده بز اودرسخانه‌یه اوچ آرقه‌داش کیره‌بیلدك . ایچه خاطرمده قالمادی . طالعمزه ، آناختارلری اوزرنده اونودلمش اولان دولابی آچه‌رق دوربینی چیقاردق . برر ، برر ، نوبتله باقمغه باشلادق . محاورده باشلادی :

— وای !... شو صاغده‌کی صاری بویالی اوك باغچه‌سنه باق ... قادینلر چماشیر آصیورلر ...

— طور ، بن‌ده باقه‌یم !...

— کل باق ، طوغری باق اما ...

— صحیح به !... قوللری ، کوکسلری آچیق ... قاچ دانه به !...

— ای !.. صیره بنم !... چکیل !...

— اولا...ن !.. آی !.. کیتدیلر !...

پرده قاپاندی . بزده دوربینی یرینه قویه‌رق دوندك . آرتق نوع محاورات دکیشیوردی :

یارم یامالاق کوردیکمز بردها کوره‌میه‌جکمز اووجودلر

حقنده دور ودراز مطالعه‌لر یوریدییوردق . چونکه ذهنده اشخاص چوغالیوردی . بنده بیله ایکی ایکن بشه چیقدی .

بز اوزاغی یاقینلاشدیرمق اصولندن ممنون قالدق ایسه‌ده بو اصولك هر زمان تطبیقی قابل دکل ایدی . کرچه مکتبده انضباط ، خدمتجیلکدن آزمه جهالهٔ مأمورین النده ایدیسه‌ده صنفدن آیریلق هر حالده تهلکه ایدی . بناءً علیه باشقه بر اصولك ایجادینه شدتله لزوم کورولیوردی .

بوکاده بزی تصادف قاووشدیردی !.. آرقه‌داشلردن بری مندیلنی بیقامشمی ، یوقسه سیلنمش‌می ، هر نه ایسه قارشیمزده‌کی اطرافی باغچه‌لی بویوجك بر خانه‌یه ناظر پنجره اوکنده قوروتمق ایچون صاللایوب طوریوردی . بز اوچ راصدده بر معتاد پنجره‌لری کوزتلیوردق . برده‌نه کورسه‌ك !... بر بیاض پرده‌نك اوجی قفسك آلتندن سوقلوم بوقلوم چیقدی ، صاللانمغه باشلادی .

آمان !.. دها او زمانه‌قدرده (هایوستا) نه‌در بیلمیوردق !.. ذاتاً مخترعات بشریه‌نك اکثریسی تصادف اثری دکلمیدر ؟.. انسان بیلمز بیلمزده کونك برنده بردن بره بیلیر !..

آمان !.. بر مندیلده بن چیقاردم . صاللادم . بر بیاض پرده اوجی دها دیکر پنجره‌نك دکیزلکندن طالغه‌لی ایندی ... بکا ایلك یورك هوپلامه‌سنه بوراده طوتولدم کبی کلیور !... بو سوینجده دکل ایدی . چونکه والده بعضاً بر

بیاض مجیدیه ویریرایدی‌ده دنیالر قدر سوینیر، ال اوپرایدم !

بو بر (جهء) اما چوجقلقده‌کی (جهء) کبی قورقولوجه دکل .. اوزاقدن مرحباده دکل، او چاغده ایسه (اوزاقدن جانم) ی هنوز تماميله آکلایه‌مازدم : آرتق کلســون منديل صاللاییش، پرده اوینادیش !..

بتون صنف نجره او کنده .. اوست اوسته !.. کولوشن کولوشنه : یاهی !..

ملعون دودوك بزی درسه‌می، طعمه‌می چاغیردی، هر نه خاطر ایتدیسه بو تماشای نوظهوری تأسفلرله ترك ایدرلك چکیلدك . چکیلدك اما مأیوس دکل ایدك . چونکه تکراری هرکون ایچون ممکن، قولای !...

ایکی اوچ کون بربری آردنجه دوام ایدن بو (اوزاقدن جانم) پانوراماسنه قفس آلتندن کورینن اللر، قفس اوستندن تجلی ایدن سیمالرله قاریشیق لطیف برده (پانتومیما) انضمام ایدنجه نشئه حد کمالدایدر کبی اولدی. آراده اکسیك اولان (برسوز) ایدی . ایشته (بن ســکا حیران، سن جامه ظیرمان !) دییه آنالرمزدن قالمه سوزك ماهیت حقیقیه‌سی تظاهر ایتمش ایدی.

عمر بو !... صو کبی آقیور . طالغه‌لانیور، بولانیور، طورولیور !... اوت. بو حقیقتی‌ده آکلامق ایچون اختیارلامغه اوقدر احتیاج یوق !..

ینه او هفته‌نك کونلرندن برنده ایدی، ایکی آرقه‌داش

پنجره اوكنه دیزیلدك . منديللری چیقاردق . صاللادق . ایكی طرفدن پرده اوجلری صارقدی ... صاللا بره صاللا !

آمان !... وای !... اكسه‌مه اینن دهشـتلی بر طوقات باشمی پنجره‌نك مالطه طاشـندن معمول اوكالكنه چارپدی . بر د كنكده قیچ طرفمه اینه‌رك بورنمدن قانلر قیشقیره‌قیشقیره قالدیردی .

مدیر ، مدهش سسیله باغیرییوردی :

— علی آغا !... آل بونی كوتور حبسه !.. قوری‌اتمك ویریله‌جك !...

برنجی باصقین !...

الم بورنمدن آقان قانه چاناق اولدیغی حالده كوس كوس یوریوردم ..

مدیر ، ینه باغیرییوردی : —

— بو ایكیسنی حبس ایدر ایتمز ، او ، اوه كیت ، صاحبی هانكی حریف ایسه بكا چاغیر !.. آنكده پاینی ویره‌یم !...

دیمك آنلرده باصیله‌جقلر !... محبت متقابل اولور دیرلر !

اوچ كون دوام ایدن مدت محبوسیتده صباح ، آقشام بر تعیین صومونی ایله اكتفا ایتدم اما بر حس ، متصل :

— تحمل !

دیوردی . بو شـیطانی طویغو ، هنوز یاورو ایدی . مینی مینی اللریله یوزمی ، كوزمی ؛ او قان فیشقیران بورنمی اوقشایه اوقشایه تام اوچنجی كونی كوكله كیردی .

صنفه عودت ایتدم ؛ دیدیلر که :

— اوچ آی‌ده اذنسزلکك وار ! ...

. . . .

اذنسزلك بر شی دکل اما اذن جمعه‌سی مطلقا والده‌نی کورمکه کلیر ..

— اوغلم ، نه‌یه اذنسز قالدك ؟... سن هیچ قبازدك ؟ دیرسه نه جواب ویره‌یم ؟

« آل ینه بر محنت نا که ظهور »

او زمان ایچون بو محنت حقیقةً تحمل فرسا ایدی . برکت ویرسون که کوکله کیرن او شیطانی طویغو ینه مینی مینی الّریله روحمی اوقشایه اوقشایه :

— بریالان سویلیه‌بیلیرسك ... مثلا آرقه‌داشلرلك بریله غوغا ایتدکده ... آنك ایچون آنه‌جکم ، دیر . الٓنی تسلی کارانه اوپرسك ...

دیدی .

نره‌دن‌ده بولدی ؟....

١٠

آرتق استبداددن قورتولمش ، عالم حريته كيرمشدم : يدمده زيرى متعدد مهرلرله دونانمش برشهادتنامه ، والده‌نك الني اوپمش ، خير دعاسنى آلمش ، جمعيته داخل اولمق ايچون حاضر- لنمغه باشلامش ايدم .

مكتبدن چيقاركن هيئت اداره برطاقم نصيحتلر ويردى ايسه‌ده تأثيرينك قپو اوكنه قدر دوام ايدوب ايتمه‌ديكنى تخطر ايده‌ميورم . سكز سنه امتدادايدن يك نسق برحيات ، بيقغينلق ويرمش ايدى . مكتبك استبدادندن قورتولدم اما والده‌نك بالطبع غايت مشفق اولان تقيد ونظارتى آلتنه كيردم .

دها ايكنجى كونى حس ايتمشدم . او ، برشيدن ، بلكه‌ده برشيلردن قورقيوردى . انتساب ايده‌جكم مسلك ، ايش ، كوج معين اولماديغى كبى برقاچ آى استراحت ايتمك ، بو مناسبتله كزمك ، طولاشمق ، هردرلو مشاغلدن خالى اولان او اوزون كونلرى آقشام ايتمك ، دها مكتبده ايكن بر ايكى جمعه كوندوزين كيزليجه كيدوب سير ايتديكم پانتومياللرده ،

اسمنی ایشیتدیکم حالده جسمنی کورمدیکم تیاترولرده قورقو-
سزجه اوطوروب اکلنمك ، او آنه قدر آنجق بر رمضان
کیجه‌سی دیرکلر آراسنده‌کی قرا‌ٔ‌تخانه‌لرك برنده دیکله‌دیکم ساز
کبی سازلر دیکله‌مك ، مکتبده متحسری اولدیغم قوستوملرك
شیقلرینی کیمك ، مدهش بر یاساق ایله تقربی ممنوع اولان
(غلطه) ، (بك اوغلی) دیارلرنده بوی کوسترمك ، شوندن
بوندن ایشیتدیکم (کاغد خانه)یه ، (چریجی)یه ، (ؤلی افندی)یه
(صولر)ه قاییقله ، آرابه ایله ، واپورله کیدوب کلمك ، الحاصل ...
اوت .. الحاصل .. بزم (غلطه‌لی) آرقه‌داشك قانون طرفندن
طوتولدیغی آرپه صویی ایچیلین معهود محلی هیچ اولمازسه
بر کره کورمك ایستیوردم . آرپه صویی !.. معلوم ... شیره
کبی اوزومدن صیقلمش یاخود بوزا کبی داریدن ازیلوب
یاپیلمش برشی اوله‌جق !..

مکتبه سکز طوقوز یاشلرنده کیردیکم ایچون سر خوشلك
نه اولدیغنی ایجه بیله‌میور ایدیسه‌مده والده ایله خاله‌مه کیتد-
یکمز زمان آغا بکمك طاتدیردیغی شرابك سرتلکندن ،
صوکرده ینه آغا بکمك دلی طولو احوالندن ، کندیمی
اولدیریرم کبی لافلرندن نتیجه‌یی اولدقجه کسدیرمش ایدم .
حتی بر آقشام اوه کلیرکن بزم سوقاغك باشنده نعره آتان ، فسی
اکسه‌سنه دوشوك ، کوزلری دونوك بلی قیریق کبی یانپوردی ،
برالی دیواره یاپیشیق ، برباجاغی اوکده قیوریق ، دیکر باجاغی

آرقه‌ده مائلاً باصیق ، دیگر برموستراسنی دها کوره‌رك صوك درجه‌ده نفرت ایتمش ، (چاقیر کیف) نه‌در نه ایشیتمش، نه‌ده بر یرده اوقومش ایدم !

یوق ، آبدال دگل ایدم . چونکه نمونه‌دن اصلی تعیین ایده‌جك قدر ذکایه مالك ایدم ! مع مافیه مکتبده علوم دینیه‌نك تلقیناتنه ایجه قولاق ویرمش ، ذهنمده‌ده ایجه طوتمش ایدم . خروجمدن صوکره‌ده بش وقتی اونوتمادم . ایلك کونلرده اکثریا یمکی یر ، اوکله‌یی قیلار ، براز اوتوردقدن صوکره کیدردم . والده صورواردی :

— نره‌یه ؟

— براز (بایزید)ه چیقه‌جغم ، کتابجی‌یی کوره‌جکم . ایکندی‌یی قیلار کلیرم !

دیر ، دیدیکم کبی‌ده ایشلر ایدم !...

حال بوکه دیکر طرفدن‌ده میل هوا بتون بتون متروك قالمامش ایدی. اثنای عبادتده بیله ولو بر ثانیه اولسون بنی مجبور تخیل ایدرك قاچوب کیدیوردی . والده ، خاله‌مه یالکز بر کوندوز کیتمه‌مه مساعده ایتمش ، ال اوپوب برساعت قدر اوطوردقدن صوکره عودت ایتمکلکمی صیقی صیقی تنبیه ایله‌مش ایدی . نه دیرسکز : عزیمت وعودتده ده (عنبر) ك پنجره‌سنه باقمغه جسارت ایده‌مدم. چونکه یالکز ایدم ، آغا بکم اوده دگل ایدی !

برنوع حجاب، دها ایسی عصمت شباب سوقاق اورته‌سندن اویله عامیانه، تجسسه مانع اولیوردی. همده شدتله!.. سز ایسترسه‌کز بدلالق دییك؛ تجره‌ده بولنمه‌سنی ترجیح ایدییوردم!..

آرادن برقاچ کون دها کچدی. والده آقشامدن اوروجه نیت ایتدی: ایرتسی کون (قندیل) ایدی.

اودن چیقارکن بکا دیدی‌که:

— چاقماقجیلر فرونی بیلیورسك دکلمی؟...

— بیلیورم.

— بکا اورادن بیوك کوچك قاریشیق چورك آل... حسن پاشا فرونندن‌ده یاغلی سمید... بزم شکرجیدن‌ده ازمه ایله دیش بادمی!.

پاراسنی‌ده ویردی.

بن سپارشلری اکمال ایتدم. (بایزید) میدانینه کلدم. صیره صیره قوبه آرابه‌لر آچیق منحنی بر ایز اوزرندن یوروییه‌رك دونیورلردی، کاغدجیلرك، (مالیه) بناسنك دیرکلری آرالری صف بستهٔ تماشا طورمش اجناس مشتاقین ایله صیقی صیقی‌یه، حتی آدام آدام اوستنه طولمش ایدی. آرالقلردن یورویینلر، صفلرك آرقه‌سندن پارماقلرینه باصه‌رق آغیز آچیق، صیریتقان یوز باقانلر، آرابه کنارلرنده سیوتیننلر، فس قاشده، پوسکولی پرنده‌باز، تازه تراش، بورمه بیق، کردن فراز استغنا، یاقه‌دن

آتمه رنکا رنك ایپکلی منـدیل ایله یانار دونر ، صـباحلین سیانمش آلتون قوردونی پاریل پاریل پارلار ، شال ، قماش ، ایپك یلك ، جاکت ، ستری ، ردینغوت ، لاطه آلتنده سمور کورکلی ، اوتولو چشید پانطالونلی ، الفی شالوارلی ، حتی بوطورلو ، صیقمه‌لی ، بوتینلی ، یاریم قوندیره‌لی ، غالوشلی ، یمنیلی ، یعنی شهرك انواع قیـافتی ، زمانك دوکمه پرچمدن مطروش کله‌یه وارنجه هردرلو تووالتی بومحشر هوسات آراسـنده دونوب طولاشـیور ، کولیور ، حرف آتیـور ، کوز قیرپیور ، ال اوزادییور ، دیل چیقارییور ، اوکسورییور ، ایچ چکیور ، یالانیـور ، دوداق بوزوب اوزاقدن اوپیور ، باش پارماغنی یلکنك آرالغنـه طاقمش ، اوته‌کی پارماقلرینی اوینـادییور ، باسـتونی آغزینه کوتورمش بر آیاغنی تیتره‌دییور ، اوموز سـیلکیور ، بیق بوکیور ، باش صاللایور ، برکوزی اوکنده طوران آرابه‌ده ، یاننده‌کنه برشیلر فیصلدایوب آغیر تبسملرله دونه‌رك باقیور ، قاش چاتیق ، کوزلو تهدید آمیز باش چویر-یور ، مندیلیله آنی آغلامه تقلیدی یاپیور ، صاریله‌یم معناسنه کوکسـنی قاووشدیرییور ، یانیورم دیه‌سنی بیلمیورمش کبی دوکمه‌لرینی چوزییور ، (حالم قالمادی بیتدم) ی آکلاتمق ایچون دوداغنی ایصیروب سوزولیور ، برای تشکر پارماقلریله یان صاچلرینی دوزلدییور ؛ غریب اولدیغی قدر کولنج ، کولنج اولدیغی قدرده غریب اولان بوتقدیم وتقدم مراسمی هیچ

بیلمدیکی بوجمعیتدن سنه‌لرجه آیری یاشامش ، صوکره بردن بره اورته‌سنه دوشمش بر کنج روحی اوزرنده تأثیرات مختلفه ایقاع ایدییوردی .

کچ قالمه‌یم دییه‌او ازدخام آره‌سنده فرجه بولدقجه‌یوریدم، یوریدکجه صیقیشدم. اوزمانلر غایتله طار اولان (وزنه‌جیلر) جاده‌سنه قدر کله‌بیلدم . تضییق کیتدکجه آرتیوردی. قاچ تفاریق، قاچ لاوانطه، قاچ (ئه‌س بوکه)، قاچ کل یاغلی !.. قاچ راستیقلی قاش ، سورمه‌لی کوز ، بویالی دوداق ، یاناق !...

آرابه‌لر صیقیشدقجه بتون عصارات اخلاقیه صیزییوردی. شهر، کویا سکنهٔ موجوده‌سی نمونه‌لرینی بورایه جمع ایتمش ایدی .

بر سس :

— آی !.. الٓهی پارماقلرك قوپسون !

نه‌دن ؟.. نه ایچون ؟

— ادبسز حریف !.. شیمدی شمسیه‌یی باشکه ایندیریرم !

غالبا غوغا چیقه‌جق !

— آ . آ ! . پیس مرداره باق !

نه ؟... بونصل لاف ؟.. هم سویله‌ین‌ده برقادین !..

— آی !.. آی !.. ازیلیورم... آننه‌جکم.. آننه‌جکم !..

بو ، طوغری !..

— آل سکا اوموز اورمه !..

وای !.. شمسیه‌ایشلیور !..فقط بز حالا یرمزده‌راحت !..

قارشی طرفده بر کولوشـمه ... ال چیرپمه‌لری . . طاز برقفا کورینیـور . حلواجی قالفه‌سـنك یاردن آیریلدم‌لی فسی دوشمش !.

— نه صیقیشـدیروب طورییورسـك ؟ صقالکدن‌ده اوتانمیورمیسك!...

؟... نه‌قدر عیب !..

— هله شومیمنتی‌یه باق !...

بو نه کلمه ؟...

— دورته‌له‌مه بالله ایکنه‌لرم !. . ایشته باق !...

سلاح بدست برقادین !...

— های الله مستحقکی ویرسون !...

— آننه !.. مینجیقلیور !...

نه یاپیور ؟... عجبا بونلر نه‌نك تعبیرلری ؟...

قالین برسس :

— یاهو !.. مبارك قندیل کیجه‌سی ! ... بونه‌حال ؟...

کورییوردم : آشیرمه تمنالر ، یلپـازه صاللایشلر ، یوز آچوب قاپامه‌لر ... آرابه‌دن صارقوب باقمه‌لر.. آرقه جامدن کوزتله‌مه‌لر ... مکتوب آتمه‌لر .. شهرپوته‌جیلغی ... منديل قاپیشلر ...

عادتا تنفس ایدیله‌میه‌جك برحاله کلمشیدم .

بو اسلوب اوزره اذانه یاقین بر زمانده (دیرکار آراسی)

باشنه قدر كله‌بیلدم . انده چوركلر خردخاش اولمش ایدی .
ساده آنلرمی ؟ بن‌ده !.. پای تختك بتون رذائل اجتماعیه‌سی
بو مجرای تنك وخرابدن آقوب كیدییوردی .

اوكونكی قفامه كوره :

— انسانلر جمعیتله یاشارلر اما ...

دییور ، فقط صوكنی كتیره‌میوردم !... بوكونكی قفامه
كوره‌ده سوقاقلرك دكل میدانلرك بیله آله‌مادیغی شنایع
اجتماعیه‌دن آ كلایورم‌كه دها پك چوق زمان یاشاسه‌م بیله
ینه صوكنی كتیره‌میه‌جكم !..

۱۱

دیکر آراسنده بر پروکار دکاننه دوام ایتمکه باشلادم . بر آرقه‌داش ایکنجی ، حتی اوچنجی ، دردنجی آرقه‌داش ایله بولوشوب مصاحبته یول آچار ، دکمی : جمعیتده وسائط معاشرت همان بو وامثالندن عبارتدر .

بالطبع دکانك بزدن باشقه مشتریلری‌ده وار ایدی ، که آنلرله سلاملاشمق ، آره‌ده صره‌ده سوزه قاریشمق ، بو صورتله چشم آشنالغی تجاوز ایده‌رك نیم احباب اولمق ، محیط اعتباریله - اویله سویلیه‌لم - ضرورت حکمنی آلیوردی . آلیوردی دکل ، بر قاچ تصادفدن صوکره آلدی بیله .

بن کوندوزلری اکثریا اوده چالیشیر ، آقشامه طوغری چیقار ، طوغریجه او دکانه کیدر ، عادتا بر قاپاردم . پروکار نازك ، تربیه‌لی ، خوشکو بر ارمنی ایدی . اوفاق تفك تقلیدده بحریر . کندی تعبیرنجه مشتریسنه کوره سوز سویلر ، ایش کورردی .

مثلا احبای جدیده‌دن برینه :

— سنککی بوکون اوکه‌ین کچدی !
دیکرینه :
— مکتوبی ویردم .
بریکنه :
— اووا!.. صحتلر اولسون.. دون صباح حمامده اولدیغکی طویدم اما کیجه‌یی نره‌ده کچیردیککی ایجه اوکره‌نه‌مدم .
اوبرینه :
— ینه آرا کز آچیلمش... آرتق سکا آغلامق دوشر!..
دها اوبرینه :
— بوکون خاطرک ایچون تا چارشویه قدر کیتدم . او دیدیککم قندیللی یازمه‌سندن بوله‌مادم، فقط ایصمارلادم ، بازار ایرتسی‌یه کتیره‌جک ...
بکا :
— آقشام شریفلر خیر اولسون . . غالبا بوکون زیاده یورولمشسکز ، کوزلرکز ینه قانلی!..
هر هانکی بر قادین کچر کچمز اکیلوب باقان آرقداشمه :
— بوده طانیدقمی ؟
وامثالی سوزلر سویلردی . سویلردی اما بونلر بنده او زمانه قدر لطافتنی حس ایده‌مدیککم طاتلی بر قولاق طولغونلغی حصوله کتیرییور ، بو قولاق طولغونلغی احبای جدیده‌دن بعضیلرینک حکایات ونقلیاتی‌ده دها زیاده طاتلیلاندیرییوردی .
مثلا :

— دون كيجه ينه اورايه كيتدك !

— نره يه ؟

— (هرمز)ه !.. اوكجه‌دن بزم (صدقی) ايله كوزل كوزل (صندق) بورننده ايكيشر شيشه ايچدك . ساعت بره كليوردی . تام قالقه‌جغمز زمان (فيروز) كلدی .

برز دانه دها يوارلادق . (فيروز) سوز آراسنده‌ديدی كه، بن بوآقشام (هرمز)ه دوشه‌جكم!. كافر (صدقی) بنی دورتدی. صاوصاقلامق ايچون يانمده پاره يوق ديدم .

بكم قفای توتسوله‌مش آ . سنكا پاره صوران وارمی ؟ كيده‌رز ، صوكره سن بكا ويريرسك ، ديدی . صوكره‌ی موكره‌ی بيلمم ، معاش چيقار ، آليرسك ديدم . بويله لاقی اولور ، آرقه‌داش آراسنده تكليفمی وار ، سنده وار بنده ، بنده وار سنده ، دييه‌رك بردانه دها ايصمارلادی . ايكی‌ايدك ، اوچلشدك ... ساعت ايكی بچق‌ده قالقدق ، چات قاپو ايچری كيردك . كيمسه‌لر يوق ايدی . قاريلر اوطورمشلر ، آلتی قول ايسقانبيل اويناپورلردی ... (فيروز) ذاتاً اوته كنه آيغين بايغين .. (صدقی) ده (برلانطه) يی سور ، بولوشدق .

پروكار آراده بر صورار ..

— سن حالا بر بالطه‌يه صاپ اوله‌مادكمی ؟

— بالطه‌ده بن ، صاپ ده!. بن‌بابا اوتلاقجی !. كلنه كيت، كيده‌نه‌ده كل ديئم !.. الحاصل شفق سوكيوردی ، باشمی

یاصدیغه قویدم ... اویاندم که اوطه فیریل فیریل دونیور ..
اوقدر ایچمشز که !. نفس آلدقجه راقی قوقیوردی . کوچ
حال ایله قالقدم . برده صوفه‌یه چیقه‌یم که (فیروز) ایله (صدق)
قارشیلقلی اوطوزمشلر ، لیمونلی ایچیورلر . تمام ! . فقط
طوغریسی‌ده بو !.. بر قاچ دانه‌ده بن یوارلادم ... ایکندی
اوقونیوردی ، چیقدق . بن آنلری (چوقور چشمه) ده
براقدم ... شیمدی طوغری اوه .. بر پارچه لوقمه ، طومبا
یاتاق !..

کونلر کچدکجه بو نوع محاوراتك‌ده امثالنی ، تنوعاتنی
ایشیدییوردم . طرز جریان مختلف اولمقله برابر نتیجه‌یکدیکرینك
عینی اولان بو حکایات آره‌سنده‌اك چوق دکیشن (هرمز) آدی
ایدی . آنك یرینه بعضاً (عجم) ، بعضاً (بحری) ، بعضاً (ثنا
یوقوشی) ، بعضاً (قایماق) کبی بربرینی طوتماز اسملر قائم
اولیور ، کنجلك طبیعتیله بو اسامینك مدلولرینی اوکرنمك
هوسنی اویاندیرییور ، فقط اوکرندکجه کورملك املی ده‌بویوردی .
بونك ایچون ایدی که اودن ایکندیدن اول چیقمغه ، پروکاری
ممکن مرتبه تنها بولمغه عزم ایتدم ایدی .

بر کون اوقدر آرزو ایتدیکم تنهالغی اله کچیردم . پروکار
صاچلرمی کسیوردی . صوردم :

— عجم ، عجم دییورلر ، بو نه‌در ؟

قهقهه ایله کولدی .

— بیلمیورمیسك ؟

— بیلمیورم !..

— دیمك دها سنك آغزك سودقوقیور!... (آقسرای)ك اوته طرفنده (چاپاچشمه‌سی) دیرلر بر یر واردر . اوراده بر أو ...

— یا !... أومی ؟

— عادتا أو ..

— یکی ... (بحری) ؟

— آنك بر از دها اوته‌سنده برأو .. صاحبنك آدی ...

— ثنا یوقوشی ؟..

— (فنار)ك تا اوست طرفنده بر أو !..

— قایماق ؟

— اوده آقسرایده شکرجی سوقاغنده بر أو ... فقط او صاحبنی کورمه‌لیسك ؟... یوزسکسان اوقه‌لق برقاری !.. قاری‌اما ... آرابه‌یه‌اوطوردیغی بارکیرلرك‌بلنك خیرینی‌کور!...

— هرمز ؟

— (قایماق) ك صیره‌سنده تا باشده‌کی أو ... سن بورالره هیچ کیتمه‌مشمی‌سك ؟

— هیچ !... هم کیتمم‌ده ...

— آفرین چوجغمه ! سنی کوره‌یم ، اوبر تراشده‌ده بویله سویله !... سویله‌مزسه‌ك کوجنیرم !..

— نه‌دن ؟

— نه‌دن اوله‌جق ؟... استانبولده دلیقانلی اولسونده بورازه دوشمه‌سون !.. امکانی یوق !... بوکون دکل ایسه یارین ، دکل ایسه اوبرکون !...

مقاصلك شاقشاغی آرتدی ، پروکار براز طوردقدن صوکره دیدی که :

— آقشاملری جارماقجور یاپیورمیسك ؟

شاشدم .

— جارماقجور نه‌در ؟

ذاتاً کولمکه بهانه آرادیغی ایچون قهقهه‌یی صالیویردی .

— اونی‌ده بیلمیورمیسك ؟.. راقی .. راقی !..

— ایچمم !

— ایچرسك یاوروم ، ایچرسك !.. بن‌ده ایچمم دیدم اما ایچدم !.. بورانك هواسی ، صویی انسانه ایچیریر !..

— ایچمم . برکره بریودوم شراب ایچدم ، آغزم ، بوغازم یاندی ...

— ایلکی اویله‌در . آغیز بوغاز یاقار اما صوکره‌لری یاغ کبی ایتر !...

. . . .

تراش بیتدی . بن‌ده کوشه‌ده‌کی صندالیه‌یه کچدم ، اوطوردم . کلنه کچنه باقوب طوریپوردم . اسکی سیاه بر چارشافه بورونمش ،

یوزینه قالین سیاه بر پچه اورتمش بر قادین آغیر آغیر کلیوردی. بر قاچ آدیم قاله پچه‌سنی بردن بره آچدی ... آی طوغدی ماشاءالله !... بکا، یوزی، کوزی، دوداقلری دکل بورنی بیله کولیور کبی کلدی. فقط نه آنی خسوف !.. پچه تکرار بردن بره ایندی. بر قرا کاق، بر قرا کاق! یورکم هوپلادی. یووارلاق بر شی معده‌مك حذاسندن قوپه‌رق تا بوغازیمه طایاندی. بوغوله‌جغم! کوزلرمی قاپادم، اللرم تیتریبور، دوداقلرم بربرینه تماس ایده‌میوردی. حتی قورنار پروکار، بنم بو هیجان نابهنکامی کوردیکی ایچون:

— صو ویره‌یم‌می؟

دییوردی. عجبا کناهسزلر، کناهه بویله خلجان آور، آنی تجلیلرله‌می کیررلر؟

چونکه عادتا قورقیوز کبی ایدم. نه (عنبر)، نه (تفاریق) نه‌ده بر باشقه‌سی بویله بردن بره کشف جمال ایده‌رك اوزرمه غیجیلامه‌مشلر ایدی !..

دیکر طرفدن اوتاندم. نه بر آنده شاشالایوب نه‌یاپه‌جغمی بیله‌مدیکم ایچون بلالزوم آیاغه قالقمشیدم. پروکار بودقیقه‌یی کوزدن قاچیرمادیغی جهتله اللری جیبنده‌قاپونك اوکنه چیقدی، طوردی. باقینیوردی.

بردقیقه صوکره کری کری‌یه کله‌رك:

— والله، دونمش کلیور !..

بنده ایکنجی بر خلجان دها باشلادی . صول کوزم آرقه‌یه نیم متوجه اولدیغی حالده تیتره‌مه‌دن المده‌کی باستونی قاچیروب دوشوره‌جك حاله کلمشیدم. وضعیت ایجابنجه کوزمك اوزرینه قالین بر سایه دوشر کبی اولدی . مکر او ، بنم حذامی بولیجه طورور کبی آغیرلاشمش ، کوزمه چارشافنك سیاهانی اورمش ایمش !..

بن درحال باشمی اکدم. صوچلو بر چوجق کبی طیرناقلرمه نصب نکاه ایدییوردم !.

انجه ، ینه بلوری بر سس عکس ایتدی . پروکاره دییوردی که :

— علی بك کلیورمی ؟

پروکار ، کمال سرعتله :

— هانکی علی بك افندمز ؟

بچه آچیلدی . بنی کوستره‌رك :

— اکثریا بك ایله برابر اوطورییور !

پروکار بکا دوندی .

— سز بویله بر علی بك طانیورمیسکز ؟

بر دورلو « خیر » دییه‌مدم . بوغازم قیصیلدی . یوزمه قان هجوم ایتدی. برشیلر اولیوردم. پروکارك وضع استفهامی ، اوته کینك طور انتظاری بنی شاشیرتمش ایدی .

النهایت اوفاق بر جبر نفس ایله :

— طانیوردم !

دییه بیلدم ... ماشاالله بکا !...

بچه‌سنی ایندیردی . آغیر آغیر یوریمکه باشلادی . پروکار کولمه‌دن قاتیلیور ،

— کچمش اوله ! کچمش اوله !...

دییوردی . حقیقةً کچمش اوله !... بار حجاب آزقلدی بنی ازه‌جك ایدی . بتون اعصابم اوینامش ، ذهنم عادتا قارارمش ایدی . فقط بو ظلمت ایچنده بر نقطه پارلایور ، شعله‌سی یله او سیمای خندا کوستریوردی .

١٢

آرقه‌داشمله (ایچ فنار) غازینوسنده بولوشمق اوزره
أودن چیقدم . قلباً بویوك بر انشراح طویویوردم . چونکه
مکتبدن چیقدم چیقه‌لی برنجی ایلك بهاری ادراك ایدییوردم .
او کون جمعه ایدی . (کاغدخانه) یه کیده‌جك ایدك .
چوجوقلغمده بر دفعه آرابه ایله کیتدیکمی خاطرلیورم . اوده
اسماً ... مسیره‌نك لطافت موقعیه‌سی ، مناظر مختلفه‌سی ،
دره‌سی ، تپه‌سی ذهنمده قارمه قاریشیق بر خیال آبادحالنده
کورینیوردی . مقطع سنه‌لردن بری بورانك مدایحنی ایشیدییوردم .
غازینویه کلدیکمده هنوز اوکا اولمامشیدی . تك توك برایکی
مشتری ، دکز طرفنده‌کی صول کوشه‌ده درت بش کشیدن
مرکب بر غروپ وار ایدی . بونلر چالیورلردی .
غالبا بر از ایرکنجه طاورانمش اولمالیدرلرکه ایچلرندن
حبشی بری تیترك ، حزین بر سس ایله (حجازکار) اوزرندن
کزینمکه باشلادی .
نه دییوردی ؟

« عرض ایتمدیکم یاره مکر یاره‌می قالدی ؟
« یادرد دله قیلمادیغم چاره‌می قالدی ؟

« بلبل نه عجب ترك وطن ایله‌دی شیمدی
« اقلیم چمن یوقسه ینه خاره‌می قالدی ؟

اوح !... نه قدرده کوزل اوقیور !.. اویله حزن آور برسس که !... اوزمان بنمده موسیقی‌یه مراقم وار ایدی. درت بش کونده بر (ایوب) ه کیدر، استادم (ذکائی) دده مرحومك سایهٔ عرفاننده الفباسنی کوردیکم موسیقیمزك مهم پارچه‌لرندن بعضیلرینی حفظ ایتمکه چالیشیر ایدم.

نه‌خوش، نه‌محصولدار بردور موسیقی ایدی. (نوری)، حاجی (عارف)، (رفعت)، حاجی (فائق) بکلر، سنطوری (ادهم) افندی، (کل علی) بك، خنکار امامی (علی)، مدنی (عزیز) افندیلر، موسیقیٔ همایوندن (لطیف) آغاوامثالی اساتذهٔ محترمه‌نك، مرحوم (شوقی)، (دان نبی) لقبیله معروف (رضا) وسائر ارباب طبیعتك بربری آردنجه یتیشدیردکلری شرقیلری‌ده کمال تهالك ایله کچیوردم.

قهوه‌می ایچدم، ایچمه‌دم رفیقم‌ده قپودن کیردی. حبشی حالا اوقویوب طوریوردی.

آرقه‌داش بکا توجه ایتمکله برابر کوزلرینی کوشه‌دن آییره‌میوردی. غزل بیتر بیتمزیکی برشرقی‌یه کیردیلر. دردی بردن اوقیورلردی:

« منتظر تشریفکه چیفته قاییق »
« اینجه یاشماقله بوجمعه سیره‌چیق »
« پنبه‌مانتین‌دن‌فراجه پك‌ده شیق »
« اینجه یاشماقله بوجمعه سیره‌چیق »

ینه بر اوح !... نه روان بر شرقی !... فقط ایکنجی قطعه‌یی بر درلو آکلایامادم . یالکز میانك کفته‌سنی اینجه ضبط ایتدم ،

« ایله تشریف سمت کاغدخانه‌یی »

اوح‌یا !... نه آهنکدار بر دعوت !..

آرقه‌داشم دیدی که :

— کمانی (سرچه توفیق) ده ایچلرنده !

— کیم ؟

— (سرچه‌توفیق) ، کمانی کور (سبوح)ك چراغیدر.

— اونه‌کیلر کیم ؟

— بردانه‌سنی طانیورم ، اوده خواننده‌در !.. بونلرده بوکون کاغدخانه‌جی ! ... بللی ! ... بن کیده‌یم ، بر قاییق طوته‌یم ! ... بونلری بکلرز .. آرقه‌لرینی براقمه‌یز ...

حبشی ایله ایکی رفیقی دوام ایدیورلردی .

« دوشرمی شانکه ای شاه خوبان »
« براقمق عاشق بویله پریشان ؟ »
« اسیرکرمی‌افندی قولدن احسان ؟ »
« بویور ، کندی‌قولك ، امریکه‌فرمان»

اوكله اولدی كچدی. بز حالا غازینوده یز !.. كوشه ده كیلرك عددی ده كیتدكجه آرتیوردی . حسابجه اوچ درت قاییقلق اولدیلر . متصل ساعته باقیورلر ، (اون قپانی) طرفنی ترصد ایدییورلردی .

بر آرالق طیشاری یه چیقانلردن بری تلاش ایله كیره رك :

— كلیورلر !

دینجه جمله سی قالقدیلر .... برر ایكیشر اسكله یه طوغری یوریورلردی . بزده قالدق . آنلر اوچ صنداله ، بز بر پیاده یه قورولدق . قیقجی یه ده آرقه لرینی برافامسنی تنبیه ایتدك .

(خاصكوی) قیلرینه طوغری كیدییوردق . رفیقم :

— باق ، باق !

دیه صیره اولمش ، اوچ دانه ایكی چفته پیاده یی كوستردی . صولرمزك یكانه زینتی اولان بو چفته لرده ایكیشر خانم ایله قارشیلرنده اوطورمه لرندن و بر ایكیسنك سیاهی اولمه سندن طولانی خدمتجی اولدقلری آكلاشیلان برر قادین دها وار ایدی . خانملرك آلتیسی ده اوزمانك موداسی حكمندن اوته رق دوریك یاقه لی ، طبقی (تفاریق) لك كبی بوزنجق ایشله مه لی ، پنبه مانتین فراجه لر كیمشلر ، آل حوطوزلر قورمشلر ، تولدن انجه یاشماقلر طوتونمشلردی !

اونه كوزللكلر ، اونه یاقیشدیریشلر !... الك خفیف برروزكار ، احتمالكه قاییغك خیزی یاشماقلرك اوستنی طالغه -

لاندیردقجه صاچی ، زلفی ، سنبلی ، نه‌دیرسه‌کز دییت ،
ایشته آنلر اوچوشیور، فقط ینه‌یرلی یرینه کلوب قونیوردی!
اوته‌کیلرله بزم تعقیب ایتدیکمز استقامت ، بونلرك اوکنه
چیقیوردی ، چیقه چیقه برلشدك . برحذایه کلدك .

بنی خفیف خفیف خلجان آلیوردی . دقتله باقمقله برابر
سزدیرمك ایسته‌میوردم .

بونارین فیلو ، آهسته کیدییوردی . برصندال بر پیاده‌دن
مرکب برصف تشکل ایتدی . اوکده‌کی صندالده (مضرب)
اخذ موقع ایتمش ، سازلری آهنك ایدییوردی . کمان ،
قانون . لاوطه‌نك طین طینلرینی ایشیدییوردم . آرادن بر آز
کچر کچمز باشلادیلر ...

« منتظر تشریفکه چیفته قاییق ! »

آرقداشم پنبه‌لیلری اشارت ایده‌رك دیدی که :

— بونلر (عجم) ك طاقمی !....

— بوبکلر ؟

— دوستلری اوله‌جق !

(قره آغاج) ك اوکنده تیز ، طاتلی بر فریاد قوپدی !
ایچلرندن بری تقسیم ایدییوردی :

« یارك بوقدر جوری کلیرمیدی خیاله »
« کوش ایتمه‌دی آهم بنی دوندردی هلاله »

(مخیر کردی) یه منقلب اولان اوسلسلهٔ نغمات ،

کوندوز اولدیغی حالده بیله (سودلیجه) ، (بهاریه) اوزرلرنده تموج ایدییوردی .

رفیقم دییوردی که :

— الله !... بوسس اولورمی ؟...

— کیم عجبا ؟

— (ندیم) بك اوله‌جق ! ... بونك اوستنه سس یوق !...

ایکیمزك قولاقلری سسده ایدی اما کوزلری ده پنبه‌لکلردن آیریلمیوردی . ایشته (پنبه رؤیا) دیه بنم شیمدیکی تخطراتمه دینیر . معهود ادبیات جدیده سالکلرینك اویقو سرسملکی ایله اویدورمه‌لرینه دکل !.....

فیلو ، (کاغدخانه) مدخلنده بولنان ساز آطه‌لقلرك قیسنه طوغری ایلریله‌دی . بلکه اللی آلتمش یبانجی قاییق ، صندال اطرافمزی آلمشیدی .

اوچ ایکی چیفته آرد آرده براز آچیقده کوره‌ك اوستنده طوردی . بونه بیتمز مجازکار فصلی ایمش !.. شرقیلر بربرینی ولی ایدییوردی .

بز طورمغی مناسب کورمه‌دك ، صاچاقلری درەنك مینی مینی طالغه‌لرینه سورینن پنبه اورتولرله قیچ طرفلری ، فراجه‌لرك انعکاساتیله ایچ طرفلری ، حتی باش طرفلری ، خفیف خفیف پارلایان چیفته پیاده‌لره سورتونه‌رك کیمندن بر

تبسم لطيف ، كيمندن بر غمزه ، كيمندن بر دوداق بوكونديسی
آلەرق داخله طوغری سوزولدك . سوزولدك اما بو دفعەده
ينه باشم اوك طرفده عقلم آرقەده ايدی. آرقەداشم ، بوبولك
نورسته بر سالكی اونقله مقام اخطارده ديبور ايدی كه :
— بونلره يك آچيلوب صاچيلمغه كلمز ..!
كيم آچيلەجق ، كيم صاچيلەجق !
— بونلره كندی كلن ديرلر !..
كندی كلن می ؟ ايلك دفعه ايشيتديكم بر تعبير !
— كورمەدكمی ؟.. بزچركن نەلرياپيورلردی ؟
اوت . كوردم. ايكنجی پيادەده كيلردن بری كوچوجك
اللريله طالغەلری سوييور ، آرەده صيرەده فيسكەليوردی .
— شيمدی نره ايسه كليرلر !..
— فقط هپسی ده كوزل ا..
— كوزل آما بويامه ! . . . ايكی دانەسی بر آز ديشه
طوقونديريلير !..
ايصيرەجقمی يز ؟ بزم آرقەداش نەلرسويليور ؟
درەده ايلريلەدكجه ازدحام آرەسنه صوقولويوردق. داربوقه،
زيللی ماشه، چيغيرتمەلی ، اورته يرنده باشنه آل ايپك منديل
صارمش ، سينه كشا ، قوشاق صارقيق ، پانطالون دوشوك
برسياهی رقص ايدن صندالی ، زورنا ، چيفته نقاره هواليله
ساحلده ال چرپان ، كوبك آتان ، باش اورتولری اوچاری ،

يالديرمه‌لری اوموزدن صيريلمش قبطی قاريلريمی ، سه‌كديرمه قلارينت نغمه‌لريله تقسيم ايدن ، شرقی اوقويان ، رخنه‌لری قبا كاغدله قاپاديلمش يامالی لاوطه‌لی ، پروقه‌لی خواننده‌لرمی ، قاييق قاييق ، صندال ، صندال كلوب كچن ياشماقلی ، پچه‌لی ، اورتولو ، حتی شاپقه‌لی ، آچيق باش ، كنارلری اويالرله‌مزين يمنيلی ، صاچلری آراسنه ياپمه بركل صيقيشديرمش النده فوليه ، زرين دمتی ، قره‌كوزده‌كی (شيرين) ی آكديران موسوی قادينلريمی ، باشنه اوجی قاطيرطيرناغی پوسكوللی ساز كلاه كيمش مسخره‌لرمی ،

— حارالوپ !

دييه باغيره‌رق آغزنده‌كی معجون دكنكنی چويرن ، النده شكرلی خروس ديك ، اينجه برسس ايله :

— ئوئوری ! أ ... و !

ترانه‌سيله تخفلق ايدن كوندوزجيلرمی ، صويونوب دوكوله‌رك آغاجلر آلتنده حصير اوستنده قدح طوقوشديرانلرمی ، اصواتدن ايشيديله‌جك درجه‌ده بر حارت ايله پنيرلی پيده‌نك بانی بوكنلرمی ، ايچنده آرمونيق ، كمان طاطاوله هوالريله آردينی كوره‌ميه‌جك درجه‌ده طالغين كيدن ، قيچ طرف آينه‌سی مزه طاباقلريله اورتولمش يالكز بر :

— واردا !... طوقوناسون !...

اخطاريله چاتوب قانجه ، بوينا اويناداں قوپوقلرمی ،

قیزی ، کلینی ، قومشونك کریمه‌سنی آرابه‌سنه طیقمش ، ایکی ارکك طورونندن بری طیش صندالیه‌ده ، دیکری آرابه‌نك پنجره‌سی اوکنده طوران ، ایصیروب یازیلادیغی طوله‌یی :

— هو !... آل !...

دیه آرابه‌جی‌یه اوزاتان خانم ننه‌لرمی ، ایسترسکز ؟... اکثریتی بو نوعه ، بو تربیه‌یه منسوب اولان دیشیلی ، ارککلی افراد او کوزل وادینك ساحللرینه ؛ یاماجلرینه ، دوزلکلرینه یاییلمش ایدی . ازدحامدن یوقاریلره کیتمك احتمالی اولمادیغی ایچون بز قاییغك باشنی (سلحدار آغا) یه چویردك . بوراسی نسبةً تنها ایدی . تخته کوپری‌یه طوغری ایلریله‌دیکمز اثناده ایدی که ینه مطرب اوکده ، دیکر ایکی صندال یانلرده ، ینبه‌لیلر اورته‌ده اولدیغی حالده بزه یتیشدیلر .

آرتق پیاده‌لرله صندالر قارن قارنه ایدی ! بر از دقت ایدنجه کوردم که صندالك بری مطرب ، دیکری ساقی ، اوچنجیسی‌ده غارسون ایمش !... ساز چالیور ، ساقی قدح طولاشدیرییور ، غارسون‌ده مزه اولاشدیرییوردی .

اوح !.. ککا !...

بر آز دها دقت ایدنجه فرقنه واردم که هر قدح کوزایله ، دوداق ایله ، باش ایله بر مقابل بوله‌رق ایچیلیوردی .

آرقه‌داشه دیدم که :

— کورییورمیسك ؟

— بو بر شیمی ؟... هله آقشام اولسون !.

. . . .

آقشامك حلوایله عودت باشلادی . یوزلرجه مراکب ذوق وصفا ، جوروم حالنده دره‌دن طاشیوردی. بزمکیلرده راما ایتمشلر ، آغیر آغیر اینیورلردی . بو جریانه بزده تابع اولدق . قهقهه‌لرك ، چاقوب چقیشدیرمه‌لرك ، تقسیملرك ، شرقیلرك ، کوره‌ك طاقیشدیرمه‌لرك ، یول کسمه‌لرك ، ایتوب قاقیشدیرمه‌لرك ، قبا صاباحرف اندازلقلرك ، سوکوب صایمه‌لرك ، صندالدن صنداله آتلامه‌لرك انواعی کوریلیوردی .

فقط بزم فلو غایتله آهسته روان ایدی . حتی (سلحدار آغا) آغزنده یارم ساعت قدر طوردق . مطرب ، بزه یول آچمق غیرتیله فرصت بکلیوردی . (قاره آغاج) اوکنه کلدیکمزده آقشام اذانی اوقونیوردی . ایلك بهار مهتابی التماعاتنی پنبه‌لکاره دوکیور ، اوورالردن ، او صیرتلردن خفیف خفیف پارلدیلر اوچوشیوردی .

دره‌ربیعی بر روزکار چیقارمش ، بزی ایتوب طوربیوردی . مطرب اوکده کوسه‌من ، اونلر آرقه‌ده قنالی قوزی !..

(ایوب) د ، (بیری پاشا) جوارینه قدر امتداد ایدن او ساحهٔ موجه‌دار پر ولوله ... سازلر ، زورنالر ، لاترینالر ، فریادلر ، نعره‌لر ، غزللر ، شرقیلر ، صاتیجی آوازلری ، نقاره ، دف ، طاوول ، دنبه‌لك سسلری ، قادین ، عرب ، خروس ،

تقلیدلری، ایصلیق، ال چیرپمه یایلیملری بربرینه قاریشیوردی.

(نوسانه) اوکلرنده بزم مطرب طوردی. بوندن اوته‌ده محافظهٔ سکوت ایدیلمزسه قول صندللری چوریییورمش !..
صولو اوزرینه قورولمش بر ایکی قاره‌قول قولبه‌لرینک هیولای اسمری اتکلرندن یاقاموزلر پارلایوردی.

مع هذا (فیلو) انتظامنی بوزمادی. هپ برابر (اون‌قپانی) طرفنه چیقدق. تمام آلتی‌قوپه آرابه‌فنارلرینی یاقمش، بکلیوردی. الجنس مع الجنس اصولیله اوچر اوچر بیندیلر.

اونلر اوزاقلاشدقجه بنده‌کی او پنبه‌خیالات قیزاریییوردی.

۱۳

بنم نمازلر ، آرتق قضایه قالمغه باشلادی . (کمال) مرحومك (سرگذشت علی بك) حکایه‌سنی ، (لادام اوقمليا) نك نسخهٔ مترجمه‌سنی ، (هنوز اون اوچ یاشنده) يی ، محررلرمزك عشق وعلاقه‌یه دائر یازدقلری کوچوك بویوك رومانلری اوقیور ، بالخاصه (فضولی) ، (ندیم) وامثالی شعرامزك عاشقانه غزللرینی ، منظومه‌لرینی ازبر ایتمکه چالیشیور ، تیاترولرده ، اورته اویونلرنده‌کی جلوه‌لردن ، فداکارانه اوضاع وافعال تقلیدلرندن حصه‌لر آلیور ، معهود پروکار دکانده‌کی محاوراتدن صوك درجه‌ده محظوظ اولیور ، میدانی خالی بولور ایسه‌م جامکانك اوکندن کچن قادینلری سوزییور ، پیاسه‌ده کزینلردن بر بر قاچنی طانیور ، فقط والده‌نك سوزندن بردورلو چیقه‌مادیغم ایچون اوه منتظماً دوام ایدییور ، او زمانك تعبیرنجه یواش یاواش «اولمغه» یوز طوتیوردم .

بر آقشام اوستی ایدی . پك زیاده سودیکم بر رفیقم دکانه کلدی . بزم پروکار ایله بر شیلر قونوشدی . پروکار :

— باش اوستنه افندم ، شیمدی !..

دیدی . فیرلادی . صوردم :

— نره‌یه یوللادك ؟

— شورادەکی لیمونجی‌یه ... بر آز رقی آله‌جق . . .

شیمدی (لانغه) یه قدرکیم اینه‌جك؟. برقاچ دانه چاقیشدیرر ، کیده‌رز ..

بن ده‌می چاقیشدیره‌جغم؟.. قابل دکل!. فی‌الواقع شعرامزك دیوانلرنده (می)، (صهبا) ، (شراب ناب) ، (بادهٔ احمر)، (ساقی) ، (پیرمغان) . (مغبچه) ، (نشوه) وسائر ارکان عشرتی کورمش ، حتی ادیب اعظمك شرقیشی ایمش دیه :

« ساقی یتیشیر اویان آمان کل .
الویرمه‌دیمی فغان آمان کل
آه ایله توکندی جان آمان کل
اولدوردی بنی زمان آمان کل
برباده کتیر آمان آمان کل »

*
* *

« طولدور قدحه شراب نابی
مزج ایله شفقله آفتابی
بیلمم‌که جهان بیتوب طوروركن
بیتمزمی جهانك اضطرابی
برباده کتیر آمان آمان کل

بو نوادا عشاقی کچمش ، بو موفقیتدن خیز آله‌رق :

« میخانه‌می بو بزم طربخانهٔ جم‌می »

ایله :

(غالب دده) نك :

« میخانه‌یی سیر ایتدم عشاقه مطاف اولمش »

مطلعلی ینه عشاق بسته‌لی مسدسنی، حتی (میخانه) مع‌مشتملات بر صیره‌یه کلسون دیه کچدیکم :

« میخانه طربکاه می آشام جهاندر »

مخبر کردیسنك :

« ایچ باده کوزل سه‌وده نه دیرلرسه دیسونلر »
« میخانه‌ده یات اوده نه یرلرسه دیسونلر »

قیلیغنده‌کی صولك بیتندن‌ده بر آز اورسه‌لنمش ایدیسه‌مده آغابکمك اوکیجه‌کی حالی ایله سوقاق باشنده کوردیکم اویانپوری سرخوشلك وضع مجنونانه‌سندن، آراده صیره‌ده آرقداشلرمدن ایشیتدیکم میخانه فاجعه وماجرالرندن، بالخاصه والده‌نك طویه‌جق اولورسه پك زیاده متأثر اوله‌جغنی بیلدیکمدن الی بر درلو قدحه اوزاده‌میوردم .

بن نه‌بیلیر ایدم‌که فحش بر کاید، می آنك آناختاری ایمش ؟.. اوزمان بزم اولرده نه راقی، شراب بولنوردی، نه‌ده نعوذبالله فاحشه !.. بش وقت نماز، اوتوز رمضان،

هر قندیل اوروج ، دعا ، استغفار ، اویون نامنه (یوزوك) ، (بچیچ) دینیلن بر نوع دامامسی طاتسز مشغولیت. عشرت نامنه‌ده موسمه کوره (شیره) ، (بوزا) دن بشقه‌برشی کورلمز، اویناتماز، ایچیلمزدی . ساده بزم اومی، قوجه محله‌خانه‌لری‌ده بویله ایدی . حتی اوزاقدن اوزاغه‌ده :

— عشرت ایتمش دیه‌باباسی‌اوغلنی اولدیره‌سی‌یه‌دوکمش...

— عشرت ایدییورمش دیه قوجه‌سندن بوشانمش ....

— میخانه‌یه کیدییورمش دیه قیزینی ویرمه‌مش ...

— سرخوشلغندن دولایی آتمکندن اولمش !..

— قلمنده ایدی اما ایچکی یوزندن قوغمشلر .. شیمدی سورونیور !..

— بزم پدر هکیمك رچته‌سنده قونیاق یازیلی اولدیغنك فرقنه واریر وارماز علاجی ایچمه‌دی ایدی ...

— الله ویرمسون !.. بزم (صدیقه) خانمك قرداشنی میخانه‌ده اورمشلر ،

— آمان‌یاربی، طاغه، طاشه!.. اولرمزدن ایراق‌یاربی!.. بزم علی افندینك اوغلی کور سرخوش.. کچن کیجه کندیسنی اورمش !... بوکونلك ، یارینلق دییورلر ...

کبی سوزلری‌ایشیدیر،غزته‌لرده (ضابطه) وقوعاتنده‌دورلو دورلوسنی‌اوقورایدك. بوسوزلر، اوفقره‌لر بویوك‌بویوك‌نصیحتلر یرینی طوتاردی . طوتاردی اما بیلمم‌که نه‌دن ایدی ، بعض

جمعه ، پازار کونلری (یکی قاپو) دەکی (صندق بورنی) نه اینر ، قهوه ایچدیکمز صیرەده ارباب عشرتك حسن آمیزشنه مثال اولەجق درجەده سربستانەادیبانه اوطوروشلرینی کورور، (لانغه) میخانەلرینك ازدحامنی سیر ایدر ، ساز ، لاتونا ، زورنا سسلرینی، بورالرك تا ایچلرندن فیرلایوب قولاغەچارپان موسیقی پارچەلرینی ... رفقادن بعضیلرینك مدحیاتنی دیكلر ، کندی کندیمه ینه آرقەداشلردن برندن اوکرندیکم :

— ایچمك شرط دکل آ ... اوطورور ، اکلەنیرم !

فکرینه نیم بر صورتده قائل اولوردم !.

آکلاشیلیور آ ... بر دها تکرار ایدەیم ، اونغه یوز طوتیبوردم .

فی الواقع پروکار قوینده بر یوز درهملك قاپودن کیردی. آینه آرقەسندن بر فنجان چیقارەرق طباغنەبر آز شکر قویدی. فنجانی یقـادی . جادەیه آرقەسنی دونەرك طولدوردی . رفیقمه :

— بیورك !...

دیر دیمز ، اوده قالقەرق ، پروکاری سیر آلەرق ایچدی. یوزینی بوزوشدیردی . شکر غالبا تعدیل مرارت ایتدیکی ایچون درحال ینه اسکی حالنه کلدی . بر ایکی یالاندی . اسکی یرینه اوصلو اوصلو اوطوردی . فقط بر :

— اوح !

چکدی .
ظاهر، انسان فرحلانیور!.. بر دانه‌ده پروکار ایچدی.. اوده:
-- اوح !
دیدی .
ظاهر دکل ، بس بللی فرحلانیور !
رفیقم معنالی معنالی یوزیمه باقیوردی . بنم (محیط) ، تشکل ایدییوردی .
بر آزالق ، دیدی که :
— بر دانه‌ده سن آت !..
درحال رد ایتدم .
پروکار آتیلدی .
— نه قورقیورسك ؟.. بو راقی دکل که !.
— نه‌در ؟
— قونیاق !.. هکیملر بیله ویریرلر ...
صحیح !.. اونك باباسنه‌ده ویرمشلر اما ایچمه‌مش !.
رفیقم :
— معدویدر .
غالبا یوموشامش اوله‌جغم که :
— والده ...
— نره‌دن طویه‌جق !.. قوقوسی یوقدر که ..
پروکار :
— کل ؛ ایسترسه‌ك قوقلا !... مبارك لاوانطه !.. مسك !

مراق بو یا ... قوقلادم .. سرتجه ، طانیمادیغم بر قوقو ، نه (عنبر)ه بکزه‌ییور ، نه‌ده (تفاریق) ه ... نه کاغدخانه‌ده‌کی (فولیه) لرککی ایله (زرین) لرککنه !..

— نصل ؟..

آغزمدنمی قاچدی ، نه اولدی ؟

— فنا دکل !..

— یره‌اولسون ، ایچ به یاهو!.. زهراولسه‌طوقونماز!..

پروکار :

— ایچمه‌کله اوچه‌سی بر اولور ... سن أوه کیدنجه‌یه قدر اون بیك کیلو متره اوزاقلاشیر ...

رفیقم قالقدی .

— طور ، بن اوکا شیمدی ایچیریم !... (قولاغمه فیصلایه‌رق) کچن کون دیوان یولنده‌کوردیکمزك عشقنه!...

پروکار ، صبیرسیزلندی ..

— صانکه بن بیلمیورم ، دکلمی ؟ سویله‌یوب سویله‌یوب بیتیره‌مه‌یوردی . پنبه ماتین فراجه‌لیلر !..

— اوت . پنبه ماتینلیلر ... بونلری ایرتسی جمعه ینه کاغدخانه‌ده کورمش ایدم اما بو دفعه مضطرب یوق ایدی . فیلو ، طاغیلمش ایدی !

— والله کوجنیرم !..

پروکار :

— جانم اوقدر اوستنه وارمه !.. كل بز سنكله برر دانه دها آته‌لم‌ده آنك‌ده آغزی صولانسون !.

فی‌الواقع برر دانه دها آتدیلر ... اوطوردیلر . . بنده بر تهالك، بر آرزو حاصل اولیوردی. اوفاق بر (ابرام) ایستیور كبی ایدم . كاشكی باشقه بر شی ایسته‌یدم !.. رفیقم :

— بری ایچر، بری باقار ، قیامت اوندن قوپار ... ایچ به واسم !

آیاغه قالقدم اما جداً قورقیوردم . اوفاق بر موازنه‌یه كیریشدم . آنی بر محاكمه نتیجه‌سنده :

— بونلر ایكیشر فنجان ایچدیلر ، بر شی اولمادیلر ... بن یارم ایچه‌جكم ، البته بكاده برشی اولماز ... باخصوص قوقوسی یوق .. والده‌ده طویماز !.

او یارم فنجانی آغزمه‌دوكر دوكمز، پوسكوردم. بوغازمه قاچدی ، طیقسیردم . اوكسوردم... كوزلرمدن یاش چیقدی . آغزم قاوورولدی ظن ایتدم .. معده‌مه صیجاق صیجاق بر شیلرك ایندیكنی طویوبوردم ... بروكار آغزمه قوجه بر شكر پارچه‌سی طیقدی . رفیقم‌ده یارم بارداق صو بوتمش ،

— ایچ ، ایچ !

دییوردی . ایچدم ..

— كچمش اوله !..

— كچمش اوله !.. ایشته ، بو ، بوقدردر !.

أوه كلدیكمده احتیاطاً والده‌نك یاننده پك طولاشمادم .

دقت ایتدم که فرقنده دکل !.. اوت .. قوقوسز !..

ایرتسی آقشام رفیقم کلەدی . بن ، پروکار ایله یالکز بولونیوردم . باقدم که یوزدرهملکی آینەنك آرقەسندن چیقاردی . کندی تعبیرنجه ، بر دانه طونو یوارلادی . بکاده اشارت ایتدی .

— آغزیمی یاقیور !..

— بن اونك ما کنەسنی بولورم ، ایچنه بر از شکر ، براز صو قویارم ، سکا خوشاف کبی ایچیریرم !..

— یاپ باقەلم !

یاپدی . فنجان طوپ طولو ایدی .

— بو ، چوق !

— یاریدن زیادەسی صو .. باق .. باق .. شو کچنه باق !. هانیا سکا یوزیی آچان . . هر آقشام کچیور اما . . یوز ویرمەدکده یاقلاشەمیور . زواللینك قلبنی قیردك ..

— ا .. آ ... بن آغزمی بیله آچمادم ..

— دها ای سویلەدك آ .. آغز آچامق ، قوغمق دیمکدر .

— اما یاپدك ها !..

— سن اوقدر بیلیرسك .. چاق بقەیم ، سکا سویلیەجکلرم وار ..

فنجانی کمال تردد ایله آغزمه کوتوردم . اوکجەدن دیمله بر تجربه یاپدم .. یاقمادی ... ککرمسی نك طاتلیسی برمایع ..

بر بودوم آلدم . عين تأثير !.. هپسنی ایچدم... ینه اویله ...
یزوکار سویله‌نیوردی :
— اوح .. قایماقیسك مبارك !..
اوت.. قایماقیسك ؟...... یرمه 'وطوردم. معده‌م یاواش یاواش ایصینیوردی. بر از صوکره کوزلریمی شفاف بر سیس بورور کبی اولدی . ینـاقلرمه طوغری بر شیلر چیقیوردی. (جناب)مزك دیدیکی کبی باشمده خفیف بر طاتلی دونوش!.. فقط سریع لزوال ایمش !.. بش دقیقه صوکره کچدی !
نه ؟.. امتدادمی ایتملی ایدی ؟.. بن بویله‌می ایستیوردم؟ بونك ایرتسی آقشامی یوقمی ؟..
بش اون کون سورن بو بر فنجاناق صـولو ، شـکرلی کیف ، بر آقشام‌حدینی تجاوز ایتدی . بر ، اوچ‌اولمشیدی.
بعض آقشاملر بن والده‌نك یاننـه دكل ، والده بنم یانمه صوقولمغه باشلادی . بر آقشام‌ده قاشلرینی چاته‌رق :
— سنی یارین صباح «زهدی» افندی ایستیور ، دیدی .
زهدی افندی ، عائله‌نك الك اختیـار ، الك نافذالکلام بر عضوی ایدی .
— عجبا نه ایچون ؟
— بیلمیورم !.. بکا یالکـز ایرکن کلسون ، دیدی . . اوقادار !..

والده هم کسدیرمه سویلیور ، هم ده طارغینمسی طوریپوردی .

— بکا سویلیه‌جکی سوزی سزدن نه‌دن کیزلیور ؟ . . تحف !..

— تحف ، موحاف ایستیور !

— کیده‌رم !

صباح اولور اولماز کیندم ، یوله چیقدم . چات قپو ، ایچری‌یه کیردم . صوفه‌ده اوطورمش ایدی . باشده بیاض تقیه ، صیرتده شام خرقه‌سی ، آلاجه ، بلدن قوشاقلی انتاری ، آیاقلری چپلاق اماقار کبی .. بر النده قهوه فنجانی ... بر اوزون یاسمین آغیزلق ، توتدیروب ؛ هورپورتوب طوریپوردی . بنی کورور کورمز :

— کل یاقه‌لم ، بزم بکری منلا !

دیدی . بکری ؟... دیمك که چاقارکن چاقیلمشز !

قهوه‌دن بر یودوم ایچدی ، بر نفس چکدی . بکا بردن بره :

— سن عشرت ایدیپورمشسك ..

— حاشا افندم !

— ایدیپورمشسك !

— اینان اولسون ایتمیورم ...

سنی یوکسلتدی ..

— بر کره ایدیپوردم ، دی

— والله ایتمیورم !

— یمین یوق !... دمنکی اینان اولسون اپی ایدی .

— اینان اولسون !

— سن بنم سوزمی دیکله‌ده ایدییوردم ، دی . سنك یاننکده بوقدر خاطرم یوقمی ؟.. باق بن اللی سنه‌در ایچرم . هر کیجه‌می هر کیجه !

صیقیلدم . عادتا اوزولدم .

— هایدی ، صیقیلمه ! ده‌ین ویر ؛

— . . .

— هایدی ، دییورم ..

— ایدییورم افندم .

— ها شویله !.. شیمدی بنی دیکله ! شیمدی نه دیدم ، اللی سنه‌در ایچیورم دیمه‌دم‌می ؟.. طوغرییدر . ایشته بو اللی سنه‌لك تجربه‌مه بناءً سکا بر نصیحت ویره‌جکم .

— بیورك !

— نه زمان راقی قدحنی الکه آلیرسه‌ك ، قلباً :

آمان یاربی ، بنی رذیل ایتمه !

دییه‌جکسك ، آندن صوکره ایچه‌جکسك !.. هایدی شمدی کیت ، ایچه‌بیلیرسه‌ك اللی اوقه ایچ !..

مکر زواللی والده‌جکم ، یوزیمه سویلیه‌میه‌جکلرینی بزم پیرقلندر مشربه ایصمارلامش ، فقط آرامش ، آرامش‌ده ناصحك الك خوارده‌سنی بولمش !...

قندیل آقشاملرندن ، پیاسه‌لرندن ذوق آلمغه باشلامشیدم. چونکه کوربیورم ، اوکرنیورم ، آکلایور ایدم . ذاتاً ذوق بو اوچ فعلك امتزاجندن حاصل اولمازمی ؟

بویله آقشاملرده بزم ، أوت ، بزم پروکار دکانلك پنجره‌لرندن برینی قاپمقده آیریجه بر ذوق ایدی . زیرا بو اوچ فعلك محل اشتقاقی بوراسی ایدی !... شهرك کوزللك، نسویت نامنه نه‌سی وار ایسه همان جمله‌سی بو پنجره‌لرك اوکلرندن کچرلردی . حتی عادی آقشاملرده بیله تك توك ، بعضاً ایکیشر اوچر کچنلرده بولونوردی .

أوت، کوریورم: برکیرا قوپه‌سی ، آرابه‌جی صندالیه‌سنه باشنده آل حوطوز ، صیرتنده آل روبا بر حبش یاورو‌سی، علامت فارقه کبی اوطورمش ، قوپه‌نك ایچنه بلکه یوز اللی اوقه‌لق بر وجود طیقیلمش ، (اوت افندم) یرنده‌ده بر سیاهی طیقیلمش کچیورلردی .

— اما شیشمان ها !.. آرابه‌نك مفاصللری قیریله‌جق !

یانمده‌کی دیدی که :

— بوکا آدله ، صانله (قایماق طباغی) دیرلر !

دیرلر اما بو طباق دکل که .. طحن حلواسی مرمری بیله طار کلیر !..

دوام ایدییوردی :

— وقتیله پك کوزل ایمش !.. سوه‌نلر ، باییلانلر پك چوق ایمش !

پروکار آتیلدی :

— ایشته (خوشور) دیه بوکا دیرلر .

او آنه قدر بو کلمه‌یی ده طویمامش ایدم . پروکار زوزك ، متصل سویلیوردی :

— (آقسرای) ده (شکرجی) سوقاغنده اوی واردر . واردر اما اون ایکیلرك رئیسی برپاشا وار ایمش ، آزقداشلریله برابر کلیر قاپاتیر ایمش !

اون ایکیلرمی ؟. طرز ایضاحه کوره بونلر اوچلر ، قرقلر کبی اولیا زمره‌سندن اوله‌جقلر !.

— اون ایکیلرمی دیدك ؟

— اوت . بیلمیورمیسك ؟

— نه بیله‌یم ؟

پروکار کمال جدیت ایله دیدی که :

— استانبولك الكقوتلی ، اوروجی قباداییلری !..ناه؟ باق .

بر دانه‌سی کچیور !.. شو ناه ! جانم !.. شو اوزون بویلی اسمر، صیرتنده قوقولته‌لی ساقوولر ... ناه ! به ! قارشیکی چایجی دکاننه کیرییور .

— کوردم ، کوردم !..

— بوکا (عرب عبدالله) دیرلر . . بونلر هانکی اوه کیررلرسه اوراده‌کی مشتریلری قاپو طیشاری ایدرلر ... آل بردانه دها !.. شو قاره ، قوری ... ناه !.. (عرب عبدالله) ایله برابر چیقدیلر ... عربك قولاغنه بر شیلر سویلیور .

— ها !.. ها !..

— بوکاده (قهرمان بك) دیرلر ... کچن سنه بو آرقه سوقاقده برینك باشنه بر یومروق آتدی ، باشنی طاوول کبی شیشیردی !..

— صوکره ؟

— صوکره‌سی ... زواللی ، ییدیکیله قالدی .

— نیچون ضبطیه‌یه کیتمه‌مش ؟..

پروکار ، کوزلرینی آچدی ..

— هانکی جسارتله ؟

یانمده‌کی :

— شکایت ایتدکمی دها بویوك طیاق یرسك ، بلکه‌ده اورورلرده !..

— وای !..

— بونلرك الندن ضبطیه‌ده داد بر ، فریاد ایکی !

دیکر بر قوپه ایله کچن ایکی یاشماقلی سوزمزی بال ایله کسدی !

یانمده‌کی قولیله بنی دورته‌رك :

— ایشته بونلرده (قایماق طباغی) نك سرمایه‌لرندن !..

بو طرفده‌کنی طانیرم ، (قومری) دیرلر .

— . . . ؟

قارشیمده‌کی بك :

— شرقیسی بیله واردر :

« یوزینی کورمیه‌لی خیلی زماندر »
« عجب اول قومری جوان قنده نهاندر »

آرابه‌لر آغیر آغیر چوغالیور ، صیره‌یه کیرییور ، دورلو دورلو اسملر سویله‌نیوردی : (ثانیه) ، (فطنت) ، (قالفه) ، (قانبور اسما) ، (فردوس) ، (بویوك آللی) ، (کوچك آللی) ، (پرور) ، (بویوك ، کوچوك جناب) ، (اینجی) ، (ترانه‌دل) ، (مخموره) . (پسند) ، (بحری) ، ینه (هرمز) ، (حلیمه) ، (امینه) ، الخ ... بونلرك آره‌سنه (موبجی احمد) ، (عبدالرحمن) ، (رجب) کبی ارکك اسملری‌ده قاریشیوردی .

پولیس ، ایالك دورهٔ تشکلنده اولدیغی ایچون دهاقیوراق طاورانیوردی . (عثمان بابا) تربهٔ منقوله‌سی ایله شهزاده باشی

سبیلی آراسنده طورمش ، سراجخانه باشی طرفندن کلن آرابه‌لری ، یایالری چوریییور ، (بایزید) دن کلنلرده بر دها دونمه‌مه‌لرینی تنبیه ایدییوردی .

بر آرابه دها کچدی . یانمده‌کی یابی ایتمش کبی اسکمله‌دن دیم دیك قالقدی . دکانك قاپوسنی خیزله آچه‌رق ازدحام آره‌سنه طالدی .

پروکار دیدی که :

— اونککی کچدی !...

قارشیمده‌کی بکه‌ده‌نه‌اولیور؛ اینجه اینجه کولیور، کوزلریله بر شیلر یاپیوردی .

پروکار صوردی .

— نه دییور ؟

کولومسیه‌رك :

— بو آقشام کل دییور ، اما قندیل کیجه‌سی !

— قندیل کیجه‌سی اولمغله ؟

— تمام !.. أوده خیرمی چیقارالم ؟ هم کناهدر !

پروکار بر قهقهه صالیویردی :

— رمضانده کیتدکلریکی اونوتدکمی ؟

— کیدردم اما سحورده چیقاردم . اکم بللی اولمازدی! هم قباق طادی ویردی .

— ها ، شویله سویله ! قندیلی نه قاریشدیررسك ؟.

کیجه یاقلاشیوردی. جملةً قالقدق. اولجه‌یانمده اوطوران بك تر ایچنده اولدیغی حالده عودت ایتدی . یمکدن صوکره ینه پروکارده بولوشمغی قرارلاشدیردق .

والده بویله مبارك بر کیجه‌یی دها مستغفرانه کچیرمك ایچون (ایوب) ده بر بیلدیکنه مسافر کیتمش ایدی . بن یمکی یر یمز قاپو آناختاری آله‌رق فنار الده سوقاغه چیقدم .

دکانه کلدم . پروکار ، اسمی (مظفر) اولان او یانمده اوطوران بك ایله چاقیورلردی . کوریورسکز یا ... بن ده اصطلاح پارالامغه باشلیورم !.. أوت .. چاقیورلردی .

بن (زهدی) افندینك تنبیهندن بری آغزیمه بر قطره قونیاق بیله قویمامش ، ایچمه‌مکده عزم ایتمش ایدم .

اوطوردم ، اوطورمادم ، پروکار :

— یانمه کل !

خطابیله بنی آینه‌نك او کنه چاغیردی :

— هضم طعامدر !

دیه بر دانه صولو قونیاق صوندی . عزم وجزمی اونوتدم. بر حمله‌ده کوچوردم .

(مظفر) بك صیق صیق ایچیوردی . سناً هنوز کنج ایدیسه‌ده قدملی اولمق حسبیله بیانانی جان قولاغیله دیکلیوردم. پك نشئه‌لی ایدی . پروکاره دیدی که :

— بنمكی ایله ایلك دفعه نصل كوروشدیكمی سكا آكلاتدم می ایدی ؟

— خیر !..

— پك تحفدر .. دیكله !..

مكتبدن یكی چیقمش ایدم .

ایچمدن :

— بنم كبی !

— والده بكا دوشكون بر یره صالیویرمز .

ینه ایچمدن :

— بنمكی كبی !

— أوده اوطور ، اوطور ، صحیفه‌لرله اوقو ، فصللرله شرقی سویله ، آقشام اولماز ..

— بنم كبی !..

— والده صیقیلدیغمی كوردكجه ، هایدی (مظفر) كیین ده بر آز كز ، ایركن كل اما دیر ..

— بنمكی كبی !

— بر كون سوقاقدن عودتمده بكا دیدی كه : سنی عموجه‌ك ایستیور ، یارین قاپویه كیده‌جك ، كندینی بوله‌جقسك !..

عموجه‌م فوق العاده زنكین ، شیشمان بر ذات ایدی . فقط دائما بكار یاشامشیدی .

ایرته‌سی كون پنجشنبه ایدی . اوكله‌دن صوكره كیینده ،

کیتدم . کندیسنی دائره‌ده بولدم . بنی کورونجه : شورادن تراموایه ، ویا بر آرابه‌یه آتلا . (آقسرای) ده ... توتونجی دکاننده بکله ، دیدی . دیدیکی کبی یاپدم .

آرادن بر ساعت کچدی کچمه‌دی ، کلدی . بکا : کیت تراش اول . مسافرلکه کیده‌جکز ، دیدی . الحاصل اوراده آقشامی ایتدك . دکانلر قاپانیوردی . بو آرالق بر آرابه‌کلدی ، طوردی . آرابه‌جی بیلدیشیق بری ایدی . عموجه‌مه :

— حضرمیسکز ؟

دیدی . حاضرز !.. بن اوزمان هنوز بر شی بیلمیوردم.

— بنم کبی !

— قالقدق ، آرابه‌یه بیندك. (طوپقپو) تراموایی یولندن چالا قامچی کیدییوردق . بر آز صوکره صوله صاپدق . بر آز دها کیتدك . بر أوك اوکنده طوردق .

بز دها قاپونك اوکنه وارمه‌دن آچیلدی . ایچریدن بر سس

— چابوق اولك !

دییوردی . عموجه‌م او قوجه کوودەسیله طالدی . بن‌ده آردی صیره کیردم .

نه کورسه‌م بکنیرسکز ؟..

— . . . ؟

— ایکی سیاهی، نه‌باش اورتولری‌وار، نه‌ده یلدیرمه‌لرتی !.

بن :

— ا ..

— اوت . . . حتی انك اوپیورلر ، بویورسونلر بکم !
صفا کلدیکز !.. دییورلردی. غاز طوتدقلری حالده اورته‌لق
ینه لوش ایدی . اوفاق بر مردیوندن چیقدق ، صوفه‌سی بر
یردن یوربیه‌رك تکرار بر مردیونه طیرماندق .

غاز طوتان سیاهی :

— یشیل اوطه‌یه بویوره‌جقسکز ..

دییوردی .

بن شاشالامشیدم . ایکنجی صفه‌ده باش اورتولو ایکی
اختیار قادین طورمش ، عموجه‌می استقبال ایدییورلردی .
مرحوم پوفلایه پوفلایه یوربیور ، آنلره سلام ویربیوردی .
سیاهی صولده بر اوطه قاپوسی آچه‌رق :

— بیورك افندم !

دعوتیه‌سیله ایچری‌یه کیردی . درحال بویوك بر لامبا
کتیردیلر ، نقاشلك کل داللریله سوسلندیردیکی آینه‌یی آچاق
بر حجره‌یه قویدیلر .

عموجه‌م سدیره ، بن بر صندالیه‌یه اوطوردق . باش
اورتولیلر بر دها کوروندیلر . بر دها یرله تمنالر ایده‌رك بزه :

— صفا کلدیکز !

صاووردیلر . بن بو اثناده بر شیلر آکلایوردم . هله

بوزانك مسافرلك اوناديغی نجه قطعياً تحقق ايتمشيدی . فقط طويلق اوك ناموسنه عائد ذهنمه ذره قدر شبهه كتيرميوردی. باشمی اكمش ، دوشونيوردم . صـفه طرفندن بر كورولتی قوپدی . اوطه قاپوسی سسلی سسلی آچيله‌رق :

— آه ! بنم شيشقوم !

ديه صاچلری دوكوك ، كوكسی ، قوللری آچيق بر قادين عموجه‌مه طوغری قوشه‌رق بوينته صاريلدی .

اوتانجمدن تر ايچنده قالمشيدم . بن او آنه قدر بويله بر حوييالق كورمه‌مشيدم . كلديكمه عادتا ندامت ايدييوردم . عموجه‌م اورالرده دكل ، قهقهه‌لرله كوليور ، كولدكجه قارنی هوپ هوپ اويناييوردی .

ايناني‌ميسكز قادينه بر دورلو باقه‌ميوردم . الملك پارماقلرينی بربرينه كچيرمش ، چيتلاتوب طوربيوردم .

كورمه‌دم اما حس ايتدم . ايچری‌يه بری دها كيردی . عموجه‌م آكا :

— كوريه اوله‌جق !.. قارت ايسته‌مم ! . . بنم اوغلمه قيز اوغلان قيز ...

ديبور ، بنی حجاب وتأثر ايچنده براقيوردی .

او ، ده‌ليشمن قادين صوردی :

— بك افندی كيملردر ؟

— بزم مرحوم برادرك اوغلی !..

— ماشالله نه قدر تربیه‌لیلر !..

— البته ! . . بنده تربیه‌سنی بیلدیکم ایچون بالآخره یاپه‌جغی شیئی بتمله کزه‌رك اوکرنسون دیدم ، آلدم کتیردم .

بو سوزلر آراسنده کوز قویروغمله کوردم . اوزرینه موردالّی ، ساتن بر روبا کیمش ، کنج بر قادین یواش یواش عموجه‌مه طوغری یوریبوردی . بوراده نه‌قدر چوق صفا کلدیکنز ، دییورلر . اوده سویلدی . بنم یانمده‌کی صندالیه‌یه اوطوردی .

بیتدم !... هر طرفدن ترلر صیزییوردی . مندیلك بری ایصلاندی ، دیکرینی چیقاردم . هیچ بر طرفه باقه‌میوردم . عموجه‌مله قادین فیقیر فیقیر کولیورلر ، بنم عجمیلکم ایله استهزا ایدییورلردی . بن ینه آکلایوردم که ایز کیج بر دها محجوب اوله‌جغم .

بر دقیقه صوکره یانمده طوران قادین قالقدی ، کیتدی . عموجه‌مده اخطار اوستنه ! (مظفر) باشکی قالدیر ! نه‌یه اویله پیصیریق طورویورسك !... صیقیلمه !.. سربست اول ... شیمدی سازده کله‌جك ... اوقور ، اکله‌نیرسك !..

بن سنی بورایه بورام بورام ترله‌سین دیه کتیرمه‌دم . کول ، اوینا ، آچیل !.. دییوردی . او اویله سویلدکجه بن صیجاق صیجاق اخلامور ایچمش کبی ترلر دوکیوردم .

بو آرالق عموجه‌م ، قاپودن کیرن بر قادینه دیدی که :

— پك اعلا . . بكنندم ! كلسون (مظفر) ى آلسون ، صويسون !..

نه ؟... فلاكت !.. صندالیه‌دن قالقه‌میه‌جغم .. باجاقلرم تیر تیر تیتریيور ، آووجلرم آتش كبی یانیيور ، شقاقلرم قوتلی قوتلی اوريیوردی .

مهتز ، اینجه بر سس قولاغمده چینلادی :

— بیوریكز افندم !

عموجه‌مك قالین سسی‌ده انضمام ایتدی .

— هایدی (مظفر) كیت ، صویون ، بن‌ده صویونه‌جغم ، صوكره برلشیرز !..

بوقادار شموللی بر مساعده بنم ایچون بر نوع تضییق مقامنه كچیوردی . فقط هر نه‌دن ایسه بردن بره آیاغه‌قالقدم . قاپویه طوغری یوریدم ، صفه‌یه چیقدم .

نره‌یه كیده‌جكمی بیله‌میوردم . بنی اوطه‌دن آلان قادین اوكمه صیره قوشدی . اولكی اوطه‌نك خذاسنده‌كی بویوك بر جامكانك قاپوسنی آچه‌رق بر موم یاقدی .

كوزلرینه ، دوداقلرینه‌پك زیاده یاراشان خفیف بر تبسمله :

— بیوریكز افندم !

دیدی . جامكاندن ایچری‌یه كیردم اما باجاقلرم تیتریيور ، حتی جاملرده برابر زانغیردایوردی . یالكزلق اعادهٔ جسارت

ایدر کبی اولدیغی اثناده‌ایدی‌که قادین آرقه‌مده‌کی پارده‌سومی، جاکتمی، فسمی، یلکمی آلدی. آصدی.

— کوملککزی چیقاریرمیسکز؟

سؤالیله برابر غایتله رایحه‌دار، اوتولی بر کتن کیجه‌لکی الیله آچه‌رق باشمه کچیره‌جك وضعیته صوقدی. کوملکی چیقاریر چیقارماز کیدیردی. بنی بر صندالیه‌یه اوطورته‌رق بوتینلرمی، پانطالونمی چکدی. آیاغمه یپ یکی، اوکچه‌لی بر ترلك ویردی. ینه او تبسمله:

— صاقلانه‌جق بر شیئکز وارمی؟ دیدی.

مکر سوز سویله‌مك نه‌قدر کوج ایمش!

— وار!

دیدم اما نه اولدیغنی قاورایه‌میوردم. او، روبالرمی برر برر یوقلادی. ساعتمی، پاره چانطه‌می، قراواتمده‌کی ایکنه‌می چیقاروب طیشارییه چیقدی. کلدیکی زمان:

— (فطنت) خانمه ویردم، نه اولور اولماز؛

دیدکدن صوکره ینه او تبسمله یوزمه باقدی؛

— هایدی بیورك، مجلس اوطه‌سنه کیده‌لم.

دییه‌رك قولمه کیرمك ایسته‌دی. بنم ترددمی کوردونجه:

— ایسترسه‌کز بوراده اوطوره‌لم بکم!

پروکار آتیلدی. دیدی‌که:

— فنامی؟... لیمونلقده اوطورور کبی!...

كولوشدك .

بن ماجرايي اويله دقت ايله دیکلیوردم که کوزمی کوزندن آییرمیوردم . والحاصل :

— عموجه‌مك يانته کیتمیه‌جکمی‌یز ؟

— ایشته اورایه کیده‌جکز بکم !..

دیدی، قالقدم . خسته‌لقدن یکی قالقمشلر کبی یورییوردم. بو حال سیکیرلرمی پك زیاده صارصمش ایدی . قادینك یوزینه باقدقجه کوزل اولدیغنه حکم ایدییوردم . صفحه‌ده اوفاق بر جرأت کلدی .

— یوزمی ییقایه‌بیلیرمی‌یم ؟

— های ، های ! بکم !.. کلیکز ..

موصلغك اوکنده کوزلجه صابونلاندم. صوغوق صو، بردوای مسکن کبی تأثیر ایدییوردی . اله اوزادیلان تمیز ، صیرمه‌لی بر حاولو ایله قورولانیرکن عموجه‌مك سسنی ایشیدییوردم .

باغیرییوردی :

— مظفر !.. مظفر !..

بنمکی جواب ویرییوردی :

— کلیورلر افندم !

ایچری‌یه کیردم که ساز قورولمش ، ماصه قورولمش ! شیشه‌لر طولو ، مزه‌لر چشید چشید !... ایکی قادین دها

کلمش ... بری آیاقده قدح طولاشدیرییوردی . عموجه‌مك تنبیهی اوزرینه بر قدح قونیاقده بکا ویردی .

پروکار طاوراندی :

— برده بن ویره‌یم !...

قالدق . بوبزم کرما کرمك شرفنه‌برر دانه‌ده بزچاقدق ...

مظفر بك دوام ایدییوردی :

— ایشته او کون بوکون هم چاقیوردم ، همده او قادینله ادامهٔ مناسبت ایدییوردم !.. تام ایکی سنه اولیور .. والده قاچ دفعه اولندیرمکه قالقدیسه برر بهانه بوله‌رق واز کچیردم ... اولنمکمی ؟... بویوندروق آلتنه کیرمکده نه معنا وار ؟... بیکارلق ، سلطانلق !

بو دفعه بن صوردم :

— اوراسی نره‌سی ایمش ؟

— (عجم) !..

— اوت . ایشیتدم ، ایشیتدم ...

(مظفر) بك پروکارك یوزینه باقدی . اوده باشنی صاللایه صاللایه :

— دیدیککز کبی !.. دها اویله شیلر بیلمز ! بیلمز اما کوزلرینی‌ده پك بکنه‌میوردم .

بر آز دها قونوشدقدن صوکره قالقدق . بن فناری

یاقەرق اوه یوللاندم . هم کیدییور، هم‌ده خیالمده تجسم ایتمش اولان اوخانه‌یه، قادینلره دورلو دورلو بچیم ویرمکدن محظوظ اولیور، حتی ایچمدن :

— بنم‌ده بویله بر عموجەم اولسه ایدی !

دییوردم .

دیرکلر آراسنده، کاغدخانه‌ده کوزدکلرملك دها طوپلیجه‌سنه چارشی‌سینك (قالپاقجیلر باشی) دینیلن جادهٔ کبیرنده تصادف ایدییوردم.

بن اوستی قاپالی، یان طرفلری فسجی، تخنجی، جانفسجی، خفافیه‌جی، صوجی، لیموناطه‌جی، باصمه‌جی، محلبیجی، والحاصل صوکی دائما (جی) ایله کلن صیره صیره اصناف دکانلریله محدود، اورته‌سی ایشپوزطه‌لی، سپتلی، کوفه‌لی، طبله‌لی، زنبیللی، حتی طوزبه‌لی سیار صاتیجیلر، پیازجی، سوکوشجی، فرانجله‌جی، سمیدجی، یاپمه‌جی، یازمه‌جی وانواع تجارت اربابی ایله ویجیر ویجیر قاینار بر فعالیتده بولنان بومرده بونلردن ماعدا دها نه‌لر، کیملر کورییوردم؟. بن نه‌قدر حافظه‌مده بونلر تمامیله منطبع قالمامش ایسه‌ده باشلیجه‌لرینی شیمدی ده درخاطر ایده‌بیلیورم.

بوراسی عادتا دائمی بر بیاسه محلی ایدی. صیقلق، ازدحام بوراده هر نوع تمامی اداره ایده‌بیلیوردی. قیرمزی چیزیکلی پشتمالنی بوکوب بلنه صوقمش آشجی قالفه‌سندن طوتك ده‌اوزرینه

رنكارنك يمنی ، ايپكلی منديل ، عراقيه صارمش اولديغی فسنی ،
كلاهنی اطوار شوخانه سنه اويدورمش صالطه لی ، ساقولی ،
آلتی قاوال اوستی شيشخانه قيلندن شالوار اوستنه ستری ،
پارده سو كيمش افراددن ، استانبوليلی ، زه دينغوتلی ، جاكتلی ،
منتظم ، پريشان ، حتی آره لقلرينه كل ، سنبل ، شبوی ، قرنفل
كبی چيچكلر طاقيلی يشيل ، بياض صاريغی سيمای مزلفنه آيری
بر شيوهٔ زنپرستی قوندورمش يوباز ، سوخته ، مثلا بكلردن ،
قاليجنك شاقيرديسی او ولولهٔ عظما آره سنده كومه كيدن حربيه لی ،
طبيه لی ، يكی ضابط چيقمش وياخود خوارده لقده اسكيمش
قول آغاسی ، بيكباشی رتبه سنده ، باش چاووش ، صيره چاوشی ،
بولوك امينی نشانلريله صول قولی آغير باصمش ، طوقماقلی
پوسكولی بر پرنده ايله فسنك طبله سنه اوطورمش ، بياض
روباسی قيرمزی بر قوشاق ايله ايكی يه آيريلمش ، طاشيديغی
سلاحی يوريدكجه صيرتندن قاباره منظور اولان بری ،
بحری عسكردن ، قوقولته لی قيصه جاكتنك ايچ اوموزيرندن
پيشكيری صارقمش ، چكه جكی بلنده ، يمنيسنه باصمش ، فسی
آرقه يه آتيق ، پرچملری طاغنيق فورچه قاش ، سوزوك كوز ،
قرنفل بيق طولومبه جيلردن ، صفرقالب ، قاره فس ياغلی پوماده
ايله جلالی برسطح سياه حالنده پارلايان وياخود داللری اطرافه
طاشمش فسلكن ساقيسنی آكديران صاچلرينك اورته سنه
اوطورمش ، ماويش ، قاره ياغيز ، آچيق صاری بكزلی ،

قاشی، بیغی قوزمه‌تیکالی، طرابلس قوشاغی کورونسون ایچون اتکلری بلنی اورته‌میه‌جك صورتده بیچدیرلمش سیاه جاکتلی یاقاسز منتانلی، چبکنی چوزوك، فرانسز بیچمی بول پاچه پانطالونلی، یوکسك اوکچه، طوماتس بورون، طوقه‌سی کاللی یاریم بوتینلی کلخنیلردن، ایشیله کوجیله مشغول، دیلنده‌همان دائما بر (لاحول) طولاشان آغا بانیلی باباجانلردن، اوزمانده بیله عسکری ویا دیوریك یاقه کیین کیزلی قبا دایی‌لردن، بر آشاغی‌یه، بر یوقاری‌یه، گاه صاغه گاه صوله کیدوب کلن، دکان اوکلرینی، ایچلرینی قاپایوب آچان، طولدیروب بوشالدان بو کروه آراسنده رنك رنك جارلی، ایری قاره‌لی طربزون چارشافلی، چشید چشید یلدیرمه‌لی، یاشماقلی، فراجه‌لی، باش اورتولو، یاشلی، کنج کافوری بیاض، اسمر، قومرال صاریشین، چیللی، آللقلی، دوزکونلو، خوطوزلو، اویه‌لی یمنیلی، اکسه‌دن، کردندن، قولدن ده‌قولته، حراره‌بورونمش کبی نه اولدیغی بلیرسز، چکه‌دن بورنه، تپه‌دن قاشلر اوزرینه قدر مستور بر سیمای مجهول اوزرنده یالکز ایکی کوزی یالپیر یالپیر ایشیلاریرلی، طشره‌لی قادینلردن، قیزلردن، قوقونالردن، طوطیلردن، قوریجالردن مرکب بر جم غفیر کورودم.

اوت. بوراسی پیاسه محلی اولمقله برابر جسیم، پرولوله بر قوریدوره‌ده بکزردی. ایکی یاندن، اورته‌لرندن صوکی کله‌ین بر واویلا قوپار، بو واویلا آره‌سنده:

— آللی ویره‌لم ، صاریلی ویره‌لم .
کی قبا قبا جناسلر فیرلارکن ، باصـو بر سس اوزوندن
— فرانجلاس !...
جیاق جیاق تعبیرینه ماصدق :
— هانیا کولر یوز ، طاتلی دیل‌دن !..
ایپ اینجه بر آهنك ایله بارداقلری شاقیردادەرق :
— صوجیس !..
قبا راست پردەسندن :
— نه اعلا باصمەلرم ، جانفسلرم ،
بیلیشق بر ادا ایله :
— کوچوك خانم ... بر چاریك دها ویرمزمیسك ؟
دوداقلرینی خیزلی نفسله تیترەتەرك :
— بو .. زدن ایچین !..
ینه قبا راستدن :
— ترلکلر ، پانتوفلالر !..
— فیل‌دەقوس . یوك ، فانیلا چورابلر !..
— شالاکی ، لاهوراکی !...
اکثریا اینجه ، کسکین بر صدا ایله :
— دانتەلالر ، فیستولر ، یوماقلر ، ماقارالر !.
بعضاً کردانیه بر کیریش ایله :

— خاصلر ، پاتیسقه‌لر ، ماندایولر ، یوللیلر !.

— قازمیرلر ، شایاقلر !.

آیوازدن اوکرندیکنی کهیا افندینك صاغیر قولاغنه باغیریرجه‌سنه :

— رچلم ، قایماق !..

کبی باغیرتیلرله :

— ادبسز ، تربیه‌سز !..

— الٓهی الك ، آیاغك قیریلسون !..

— کور اول انشاالله !..

— خانم ، آرتق چیقالم ، بایغینلقلر کلیور !

— والله ، آرقه‌مزدن کلیور !...

— وای آننه‌جکم .. آیاغم آیاغم !..

— هله شودلاك بوزوندیسنه باق !...

— مکتبلی ، مکتبلی !.. شیمدی قورومنه !..

— وای قاقاوان قاری وای !..

— قاقاوان قاریمی ، آل سکا قاقاوان بر شمسیه !. چت..

— آل سکاده بر یومروق ..

— یارین بو ساعتده ینه بوراده !..

— آ قردش ، سنكده کوزك اویناشده !...

— براقیورمی‌یا ، قولتوغمك آلتنده !..

— آی ! باشی طوتدی !..

کبی فیصلدیلر ، ظیریلدیلر ، آغیز دالاشـلری ، چتیردیلر ، پاتیردیلر طویولوردی .

طویولوردی اما اوکله‌دن برازصوکره باشلایان ، ایکندی‌یی متعاقب تنهالاشان بو بندرعظیمده‌دوولو دورلو آلیش ویریشلر اولوردی !

چیمدیك ، سوزونمه ، دورتمه ، چاتمه ، باش اوروتوچکمه ، چارشاف ، فراجه کسمه ، صیقمه ، صیقیشدیرمه ، قوجاقلامه ، آباتمه ، قونوشمه ، چویرمه ، یول کسمه ، دارلمه ، آزارلامه ، شمسیه ، توقات ، بوغچه ، پاکت ، پاپوچ اورمه ، ایکنه‌صوقمه ، توکورمه ، پوسکورمه وامثالی افعال وحرکات‌ده‌کورولوردی .

چشم استرقاب آزده صیره‌ده ایکی آتلی بر ایکی قوناق آرابه‌سنك بو محشر رذائل آره‌سنده آغیر آغیر یوریه‌رك باخاصه یاقیشیقلی چراغی ، قالفه‌سی بولنان تحافیه مغازه‌لری اوکنده طوردیغنی تماشا ایتمکه‌دوزت آچیلیردی . بوآرابه‌لرك بعضاً تعدد ایده‌رك مرور وعبوری اشکال ایتدکلری اثناده نه‌لر ایشیدیر ، نه‌لر کورور ایدم !

احوال اجتماعیه‌مزی بیلمه‌مك خصوصنده عجمی اولانلر بو های وهویدن اورکرلر . حقلری‌ده واردر .

حقیقت ، ایکندیدن صوکره بو جم غفیر بات پازاری ، کورکجیلر قپوسی ، (نورعثمانیه) جهتی طریقیله یواش یواش طاغیلیردی . چارشوده یانیانه ، بورون ا کسه‌ده ، اوکده

یوریدکاری حالده جاده لرده متقابل وضعیت آلمغه مجبور اولورلردی.

بر زمانلر اصنافك (چارشی دونوشی) دیدکاری ، ایشته بو ایدی .

بو دونوش متنوع اخذ واعطانك ختامنی بیلدیرردی . کیتدکجه اوزایان ، اوزادقجه یاییلان بیك دورلو دیدی قودیلر موزعلر ایله طاغیلان اوراق حوادث کبی صاغلی صوللی انتشار ایدردی .

قاچ دفعه ایشیتمش ایدم :

— اذنسز چارشویه کیتمش دیه قاریسنی بوشامش !..

— چارشی یه می ؟... بزمکیلر آیاق بیله آتمازلر !..

— قیزك اسمنی چارشی کوزلی چیقارمشلر !..

حال بوکه بو قیزجغزدن ماعدا چارشی کوزلی اوله رق نیجه ثیب وذات الزوج قادینلر وار ایدی !.. دکان علاقه لری ، محبتلری ، سودالری دوزینه دوزینه ، آرشین آرشین ایدی . شهرك بتون عناصر فحش ورزالتی ایام عادیه ده بوراده ، یاغلقجیلر ، قویومجیلر آره سنده کزینیرلردی . جمعه ایله پازار چارشینك الك تنها کونلرندن معدود ایدی . قندیل ، رمضان کونلری بورادن دورت طرفه دوکولن یایالر ، بالآخره دیرکلر آراسی ، دیوان یولی ، لاله لی ، آقسرای استقامتلرینه آقه رق منظرهٔ عمومیه یی قسماً تعدیل ایدرلردی . اوزمانلر بك اوغلی جاده لری همان همان بو جنس زواردن خالی بولنوردی . (عثمان بك) ،

(شیشلی) جهتلری هنوز اعمار ایدیلمه‌مش ایدی . یوکسلدکجه یوکسه‌لن شیمدیکی بنالر عرصه حالنده اوله‌رق یول کنارلری (کاغدخانه) دونوشلرینی تماشایه چیقان (فندقلی) ، (قزانجی)، (ایاس پاشا) . (فیروز آغا) ، (جهانکیر) واطراف محلات کون کورمزلرینه اوزون بر چمن صفهٔ نزاهت خدمتنی کورووردی.

١٦

(غلطه) بکا پك زیاده جاذبه‌دار کلمکه باشلامشیدی . همان هر جمعه ، هر بازار (آمریقا) ویا عین حذاده براز اوته‌ده بولنان (اوروپا) تیاتروسنه کیدییوردم . مع‌مافیه آیاغمك برینی (استانبول) طرفندن چکمه‌مشیدم .

کنجلك ، صافلق بنی (آغوستینا) نك بکارتی حقنده آلداتمش ، آبدال قفامده مائیلی ، پنبه‌لی خولیالر (!) اویاندیرمشیدی . فقط بم حالمی ، آمالمی نظر دقتدن قاچیرمیه‌جق درجه‌ده لطف رفاقتی اسیرکه‌میه‌ن (غلطه‌لی) رفیقم ، بو قیزك الك عادی قاریلردن اولدیغنی ، حتی بیره‌خانه‌ده‌کی قرمزی پرده‌لی اوطه‌نك آنك عادیلکنه هرکون دفعات ایله شاهد بولندیغنی ، نه‌زمان ایستر ایسه‌م شو افاده‌سنی اثبات ایده‌بیله‌جکنی سویله‌ینجه او زمانك کنجلکنه خاص بر دوشونمه نتیجه‌سنده درین بر نفرت طویمشیدم .

(قالامش) ده‌کی (ماتینه دانسانت) دن عودت ایتدیکمز اثناده بکا :

— جمعه، بازاردن ماعدا هر كون اوكله اوستی كله بیلیرسك!

دیمه‌سنك سر وحكمتنی رفیقمك بیاناتندن صوكره آكلامش، حتی بر بازار كونی بغتةً بیره‌خانه‌دن ایچری‌یه كیره‌رك یوقاری‌یه فیرلادیغمده او قرمزی پرده آرقه‌سندن غایت پریشان بر حالده چیقدیغنی كوره‌رك درحال كری دونمشدم!

بو طویدیغم ایلك هجران، یاپدیغم ایلك باصقین ایدی.

اوت. رفیقم بكا (منتورلق) خدمتنی كوریبوردی. بونجه سنه‌لك مكتب آرقه‌داشلغی، مناسبتمزی قرداشلق فوقنه چیقارمش، آرامزده بویوك بر صمیمیت وجوده كتیرمشدی. بر حالده كه بر برمزدن نه پاره، نه‌ده سر اسیركه‌مز ایدك. بكا هر فرصتده — كویا كندیسی بندن زیاده یاشامش كبی — باشنی وقورانه صاللایه:

— بویله عالملری كوزه‌لی، فقط ایچلرینه طالمه‌ی. كوركج دیمشلر، سوركیت دیمه‌مشلر!

دییه نصیحت ویریردی.

فقط هر نه‌دن ایسه بن (آغوستینا) یه قارشی طویدیغم او درین نفرتی اوزمان بیله تمام بوله‌میوردم. چونكه هر نه زمان (غلطه) یه كچسه‌م بر كره (وویوده) سوقاغنه طوغری طالغین طالغین باقار، ایچمدن:

— كیزلی بر یرده، كوروتمیه‌جك بر وضعیتده بولونسه‌م‌ده نه‌لر یاپمقده اولدیغنی كوزتلاسه‌م!

دیر ایدم .

عجبا بنم حس ایتدیکم قیصقانجلقمی ایدی ؟

بلکه‌ده !.... یاخود دکل‌ا یدی !...

مع مافیه دیکر طرفدن آوونیوردم‌ده ! (آمریقا) تیاترو ـ سنده‌کی کوچوك (آمه‌لیا) ، (آوروپا) تیاتروسنده‌کی معهود (بروز) خانملر ایله پیکلرندن (أرانیك) ، وسائر اسملرده‌کی شانتوزلر ، آقتریسلر (!) ، یکی یکی استعدادتغنی کوسترن (ألنی) وامثالی ایله کوز ، قاش اشارتلری ، ال ، مندیل پارولالری سایه‌سنده آلینمه، بتسه‌مه طرزنده‌کی ایلاك تحسسلره ینه اوغرایوردم .

کورییوردم ، آکلایوردم‌که بونلری یوزلرجه کیمسه سوییوردی. لوجه‌لر، اولك صاندالیه‌لر، خصوصی یان‌قولتوقلرده اوطورانلر بو زمرهٔ عاشقانی تشکیل ایدییوردی . بیه‌سلر بر بهانه ، بو قادینلر آیری آیری بر غایه حکمنده بولونیوردی.

بو تماشاکاهلرده آچیلان برنجی پرده‌لر اکثریا صوغوق، (پانتومیا) اصولنده بر قومه‌دیدن ویا اوزمانك الك مشهور قومیقلرندن اولان پاسقال (آندون) ، (جورجی) ، (تیران) رولنده مهارتی اطرافی طوتمش (طودوری) کبی الهنیسقا شیوه‌سیله بوزوق تورکجه سویله‌ین تحفلرك اوینایوب نامنه (طلوعات) دینیلدیکی حالده نه اولدیغی بلیرسز ، حتی (اورته اویونی) نك صحنه‌یه چیقاریلمش قبا بر طاسلاغندن عبارت یاوه

دوکوندیلری ایدی . فقط هر نه‌دن ایسه‌ینه بزه خوش کلیردی .
بو پرده‌نی تعقیب ایدن (قانطو) فصلی اوزونجه برفاصله‌دن صوکره باشلاردی . بو فصلده اوچنجی ، ایکنجی درجه‌ده بولنان شانتوزلر برر ایکیشر قانطو سویلرلر . بر ایکی ال شاقیردیسی مقدارنده تقدیر وتحسینه نائل اوله‌رق چکیلیرلردی .

چکیلیرلردی امازواللی بن ، هنوز طوی ، بی ادراك اولدیغم ایچون بونلرك بیله قاشلری ، کوزلری ، صاچلری ، بویلری آراسنده منفوره (آغوستینا) ایله بروجه شبه ، بر مناسبت فرعیه آرادم !....

فقط تعمیق ایده‌مزدم . بو پرده‌نی متعاقب حضار ال شاقیردیلرینه ، بر نوع اصول اوزرینه آیاق پاتیردیلرینه کیرمی ویریرلر ، بر چینغراق اوره‌لغی سکوته دعوت ایدر ، تیاترونك دیوشیرمه اورکستره‌سی آهنکه قویولور ، اوزمانك اڭ مشهور کانیسی (طونی) قیویرجیق ، قویو قومرال صاچلری یاخود قلارینتجی (صالح) افندی آق صاچلری ، قالین جاملی کوزلکی ایله سرکاره کچه‌رك یا (پروز) ك ویاخود (کوچوك آمه‌لیا)نك قدومنی تبشیر ایدردی .

بو بیاسه‌ده ایکی (آمه‌لیا) واردی . برینه (بویوك آمه‌لیا) دیرلردی که اوزون بویلو ، طوزی بیاض ، بالق اتنده ، سسی کور ، یالکز بر آز طورغون طورلی ایدی . اوزمانك اصطلاحنجه

(ځکین) ایدی . اکثریا صحنه‌یه چیقماز ایدی . چوجقلغمده محترق (قوشلو) تیاترو سنده بر قاچ دفعه کورمش ایدم .

(کوچوك آمه‌لیا) تاتارمسی سیماسیله برابر فیقیرداقلغندن، کنجلکندن طولایی فوق‌العاده مظهر رغبت اولیوردی . بن ده بوندن حظ ایتمیوردم . سسی فالصو ، دیلی روم چتره‌فیلی ایدی . بوندن ماعدا علائم وجهیه‌سنده بم منفوره‌نککنی خاطره کتیره‌جك اوفاق بر نشانه بیله یوق ایدی .

اوزمانلرده‌ده قیصه فستانلر مودا ایدی . ولو اوزاقدن اولسون بر قادین بالدیرینی کورمك کوز ایچون بر موفقیت صاییلیردی !.. شیمدیکی بوللق نره‌ده ؟

هله سوقاقده ، (کومورجی) سوقاغی چپلاقلرندن ماعداسنده بیله بویله بر انکشاف سفلانی کوروله‌مزدی . فقط کوچوك (آمه‌لیا) صحنه‌ده عرض اندام ایدوبده سنه‌لردن بری دوزلمك بیلمه‌ین دیلی ، کیکرمسی صداسی ایله ، کفته‌یه مطابق کمیجی میچوسی قیلیق قیافتی ایله :

هایدی طایفه‌لر
کمی یالپه‌لر
ایچه‌لم شراب
اوله‌لم خراب
لاریچ جوم تره‌للی ها ها های !

دیه کهنه سرخوش تقلیدی ییقیلمه‌لر ایله اوقودیمی عظیم بر (فوری) قوپاردی .

(فوزی) آله‌بیلدیکنه ال چیرپمق ، آله‌بیلدیکنه تپنمك ایدی . فسنی چیقاران، باستون ، شمسیه اوران، شاپقه‌سنی صحنه‌یه آتان ، ایصلیق چالان ...

— بیز !... بیز !

ندالریله منديل ، پیشکیر صاللایان ، اسکمله اوزرینه فیرلایه‌رق خروس کبی چیرپینوب اوتن ، حتی کیشنه‌ین ، آکیران ، شهادت پارماغنی آغزینه طاقوب حارلوپ یاپان یوزلرجه افرادك شو دورلو مهاجمهٔ استرحاماتی بنده‌ده بر میل وتوجه اویاندیرمقدن خالی قالمازدی .

(آوروپا) تیاتروسنده‌ده عین حال مشهود اولوردی . (پروز)ك قاشی ، کوزی ، آغزی ، بورنی ، طوری ، حالی ، کوز سوزوشی ، نغمه‌لری ، داودی سسی دها دلفریب ، دها جاذب ، دها طاتلی کلیردی. مثلا بوینده‌مصر بوغداییجی‌سپتی، النده طاس ایله چیقه‌رق :

مصرمی قاووروورکن
دومانی صاووروورکن

دیه باشلاده ،

اوسته یاپار ، چراق صاتار
صاته‌مازسه طیاق آتار

قویروغیله بیتیردیمی ایدی لوجه‌لردن، صاندالیه‌لردن چیچکلر،

بوکتلر، فیونغەلی مکتوبلر آتیلیر، شانغیردی ، هونکوزدی، پاتیردیدن بنا ییقیلەجق ظن ایدیلیردی !

(پروز) دها عشوەلی ، دها شیوەلی ، دها معرفتلی ، دها شهوت آموز، دها مونس کورینوردی. آنك ایچون تیاترونك صحنەیه قریب جهتی طوپ طولو بولونوردی . ترسانە، طوپچی نفرلرندن، صیقمه پوطور اوستنه قوقولتەلی ساقو کیمش ناطورلردن، دلاکلردن، خفیەافرادندن، معونەجی. صالاپور. یاجیلردن طوتك‌ده قلم ممیزلرینه، اون درت اون بش یاشلرندەکی چوجقلره وارنجەیه قدر بتون تنوعات بوزالرده اخذ موقع ایدرلردی .

آراده صیره‌ده حس رقابت صحنەیه ایشپورطه آرتیغی لیمون ، پورتقال قابوغی ، چیك یومورطه، موشموله آتدیررو، رقیبلر آراسنده طوقاتدن ، صوپا، اوستورپادن باشلایان منازعه اسطوره ، پچاق ، دمیر کشیدەسی ، بعضاً ده طبانجه انداختی ایله نهایت بولوردی .

اوزمان (پروز) ایچون دیرلر ایدی که :

— چوق کیمسەنك قاتلی اولمش ، چوق کنجك جانی یاقمش بر قحبەدر !

بو حکمی ، رفیقم‌ده تصدیق ایدردی ! حتی بر وقعەده اثبات ایتدی ایدی:

بر کون اویون هنوز باشلامامش ایدی . صحنەیه کیدن یولك صولنده براوطه وارایدی که اوراده قهوه، بیرا کبی مشروبات

صاتيليردی . بالطبع بن بورايه كيره‌مزدم . سوزك طوغريسی كيرمكده جسارت ايده‌مزدم . چونكه بوراده (غلطه) ده اون قازانمش قابادايیلر ، مجامتجيلر (!) ، پوليسلر ، بر از اول سويله‌ديكم خفيه‌لر ، شورادن بورادن كتيريلمش قاريلر ، پاره‌لی ، (انابی) طوتغونلر بولنوردی . خنجاخنج طولار ، ير بولونمازدی .

اوت . بر كون ينه بو اوطه بويله يوكنی آلمش ايدی . ايچريدن (پروز) كمال خوف وتلاش ايله فيرلادی . آردی صيره اوطه‌نك قپوسندن ايچی طيشنه چيقيورمش كبی بر بوشانمه كوروندی . چيقانلرك جمله‌سی‌ده قورقودن يكديكرينه يكنزه‌مشلردی !

او آنده آجی آجی بر فرياد طويولدی . بو فرياد :

— آخ !... اوروولدم !... صول ممه‌مدن !..

ياندم !...

دييوردی .

چيقانلردن بری‌ده :

— (پيچاقجی پتری) اوردی !...

ديه كوزلر دونوك ، باش آچيق ، اللر ، دوداقلر لرزه‌دار بر حالده :

— طوتك !

نعره‌سيله تياترونك مرديونندن قاچيوردی .

نه دیرسکز ؛ بر دقیقه‌صوکره قوجه بناده‌زواللی مجروحدن باشقه کیمسه قالمادی ایدی ...

بن رفیقمله برابر آرقه جاملردن برینك اوکنده تنوکه قالمش ایدك . قورقو ایکیمزی‌ده صانکه میخلامش ایدی .

جاده‌یه باقه‌بیلدیکم زمان یوزلرجه کیمسه‌نك باش یوقریده عواقبه انتظاراً بیریکمش اولدقلرینی کوردم .

النهایت بر ایکی پولیس ، اللرنده طبانجه اولدیغی حالده کوروندیلر . آردلری صیره اوچ کشی‌ده کلدی . چیاقچی (پتری) اوطه‌نك جامندن آتلامش کیتمش ایمش !...

مجروحی قالدیردیلر . قولتوغنه کیردیلر ... سوروکلر کبی کوتوردیلر . بیچاره‌نك اوستی باشی قان ایچنده ایدی . صارارمش ، کوزلری قاپایق ، آغزی آچیق ایدی .

ینه دییورلردی که :

— قومپك (حمدی افندی) ایچریده باییلمش !..

— (بویوك اسماعیل افندی) صحنه‌نك آلتنه صاقلانمش !..

— (پروز) اورته‌دن غائب اولمش !...

١٧

(اوروپا) تیاتروسنده (بچاقجی پتری) نك اوردیغی آدمك صاغ قالوب قالمادیغنی بیلمیورم اما بنم بر بچق آی قدار (غلطه) سمتنه کچمدیکمی پك ایی خاطرلیورم .

وقعه ، الك صوك دهشتیله ذهنمه طوقونمش ایدی . حتی سوقاقده ایکی کشی یکدیکریله دیك دیك قونوشسه‌لر :

— شیمدی بربرلرینی اوزه‌جقلر !...

واهمه‌سیله بولندیغم یردن سیویشمك ایستیوردم .

(عنبر)ی، (تفاریق) ی نصل اونوتمش ایسه‌م (آغوستینا)نی، او منفوره‌یی ده اویله‌جه اونوتمش ایدم. کندی کندیمه حسبحال ایتدیکم دملرده :

— بکا بویله یرلرده بولونمق یاقیشماز !

دییور ، مکتبلی ایکن مدیرك :

— (غلطه) ، (بك اوغلی) طرفلرنده کزمك ممنوعدر .

دییه هر اذن کونی ایتدیکی تنبیهاتده حقلی اولدیغنی تصدیق ایدییوردم .

حادثه‌یی ایلك دفعه بزم پروکاره آکلاتدیغم زمان بکا :

— اورالری باطاقخانه‌در !... تیاترو تیاترو ، (عثمانلی تیاتروسی) در !...

دیمش ، بونی (مظفر) بك‌ده تأکید ایتمش ایدی .

فقط کنجلك امللرم ، مد وجزره اوغرامش ساحللر کبی ایلك طالغه‌لرله هنوز ایصلاق طورییوردی . دها طوغریسنی ایسترمیسکز؟ بن (غلطه) نك کندیسنی سومش ایدم.

بوراده قورقونج اولدیغی قادار اکلندیریجی بر حیات وار ایدی . حال‌بوکه انسان اطرافلیجه دوشونه‌جك اولورسه بو دنیانك نه طرفی قورقونج دکل ؟...

. . . .

موسم قیش ... مسیره‌لر قاپالی . . . هر جمعه ، پازارده دیرکلر آراسنده‌کی (فوزیه) قرائتخانه‌سنده ، اللر دیزده کمانی (طاتیوس) ك طاقمی دیکلنمز آ ....

عکسیلك ، عکسیلك اوستنه ... (عثمانلی تیاتروسی) ده کوندوز اوینامازلر ... کیجه‌لری چیقمق‌ده بنم ایشمه کلمز !..

— نره‌ده اوطورییورسك ؟

دیه صورانلره :

— شهزاده باشنده !

دییورم اما او ایصسز ، طار ، دونه‌مچلی سوقاقلردن — قارا کلقده — کلوب کیتمکه یورك ایستر . یورهکده اولسه نه اوله‌جق ؟... بیچاقچی (پتری) یی کورمه‌دم‌می ؟... کوپه

کوندوز، هم ده آلتمش کشینك ایچنده قوجه‌طاغ کبی حریفی بچاقلادی .

زواللی آدمجکز ! یاندم ! دییوردی .

دیمك که بچاق یالکز یاره‌لامیور، یاقیورده !

. . . .

دهاسی وار ... (دیرکار آراسی) پیاسه‌سی‌ده کسیلدی . هر کس چیلدیرمش می که قیشك یاغموری آلتنده، سوقاقلرك چاموری ایچنده، روزکارك آلتنده فینك آتسون ؟... آتان اولسه‌ده کیم کوره‌جك ؟ قهوه، قرائتخانه جاملری قاپالی، بوغولو . اورته‌لق صوغوق !...

. . . .

آرادن اون کون قادار کچمش ایدی. ینه پروکارده اوطو-ریورردم . (غلطه)لی رفیقم مراق ایتمش . کلدی بنی بولدی.

— آیول ! نره‌لرده‌سك ؟

— نره‌لرده اوله‌جغم، بورالرده‌یم !

— بزم طرفه هیچ کچمیورمیسلك ؟

— آما...ن !.. صوص !...

— اما قورقاقمشسك ها !...

— صانکه سن دکلیسك ؟ او کونی پنجره‌نك یاننده تیرتیر تیتره‌میورمی ایدك ؟

— تیتریورردم اما کلدی کچدی !..

— یا بر دها کلیرسه !

پروکار آتیلدی :

— بر دها تیترو ... ینه کلیر ، کچر :

کولوشدك .

— دیمك که آرتق بزم طرفلره کمیه جکسك ؟

— بندن پاصو !

— پکی !.. سزك طرفلرده نه وارکه ؟

— هیچ !

— هیچ یا !..

اوت. بر هیچ اما...او قادارجان صیقیجی، برهیچ که !.. انسانك بر مسافریده کاسه آلوب بر یره کیده‌مز !.. دیدیکم کبی هایدی (فوزیه) قرائتخانه‌سنه!.. بر (عشاق)، بر(حجاز)، قویروغنده برایکی (کوچك).... چیق طیشاری‌یه !

. . . .

قونوشوب طورورکن .

رفیقم بر آرالق بکا دیدی‌که :

— ایستر‌سه‌ك سنکله (لانغه) یه قادار اینه‌لم . بر قاچ بیرا ایچه‌رز !..

— اولور !..

پروکار قوشقولاندی . دیدی‌که :

— بوكون پازار ... هواده فنا ... بن ده دكانی قاپایه‌یم ...
هپ برابر كیده‌رز ...

فنعم المطلوب !

طبقی بر وكارك دیدیكی كبی هپ برابر (چوقور چشمه)،
(استانبول آغا چشمه‌سی) ، (لانغه) دیدك ، یوریدك .

فقط نره‌ده اوطوره‌جغز ؟ بن بورالره یا ایكی یا اوچ دفعه
كلمشیم .

اكسیك اولماسون ، بروكار بولدی .

— (مقصود) ه كیده‌لم . اوراسی تمیزدر ، هم‌ده كبار !.

اعلی !...

(فائز) :

— آی !.. بن اوراسنی بیلیورم . آغابكمله بر قاچ دفعه
كلدك ایدی .

بن :

— آغابكك نه یاپیور ؟

— براق اللهی سورسه‌ك ... دیوانه‌میدر ، دلیمیدر بن‌ده
آكلایه‌مادم !..

— خیر اوله !

— صوكره آكلاتیرم !

. . . . .

(مقصـود) ه واردق . حقیقةً تمیز بر غازینو !.. ایركن
اولدیغی ایچون تنهاده !... مرمر دوشه‌لی ، اوزون بر یر!..
صاغلی صوللی مرمر ماصه‌لر... تا ، صوكده بر ایكی مردیونه

چیقیلیر ، جاملی بر بولمه‌سی‌ده وار .... بولمه‌یه کیدرکن صاغده بر دستگاه . حجره‌لرنده بر قاچ نارکیله . کوشه‌سنده پاریل پاریل پارلایان برقهوه‌جی مانغالی... صولوغنك موصلفی دلبند ایله باغلی .

اوزونجه ، اوستی باشی پرنده ، قاره قاش ، قاره کوز ، قاره‌بیق بری بوراده قار کبی بیاض بزلر ایله بارداقلری ، قدحلری قورولایور .

یانندن کچر ایکن بزم ایکیمزه دقتلی دقتلی باقدی .

پروکار ارمنیجه بر شیلر سویله‌دی . اوده اوزون اوزادی‌یه جواب ویردی .

بز ، کیمسه‌یه کورونمه‌مك املیله ایچ بولمه‌ده بر کناره کیدوب اوطوردق .

پروکار دیدی‌که :

— ایشته (مقصود) بودر !

— سکا بر شیلر سویلیوردی ...

— ها!... سزی‌صوردی. بونلر نصل چوجوقلر؟ دیدی.

رفیقم دیدی‌که :

— نیه صورییور ؟

— عادتیدر ، صورار .

— اوکا نه !

— اویله‌سی دکل . . . اخلاقسز کنجلردن هیچ حظ ایتمز .. حتی بعضاً ایچکی بیله ویرمز !... چوق تیتیزدر .

بو آرالق (مقصود) ، النده بر بز ایله کلدی .

— صفا کلدیککز !

لی بر تمنادن صوکره ماصه‌مزی سیلدی . بعده :

-- نه ایچه‌جککز ؟

دینجه پروکار :

— بکا بر شیشه (لامبیقو) ، بکلره بیرا ...

بن او وقته قادار (لامبیقو) دن خبردار دکل ایدم .

(مقصود) کیتدی. کلدی. بیراایله (لامبیقو) یی کتیردی. آزدی صیره بر طاقم مزه‌لرده کتیردی .

لامبیقو شیشه‌سنی قوقلادم .

— ئوف !... نه‌آغیر قوقو!... بونی نصل ایچه‌جکسك؟

پروکار ، درحال‌قدحنی طولدوردی. آغزینه بوشالتدی. اوستنه بر یودوم‌ده صو آله‌رق هم :

— ایشته بویله ایچه‌جکم !..

دیدی ، هم‌ده مزه‌لره صالدیردی .

بز کولوشـیوردق . او چکه اویناديیور ، بر طرفدن‌ده یاریشدیرییور ،

— قایماق !

دییوردی . حتی بزه :

— بیرا ، قونیاق ، مونیاق ، بونلر ایچیلیر شیلر دکلدر.
الا بیرا ، عادتا حماللقدر . ایچ بره ایچ !.. انسانك معده‌سی سقا قیربه‌سنه دونر . فقط (ماستیقه) ، (لامیقو) بویله‌می یا ؟... بر قدح یووارلادکمی بر دقیقه صوکره کوزل بر نشئه کلیر . قفا یاواش یاواش دونر . بر از صوکره بر قدح دها چکدکمی (بر دانه طولدیروب ایچدی) او نشئه‌نك کوزللکی آرتار .. الحاصل شیشه‌یی ده‌ویردکمی... بکلر!.. تمامسکز!..
یوزینه بر آووچ لبلبی آتسه‌لئ اوچی‌دردی‌یره دوشمن‌جوبوری ، سودلاچ کبی کورمه‌دکدن‌صوکره بن اوبله ایچکیدن نه‌آ کلارم :
دییه پروپاغانداسنی‌ده یاپدی .
بو صوك جمله ، پروکارك شاقلابانلغنی آیاقده دیکلدین او ، یوزی کولمز (مقصود) ی بیله کولدوردی .
حتی دیدی که :
— هایدی دییه‌لم که دیدکلرك طوغریدر . نه‌دن ماستیقه‌یی براقوبده (لامیقو) یی ایچیورسك ؟
پروکار بردن بره دوندی :
— مقصود آغا !... بن ساقیز قوقوسندن اوقدر حظ ایتمم که کیجه قوینمه ساقیز چیکنه‌مش دنیا کوزلی کیرسه‌یاتاقدن قیرلازم ! . . . ایکنجیسی لامیقو دها اقونومیالیدر ! . . . اوچنجیسی اوستنه اوچ درت لبلبی ییدکمی قوقوسی قاچار...
— کوز دونوکلکنی نه یاپاجقسك ؟

— نه‌می یاپه‌جغم ؟... مراق ایدوبده صورانه : الله بویله یاراتمش دیرم !

— یا کوندوز بویله دکل ایدك دیرسه !

— نه یاپه‌یم ؟.. خسته‌لق .. آقشامدن صوکره هم آقشامه یاقین بویله اولیورم، دیر ، صاوارم .

بن‌ده استقباله عائدیتی حسبیله صوردم .

— بو لامبیقونك قوقوسنی لبابی نصل قاپاتیر ؟

ایکیسی بردن باشلرینی تصدیقکارانه صالالادیلر . (مقصود) دیدی که :

— قاپاتیر !... فقط چوق ایچیلیرسه ....

پروکار آتیلدی :

— اوزمانده یوزی قویون قاپاتیر !..

ینه کولوشدك .

. . . .

پروکار شیشه‌سنی ایچدی . برده دستکاهدن جابا ایچدی . وقت آقشامه ایریبوردی . قالقدی . او اتمکنی ، صالاطه‌سنی ، ارزاقنی آلدی . کندی تعبیری وجهله ایکی قولبلی (کابیولی) دستیسی کبی طولو اولدیغی حالده یوریدی ، کیتدی .

بز ایکیمز آهسته آهسته یوریبوردق . رفیقمه دیدم که :

— نقل ایت ، باقه‌لم .

— کچنلرده آقشام اوستی (طوپخانه) یه کیدیبوردم .

آغابکمه راست کلدم . براز چاقیر کیف ایدی . بنی کورونجه:
هایدی کل . سنکله بر از کزه‌لم ، بن‌ده بو کیجه سزده‌قاله‌جغم
دیدی .
یوریدك . طوغریجه سنك بیرا خانه‌یه کیتدك .
— (آغوستینا) یه‌می ؟
— اورایه !
— نه یاپیور ؟
— نه عجله عجله صوریپورسك ؟ مراقکه طوقوندی غالبا؟
— یوق ..! جانم !
— یوق یا ... آنی بری چکمش ، قاپاتمش !
— آ کلامادم .
— بویله قیزلری بری سور ، بر أو ویا اوطه طوتار ...
اوراده اوطورتور ، باقار ، بوکا (چکمك) ، (قاپاتمق) دیرلر .
بویله قادینه‌ده (قاپاتمه) ، فرانسزجه‌سی‌ده (مترەس)....
بز یاشمه دها کیرییوردم .
— آ کلادم .. قاپاتان کیم ایمش ؟
— هانی بیراخانه‌نك قارشیسنده بویوك ، چوقور بر ده‌پو
یوقمی ؟
— وار .
— ایشته او ده‌پوجینك اوغلی !
— صوکره ؟

— صوكره‌سی بويله . قاپو طيشاری‌يه صاليويرميورمش!
حتی او سنك بورونسز شيشمان قاری ديدی‌كه :
— آننه‌سنه بيله يوزينی كوسترميور !.. فقط بو قاداری ايی دكل!
— نه‌دن ؟
— اما اهميتلی صوردك ها !.. نه‌دن اوله‌جق؟ آغابكمك ديدی كبی : سيل آغزی يووا طوتماز !
— يعنی ؟
— بو دورلو قاريلردن خير كلمز !
نه ديرسكز ؟.. بن‌ده بردورلو كلمز ويا طبيعی دييه‌مه‌دم . (آغوستينا) نك خيالی كوزمك اوكنه كلدی . نظرلرنده‌كی او صافيت ، قونوشمه‌سنده‌كی او نزاكت ، بوقادينك خيرسز چيقه‌جغنه شهادت ايتميوردی . (لادام اوقامليا) يی تخطر ايتدم .. اونه ماجرای دلسوزدر !..

. . .

رفيقم آيريلديغی زمانده بيله بويله بر تأثر ايچنده ايدم . (لادام اوقامليا) يی اوقودقدن صوكره بنم اوزرمده درين بر تأثير قالمشيدی . فقط (آغوستينا) نك . . او . . . قيرمزی پرده‌لی بونه‌دن چيقيشنی‌ده بر دورلو اونوده‌ميوردم!

۱۸

ینه بر کون آرقه‌داشم ، یکی بر سیاحت لیلیه‌دن بحث ایتدکدن صوکره دیدی که :

— مادامکه (غلطه) دن حظ ایتمیورسلک ، آنك اوست قاتنه چیقه‌لم .

— اوست قاتی نره‌سی ؟

— (بك‌اوغلی)!.. فقط اوراده کوندوزین شمان هیچ بر جاذبه یوقدر ... اورا عالی فنارلر ، غازلر یاندقدن صوکره باشلار .

— والده‌یه نه دیه‌لی ؟

— نه دییه‌جکسك ؟... آرقه‌داشلردن بری اوله‌نیور ، دوکونه کیده‌جکز ... مساعده ، بیورك ، والسلام .

— دیمك بو چهارشنبه آقشامی ؟

— اویله یا !.. بن سنی کوپریده (محمد) ك غازینوسنده بکلرم ... کلیرسك ... بر پروغرام یاپارز .. اویقومز کلنجه‌یه قادار کزر ، کیجه بزه کیده‌ر ، یاتارز . هم آننه‌مده سنك

ایچون : کوره‌جکم کلدی دییوب طوربیور . النی اوپمش اولورسك ...

اولورمی‌یم ، اولورم !... اولورم اما ....

ایچمدن کلدی‌ده صوردم :

— بزم پروکاری‌ده برابر آله‌یم‌می ؟

— صورمغه‌لزوم‌بیله‌یوق... بن آندن چوق خوشلاندم... هم او ... چوق‌خوارده !... هم تحف !

رفیقمدن آیریلدقدن صوکره صولوغی طوغریجه دکانده آلدم .

پروکار ، مانغالك باشنده اوطورمش ، اسطوره‌لرینی بیله‌یوردی . کیرر کیرمز دیدم‌که :

— بو چهارشنبه آقشامی ایشك وارمی ؟

کسدیرمه بر جواب ویردی .

— بنم هانکی آقشام ایشم یوقدر، هانکی آقشام‌واردر؟

— اوراسنی بیلمم ... او آقشام وارمی ، یوقمی ؟

الندەکی ایشی براقدی . یوزیمه باقیوردی :

— نه وارکه ؟

— (بك اوغلی) نه کیده‌جکز !

— کیمکله ؟

— سن ، بن ، برده (فائز) !

— اویله ایسه ایشم یوق .. کیده‌رز !

— سوزمی ؟
— ایسترسه‌ك آچیق بونو ویره‌یم ؟
— کیمسه‌یه سویله‌مه اما ....
— نه‌مه کرك !...

. . . .

او کیجه ، دوکون کیفیتنی والده‌یه آچدم . صاف قادین ایناندی . حتی :

— صاقین الی بوش کیتمه !... عیب اولور !

دیدکدن صوکره :

— بن ذاتاً یارین چارشی‌یه کیده‌جکم . مناسب بر هدیه آله‌یم‌ده کوتور ... عادتدر !

دییه‌رك کیم بیلیر بنم تأهلمی‌می تفأل ایتدی ، نه ایتدی – هر نه ایسه – آنی نشئه‌لندی .

فی‌الواقع ایرته‌سی آقشام بکا بر قطیفه قوطی ایچنده ایکی کوموش قاشیقدن عبارت اولان هدیه‌یی ویردی .

هم‌ده صوردی :

— کیجه نره‌ده قاله‌جقسك ؟
— بزم (فائز) ه کیده‌جکم .
— آننه‌سنه سلام سویله ... بن کیده‌میورم اما قصوره باقماسون ... انشاالله بر کون اوغرارم ...

چهارشنبه کونی أوده کندیمه چکی دوزن ویردم . حتی

ایکیندی‌یه طوغری والده‌نك النی اوپوب چیقدم . دکانه کلدم، پروکار المده قوطی‌یی کورنجه شاشالادی .

— بو نه اوله‌جق !

— نه اوله‌جق ؟. یالانك مکافاتی ! والده‌یی بر آرقه‌داشك دوکوننه کیده‌جکز ، دییه قاندیردم... اوده الی بوش کیدیلمز دییه بونلری آلمش !...

برر تراش ... بر ایکی ساعت دها کوه‌زه‌للك ... یوله دوشدك .

(فائز) بزی غازینوده بکلیوردی . هوا صوغوق ایدیسه‌ده یاغیشلی دکل ایدی . آقشامده اولیوردی . قالقدق .

پروکار دیدی‌که :

— شیمدی نره‌یه کیده‌جکز ؟

ایکیمزده طوردق . بون بون یوزینه باقیوردق .

— بیلمیورمیسکز ؟

بزده ینه عین وضعیت !

— تمام !... کیده‌جککز یری بیلمیورمیسکز ؟

— نه بیله‌لم ؟

— بر یرده اوطورمیه‌لم‌می ؟

— اوطوره‌لم !

— آ کلادم ... بن اوکده کوسه‌من ، سز آرقه‌ده قنالی قوزی !.... اویله ایسه یورییك !...

کوپری‌یی گچدك . اوزمان (قاره‌کوی) جاده‌سی بو قادار گنیش دکل ایدی . گچر گچمز صولده (عزیزیه) قاره‌غولی‌دیه بر بنا ایله جاده‌یه فیرلامش مشهور (بورسه) خانی ، ایچریده اللرنده بش اون مجیدیه صباحدن آقشامه قادار شاقیر شاقیر اوتدیرن صرافلرله طیشاریده ینه صباحدن آقشامه قادار :

— قازانان آلتی یوز بیك فرانق آلیور !..

نعره‌سیله دمکذار یهودی ، روم ، ارمنی چیغیرتقانلر بولونان دکانلر ، بر قاچ تحافیه‌جی . حاضر قوندیره‌جی ، اسما بانکر اولان یالان‌طولان دولابلری ، مغازه‌لری وار ایدی .

ریختیمدن ، (وینر بانق) دن [١] تراموایدن ، شیمدیکی آیوزجوبور اوطوموبیل ، قامیون ، بیسیقلت ، موطوسیقلت ، لاستیکلی آرابه‌لردن اثر یوق ایدی .

صاغده‌کی (موخانه) سوقاغی ایله آنك اوستنده‌کی سوقاغك بو جوارده الك زیاده کورولتیلی بر یر اولدیغی کیروب چیقانلردن آکلاشیلیوردی .

پروکار دیدی‌که :

— ایسترسه‌کز (فیلیپ) ه [٢] کیده‌لم . کبار یردر .. ایسترسه‌کز (فله) دیبندن چیقه‌لم ، یوقاریده بریرده اوطوروریز !

بز ایکنجیسنی تنسیب ایتدك . تونله بینمه‌دك . چونکه پروکارك قولنجه آننه‌سی بر کون آکا :

---

[١] شیمدیکی (شرق) مملکتلری‌کی فرانسز بانقه‌سی

[٢] شیمدیکی (جنیو) نك اسکی بناسی

یوك دینه کیره‌سك !

دییه انکسار ایتمش، او، کوندن بری بنمکه قورقیورمش !..

معهود (وویوده) جده‌سندن کچه‌رك مردیونلری طیرمانمغه باشلادق . دها اول بنم صونه باقه‌رق (آغوستینا) یی تخطر ایتدیکمی تصریحه لزوم کوره‌مم .

پروکار ، صاغلی ، صوله ، باقینیور ، کذرکاهده‌کی اولردن بر قاچنك پنجره‌لرندن صارقوب باقان آللی مورلو قادینلره لاف آتیوردی . بن اوزمانه قادار بویله برمنظره‌یه تصادف ایتمه‌مش ایدم ، بوسببله اوتانیوردم .

(فائز) ده صیقیلیوردی اما اوبندن بیرتیق اولدیغی ایچون ایشی قیص قیص کولمکه اوریوردی .

بر آرالق صاغده‌کی یوقوشمسی سوقاقدن اتکلری اللرنده اوچ ، دورت آجیق صاچیق قادین فیرلادکبی چیقدیلر .

هوا قاراریور ، مزاد ماجیلر ، سرکیجیلر طوپلانیوردی . پروکار دیك دیك دیدی‌که :

— کوردکمی ؟ . . ایشته (کمر آلتی کللری) دییه بونلره دیرلر !.. بونلرك آلت طرفده برقاترلی جنسی دها واردرکه آنلره‌ده (کومورجی سوقاغی کللری) ....

دیرلر ، دییه‌مدی آغزنده قالدی؛ زیرا اوقادینلردن بری دونه‌رك :

— سزه نه دیرلر ؟ . . . بلبللری !

دیه‌سـونمی ؟ بر یاریلدی پروکارك یرینه بن دیننه گیردم ظن ایتدم . فقط باقدم که کیمسه آلدیرمیور. مکر بوسوزلر بورالرك محاضرات روزمره سندن ایمش !

(فائز) حالا قیص قیص کولیور، پروکار بی پرواسویله‌نیور :

— بو، یوقوش باشقه دورلو چیقیله‌ماز ... آراده صیره‌ده براز سرپینتی ایستر !

دییوردی .

(قله دیبی) دیوارینـه کلدك. براز دهـا ایلریله‌ینجه نفس آلمق ایچون طوردق . پروکار ینه دیدی که :

— سز بیلمزسکـز . . اون، اون بش سنه‌اول ، بوراده ناه ! . . . تاشوراده (پرنججی) غازینوسی واردی . رحمتلی طایفله کلیر ایدك. بیلسه‌کز بوراده قاچ میراث یدی تمیزلنمشدر! هی کیدی زمانلر هی !... ذوق ، اکلنجه ، پاره، جومردلك او زمانلرده ایدی . نصلکه (موسقوف) محاربه‌سی چیقدی. آندن صـوکره دنیـانك طادی ، طوزی قالمادی . هیچ خاطرمدن چیقمـاز . . . . بر کیجه ینه طایفله برابر کلمش ایدك . غازینوده (اسـتر) اسـمنده بر یهودی قیزی وار ایدی. یوزی چیرکین ایدی اما الله سس ویرمش. برکره (مدد!) دییه کندینی قاپوب صالیویردیمی اورته‌لغی چین چین اوتدیرردی. عکسی اوله‌جق آ . . . . بونی کوزل ، یاقیشـیقلی بردلیقانلی

سوردی . بن نه‌وقت بورایه کلدم ایسه آنی کوروردم . او آقشامده کلدی . فقط کور سرخوش ایدی . قارشیسنه اوطوردی . صاللانیوردی . برآرالق دیدی که :

— (استر) ، بکا برغزل اوقو !

قاری بردن بره نه‌دیسه بکنیرسکز ؟

— . . . ؟

— کوپکلره اوقورم‌ده سکا اوقومام !

الندنده دائره‌یی براقوب قالقدی !...

دقیقه کچمه‌دی . دان !. . . دیه برشی پاتلادی . زواللی دلیقانلی آرقه‌سی اوستی دیوریلدی !

وا . . . ی ! ... مسئله ایکیلشدی . پیچاقجی (بتری) ایله میراث یدی بك !...

— ئولدیمی ؟

— نه سویلیورسك ؟...او آنده! ... قورشون تایورکنك اوزرندن کچمش ... پارالامش !...

— . . . .

هایدی یوریه‌لم !...

— نه ؟ ... قورقیورسکز ؟ ... شیمدی دکل به !. اون بش سنه اول !...

— هایدی ، یوریه‌لم !...

. . . .

کیجه اولمش ایدی . بزم قافله (مولویخانه) دن طوغری کیدن جاده‌دن یوریپوردی . پروکار بریرده طوردی :

— کلك چوجقلر ! شوراده برنفس آله‌لم .

دییه‌رك صولده‌کی دکانلردن برینه کیردی .

تمیز بر بقال دکانی . . بزه دیدی که :

— ماستیقه‌نك ، بیرانك ایسی بوراده بولونور . .

بورایه (پاپی) دیرلر .

اوطوردق ، پروکار اوچ ، درت دانه چاقدی . بزده بر ر (منتا) ایچدك . دکان کیتدکجه طولیوردی . (فائز) دیدی که :

— بن صیقیلدم . قارشیده چالغیلی بر ر وار . . اورایه کیده‌لم . . .

کیتدك . اوزون طار بر محل . ایکی طرفی مرمر ماصه‌لر ، بویدن بویه قطیفه‌لی قناپه‌لرله دوشه‌لی . اورته‌سنده ، یانلرنده اویزه‌لر ، آیینه‌لر آصیلی . . . تا کوشه‌ده یوکسك بریر ، چالغیجیلر اوطورمش . . .

مکر (فائز) ك صیقیلمقده حقی وار ایمش ! . .

دها ایکی اوچ آدیم آتار آتماز ایچ طرفدن اوزون بویلو ، کور سیاه صاچلری بوکلوم بوکلوم ، طالغه طالغه اوموزلرینه دوکولمش ، بر قسمی آلنه مطرا حلقه‌لر شکلنده قره قاشلرینی یاری اورتمش ، ایری بر چیفت قاره کوز ، شاهانه ، دیدکلری باقیشلر ، صیق ، اوزون کیرپیکلر ، بوتون کوزلك اولمق اوزره

یارادیلمش کبی کورینن بوسیاده درین انجذابلر اویاندیره‌رق رون ، آغیز ، دوداق ، چکه‌لرله برابر قادینلرمزك برقاریش دیدکاری کافوری بر کردن اوزرینه اوینارلرینار استناد ایتمش، لطیف برباش وجوده کلمش، کوکس ابتدالرندن آیاقلرینه قادار اورتن قویومور رنکلی قطیفه برروبا ، رقص وانحنایه مستعد بریال وبال اولمش !.

اونه تبسم ! . . اونه لطیف چوقورلر !...

نره‌ده‌سك ای اسکی شاعر ! طورمه کل ، آچ سینه‌کی ایشته خدنك غمزه ، ایشته ناوك مژکان ، ایشته تیغ ابرو ، ایشته تیر نکاه ، اورسون سنی : . . . سادهسنیمی ، بنی‌ده ، پروکاری‌ده‌اورسون!... فقط زواللی (فائز) ذاتاً یاره‌لی. آکا شیمدیلك طوقونماسون !

قادین ، الیله‌بزه صولده براوطه کوستردی :

— ایچری‌یه بیورك !

دیدی اما ـ ایجه دقت ایتدم ـ بزم پروکارده یورییه‌جك طاقت قالمامش ایدی .

ایچین ایچین :

— آمان ! . . آمان !

دبیوردی .

اوطه‌ده برماصه‌نك اطرافنه دیزیلدك . پروکار فسنی چیقاردی . دیدی‌که :

— بنمه اوردی!... (فائزه دونه‌رك) بونی نره‌دن بولدك؟

قادین قارشیمزه دیکیلمش ، پروکارك حالنه کولیوردی .
— نه ایچرسکنز بکلر ؟.
پروکار آتیلدی :
— بکا نه کتیریرسه‌ك ایچرم !.. بکاره صور !
بودفعه (فائز) سوزه قاریشدی :
— بزمکیلری‌ده بوکا کتیر !
پروکار :
— آمان الله . . آدك نه ؟
— (ئه‌وان که‌لیکی !)
— آمان (ئه‌وان که‌لیکی) ... راقی کتیر !
ساز ، آغیر آغیر (راست) مقامنه باشلایوردی :
(موی ژولیده‌ك اولوبدر سرده عنقالانه‌سی)
ترانهٔ بدیعنی ،
(زلفکك ، تار شعاع باصره‌مدر . شانه‌سی)
لحن مؤثری تعقیب ایدییور ، (ئه‌وان که‌لیکی) کلوب کیدییوردی .
زمان اولدی‌که (ئه‌وان که‌لیکی) یانمزده اوطوردی . فقط بزم پروکارك کوزلری غریب بر طرز انعطاف آلیوردی . کورمیورمش کبی باقیور ، حدقه‌لری عادتا ثابت طورییوردی . آراده بیقلرینی بوکیور ، دوداقلرینی ایصیرییور ، صولانیوردی .
بردانه دها چاقدی . کسیك کسیك سویله‌نیوردی . .

— نه وان كه‌ليكى! . . . نه‌غو !..، مه‌نا ...

كويا روحجه قونوشمق ايستيوردى .

بن متحير ايدم . قادينده جداً سحاربر حسن وآن وار ايدى. بوكاسوزسويله‌مكده‌كى اداى جاذبه‌دارى‌ده علاوه ايدك!.

يانمده اوطورديغى ايچون نظر كاهمده اك لطيف بر پروفيلى ترسم ايدييور ، معطر صاچلرندن كلن برهواى روح نواز ، بنى يكى يكى تحسسات ايچنده براقيوردى. برقاچ دفعه ايچديكم ايچكيلردن ايچمك ، آنك قارشيسنده سوزولوب اويوشمق ايسته‌يور ، باشنى چويروبده بكا باقديغى دملرده ايچمده بر شيئك تيتره‌مكده، قايناه‌مقده، هوپلامقده اولديغنى طويويوردم.

برآنده دكيشمش ايدم . دكيشمش ايدم اما . . نصل تعريف ايده‌يم؟ نصل آكلاته‌يم؟ بوقادار اينجه ، خاطر فريب بر كوزللكك بودرجه‌ده‌لا ابالى‌اوله‌سندن طولايى‌ده برنوع امنيتسزلك ايچنده قالمش ايدم . بو ، صوفيلقدن آزمه بر كنج فلسفه‌سى ، هنوز عجمى برحياتك ايلك اوزونتيلرى ايدى !

(نه‌وان كه‌ليكى) ، باقوب باقوب كولديكى اثنالرده ايدى كه بزمكى جيبندن برمجيديه چيقاروب ، چالغيجيلره فيرلاته‌رق :

« بهى ظالم نيدرسك سن »

« بن آغلاركن كولرسك سن »

ى اوقويك! ديه برده امر مخصوص ويردى. ساز ، اسكله سنجاق آلابانده‌ياپارجه‌سنه (راست)ى براقه‌رق بوشرقى‌يه كيردى.

فقط پروکار کیتدکجه آغیرلاشیوردی . ایکی آرقاداش بر برمزه نظرلرمزله :

— نه یاپاجغز ؟

دییه صوریپوردق . دها هنوز قرار ویرمه‌مش ایدك که زواللی پروکار ، اسکمله ایله برابر یووارلاندی . کوزلری قاپانمش ، آغزندن کوپوکلر چیقیور ، تپینیر کبی حرکات واختلاجات ایله صارصیلیوردی .

بن ، (فائز) طوکدق ، قالدق . چالغیجیلر سازی کسدیلر . اختیار بر روم بیلکلرینه یاپیشدی . یوزینه صو دوکیورلر ، اوغویورلردی .

آکلاشیلدی . بیچاره صرعه‌لی ایمش !

(ئه‌وان که‌ایکی) او قادار قورقمش ایدی که او بیاض تنلی قادین عادتا مورارمش ایدی .

آرادن برچاریك ، یکرمی دقیقه کچدی . پروکار کندینه کلمکه باشلادی . شاشقین شاشقین باقینیوردی . اختیار روم درحال قولنه کیردی . یاواش یاواش جاده‌یه چیقاردی . اورادن ده یول اوزرنده‌کی اوتللردن برینه کوتوروب یاتیردی .

بزده بی‌نشئه ، بی‌حضور طوبخانه‌یه کیدن یوقوشدن اینه‌رك ایرکن ایرکن أوه طیقیلدق .

١٩

ایکیمزده ایرکن قالقدق . ایکیمزده عین اندیشه‌ده‌یدك :

— عجبا پروکار نه اولدی ؟

کیندك . بوله دوزولدك . تلاشله یوریوردق . دکانلر دها یکی آچیلیوردی . اوتلك اوکنه واردق . (فائز) ایچری‌یه کیردی . بر از صوکره چیقدی . شبهه اویاندیریجی بر طور ایله دیدی که :

— او کیتمش !..

— کیتمش‌می ؟..

— هم ، یاتدقدن برساعت صوکره قالقمش ، کیتمش !..

او آرالق اوتلك غارصونی بزه طوغری کلدی . النی پارمقلری آچیق اوله‌رق باشنه قدر کوتوروب صالالادی . بر کوزینی‌ده قیریه قیریه بزه فنا بر تورکجه ایله :

— بو آدام تیریلوس ؟

دیدی .

تیریلوس؟... بونه دیمك؟ آ كلامادیغمزی اوده آ كلادی .
حتی هجالری غایت قیصه اوله رق :

— دیوانه ؟... بزم (پاسقو) ، اوقدر سویله دی ،
سویله دی ، دیكله مه دی .

— (پاسقو) كیم ؟

— بزم افندی ..

— ..؟

— بنی آرقه سندن یوللادی . (الیله قاپالی بر قاپو
كوستره رك) .. كلدی ، بو قافه شانتان !.

آ كلاشیلدی . ذاتاً كیجه آنی صرعه دكل ، او قیز ،
او ادالی، او خرامان، بوصمه (نه وان كه لیكی) طوتمش ایدی !.

(فائز) بنی تونله قدر كتیردی . دوندی . بن ده والده مك
مراق ایده جكنی بیلدیكم ایچون طوغریجه اوه كیتدم. كوروندم.
آناالق بو !. بنم كندیسنی مراقده براقمق ایچون كوستردیكم
شو اوفاجق دقت و رقتمدن پك زیاده ممنون قالدی . دوكون
حقنده تفصیلات ایسته دی . بن برنجی یالانمه ، دها دیكر یالانلر
قاته رق جواب ویردم . چالغیلردن ، چوربالردن ، طاتلیلردن
بحث ایتدم . آرایه برده طوغری قاریشدیره رق :

— فقط برینك علتی وار ایمش ، طوتدی . دوشدی.
بایلدی . بزده قالقدق . ایركنجه اوه كلدك .

دیدم .

والده، بیلمدیکی، طانیمادیغی بو مصروع ایچوننده :

— واه !.. واه !...

طرزنده اظهار مرحمت ایتدی. فضله اوله‌رق دوکون صاحبنه‌ده آجیدی :

— کیم بیلیر، آدجغز نه قدر اوزولمشدر !

دیدی.

بن بر آن اول، حضورندن چیقوب بر وکاره قاووشمق ایسته‌یوردم. بر بهانه بوله‌رق، یعنی بر یالان دها صاووره‌رق سوقاغه چیقدم. طوغریجه دیرکلر آراسنه کلدم.

دکان آچیق، فقط قاپوسی کلیدلی !. هوا صوغوق اولمق حسبیله قاوشیده‌کی چایجی‌یه کیتدم. بر ساعت قدر اوطوردم. کیمسه کلمه‌دی.

— عجبا قوناقلردن برینه تراشه‌می کیتدی ؟

— یوقسه ؟...

دییوردم.

نهایت بر وسوسه آلمشدی. دکانک یاننده‌کی مودیستره‌دن صوردم.

قادین دیدی که :

— بزده کورمه‌دك. هر صباحکی کبی بکجی دکانک کپنکلرینی آچدی. بزده مانغالنی یاقدق. بکلیورز.

— یا ...؟ کلمه‌دی ها !

— هیچ بویله یایدیغی یوق ایدی :...

— تواشه کیتمسون !

— کیده جك اولسه کلیر ، چانطه یی آلیردی !

بتون بتون وسوسه یه دوشدم . خاطرمه بیك دورلو فلاکت کلیوردی .

— تکرار باییلدی ، دوشدی ده بر طرفیمی قیریلدی؟

— زیاده خسته لاندی ده اوه می کیدوب یاتدی ؟

اوت . بو آدمه مطلق بر شی اولمش اوله جق ! فقط نه اولدی ؟..... زوزك موديستره ده طورماز ، متصل قورجالیوردی :

— دون آقشام اوستی سزکله برابر کیتمه دیکی ایدی ؟

یا !.. آغیر بر مسئولیت ایچنده قالدم . فقط برنجی یالان بر کتلی ایمش !.. آرقه سی طورمیوب کلیوردی :

— بندن (بایزید) ده آیریلدی !..

— بوکا بر حال اولمامش ایسه محقق کلیر !.

محاوره اوزادقجه اوزایوردی . موديستره بر آرالق قپویه طوغری سکیرتدی :

— آننه سی !..

— کیملك ؟

— پروکارك ... طور باقه یم ، صوردیم !..

اختیار بر طوطی .. کوزلری یاشلی یاشلی قونوشیور .

— آقشام أوه کلمه دی ، بورایه ده می کلمه دی ؟

— عجب اوغلمه نه اولدی؟... اما بن دیدم . دون بویوك قیزم کلمشیدی، طوروب طورورکن بو صول کوزم سکیرییوردی ، (مانیك) ، دیدم ، الله خیرلر ویرسون ، ینه صول کوزم بیر پیر ایدییور .... شیمدی بن نه ایده‌یم ؟

— صباحدن بری آغزیمه لوقمه قویمامشم !..

کورییورسکز آ!. مسئله کیتدکجه کسب اهمیت ایدییوردی . هله بن ذهناً بویولتدقجه بویولدییوردم .

موديستره ، اختیاری :

— کل بر آز ایصین !

دیه‌رك دکاندن ایچری یه صوقدی . زواللی آنا !... صوغوقدن مورارمش ، بوروشوق اللرینی آتشك اوزرنده کزدیره کزدیره ایصیدییور ، بر طرفدن ده سویله‌نیوردی :

— خاطرمه دورلو دورلو شیلر کلیور ... بیلیرسك ، آنك بایغینلغی ده واردر !

بن ده ایچمدن :

— واردر !...

دییوردم .

بیچاره یوزیمه آغلامش کوزلریله باقه‌رق :

— دوشدی موشدی ده بر طرفیمی قیریلدی ؟

ایکی استنتاج بربرینی طوتیوردی .. غرابته باقك که :

— بویله شیلر دوشونمه . بلکه برایشی ظهور ایتمشدر!..

— الهه امانت !...

دیه تسلی ویرن بن ایکن بو ، زوراکی تسلی‌یی قبول ایتمه‌ین‌ده بن ایدم .

— بورایه کیمزسه بیله آقشامه محقق کلیر ... مراق ایتمه.

— بر شی اولسه ایدی ... قاره خبر چابوق کلیردی ... شیمدی‌یه قدر ...

جمله‌یی بیتیره‌مه‌دم . پروکارك سیماسی دکان پنجره‌سنك آرقه‌سندن بلیردی. فقط نه‌قدر صارارمش!.. هپمز قالقدق... بیچاره آنته‌سی تورکجه‌یی براقوب ارمنیجه‌یه ، ارمنیجه‌یی براقوب تورکجه‌یه باشلایوردی ...

— نه اولدك ؟ نره‌ده قالدك ؟

هم صرعه‌لی ، هم قورناز !...

— آقشام ، بر اسم کیجه‌سی واردی.. اوراده قالدق .. چوقجه قچیرمشم ، صباح صباح حمامه کیتدم. بر ازاویودم!..

دیدی. پروکاریك طاقتسز کورونیوردی. بکاباقیشلرندن‌ده مهمجه وقایع ظهوره کلمش اولدیغنی آکلایوردم .

موديسترەنك :

— کوزك آیدین !... مدام !

دیه آنته‌سنه بیان تهنیت ایتدیکی صیره‌ده پروکار مانغالی قاپنجه دکانه کوتوردی . بزده نقل ایتدك. بر قاچ دقیقه‌صوکره

آنه‌سنی صاودی. قارشی قارشی‌یه قالنجه کوزلرینی کمال حیرت ایله آچه‌رق متأسفانه :

— آقشام بن نه اولمشم ؟

— یا !.. چوق فنا اولدك ؟

— حالا کندیمی بوله‌میورم. آرتق بر قاچ کون راقی‌ماقی حق کتیره !...

— سنی بز اوته یاتیردق !

— هانکی اوته ؟

— ایشته او، اوته !.. (پاسقو) می دییورلر، نه دییورلر ؟

درین درین دوشونمکه باشلادی.

— بیلمیورمیسك ؟

— هیچ !...

— دیمه!.. بز صباحلین کلدك. سنی صوردق. قارشیمزده بورونسز بر اوشاق چیقدی. سنك ایچون یاتدی، بر ساعت صوکره قالقدی. چیقدی، قافه‌شانتانه کیردی، دیدی.

ینه دوشونیوردی :

— قافه‌شانتانی، او ایری بویلو قاری‌یی خاطرلیورم. فقط ایکنجی دفعه کلدیکمی بیلمه‌میورم.

— نصل اولور ؟

— بویله اولور ، ایشته !.. بیلمیورم !.. حتی صوکره‌دن قالدیغم یره نصل کیتدیکمی ده بیلمیورم ..

— حمامه‌می ؟

— هانکی حمام ؟.. حالمه باقسه‌ك آ .. بنده حمامه کیرمش صورت وارمی ؟

— او حالده ؟..

الیله یوزینی اورتدی . کولیور ، ایاقلریله :

— آمان !.. اللهم !

دیه تپینیوردی .

— آقشامکی قاری چوق کوزل ایدی ، دکلمی ؟

— أوت !..

ایکره‌نه ایکره‌نه سیلکینه‌رك :

— سن ... صباحکینی .. کورمه‌لی ایدك !

— وای ؟

— وای یا !... هم قیامته قدر وای !..

— دهامی کوزل ؟..

— شیمدی ئووورد جکم ... صوص !...

بر دقیقه قدر طوردی . آندن صوکره :

— نره‌دن کلمش ایسه‌م ، کلمشم !... اویقومی آلمشم اما کوزلرمی آچه‌میوردم ، باشم چاتلایور ، آغزم ، دیلم قورومش ... هر طرفم صیزلییور ... ظن ایدرسك که بو باش دکل بر چکی طاشی !..

— نەدن ؟

— نەدن اولەجق ؟. آقشام بکا ایچیردیکنز.. ایچیردیکنز.

— هایدی اورادن !.. اوقدر سویلەدك ، یانوب اوردق .. قدحك برینی بوشالدوب دیکرینی ایصمارلایوردك . . هم (نەوان کەلیکی) دە ..

— ها ها ها !.. باق بن اسمنی اونوتمش ایدم . هر نە ایسە . یاتدیغم یردن بر درلو قالقەمیوردم . بر آرالق طاورانەیم ، دیدم ، یاتمدن ، تا قولاغمك دیبندن بر خوروالتی پیدا اولدی . قفامی شویلە بر چویرەیم ، دیدم ..

پروکار آیاغە قالقدی . الینە دیزینە اورییور ... عادتا ئووورییوردی ...

— نە اولیورسك ؟

— ایچمە فنالقلر کلیور !.. بر صورات کە ، صورات دیرم سکا ! بوم بوروشوق . . یاری آچیق کوزملە کورییوردە : اوقدر آللق نورمش کە قورو نجەپول پول اولمش ، دوکولمش ، یرلری مور مور قالمش ... او صاچلری کورمە !.. کلدە پروقەمی طاقمش ؟ . . نە خاطر ایتمش ؟... قاریدە بر برون واردی کە مبارك قاف طاغی !... هلە او دیشلر !...

پروکار قابونی خیزلە آچدی . . توکوردی . نتیجەسز ، بر ئووورتی چیقاردی . مندیللە یوزینی ، کوزینی سیلدکدن صوکرە عودت ایتدی ..

— هله او دیشلر!.. بن بر قاچ کون یملکده ییه‌میه‌جکم!.
اویله صارارمش ، اویله صارارمش ..

ینه سوقاغه فیرلادی . بن‌ده استکراهه باشلادم . حتی ایچری‌یه کیرنجه :

— سویله‌مه !

دیدم ایسه‌ده :

— دیبلری یوصون باغلامش !..

دینجه اوزون بر :

— ئوف !..

چکدم .

— ئوف که ئوف !.. بن بونی کورونجه یاتاقدن اویله فیرلادم که تعریف ایده‌مم ... درحال کندیمه کلدم .. باقدم که رسماً یاتمشم !

— نه‌دیمك ؟

— پانطوملر ، پوتینلرم برابر !.. کورسه‌ك نه اوطه ؟ اوچ کوشه ظن ایدرسك ... هله بر (لاومانه) سی واردی . ایچنده نه‌لر یوق!... صراحیده‌کی صویه‌ده امنیت ایده‌مدم.. که منديلمي ايصلاته‌يم‌ده هيچ اولمازسه کوزلرمی سیله‌یم !...

— صوکره ؟

— صوکره ؟... اوطه‌دن چیقدم ... معده‌م قاباریيور ، باشم دونيور ... کوزلرم قاراريیور ... صوغوق صوغوق ترلر

کلیور ... ایچم یانیوردی . بری سرچه پارماغیله دورتسه دوشوب باییله جغم !. کندی کندیمه صوریوردم: بن نره ده یم؟...
مردیونك طرابزونی طوته طوته ایندم. آشاغیده قارشیمه ازباندید کبی بر اوشاق چیقدی .
آکا صوردم :
— بن نه وقت کلدم !..
— صباحه ایکی ساعت قاله !
— سرخوشمی ایدم؟
حریف بردن بره یوزیمه قارشی :
— اشن کبی !
دیدی . . . امان الله ! . . برك دیبنه کچه جکم ! اوشاق طورورمی یا ... دوام ایدییوردی :
— صوکره الا اوصاحبه سنی آلاجغم دیه طوتدیردك !.. اوتاز ، دیدك . دیکله ته مدك . . النهایت بن بر قولتوغکه ، او صاحبه سی ده بر قولتوغکه کیردك . سنی چیقاردق . کندی قاریوله سنه یاتیردق !.
— بوراسی نره سی ؟
— کمر آلتی !
— نه !!!...
بن طیامامادم ..
— نصل کمر آلتی کالدی دیه آلای ایدرمیسك ؟ ...
بلبلی !

— .. بلبلی که بلبلی !.. هر نه ایسه حریفه کیجه‌لکی ، بخششی ویردك . قاپویی آچدی . چیقه‌بیلیرسه‌ك چیق !

— نه‌دن ؟

— قارشیسی میخانه‌ایمش !.. (غلطه)نك نه قدرقوبه‌غی ، نه قدر کلخن بکی وار ایسه طوپلانمشلر .. اورتالرنده بر (لاتونا) ، اولردن بری چیقدیغی چالیورلر ! . . ایچلرندن بری‌ده الینده تپسی صباحلر خیر اولسون بکم دیه یاناشه‌رق پارصه طوپلایور ... غروش آتوبده تپسی‌ده طین دیدیکی هپ بر آغیزدن :

— کچمش اوله !

دیه باغیریورلر !...

— سکاده یاپدیلرمی ؟

— بکاده یاپسه‌لر نه‌دن بیله‌جکم ؟.. سوقاغك ایکی آغزی‌ده ایکی کچه‌لی !... رذیل اولمق بر شی دکل ..!

— دیمك که سن شیمدی طوغری اورادن کلیورسك !

— طوس طوغری !.. آمان ، شو ابریقی ایصیدیده‌یم‌ده صیجاق صیجاق یوزمی ییقایه‌یم . . بو کیجه‌ده بر چماشیر دکیشه‌یم ، صباحی‌ده بر حمام یاپه‌یم !.. زیرا بو پیسلك باشقه درلو کچمز !..

٢٠

بو ، قرناوال ، هنوز كورديكم شيلردن دكل ايدی . آلافرانغه (دانس) ده نصل اولور بيلميوردم .. كرچه پروكار ، بر كون قارشيمده اكيلوب بوكوله‌رك ، آياقلرينی سورتوب بربرينه سوره‌رك :

— بر الكی قادينك بلنه ، بر الكی ده آنك النه ...

ديه بر شيلر تعريف ايتدی ايديسه ده ينه برشی آكلايه‌مامش ايدم . يالكز كچن بهارده (كاغد خانه) يه كيتمش ، اوراده قبطی قاريلرينك ، بالخاصه اسكی طولومبه‌جی قيافتلی ، تويسز برينك برچملرينی دوكمش ، كردن قيره‌رق ، اوموز تيتره‌ده‌رك ، كوبك آته‌رق ، صاغه صوله ياته‌رق ، زورنانك اويديره اويديره دوكديرديكی بر هوا ايله پرنده‌بازانه قيوريلوب طوغرولديغنی كورمش ايدم . حتی او كون (نوری شيدا) مرحومله برابر ايدك ، بكا موسيقيمزك (كوچكجه) لرندن ، (طاوشان) دينيلن يوللرندن بش اون دانه‌سنی طور خاصيله اوقومش ، حتی چال چكه بر نقاره‌جينك كريه ، چاتلاق صداسيله ييرتيله ييرتيله باغيرديغی :

« بر طاش آتدم دره‌یه »
« قیز کلدی پنجره‌یه »
« قیز اللنی سورسه‌ك »
« آل بنی ایچری‌یه »
(آه ! طونی طونی ، چاملیجه طونی طونی)
(آه ! طونی طونی یوارلان‌ده کل)

کریزینی ده تکرارلامش ایدی. آلانورقه رقصندن ده آنجق بوقادار نصیبم وار ایدی .

بزم پروکار، کندیسنك سوز آراسنده آکلاتدیغنه کوره، مکر بوایکی اویوندن‌ده بهره‌دار ایمش !... أوت... دها یك چوق معرفتلری وار اولدیغی آکلاشیلیوردی اما هر نه‌دن ایسه بزدن کیزلیوردی !

(فائز) ده آرتق دیرکلر آراسنه آلیشمش ایدی . بزده قالدیغی کیجه‌لرك بعضیلرنده (عثمانلی تیاتروسی) نه برابر کیدییور، الده مشمع فنار یولده خیرسز قاچیران اوکسوروکلر(!) ایله دونیور ایدك .

بزم سمته نسبتله (بك اوغلی) ، حقیقةً بر (آیدینلق مملکت) کورونیوردی. فقط نه او، نه ده بن بورانك کیریندیسنی، چیقیندیسنی بیلمیوردق. پروکار بیلیور اما اونك‌ده صرعه‌سی وار !... سزه بو حالنی آکلاتمش ایدم ، او کیجه بورنمزدن کلمشیدی !

. . . .

بر بازار صباحی ایدی . قار ، لاپه لایه یاغیور ، اورته‌لق ساکن . قوقولته‌لی ، شاللی ، آتقیلی ، شمسیه‌لی یولجیلر ، ایشجیلر فاصله‌لی فاصله‌لی کچیورلر ، سرچه‌لر تویلر قاباریق اوچوشیور ، کوبکلر دنباله فرازنشئه قوشوشیور ، اوینا شیور ، کوکومنی ، طاقیی سپر بر یره قویمش ، باشی منديل باغلی بر آرناوود ، متصل عین پرده اوزرندن :

— سحلب !... قاینایور !..

دییه باغیرییور ، بزده دکانده تپه‌له‌مه مانغالك اطرافنده اللر آتشه اوزانمش ، اوطوریپوردق .

بروکارك دوداغی چاتلامش ، آننه‌سنك یاپدیغی بالمومیلی مرهمی سوردکن دیدی‌که :

— بو کیجه ، صوك کیجه اما جیوجیولی کیجه !...

یارین‌ده (ایستریدیه) یاپاری .... آندن صوکره قارنواك بیتر ، پرهیز کیرر ...

(فائزله) له باقیشدق . او دوام ایدییوردی .

— کچن سنه تام بو کیجه ایدی . هم‌ده‌بویله قارلی ایدی . آقشام اولنجه اوچ آرقه‌داش (اون‌قاپان) ندن ، (میت) یوقوشندن ، (ششخانه) قره‌غولندن ، آلتنجی دائره‌اوکندن (تپه‌باشی) نه چیقدق . (وندیك) سوقاغندن ، طوغریجه ، هانی او کیجه اوغرادیغمز بقال دکانه ...

— (پاپی) یه‌می ؟

— ایشته اورایه‌اوغرادق ... براز قفالری توتسونه‌دنك.
آندن صوکره نه (قریستیال) نی ، نه (ثوده‌اونی) نی ، نه
(ترشجیجی) سنی ، نه (زو وایال) نی ، نه (نجیب) نی ، نه‌ده
(قافه قرون) نی ، (قافه‌قومرس) نی براقدق. کیرمه‌دیکمز
برایکنه دلیکی قالدی. دانسمی ایسترسك، کوچکمی ایسترسك،
سوقاقلرده کوبك آتانمی ایسترسك ،.. نه ایسترسك ... قر
یاغار ... صوغوغی طویان کیم ؟... ایستیم بول .... باقدق که
اوشو یورز، اوکمزه‌کلن شکرله‌مه‌جی، بقال دکانلرینه طالدق...
برر (مثلث) آتدق ... واپورمیسك مبارك !
بز ینه بربرمزه باقیشدق. بروکار جوشدقجه جوشیوردی:
— قاریمی ایسترسك ... چشیدی !
دیدم که :
— کیم بیلیر نه اولمشسکدر !
— برشی اولمادم . طوتمیورکه ... اوچیور .... بزده
اوچیوردق ... فقط اویله اکلندك ، اویله کلندك که ...
بز باقیشوب باقیشوب کولیوردق . او ، طورمایوب
سویلیوردی .
— آیاصوفیه قبه‌سی قادار قانبورکز اوله‌یدی‌ده او کیجه
بزمله برابر بولونه‌یدیکز !.. نه‌مسخره‌لقلر ... نه‌مسخره‌لقلر!
رذالت دیزده یوزییوردی . هله سز ککیلرك بزمکیلردن
زیاده اکلنمه‌لری اوقادار تحفمه کیدییوردی که !...

فقط سزکبیلر (ماسقاراته) قویئیورلر ... (دومینو)ده کیمیورلر اما .. ماسقاراته قاچ پاره ایدر ، دومینو قاچ پاره...؟

بو تفصیلات بزی دها زیاده غیجیقلادی . حتی (فائز) دیدی که :

— ایچمز ایسه‌ك برابر کیده‌لم‌می !

پروکار کوزلرینی آچدی .

— ایچمك‌می !... ایشته تام بر آی اولیور ، آغزیمه طامله قویمادم !

— ایچمیه‌جکسك ، دیمك ؟

— ایچمم !

(فائز) بکا دوندی :

— بن شیمدی سزه کیده‌یم . تیزه‌مه سنك ایچون بو کیجه بزده قاله‌جق ، مساعده ایدك ، دیه‌یم ...

دیدی و قالقدی ، کیتدی . بر چاریك صوکره دوندی . اوشومش ، مورارمش ، تیتره‌یوردی . سیلینوب بر از ایصیندقدن صوکره بکا :

— آل ، آننه‌ك ویردی .

دیه‌رك بر مقدار پاره‌ده اوزاتدی . بوندن صاغلام جواب موافقت اولورمی !

. . . .

بیك دورلو کوه‌زه‌لك ایدییوردق . فقط او قیصه کونلرده بر دورلو آقشام ایده‌میوردق .

النهایت اسکی اون بر بچغی ایپله چکه چکه کتیردك . قار طورمش ایدی . اون دقیقه صوکره اوچ قوقولته‌لی (وفا) طریقیله یوریمکه باشلادی .

یوللرده کیمسه کوروئمیوردی . (میت) یوقوشنده طیرمانیرکن ایلك مژدهٔ حیاتی ، بر أوك اوکنده قورولمش اولان (لاترنا) دن آلدق . أودن قادین ، ارکك بر طاقم مسخره‌لر چیقیورلردی . آیی قفالی بر حریف محله چوجوقلرینه صالدیرییور ، قاچیرییوردی . اللری طیرناقلی بر الدیون ایچنده ایدی . بورننه‌قوس قوجه‌مان بر حریزمه طاقیلمش ؛ برقادین ، الندە دف ، زنجیرینی چکه چکه کوتورییوردی !...

(ششخانه) قره‌قولنك فناری ، قارشیسنده‌کی میدانی لوش بر قارا کلق ایچنده تنویر ایدییوردی . (لاترنا) ینه باشلادی . آنکله برابر دانس‌ده باشلادی . پروکار :

— پولقا ، اوینایورلر ،

دییوردی . طبقی دکانده تعریف ایتدیکی کبی بو غروب برینك بر الی دیکرینك بلنده دونوب طورییوردی !

اوزمانك صافلغیله برابر ینه (ماسکه) نك اهمیتنی آکلادم : (ماسکه اولمازسه علناً اوینانیلماز ولوکیجه بیله اولسه !)

آیی قیافتلی مسخره‌ده اوینایوردی . بز آغزی آچیق بتون اونك حرکاتنه باقیوردق . بردن بره بر قوتلی خومورداٌمه ایشیدیلدی . زنجیر بند کوروندیکی حالده حقیقتده اوکروهك آمری اولان بو آدم ، مکر قوماندا ویرمش ایمش !

(لاتونا) درحال قالقدی ، اوکه دوشـدی . کرده‌ده آرقه‌دن اوینایه اوینـایه یورینمکه باشـلادی . بر آرالق بزم پروکار بونلرك آراسنه قاریشدی اما یوز بولامادی .

دائرهٔ بلدیه‌یه طوغری هپ برابر یوریبوردق . اکلنجه انسانی نه قادار لاابالی ایدییور؟... ماسکه‌لیلردن بری آرامزه دوشدیمی ، پروکار عادتا صیقیشدیرییوردی .

بلدیه بناسنك اوکنه کلدیکمزده جاده اوزرنده موملرله دونانمش بر شیئك کیتدیکنی کوردك . بو بر جم غفیر ایدی . (وابور) تقلیدی یاپمشلر ... تکرلك اوستنده یوریدیکی حالده باجه‌سی ، دومنی ، قزغانی ، قاپودان یری ، چرخلری وار ایدی . قپودان (افزون) عسکری قیافتلی ، پوسکوللی (اوموزدوکن) نوعندن قالین ، اوزون ، صیرتنه صارقمش ، فسنی آلابیلدیکنه آلاباندا ییقمش ، قاشـلر ایکی پارماق اکنده ، بیقلر فیرچه کبی پوسکورمش ، فستانك بل طرفنده بر اسکی قوبورطباتجه ، تور نهایت . طورنسـتان ، فلیسبیت باغیره‌رق کویا قوماندا ویرییور ، واپور طوردقجه مشتریلر کیروب چیقیوردی .

بزم پروکار ، نه‌دن کری‌یه قالیر ؟ . . . اوده بیندی . بیندی اما چابوق چیقدی ... مسخره اونایانلر بو سـفینه‌یه آلینمیوردی !

آرقه‌دن بر آلای دها ظهور ایتدی ... اوچ صیریق ، آلتی حمال ، اوکده ، یانده ایکیشر فنارجی .. بر تك یوموزطه

كوتوريبورلر!.. بولك اوقادار آغير، اوقادار اغيركه اوصوغوق
هواده حماللر شاقير شاقير ترليورلرمش كبى سيلينيورلر، ايكيده
برده طوروب ديكلەنيورلردى !..

برآرالق قپودانك ويرديكى امر اوزرينه (لاترونا) تااوكه
كچدى. اللى آلتمش كشيلك بر قطار، دانس ايده ايده
يوريبوردى.

(تپه باشى) نه كلديكمز صيرەده ايدى كه پروكار ايكيمزه:

— سز بونلرى براقيك، بن شيمدى كليرم!

ديەرك بردن بره آيريلدى.

بو اويون بوزاناق جانمزى صيقدى. قيزدق. فقط نه
ياپەبيليردك؟... معهذا قطار، شوق ونشئەسنى آرتديريبوردى.
يرمه رطەيه باقوب باقوب خروس كبى ئوتن، طاووق كبى
غيدغيداق ديين، اللريله چيرپينەرق شو، بوطاووغك يانندن:

— غوق !... غوق !...

ديبه قاباروب سورتونن، واپوردن منديل صاللايانلر
چوغالمشيدى.

فقط هر نشئه كبى بوده چوق سورمەدى، واپور جادە
استقامتنى طوتدى. يوريدى. (لاترنا) يان سوقاقلردن برينه
صاپدى. (بومورطه) حماللرى (آصمەلى مسجد) طرفنەدونديلر.
بز يالكز قالدق. آرتق پروكار بزى نرەده بولەجق!...

(فنر)، (بك اوغلى) نى بكا نسبتله بيلير اولديغى ايچون

بزده بر سوقاغه صاپوب یوریدك . اوته‌کی جده‌یه چیقدق. بر آلای‌ده بوراده .... اون بش ، یكرمی كشیلك بر حلقه ، (قصاب هواسی) اوینایورلردی . دقت ایتدك . بزم (آنی) ینه اورته‌ده .... پانتومیما پاسقالی كبی یوزی پودره‌لی ، یاقه‌سی كیرپی كبی قباریق ، بول ، بیاض كوملكلی بر حریف :

— وای !... وی !...

دییه اوتیور ، دورلو دورلو شاقلابانلقلر ایدیوردی . شیمدی بر لحظه تماشاسنه تحمل ایده‌میه‌جكم بو حاللر ، بكا پك زیاده قومیق كلیوردی !.... پروكاره قیزمقله برابر كولیور ، اكله‌نیوردم .

(فائز) قولمی دورتدی . دوندم. اوزون بویلو ، كوسه ، ملحم ، بری اینجه بر سسله :

— ایستره‌كز كیده‌لم ....

دییوردی .

— نره‌یه ؟

— (اسكدارلی) نك اوینه ... كوزل قیزلر ...

— بزه لزومی یوق !

حریفك منظره‌سندن اوركمش ایدم. صاغنه آقصایه آقصایه یانمزدن آیریلدی . فقط دونوب دونوب باقیور ، آماده‌ٔعودت اولدیغنی كوله‌رك آكلادییوردی .

— فائز ... بو كیم ؟

— آكلامادكمى ...؟ محبت دلالى !....

— نه اوتانماز شى ؟

يوريوردق. حريف بزى بر دها اوكلهدى. چكينمهيور، صيقيلميور، ينه او اينجه سسيله :

— باشقه يرلرده وار ...

— هايدى، .. هايدى ...

— طاريلميك، بكلر ...

— ايستهمز، ديدك آ ...

جداً سويليورم كه اوركمش ايدم. طوپاللايه طوپاللايه بزه تقرب ايتديكى اثنادهقلبمده يبانجى بر قورقونك اوياندیغنى حس ايتمش ايدم. حريف، باشنى، قولاقلرينى يونلو، سياه بوللو بر آتقى ايله اورتمش، كوزلرى كولركن او آنه قادار كورمهديكم برشعاع ايله پارليور، اكيلوب سوز سويلهديكى آنده ايريجه بورننك ياناقلرى اوزرينه دوشن كولكهسى ايچنده درين بوروشوقلقلر پيدا اوليوردى. بكا اويله كليوركه بر حس نازك وصاف پرورده اولمهسى لازمكلن تبسمك بوايكرنج سيما اوزرنده مدت مديده ثبات ايدوب طورمهسنى انسان، اوياشدهكى ذهنيتيله قابل دكل آكلايهماز.

بزدن بر ايكى آديم آيريلير آيريلماز اوزون بورونلو، اوزرينه سنطرنجلى، انتارمسى بر روبا كيمش، برى دها ياقلاشدى.

— بنده دها كوزللری واردر ... ایسترسه‌كز شوزاده طورك ... سزه پره‌زانته ایده‌یم !

دیه‌سو یمی ؟

بوده اوته‌كی كبی اینجه سسلی ایدی .. درحال :

— ایسته‌مز !

دیدم اما جواب ویردی :

— ایسته‌مز اولماز !..

— چاتدق !

— چاتدقیا !... سزی (تویسز خاچیك)ه براقمام ، مطلقا بن كوتوره‌جكم !..

عدتا حدتلاندم . (فائز) آتشین مزاج اولدیغی ایچون مسخره‌نك كوكسنه طیاندی :

— هایدی كیت ، شیمدی بلاكی بولورسك ...

— نه !... بلامی ؟.. (سسنی قالینلاشدیره‌رق) بندن ای بلامی اولور ؟..

تمام !.... شویله بر باقیندم‌كه اطرافمز احاطه ایدیلمش ... بزی اوچ مسخره دها صارمشلر ... دورلو دورلو پانتومیم اشارتلریله (كیده‌لم) ی آ كلادییورلر ...

بن شاشیردم . (فائز) وضعیت آلدی . فقط نه حال ؟...

بن بلایم دیین اویناماغه باشلاینجه دیكر اوچی ده آ كا اویدیلر . محیط هم طار ، هم قالابالق ، همده حجاب آور !... بزیورینك ایسته‌دیكجه آنلر اوكزی كسدیرییورلر ، بزه :

— سز نره یه ، بزده اورایه !

دییورلردی .

— أی ! آرتق اویریز !...

— اویریزمی ؟... دها نه‌لر وار ... نه‌لر !..

(فائز) مجهول ، حدید ... بردن بره (بلا) نك ماسكه‌سنه ن آتدی . چکوب چیقاردی . مالده کندیسنی کوستردی : بزم پروکار !

طوکندق ، قالدق . او ، کوله‌دن قیریلیوردی . برازصوکره بزی‌ده بر کوله آلدی . دیدك که :

— کانن کچن نره باقیور ... یوریه‌ن !...

— یو .. ق یوریتیه‌لم ... شورایه کیره‌لم ...

ائیله کوستردیکی یر ، ذاتاً بنمده نظر دقتمی جلب ایتمش ایدی . بویوك بر قاپو ... بایراقلر ، دفنه‌لر ، طافلانلر . فنارلرله دوناتمش ایدی . اوزونجه ، کنیشجه بر قوریدور ؛ بوراسی‌ده آیدینلق !.. صاغ طرفده بر قاپو دها ... اوقاپودن کیردك . بویوجك بر بیره‌خانه ... اورته‌سنده یوکسکجه‌بر جنغی‌یری ... کیتارا ، ماندولین ، فلوت ، آرمونیك چالان دورت کشی اوطورمش ... چوق اوقویورلردی . ایچ طرفده بویوجك بر ماصه‌نك اطرافنه دیزیلدك . پروکار باشلادی .

— مادام (اولغا) !

مادام ماسکه‌سنی صییردی . یوزینی کوستردی :

— آی .... بزم (قالوست) !

— پروکار :

— مادام (هیرانوش) !

— وای ... آرام !

— مادام صورپیك !

— اوو!... آرتین ، سن نصل اولدی‌ده بونلره قاتیشدك ؟

— قاتیشمادم ، قاریشدم !

— غارسون بزه بیرا !..

پروکار آغزینی آچدی :

— نصل ؟.. (تپه باشی) ندن سیویشوب کیدرمیسکز ؟ ایشته انسانی بویله ایدرلر ... (تویسز) ی سزه بز بوللادق . یاقه‌لرینی براقه دیدك اما قورقاق حریف آیاق دیرمه‌دی ... آرتق کولوشیوردق .

صوردم .

— بوراسی نره‌سی ؟

— بورایه آدله ، صانله (بارطولی) بیره‌خانه‌سی دیرلر ... اوته‌سی‌ده (قونقوردیا) (۱) ... ایسترسه‌کز بالو زمانسه قادار بوراده وقت کچیریرز... ایسترسه‌کز باشقه یرلره‌ده کیده‌رز...

— نصل کلیرسه !

بیره‌خانه طولوب بوشانیوردی . زنك زنك ، بچیم بچیم دومینولر ، ایکیشر ، اوچر ، بشر ، یدیشر ، سکزر کلیورلر..

---

[۱] شیمدیکی ایتالیان کلیساسی

اوطوروب چاقیورلردی .

نه مراقلی منظره ! . . . ایچمك ایچون بر قدحی ، ویا بارداغی اله آلوبده پچه‌سنی ویا ماسکه‌سنی قالدیردیمی اکیلوب قادینمی ، ارککمی آکلایورز. کیمی بردن بره آچوب قپایور، کیمی یالکز چکه‌سنی کوستریبوردی .

پروکارك احبابی ، بزم طانیدیغمز (آرام) صبرسزلانغه باشلادی .

— بوراده اوطوروب نه یاپه‌لم ؟... باری (نرشیجی) یه ، ویا (قورون) ه کیده‌لمده ساز دیکلیه‌لم .

دییوردی . بالطبع قالقدق . بو دفعه دورت مسحره اوکده ، بز ایکیمز آرقه‌ده ، جادهٔ کبیره طوغری یول آلدق .

هوا ، آزیور ، صیجاقدن صوغوقه چیقمق خوشه کیتمیوردی .

اینجه یوریدکدن صوکره صاغده بر غازینویه کیردك . بر اینجه ساز طاقمی مهیای ترنم ... پروکار برر برر اسملرینی سویلیوردی :

کمانچه‌جی (آغابك) ، لاوطه‌جی (میقائل) ، لاوطه‌جی (شاعر سرکیزك اوغلی) ، قانونی (اوسب) ...

غازینو هنوز تنها ایدی . چالغیجیلرك اطوار انتظارینی فرق ایتمش اولان پروکار :

— بورایه بالودن صوکره کلملی !

دییه‌رك بیرالرك حسابنی كوردی . چیقدق .
آنلر آرالرنده :
— (اوده‌ئون) ه كیره‌جكمز دكلمی ؟
دییه قونوشیورلردی .

٢١

(اوده‌ئون) ك قاپوسی اوكنده طوردق . قار خفیف خفیف یاغیور ، جاده بر باشدن بر باشه آغاریور ، فنارلر بوزلو قانوسلر كچیرمش كبی طوكوق طوكوق یانیوردی . بو منظره‌یه ایلك دفعه تصادف ایتدیكم ایچون یكی بر سوینج ایله باقیندیوردم.

قاردن اوستلری بیاضلانمش ، یوز ، كوز قاپالی ، مانتولی ، شاشقین یورویشلی ، علی الاكثر كوزولتیلی بر طاقم دومینولر ، بنم كبی فسنك اوستی اوموز باشلری بیاض كولچه‌لرله قبارمق ، اللری جیبنده ، كیمنك قاشلری ، بیقلری ، كیمنك صاقالی قیراغی طوتمش كیمسه‌لر بزم كومه‌یی یاره‌رق ، بكا اوكا چارپه‌رق بنادن ایچری‌یه طالیورلردی .

بزده طالدق . سیلیندك ، سوپورلدك . پالطولری ، آتقیلری ، شمسیه‌لری مارقه‌جی‌یه ویره‌رك ایلریله‌دك . داخلدن طالغه طالغه كلن صیجاق بر هوا تویلری اورپرتیوردی .

نه‌دن سوینیوردم ، حالا آكلایه‌مادم . آپ آیدینلق كنیش ، یووارلاق ، محیطی قات قات ، كوز كوز لوجه‌لرله مفروز ، همان

هر لوجه‌سی بام باشقه قیافتلر ، حرکتلر ، مصادمه‌لر ، قوله قوله کیرمه‌لر ، پانتومیم اشارتلر ، فیصیلدیلر ، غریب غریب سسلر ، کولوشمه‌لر ، چکیشمه‌لر ، طاقیلوب کیتمه‌لر ، دوزلو دوزلو زه‌وه‌زانسلر ، بل ، ال طوتوشمه‌لر آراسنده دقیقه بدقیقه مبتدل اولان بو ولوله‌زاربکا خوش کورینیوردی . عادتا آلیشمش ایدم . یردن لوجه‌لره ، لوجه‌لردن لوجه‌لره ، یرلره بر سرعت برقیه ایله اوزانان آللی موزلوقورده‌لالر ، یوقاریلردن دوکولن ، آشاغیلردن برهوا اولان او سوتیلی ، یووارلاق ، اوچارکن دوشرکن رنك آمیز ، هر طوپلاندیغی ساحه‌ده آنی برموزائیك پارچه‌سنی احداث ایدن (قونفه‌تی) لر نظر حیرتمی جلب ایدییوردی .

اوت . دورت دیوار آراسنده خارجده مثلی کوروله‌ین بر عالم !

بروکار ایکیمزی مدخل حذاسنده بر کوشه‌یه کوتوردی ،

— بورادن آیریلمایك ،

تنبیهنی ویردکدن صوکره آرقه‌داشلریله برابر اورته‌لرده صالدیردی .

صحنه تا قارشیمزده پرده‌سی آچیق طوریبور ، اورکستره‌ده فلوت ، کمان کبی چالغیلر آهنك یاپار کبی آغیر ، سریع بر نغمه چیقاروب کسیور ، پیانو ، قلاویه‌لرینی عین ادا ایله اوینادوب طوریبوردی .

پروكار كلدی . اوزرندن بيك مسخره لق آقيوردی .

— شيمدی دانس باشلايه جق ... همده (والس) ... بر دانه‌سنی كوزيمه كسديردم... آنكله اويناية جغم... سيرايدكده آ كلايك نصل اويناينرمش !...

سوزينی بيتيردی، بيتيرمه‌دی، حاضر اول اشارتی ويردی، پروكار سوزولدی .

جداً شايان تماشا بر منظره!... رقص، آچيلوب قاپاندقجه، آيريلوب برلشدكجه بولنديغمز ساحه‌ده بر شيلر طارالوب كنيشله‌يور، موزيقه بتون ديريلديلرك، باغيرديلرك فوقنده ايشيديليور، فقط آغير، بوغوجی بر هوا بنی توله‌تيوردی . چاموركلی آياق قابلرينك كتيرديكی مزخرفات، قونفه‌تيلرك منقلب اولديغی توزلر، دورلو دورلو دومان ويريجی ماده‌لرك اصداراتی طاوانه طوغری اولدقجه كثيف بولوطلر تشكيل ايتمشيدی .

پروكار، متصل صيچرايوب دونيوردی . بزم نظر تماشامز آندن زياده اورته‌ده‌كی اوزون بويلو بردومينويه انعطاف ايديوردی . بودومينو غالبا رقص بوزان حركاتده بولونيور ايدی كه ايكيده برده :

— دانسه !

ديه باغيران آچيق باش، اسمر كينلی، بياض يلكلی، قرا اوتللی بری آنك اطرافنده طولاشيور، كنديسنه روجه‌مي، فرانسزجه‌مي بر شيلر سويليور، لوجه‌لردن اوموزسيلكينمه‌لريله كولدكلری آ كلاشيلانلر چوغاليوردی .

بیلمم نه اولدی ؟ اویون بردن بره قاریشـدی ، کندی قدر اوزون بر :

— پا ... ت !..

ایله حریف صول طرفنه طوغری بویلو بوینه دوشدی. ال چیرپمه‌لرندن ، ایصلقلردن ، تپنمه‌لردن متشکل مدهش بر کورولتی موزیقه‌یی صوصدیردی. قوجه صالون خنجاخنج اولدی. (فائز) ، بن ، اوقادار صیقیشدق که نفس آلاماز درجه‌یه کلدك .

بش اون دقیقه صوکره ایدی که حریف ، ماسکه‌سی بوینده صارقیق ، اطرافنده بر قاچ کشی اولدیغی حالده سنده‌لیه سنده‌لیه یوربیوردی . پروکار ، بونك باصقین سرخوش اولدیغنی سویلدی . بزیده برابر آله‌رق لوجه‌لرك آرقه طرفنده‌کی ظار ، مردیونلی بر یولدن بویوجك دیکر بر صالونه کتوردی . بوراده اینجه ساز چالیوردی .

بو صالون عادی ، هانیا (نه‌وان که‌لیکی) نك او کوزل ، او خرامان یوصمه‌نك بولندیغی بالوز کبی بر یر ایدی . فقط پروکار بزه :

— بورایه (فوآیه) دیرلر . . . ایچکی ، قهوه ، چای ، ایچیلیر ، ساز چالنیر ، اوینانیر ..

دیبوردی . بر ماصه‌یه‌ده بز اوطوردق .

پروکار ، دونوب اکیله‌رك برینه دیدی که

— آرام ، قالوست نره‌ده ؟

— آنلر ایشلرینی اویدوردیلر ... قولتوقلرینه برر دانه صیقیشـدیردیلر !... بزی ایچ (فونقوردیه) ده بکلیه جکلر!... بن (آقریبازی) سورمده بر پارچه دیکلیه‌یم ، دیدم .

— (آقریباز) کیم ؟

— کانچه‌جی ... یانندەکی لاوطه‌جی (لامبو)، اوته‌کنی بیلمیورم ... دف چالان عربده مشهور (ابراهیم) ! شیمدی سز دقت ایدك ..

پروکار، النی جیبنه صوقدی . بر مجیدیه چیقاردی . چالغی‌یه طوغری فیرلاتدی . (ابراهیم) صاغ النی دفدن چکمەرك آنی بر (فرما) ایله پاره‌یی آووجنه اوطورتدی .

حقیقةً شاشیله‌جق بر مهارت . دکمه حقه‌باز بویله بر ال پرنده‌سی یاپاماز !...

پروکارك سـیفتاحی اوغورلی ایمش ... اطرافدن بر قاچ کشی دها آتدی . ساز ، اوزمانك الك کزیده بر (عشـاق) بسته‌سی اولان :

« ای شوخ جفا پیشه براق وضع جفایی »
« واز کچ بو ستمدن طاقین اطوار وفایی »
« کولدور کوزلم بزلری آغلات خصمانی »
« سایه‌کده سنك تا سوره‌لم ذوق وصفایی »

*
* *

« سن کیت کیده بر آفت دوران اوله‌جقسك »
« جانلر یاقه‌جق آتش سوزان اوله‌جقسك »
« بیلمم نه زمان دردمه درمان اوله‌جقسك »
« چاغك کچه‌جك صوکره پشیمان اوله‌جقسك »

شرقیسنی ترنمه باشلادی . بن بو شرقی‌یی قرائتخانه‌لرده چوقجه دیکله‌دیکم ایچون عادتا کچمش ایدم . سازاصولی تبدیل ایدوبده ایکنجی قطعه‌ده‌کی :

(سن کیت کیده بر آفت دوران اوله‌جقسك)

مصراعنه کیرر کیرمز سامعیندن بر خیلیسی‌ده اشتراك ایتدی . چالغی‌یه مجیدیه مجیدیه‌اوستنه دوشیوردی . (ابراهیم) دفی براقمش ، هوادن کانلره صالدیروب یاقه‌لایورده‌ی .
— آی !... بو سس قادین سسی !..

« نه‌در ای چشم نازم سنده بو مژکان وابرولر »

دیه‌بر غزل طوتدیرمش ، چنغراق کبی اوتیور !.. یوروزسز برصدا !.. قارشیلایان کانجه دوشوك ... چکوب طوریور..
— بو قادین کیم !.
— طانیمیورم ...
بز طانیمیورز اما آنی طانیانلرك چوق ؛ اطرافنی آلدیلر..
تیز برمیان !.. کانجه بوجالایور ، چیقیشه‌میور . آراده صغوق فاصله‌لر !..

« که خاك قبرم اوزره مسکن طوتسون آهولر »

اوخ !.. نه کوزل بر حجاز قرار !...

لاوطه‌لر قیپیردایور ، کانچه ییپرامش ، دها فالصو بر طرزده قرار اوزرینه یوکلنمك ایستیور . فقط وقت‌قالمادی . بش اون مجیدیه، چالغی ماصه‌سی اوزرینه دوکولدی . اورته‌یه ماسکه‌لی فقط آراسنه یاپمه کللر طاقیلی‌باش اورتولو ، قوللرنده سپت ، صیرتلرنده صولوق ماوی یلدیرمه قبطی قاریلری قیافتلی ایکی قادین آتلادی ، سپتلرینی براقدیلر . . ساز برآنده جوشه‌رق :

« چری باشینك کلینی »
« چرکه‌یه طیامش بلنی »
« عرب چیقارمش دیلنی »
« قورقارم ایصیره‌جق المی »

ها ! ها ! ها ! ماشاالله ، هاهاها انشاالله »

« آنا‌یسی ، بابایسی‌ده »
« قاوورماسی ، قیویرماسی‌ده چالقا ! »

نه آهنك : نه رقص !.. فقط صالون بوغازینه قدر طولدی ... النهایت اوینایان ایکی ماسکه‌لی سپتلرینی آلدیلر ، اطوار قبطیانه ایله یوریه‌رك :

— فاجی !.. فاجی !.. قوقوزولو فالم وار !.

نعره‌سیله ازدحامی یاروب چیقدیلر ... بزده بو فرصتدن استفاده ایتدك .

جاده‌یه چیقدیغمزده ساعت کیجه یاریسنی کچیوردی . قارك طبقه‌سی یوکسلمش ، یالکز یاغمه‌سی کسیلمش ایدی .

شکرله‌مه‌جیلرك ، دکانلرك جاملری طوکوق ضیالرله پارلایوب طورورکن بر قافه‌شانتانك آچیلان قاپوسندن بر آواز ، بر کمان ، بر قانون سسی آواره بر چیغلیق کبی قولاغمزه چاربوب محو اولیوردی .

کرچه (اوده‌ئون) ك صالوننده اوطوردق اما ینه یورغون ایدك . بالخاصه اویقو کوزلرمزه آغیر باصه‌جق کبی کورونیوردی . بر طرفدن‌ده آجلق !... بر سبیله پروکارك ارشادی اوزرینه ینه (قونقوردیا) نك بیراخانه‌سنه کیردك . برر بیرا ، برر پورسیون غراویر پینیری ، برر ماقارنه ایصمارلادق . روم چالغیسی اوج شماتته چیقمش :

« قاییکی ، قاییقا کی ؟ »
« پوتاپاییس یالو ، یالو ؟ »

ترانه‌سنی :

« آجابا یاتی ؟ »

نقراتنه چکوب کوتوریوردی . قاپو آچیلدی ، بلکه

قادين ، اركك قاريشيق اون بش يكرمی قدر مسخره ایچری یه کیردی .

(میت) یوقوشنده ایلك راست کلدیکمز (آیی) ده آرالرنده ایدی . بو دفعه بورننه زنجیر یرینه بر ماوی بالون طاقمش ، یالپالایوب طوریپوردی .

پروکار حریفی کورونجه :

— ظوم اولمش !.. طوره‌جق حالی یوق !

دیدی ، دیمه‌دی غارسونلر کومه‌یی اوکله‌دیلر . چلغی ده صوصدی ..

شدید بر مباحثه باشلادی . پروکار بر از روحجه آکلادیغی ایچون :

— بو حریفلر بوراده بربلا چیقاره‌جقلر !.. غالبا میتدن کلمشلر ، رذالت ایتمشلر . چالغیجیلر بیله ایسته‌میورلر ..

دییور ، دیدیکی کبی کورولتی ده بویویوردی . اوت ، برآنده دها زیاده بویودی : غارسونك بری ییدیکی قوتلی بر شامار نتیجه‌سنده شدتله بوفه‌نك اوزرینه دوشدی . بر شانغیردی ، بر انهدام . . اسکمله‌لر قالقدی . . اینوب هوالانیوردی . پروکار ، تجربه‌کار ، اوده قالقدی . النه بر اسکمله آلدی . هوایه قالدیردی . بو تدبیریله هم کندیسنی ، همده بزی اوچوب کله‌جك دخمه‌لردن ، بیرا بارداغی ، صو قدحی ، صراحیسی ، طباق کبی ادواتك ضربه‌لرندن قورومق ایستیوردی . حاجت قالمادی . بر طبانجه اورته‌ده‌کی آویزه‌یی خردخاش ایتدی .

عمرمده برنجی دفعه اوله‌رق ایشیتدیکم بر تصادف آتشین!.. قورقدم. غراویر پینیرلی آتمك بوغازمده طوردی.

بر طبانجـه دها!... چاتال، بیچاق الـمدن دوشـدی. (فائز) ده کوشه‌سنه بوزولمش ایدی. پروکار النده‌کی اسکمله‌یی بزم یملك ماصه‌سنك اوزرینـه براقدی. درحال صـاعقه‌زده‌کی باغچه قپوسنی آچدی، بزی اورایه آتدی.

ذاتاً ایچریسی قارارییوردی. جاملر بوزلو اولدیغی ایچون باغچه‌دن کوره‌میوردق.

بر آرالق کورولتی طورور کبی اولدی.. پروکاردیدی که:

— قیمیلدامیکز.. قول کلدی!

واویلا، بر قاچ دورلو ایری سسه منقلب اولمشـیدی. ایشیدییوردق:

— آلك بونلری!... هپسنی.. هپسنی!..

— قادینلری ده‌می؟

— بن قادین ارکك طانیمام.. آلك..

کورور کبی حس ایدییوردق: بیره خانه بوشالتیلیوردی.

— بز، اوچ کولکه، تیتره‌شوب طورییوردق. ایچریده غازلر بتون سوندی.

ایواه!... بوراده‌می صباحلایه‌جغز؟..

ایچ (قونقوردیا) نك موزیقه‌سی بوغوق بوغوق بزه قدر کلیور، بنانك باغچه‌یه ناظر بعض منافذندن آیدینلقلر کورونیوردی.

پروکار هم تیتریبور ، هم ده :

— کیجه بوراده قاله‌جق اولورسه‌ق ، قیقیردارز !

دییور ، بر چیقه‌جق یر بولورم امیدیله طولاشیوردی . الحاصل بر ساعت قدر اوراده قالدق . اك صوكره ینه پروکارك عقلنه کلدی .

بوراده طوروب طوکمقدن ایسه ینه او قاپودن کیره‌لم ، قارا کلق مارا کاق اوطوریرز ، هیچ اولمازسه صوغوقدن قورتولورز !

دیدی . دوشونمکه حاجت یوق . معقول!.... دیدیکی کبی یاپدق . کیرر کیرمز حیرتمز آرتدی . بر غارصون نره‌دن بولمش ایسه بولمش ، بر موم یاقمش ، کزینوب طورییور . بزی کورر کورمز اولدیغی یرده دیم دیك قالدی . اوده بزه کمال حیرتله باقیوردی .

پروکار مسئله‌یی آکلاتدی . بز یرلرمزه اوطوردق . او خفیف ضیا ایچنده کوریوردق . بزم طباقلر صاغلام ، یالکز بر بیرا قدحی یان یاتمش ، ایچنده نه وارسه جمله‌سی بر غراویه‌ر پورسیونی اوزرینه دوکولمش ایدی !..

. . . .

وقعه‌دن ایکی ساعت صوکره بیراخانه یکیدن آچیلدی . تکرار غازلر یاندی . (پاترون) ، دیکر غارصونلر ، آنلرله برابر بیراخانه‌نك (غلطه) سرایندن قورتولمش مشتریلری ،

بالطبع سوق مراق ایله بکلهمش اولان بزم کبی بر قاچ صباحجی برر برر کیردیلر . هیچ بری بزم وضعیت سابقه‌مزك فرقنده اولمادیلر ..

آسایشك عودتی بزمده اشتهامزك ولوله طوپال طوپال ولسون عودتنی تسهیل ایتدی .

ساعته باقدق . (آلاتورقه) اون :... اورته‌لق آغارمغه
دها دورت ، دورت بچق ساعت وار ... اویقوسز قالدیغم
ایلك کیجه :... بیره‌خانه‌نك کیتدکجه آرتان صیجاقلغی او چیزی ده
اویوشدیرییوردی .

کوربیوردم . مشتریلردن بری اویوقلاسه درحال غارسون
کلوب دورتوشلیه‌رك اویاندیرییور :.... فقط آرا صیره رخاوت
اوقدر باصدیرییوردی که کوزلرم بردن بره قاپانه‌رق کندمدن
کچیور ، غارسونك قورقوسندن ینه بردن بره اویانه‌رق تره‌ده‌یم
دییه شاشقین شاشقین اطرافه باقینیوردم . بو خانه (فائز) ده ،
پروکارده کولیورلر ، احتمالکه ماصه‌لردن‌ده باشقه کولنلر
بولونیوردی .

پروکار دییور ایدی که :

— مادامکه قوللر وار ، شو ایستریدیه پنایرینی کوره‌لم .

بنی اما بنده کوره‌جك کوزمی قالدی :.. یوروركن بیله
اویویاجغم .. هله قارشی ماصه‌ده‌کی شیشمانجه برینك آلت
چکه‌سنی اویناته اویناته اوچ درت پارمق ایندیره‌رك ، قوتلی بر

— های ... ی !..

فیرلاتدقدن صوكره صیرتنی دیواره ویره‌رك كرینه‌نری‌نی بتون بتون چله‌دن چیقاریپوردی !

بلایه باقلك كه طیشـاریدن كلنلرك هپسی‌ده آووجلرینـه هوخلایه هوخلایه رومجه ، ارمنیجه ، تورکجه :

-- یاغیور !.. کوز کوزی کورمیور !.

— صوغوق انسانك ایلیكنه ایشلیور !.

دییورلردی .

محاصره‌ده‌یز ... آه ! اوده‌کی یاتاغم !.. هله او ، تویلو بطانیه‌م ، یاصـدقلرم ، فنیـله انتاریم ، بر طرفدن بر طرفه دونرکن سس ویرن قاریوله‌م !... بونلردن‌ده واز کچدم . . . هیچ اولمازسه شو مرمر ماصه اوزرینه بردیرسك طوقوندیره‌بیلسه‌م !... وارسون بوبنم (علی طانی) اویناز کبی قیویریلسون طورسون !... چوق دکل بر سـاعتجك !... انشـاءالله ، یارین آقشام یکی بر بنز کندیمی دوشـکه بر آته‌یم ، اوکاده قدر اویویوب اویانوب یاته‌یم ! . . . بر دها می ؟ . . . توبه‌لر اولسون ! دیر کبی اولیوردم .

صاغ قولم دورتولدی ... مکر بن ینه کچمشم !...

کوزمی آچدم که غازلردن بر ایکیسی‌ده سـونمش . . . بیره‌خانه تنهالاشمش ... چالغیجیلر کیتمش ... بوفه‌ده‌کی طیقنازجه دیرکتور سرت سرت بر شیلر سویلیور !..

— نه‌دییور ؟

— قالق ، کیده‌لم ، دییور !

قالقدق . قاپودن چیقار چیقماز قوتلی بر قار سرپندیسنه طوتولدق . قوریدورك دیوار دیبلری اوچ درت قاریش طوتمش ایدی . باودن چیقانلر ایلك آدیمده ایرکیلیوزلر ، تیتریورلر ، آندن صکرا طیشاریده‌کی فورطنه‌نك ایچنه آتیلیورلردی .

بزده ایرکیلدك ، تیتره‌دك . آتیلدق . جاده بر آغزندن قوتلی ، دهشتلی طولومبه‌لرله روزکار اوفوروان جسیم ، اوزون بر اسطوانه‌یه دونمش ایدی .

نره‌یه کیدییورایدك ، یاخود کیده‌جکمز ؟ روزکارك صاللایوب صاللایوب یوزمزه ایندیردیکی بوزلو سیلله‌لر آغیز آچدیرمیور ، آیاقلرك کومولدیکی قار طبقه‌سی یوروتمیوردی .

طوکه‌جقمی‌یز ؟... آمان ! . . . غلطه سرایی اوکنده قیقیردایه‌جقمی‌یز ؟... بو فورطنه دکل ، قاصیرغه !.. بروکار ایلك ضربه‌ده ییقیلدی ... اونی قالدیره‌لم‌دیرکن بزده‌ییقیلدق ... دکان صاچاقلرندن ، طاملردن ، شورادن بورادن اوچوشان بوز پارچه‌لری ، اکلی قار کتله‌لری سمادن اینن قویو صولو سپکن ایله برابر چارپیور ، نفس آلدیرمیور دی . او کنیش جاده ، مخوف اوغولتیلر ، خلجان ویریجی ایصلیقلر ایله برولوله !...

نره‌یه کیدییورز ؟... لاف یوق ... سویله‌سه‌ده ایشیدن کیم ؟ دوشه قالقه آیدینلق کورونن بر دکانك قاپوسندن ایچری‌یه جان آتدق . ایصلی ، دومانلی بر هوا کوزلری یاقدی . هیچ بر یر ، هیچ بر فرد کوره‌میوردم . (فانوز) الدن طوتمش ، بنی کوتوریور . بری بز کبی بر شیئله اوستمی تمیزلیوردی .

محیطه آلیشدقجه کوزم آچیلمغه ، سچمکه باشلادی . جالغیلی بر غازینو !... تا کوشه‌ده‌کی بوش ماصه‌یه چکیلدك . حالا تیتریوردم . پالطوم ، بوینوم آتقیسی ایصلانمش ، قار صویی ، اوزمانك موداسی مانطارلی بوتیندن کیرمش ، آیاقلرم ، هله پارماقلرم صیزلیوردی .

بوراسی‌ده صیجاق ایدی . حرارت نفوذ ایتدکجه تویلرم اورپرییور ، اوشوین یرلرم آغرییوردی . پروکار ، کلن غارسونه :

— ایچیله‌جك صیجاق نه وار ؟

— بر پونج یاپه‌یمی ؟

— های الله راضی اولسون ... چابوق !...

پونج نه‌در ؟.. هیچ ایشیتمه‌دم . پروکار ، ایضاحات ویردی :

— صیجاق چایك ایچنه قونیاق قویارلر ... فوق‌العاده ایصیدیر ، ایکی بارداق ایچدکمی واپور کبی اوتورسك ...

اطرافه شویله بر کوز کزدیردم . . . وای !.. بوراده اویویانلری غارصون اویاندیرمیور !... عکسـنکه باقلك که بنم اویقوم طاغیلدی !...

يواش يواش ديريليوردم. بونجك ايلك يودومى بوغازيمى زورلادى اما ايچريمىده ايصيندىردى .

— بو چالغى نه‌يه چالميور ؟

— دها بالو پايدوس اولمادى اما ياقيندر ..

— آمان شو قاپودن كيره‌نلره باقك ... نه حاله كلمشلر !..

اوطورانلرك جمله‌سى كوليورلردى . بونلر البته بزده‌ده كونشلردر ! فقط آنلردده كولن بولنمشدر !.. دنيا بو ، كولن كولنه !..

اوح !.. بونجه ايى كلدى . . . دميندن طمارلرم چكيليور ظن ايدييوردم !..

چوق كچمه‌دى. غازينو طولدى . سازباشلادى. پروكارك (شاعر سركيزك اوغلى) ديديكى لاوطه‌جى قوجه‌مان براوف چكدكدن صوكره :

« ساقيا جامكده نه‌در بو اسرار ؟ »
« سويله‌تير ديوانه ديوانه بنى ؟

دوست !....

« شراب لعكده نه كيفيت وار ؟ »
« بر قطره‌سى قيلدى مستانه بنى ؟

دوست !..

پروكار مقام آشنادرده ..

— كسيك كرم اوقيور ... بو يوللر ، بونلره ويركيدر !

— هانكى يوللر ؟

— ايشته بو يوللر ، دستان ، سماعى ، قوشمه ، مانى ، كسيك كرم !... كچن سنه آشاغيده‌كى غازينوده (كورجوان)ك طاقمى وار ايدى . آنلر دها قيياق ايدى ...

بن بو اسمى طانيدم . چوق ايشيتمش ايدم . بروكار دوام ايديبوردى :

— فقط اصل شاعر (سركيز) دها قيياق ايمش !..

(كور جوان) ك ايكى قرداشى دها واركه برينك آدى (آندون) ، ديكرينك ، (خريستو) در . بونلرك برده كانچه‌لرى وار ، (واسيل) .. بو دوردى بر يره كلديلرمى ، اوستلرينه ساز اولماز !.

(واسيل) ى طانيوردم . انشته‌مك قوناغنه صيق صيق كليردى .

(آندون) ى ، ده ، (خريستو) يى‌ده طانيوردم .

ديكر طرفدن غازينو آلوب ويريبوردى . سازده آندن آشاغى يه قاليوردى . اويناياں ، آچيقدن غزل ، سماعى ، دستان اوقويان بر برينه قاريشيوردى .

بن ايصيندقجه ينه يوموشايوردم . غالبا (كوراوغلى) نك :

« سنى اسكداردن آلدم » .

مصراعنده بتون بتون يوموشامش اوله‌جغم كه اوياندينم

زمان ذهنمده بو مصراع ، دونوب طولاشیوردی . اویاندم اما اورته‌لق ینه زفیری قارا کلق !...

— بن نرده‌یم ؟

ایشته انسانلق بویله ! . . . قارا کلق ، مظلم ، مبهم بر وضعیته کیرمه‌دکجه :

— بن نرده‌یم ؟

دیمز !...

نرده اوله‌جغم ؟.. غازینوده !.. اطرافدن کلن سسلردن آکلاشیلیوردی . پنجره‌لرك بوز طوتمش ساحه‌لری آچیق بر ماویلك ایله قارا کاقدن آیریلیور ، ایچریده سیغاره اوجلری موسمسز ، آزمان آتش بوجکلری کبی پارلایوردی . ایکی ساعت‌قدر کسدیرمشز ! . . صباح‌ده اولیوردی . مکر بوراده عادت ایمش ... بو زمانده غازلر سوندیریلیر ایمش !..

بز ، خیالت کبی کزینن غارسونه ، (یوللق) برر پونج دها ایصمارلادق . ایچیوردق . قاپو آچیلدی . ایچری‌یه النده ایکی موملی جام فنار بری کیردی . او کیرر کیرمز کوشه‌ده‌کی کومه‌نك ایچندن برزورنا ، (صبا) اوزرندن کزینمکه‌باشلادی . لطیف برکیریش !... طاتلی بر قرار !... غازینوده طیس یوق ایدی . بیتر بیتمز قالقدیلر . اوکده فنار برر برر چیقدیلر ... قار دیکمش ، فورطنه یاواشلامش ایدی ، بزده قالقدق ، چیقدق . هواده یوزده طقسان فرق وار ایدی ...

کومه طیشاریده دوزلدی . اوکده زورنا ایله چفته‌نقاره، آنك دها اوکنده باشنه بیاض برمندیل صارمش ، طوپاج کبی یووارلاق بر سیاهی ، دها دها اوکده فنارجی ، آرقه‌ده قارناواجیلر ... دقت ایتدم ، بویکرمی کشیلك کومه‌ده آلتی قادار قادین، ایکی‌اوچ‌دانه ارکك‌ماسکه‌لی‌وارایدی!.... زورنا، نقاره چالیور ، سیاهی قیویرییوردی !

قارك حیاولتی ایله آغیر کیدیلیوردی . قافله شن وشاطر، غلطه سرایی اوکندن صاپدی .

بزده آنلری تعقیب ایدییوردق . پروکار ، کندیسنی زورنایه‌اویدورمش، (دمدار)ده بزدن‌آچیقجه‌قیویرییوردی. بر آرالق پیشداره کچدی . سیاهی ایله قارشیلقلی اوینادی.

(قالیونجی قوللغی) نه صاپار صاپماز فنارجی موملری سوندوردی . بر از صوکره ایری بر میخانه‌نك قاپوسندن کیردیلر .

(فائز) ایله بن آنقیلرمزك ، الدیوندکلرمزك حمایه‌سنده اولدیغمز حالده قاپوسندن باقیوردق . کومه سیاهینك اطرافنده بر حلقه باغلادی . غارسونك بویوك بر تپسی ایله صوندیغی راقی قدحلری صوسز ، مزه‌سز بوشانیوردی .

بو هیئتك هپسندن زیاده پروکار نشئه‌لی ایدی . یاپدیغی مسخره‌لق قالمیوردی .

کومه ، ینه‌اولکی ترتیب اوزره اومیخانه‌دن‌ده چیقدی ،

آلتده‌كی میخانه‌یه كیردی . عین حال ، عین رقص ، عین ساز .
فقط آراده نعره‌لر وار ایدی .. ارككلر شق شقه ایتمدكلری
حالده قادینلر اوزون اوزون ، ییرتیق ، فالصو ، آجی آجی
آهلردن صوكره الك مبتذل بر ادا ایله :

— یانديم ! . قاله !

كبی شیرفیتی بر ندا چیقاریيورلردی . (فائز) ه دیدم كه :

— بز پروكاره سویلیه‌لم ، اوه كیده‌لم ..

— اولور ! .

فقط پروكار ، نره‌ده ؟... یوق .. نره‌یه كیتدی عجبا ؟..
دیركن سكز اون آتلیدن مركب بر سواری مسخره‌سو كون ایتدی .
بونلر دها محتشم ، دها سوسلو ایدیلر . بونلرك‌ده اوكلرنده
لاوطه ، آرمونیق ، چیغیرتمه وار ایدی . بوتون كروه :

« اوف آمان آمان ثه‌لنی ! »

شرقیسنی اوقویوردی . دهشتلی كور بر سس :

— اوف !.. ألنی مو !..

صیحه‌سیله كورلیور ، بو دورلو بر كوروله‌ییش آراسنده
آتلرله برابر میخانه‌یه كیرییوردی . بز قارشی قالدیریمه صیغیندق ..
سواریلر ، رنكارنك ایدیلر . بونلرده‌ده تپه‌سی طولاشدیرییوردی .
عین جهتدن بر طاقم دها ظهور ایتدی . (فائز) :

— باق ! باق !.. بزم (آیی) نككیلر !..

دیدی .

في الحقيقه (لاترنا)لري اوكده، ايكريله بوكريله كليورلردي. صوقاق طولدقجه طولدي. حالبوكه آرقهده دها باشقه طاقملر اولديغي كورولبوردي. ايلك آقشام كورديكمز (آرابه)، يومورطه‌لي صيريق حماللري، باغلاديغي بالوني بوزصوومش (جيجي بوزون)، پاسقال قيافتلي، چيفته بويتوزينك اورته‌سي چينغراقلي حريف، قوللري سپتلي قبطي قاريلر، آره‌لرنده ديكر زورنالر، لاترينالر، قاريشيق غروپلر، مركبه ترس بينمش يوزي بويالي، اوزون، موزائيق سيوري كلاه، الغزون بيچمليلر بربري اوستنه ييغيليورلردي.

اطرافده نه قدر ميخانه وار ايسه هپسندن يكرميشر، اوتوزر قدحلي برو، ايكيشر تپسي چيقمش،

— اوريستي!

— بيورك!

دعوتيه‌لريله بونلري قارشيلايورلردي. مختلف چالغيلرك مختلف هوالرينه اويار اويماز اوقونان شرقيلر، تيلان نعره‌لر، چكيلن هايلر، هويلر، باغيرمه‌لر، چاغيرمه‌لر آراسنده قاتش ايدك.

قار ينه باشلادي. فقط بو دفعه لاپه لاپه ياغيوردي. سواريلر اوكه دوشديلر... آرقه‌لرندن مومللي آرابه، صيريق حماللري، (آني) پارتيسي، بزم زورناليلر يوروييوردي. اولردن دوكولن قونفه‌تيلر قارپارچه‌لرينه صاريله‌رق اينيور، بعضاً آياق باصيلمامش اوفاق ساحه‌لراوزرنده منويشلر ياپيوردي.

اورته‌لق سيرلديكي حالده بيله بزم پروكارميدانه چيقمادي.

— بنی براقوب کیتدیلر ،

دیمسون دیه بزده اوکده‌کیلری تعقیباً بر یرلره اینیوردق. ایندکجه ایندك . سوقاق کاه طارالیور ، کاه کنیشله‌یوردی . باشمز ، قولاقلرمز صاریلی اولدیغی ایچون اوفاق تفك‌شیلری طویمیوردق . بر دونه‌مچده طوردق . برده آرقه‌مه باقه‌یم‌که یکی بر محشرك اوجلری کلیور !...

آتلی ، یایا ، کوفه‌لی ، صیرته بینمش ، ال اله ، قول قوله یوزلرجه مسخره آقیور ... ایچلرنده قیزاقلی بیله وار ایدی . فقط الك زیاده نظر دقتی جلب ایده‌نی دورت سسلی برمسخره ایدی . ایکی یاننده ایکی زورنا، اوکنده، آردنده برقیلارینت قیامت قوپاریور ، کندیسی اللریله ـ کویا ایچه ایشیتمیورمش کبی ـ متصل قولاقلرینی آچیوردی . ایکی طاوول ایکی نقاره‌ده جابا !

بز شاشا قالدق ، بلکه سزده شیمدی شاشارسکز :
بو بزم پروکار دکلی ایدی ؟...

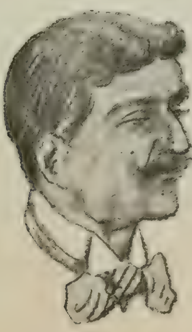

٢٣

هر کون بر فقره ، هر کون بر حادثه !....

آشنا، آرقه‌داش چوغالدقجه عدد سرکذشت آرتیور !... اطلاع وتجسس‌ده او نسبتده توسع ایدییوردی . بالطبع بو فقره‌لر ، حادثه‌لر نقل ویا ایقاع ایدیلیرکن عصرلردن بری بر دورلو معنالرینی دکیشدیرمه‌ین ، عشق ، سودا ، ابتلا، محبت، کبی مترادفات دیللردن دوشـیور ، حرص ، امل ، وصـال ، فراق، هجران، کوز یاشلری ، اویقوسزلق ، مخابره، محاوره، رقابت ، غوغا ، طارغینلق ، تنفر وامثـالی کلمـه‌لرده آرایه قاریشیوردی .

بر کون دیدیلر که :

— (مظفر) بك‌دیواردنمی دوشمش، بریردن‌می آتلامش، زواللی‌نك صـاغ باجاغی اینجینمش ، اوچ کوندر أوندن چیقمیورمش !.....

نه مناسـبت ؟... دیوار کزیله‌جك بر یر دکل‌که آیاغی طاقیلسون‌ده دوشسون ویاخود اونه‌یچیم مجبوریتدرکه‌اورادن آتلامق ایجاب ایتسون !...

اوت . طوغری !... اوچ کوندن بری‌ده کوروئمیور ..
ینه او کونلرده طویدم‌که بزم (فاتُن) ده خسته ایمش ...
أوده یاتیورمش .... سوقاغه چیقه‌میورمش ...
بوده طوغری !... بر هفته وارکه کندیسنی کورمه‌دم .
بن ایسه والده‌یه قارشی دها سربست بر وضعیت آلمغه
باشلامشیدم . مثلا هفته‌ده بر ویا ایکی آقشام ساعت یاریمه
(آلاتورقه) طوغری أوه کلیور ، (مقصود) ه بر از دها
صیق کیدییور ، بعضاً ایکی قدح بیرایه ، بر قدح‌ده قونیاق
علاوه ایدییوردم . ماستیقه . لامبیقو ، شراب معده‌می
بوزییوردی . آنك ایچون بونلردن حظ ایتمیوردم .
بر ایکندی اوستی ایدی . آغیر آغیر (لانغه) یه ایندم .
او زمانلرده بز کنجلرك استانبول طرفنده‌میخانه وقتی‌ایکندی
ایله آقشام آراسی ایدی. مشترینك عددی دردی بشی‌بولدیمی
حسابی کورور ، آغیزلرمزی سیلر ، أوك یولنی‌طوتدیرردق !...
(مقصود) دن ایچری‌یه کیردم . باقدم‌که (مظفر) بك
اوطورییور . هم یاپ یالکز ... نعم‌التصادف !..
— کچمش اولسون ، بك افندی !
کولومسه‌یوردی .
— نره‌دن طویدیکز ؟
— بز طویارز !
— بیورك !

اوطوردم . (مقصود) ده طوینمش اولمالی که بیرا ، قدح ،
حزه کتیردکجه :

— انسانی ایشته بویله آتلادیرلر ... بن سکا چارداغه
چیقمه ، دیمه‌ورمی ایدم ؟

دییه طاقیلیور ایدی .

— باجاغکز نصل اولدی ؟

— حمد اولسون !.. ایجه... آز قالمش ، دیزم پارچه‌لانه‌جق
ایمش !...

— حقیقت دیواردمی ؟

— اوت ...

— دیوارده نه ایشکز وار ؟...

— شاشقینلق !

الیله دیزینی یوقلایوب یوزینی بوروشدیرییور ، باشنی تأسفله
چویرییوردی . قدحندن بر یودوم ایچدکدن صوکره دیدی که :

— ایکی دفعه‌در ، بزم (سلیمان) ك یوزندن باشم بلایه
کیرییور !..

— هانکی (سلیمان) ك !...

— سز بیلمزسکز .. بزم قلمده‌در . برنجیسنده قورتولدق ،
بونده ده قورتولدق اما دیزم پاتلادی .

— نه اولدی ؟

— نه اوله‌جق ؟.. باصیلدق !..

— . . . . ؟

باشنی ینه تأسفله صاللادقدن صوکره :

— آزطمع، چوق زیان کتیریر، دیرلر آ، طوغری ایمش !.. بن هر زمان بزمکی ایله (؟) (هرمز) ه کیده‌رز . یتك ، ایچمك داخل اولدیغی حالده اون مجیدیه ویا ایکی فرانسز ویریرم .... راحت راحت اکله‌نیرم. ایسته‌دیکك قادارماستیقه ایچ ، چورباسی ، اتی ، سبزه‌سی ، پلاوی ، طاتلیسی مکمل... تمیز یاتاق ، تمیز کیجه‌لك !..

(مظفر) بك بر از تیتیز اولدیغی ایچون (تمیز) دیدیکی زمان (زا) یی کسکینجه تلفظ ایدییوردی .

— کچن هفته بوکون ، بن بوراده اوطوریپوردم . (سلیمان) کلدی . مال بولمش مغربی کبی اللرینی بربرینه سورته‌رك بکا کیجه‌لکی برلیرایه براو بولدیغنی سویلدی. (بنی کوستره‌رك) حتی سنك اوطوردیغك یرده اوطورمش ایدی. یالکز أو صاحبه‌سی بن ایچکیدن آکلامام ، سز آلیکز، دیمش.

(مقصود) ، ده دیکلیوردی .

— بزم یاریم بیکلك کله‌دی !

— احتمالکه بیك پارچه اولمشدر !.. او قیامتده بیکلکی کیم دوشونور ؟

— چوقمی ایدیلر ؟

— بلکه یکرمی ، یکرمی بش کشی وار ایدی :.

بر یودوم دها ایچدی . دیدم که :

— قوزوم مظفر بك !. . . اطرافیله آکلات ، باقه‌لم ، نصل اولدی ؟

دیزینی اوغالار کبی الیله ینه یوقلادی :

— نصل اوله‌جق ؟ (سلیمان) آللم ایتدی قاللم ایتدی ، ذهنمه کیردی . ایرته‌سی آقشام اورایه کیتمك ایچون قراروپردك ، ساعت برده (یشیل طولومبه) (۱) ده براشه‌جك ایدك . فقط (سلیمان) کوندوزین کندیسنککنی ، بمکنی بوله‌جق ، آنلره اوی کوستره‌جك ایدی . بن اوکون اون ایکی‌ده بورایه کلدم . یاریم بیکلك راقی آلدم . تام وقتنده (یشیل طولومبه) [۱] یه کلدم که اوطوریبور . بنی کورنجه قالقدی . اوده اوته بری آلمش ، النده بر پاکت ، (آقسرای) ه طوغری ایندك . (آغا یوقوشی) طرفنه صاپدق . بر سوقاغه کیردك ، چیقدق . برینه دها کیردك . ینه چیقدق . النهایت بن طوردم ، او ایلریله‌دی . قارا کالقده کوز کوزی کورمیوردی .

(سلیمان) بر کبریت چاقدی . پارولا !.. بر دها چاقدی . بوده (پارولا) ایدی . بو دفعه بن‌ده یوریدم . قاپو آچیلیر آچیلماز طالدق . یوقاری‌یه چیقدق . کوچوك بر أو . . .

---

[۱] (لاله‌لی) ایله (آقسرای) آره‌سنده ، قارشیلقلی قهوه‌خانه‌لری مشتمل برمیدانجق ایدی . اومیدانجقده‌کی قویونك اوزرنده‌کی صیریق طولومبه‌سنك یشیله بویالی اولمه‌سندن ناشی اسمی بویله‌قالمشیدی .

باقلا صوفه‌لر ، نوخود اوطه‌لر ، : آرقه طرفده‌كی اوطه‌ده (مجلس) ی قوردق .

(مظفر) بك عجمیلكمی بیلدیكی ایچون بكا دونه‌رك :

— مجلس دییه بر ایكی آرقه‌داشك چیقارمشلری ایله برابر اوطوروب اكلنمه‌لرینه دینیر . (مجلس اولمق) ، بوطرزده اوطوروب اكلنمك دیمكدر . سن بویله شیلره مراقلیسك . اوكرن دییه سویلیورم !..

دیدكدن صوكره حكایه‌سنه دوام ایتدی :

— بركت ویرسون كه صویونمادق !.. بر قاچ دانه دها پارلاتدق پارلاتمادق ، سوقاق طرفندن قوتلیجه بر اوكسوروك كلدی . او صاحبه‌سی‌ده بردن بره بزم اوطه‌دن ایچری‌یه كیردی ، لامبایی قیصدی .

سكوت !...

یورکم اوینامغه باشلادی . آرادن بش دقیقه دها كچدی . بر اوكسوروك دها !... (سلیمان) قالقدی ، سوقاق طرفنده‌كی اوطه‌نك پنجره‌سندن طیشاری‌یه باقدی . بر مدت قولاق ویردی . دوندی كلدی . بزه :

— كیمسه یوق ... غالبا بر سرخوش !... اوكسوریور دیدی اما ایناتمادم . بن‌ده او اوطه‌یه كیتدم . كوزلرمله او قارا كاقده سوقاغی بویلی بوینه آراشدیردم .. بر شیلر كوره‌مه‌دم . بونك یاننده‌كی اوطه‌یه‌ده كیردم . باقدم ، باقدم ،

ینه بر شیلر کورەمەدم . کورەمەدم اما نشئەمدە قاچدی !...
نرەدە (هرمز) دەکی سربستلك ، نرەدە بویورك اوینامەسی!..
بر قاچ دفعه ایچمدن چیقوب کیدەیم دیدم ، فقط بزمکنی نصل
براقیردم ؟...
— بن اولسەم ، براقیر ، کیدردم !
— یو ... ق ... اولماز . (راجون) دکل !
راجون ! بوده یکی کلمه !
(مظفر) بنم آکلایەمادیغمی آکلادی . دیدی که :
— آنجه برابر ، قانجه برابر !.. یوقسه قانجیقلق اولور :
صوکنه قادار طورمالی ، باقدك که تهلکه وار ، اوزمان باشکك
چارەسنه باقمالی .
— راجون نه دیمك !
کولدی :
— اوکرەن !... راجون ، یول ، ارکان دیمکدر . بو
ایشك راجونی بویلەدر دنیلدیکی آکلامالی که یولی ، ارکانی
بویله دیمکدر .
قدحنی بر دها طولدوردی . دیزینی بر دها اوغالادی .
— بویله اوچ دورت کون دیز پارچه پارچه یاتوب اوستەلك
طوپاللامقدە بر راجوندر !
(مقصود) قهقهەیی صالیویردی . اودە کوزینی قیرپوب
کولیوردی .

— بو انائیلك بزده وارکن دها پك چوق راجونلر کسه‌رز!
(بکا دونه‌رك) : الحاصل بکم ... بز راقینك حیزیله یته محبته طالدق . حتی بر آراء اصول اصول شرقی‌یه بیله کیردك . سلیمانککی پك ایی اوینار ، اوینا دییوز ایدك .
أو صاحبه‌سی بر دها تلاشله کیردی :
— آمان !.. لامبانی قیصك !... سوقاقده اوچ دورت کشی کززینیور !
دیدی . (سلیمان) ك کوزلری فال طاشی کبی آچیلنجه - طوغریسی - بکاده بر قورقو کلدی .
دیدمکه :
— سلیمان ، نه یاپه‌جغز ؟
دوداقلری تیتریوردی . مجلس ، قولاق کسیلمشیدی . بنمکیلرده‌ده بر چیتلامه ، بر چیتلامه !
أو صاحبه‌سی تکرار کوروندی :
— بکلر ، خانملر باصیلیورز !... یوقاریدن بش آلتی فنارلی کلیور !... حریفك بری‌ده قاپونك حلقه‌لرینه آصیلدی ...
دیمکه قالمادی اوته‌کی اوطه‌نك برایکی جامی شانغورشونغور قیریلدی .
ایواه !
طیشاریدن سسلر پیدا اولمغه باشلادی :
— آچ !

— آچ ، نه كله ؟... قير !

— كوم !... كوم !..

قاپويه بربرى آرديته تكمه‌لر اينيوردى .

— شانغور ، شونغور !

اوته‌كى جاملردن بر قاچى دها قيريليوردى . بزمكى مندر اوستنه دوشدى . بايبلدى . (سليمان) سره‌قدم باصدى . كوملر ، كيتدكجه زياده‌لشيور ، أو صاحبه‌سى آواز آواز باغيرييور ...

بكجى ده بر ياندن صوپا اوريبوردى . بن شاشيردم .

(مقصود) :

— راجون نه اولدى ؟

وقعه كوزينك اوكنه كلدكجه (مظفر) حالا سيكيرله‌نيوردى .

— هانكى راجون ؟... بيليرميسك مقصود افندى ؟... ايشك ايچنده استوريا ، صوپا ، سيلله ، توقات ده يازيلى !..

بن :

— واى دوكرلرمى ؟

(مقصود) :

— شوراده ، (مصلا) ده كچن سنه بر أو باصديلردى . حريفى كوتوروزلركن كوردم .. يوزى كوزى قان ايچنده‌ايدى .

— يا !...

— أى .. صوكره ؟...

(مظفر) بلاى باشلى بر از هيجان كوستره‌رك :

— الم، آیاغم زانغیر زانغیر تیتریبوردی.. کوریبورسکز آ.
حالا تیتریبور ... بر کره دوشونك ... یکرمی یکرمی بش
کشی قاپونك اوکنده باغیروب چاغیریبور !..
آراده بری :
— آچ، قیزم آچ !
دییوردی . امام افندی !
بر دیکری :
— آچ دییورم سکا !... صوکره فنا اوله‌جق !
دییه باغیریبوردی !.. پولیس افندی !
دها دیکر بری‌ده :
— یوکله‌نك یه !
قوماندا‌سنی ویریبوردی. قاپو غاجیردایوردی ... اوطه‌دن
نصل چیقدیغمی بیلمیورم . کندیمی یانده‌کی اوطه‌یه آتدم...
فنارلرك ایشیغی یاردیم ایدییوردی . باقدم که باغچه اوزرینه بر
اوطه ... اوك پنجره‌سی برچارداق دیوار اوزرینه آچیلیور..
درحال اکیلدم. هیق میق، اوموزلرمی قورتاردم. جزداغك
نه چکه‌جکنی تخمین ایدییوردم . سوزولدم . . . اللرمله
کوپکله‌مه طرزنده کندیمی چکدم . کندی کندیمه : بر دها
قولتوقمی ؟ توبه‌لر اولسون دییوردم .
یوزینه باقه قالدم .
— اویله یا ... بویله اولوره (قولتوق) دیرلر .

(مقصود) :
— بنده کوکی اونام ! دیمك ایستیورسك ظن ایتدم .
— دیکله !.. برده قولاغمه اوزون بر : غاوج !
سسی کلدی . آکلادم که قاپو قیریلدی . بر ولوله ، بر کورولتی ....
— یوقاری یه !
— بکجی !.. سن باغچه قاپوسنی طوت !... قاچیرمه ها !
دیه باغیریورلر ، بکجی :
— قاچیریرمی یم که ... آکا بر صوپا ایندیره یم ده کورسون حالنی !...
— (علی) ، (محمد) ، (نوری) .. یوقاری یه !
— فناری کتیرك !..
— طور !.. ایلریله مه !.. بلکه حریفده ماکنه وار در !
کبی سوزلر ایشیدیلیوردی .
صوردم :
— ماکنه نه در ؟
— طبانجه ، پچاق ... بزم بکلرك اصطلاحلرندن ....
بن سوزونه سوزونه چارداقدن دیوار اوستنه چیقدم اما بر آیاغم ینه چارداقده ایدی . نه قادار فنارلی وارسه ایچری یه کیرمشلر ، سوقاق زفیری قارا کلق ... اوك ایچریسی آلان تالان !..

بر سوری کورولتی ، پاتیردی ، باغیرتی ، غاجیرتی :

— هاح !.. قاریلر بوراده !

— اولان !.. بری بابیلمش !...

— آینه‌لی غاجا ایمش به !

— نرده ایسه‌کز چیقك !.. بز بولورسه‌ق فنا ایده‌رز!

— یوکه باقدکمی ؟.. طاوان آراسنی آرایه‌لم !

مردیون کتیرك !..

— طاوراته‌ه !

. . . . . .

باقدم‌که بر و ایکیشر بنم چارداغه کچدیکم اوطه‌یه کیرییورلر..

فنارلرك ضیاسی بنی کوستره‌جك ... لافلری ایشیدییوردم :

— (حسین) به !... بونلر نرده ؟... ارکك یوق !

— بن کوزمله کوردم ، ایکی کشی ایدیلر !... آواللر ،

بنی کورمه‌دیلر ... حتی برینك النده کاغده صاریلمش بر

شیشه واردی .

(مقصود) :

— بزم یارم بیکلك اوله‌جق !

— دیرکن عقلم باشمه کلدی . دیوارك اوزرنده طوغرولدم .

فقط نه اولدی حالا بیله‌میورم . قوتلی قوتلی صارصیلدم . کویا

بری ، بنی آرقه‌مدن ایتدی . دیواردن آشاغی‌یه کندیمی

صالیویردم . نره‌یه دوشسه‌م بکنیرسکز ؟

— . . . . . ؟

— تا بكجينك بين والاسنه !

— ديمه :

— اويله يوروارلاندم كه بلكه اوچ درت دفعه دوندم . آمان !.. بورايى تحف !... بكجينك بو باشدن اينمه‌دن اودى قويمش ... حريف :

— ئه‌هه !...

ديه‌رك صوپايى آتنجه طبانلرى اويله قالديردى كه .. وقت يوق .. بن ده كنديمى طوپارلادم . (خورخور) ه طوغرى قوشمغه باشلادم . بن ده قاچيوردم ها !..

سوقاغك باشنه كلنجه خاطرمه (هرمز) كلدى . درحال قاپويى چالدم .... آچمازلر !.. كيمدر او ؟ آچ !... بن ايم !.. سن كيمسك ؟ مظفر !... هرنه‌ايسه آخرت سؤاللرى بيتدى . قاپويى آچديلر ... كيردم . همان آشاغى اوطه‌يه طالدم . اوطه‌دن طويويوردم ... اوچ دورت فنارلى قوشه قوشه كچديلر ... حتى سسلرى كليوردى :

— بو طرفه صاپدى !

— آخ ، خركله . آخ ! قاچدك ها !...

— اشك بكجى !... بو حريفى محله‌دن آتمالى !... بن اوكا مسلمان محله‌سنده صاليانغوز صاتمه‌سنى كوستريردم !

ديپورلردى .

بن نفس نفسه، ایقین بایقین، سدیر اوزرینه اوزانیویرمش ایدم . (هرمز) کورمش :

— آمان بوقان نه ؟

دییه کری کری چکیلدی . برده نه باقه‌یم ؟ بنم پانطالونك دیزی پاتلامش . . . ظیریل ظیریل قان آقیور . . . درحال صویدیلر ... قنطرون کتیردیلر ... سوردیلر .. باغلادیلر ... آندن صوکره بر آغریدر آلدی .

(مظفر) بك ینه دیزینی اوغالادی .

دیدم که :

— سلیمان بکی کوردیککزمی ؟

— ایرتسی صباح طوپاللایه طوپاللایه اوه کیدییوردم . قاپونك اوکنده راست کلدم .

— اوکا بر شی اولمامشمی ؟

— آجی پاطلیجانی قیراغی چالارمی ؟ . . او اوطه‌دن چیقار چیقماز قاپونك آچیلان قنادی آرقه‌سنه طورمش ... قیرمق ایچون تکمه‌له‌دکاری زمان اصولجه‌جق زنبرکی قالدیرمش .. باصقینجیلر کوررررر ! دیه کیرنجه آرالرینه قاریشمش ... مردیون باشنه قادار یورومش :

— کورمه‌مشلرمی ؟

— کیم کیمه ؟ . . هرکس بزی یوقاریده قدوملرینه منتظر بیلیورلر ....

— صوکره ؟
— آشاغیده کیمسه قالمایجه آچیق قپودن سیویشمش !
— قورنازمش !
— قورنازدر !... او نه باصقینلر آتلاتمشدر !
— عجبا سزککی نه اولدی ؟
(مظفر) کولدی :
— (هرمز) صاغ اولسون !.. ایرته‌سی صباح ایرکنجه کیتمش ، باب ضبطیه‌دن آلمش !
— نصل ؟
— اوراسنی صورمه ... آنك ضبطیه‌ده الی واردر !

٢٤

باصقین مسئله‌سی اوکونلرده‌کی دوشونجه‌مه پك زیاده کران کلمشیدی. اطرافه کوز کزدیردکجه، دقت ایتدکجه آکلایوردم که، فحش عنعنه‌ده ترصداتده بولونان یالکز ضابطه دکل محله دلیقانلیلری، محله قودامانلری، محله قادینلری ده آیری آیری بر هیئت ترصدیه شکلنده بولونیورلر... بوقدر کوزجی آره‌سندن کوروتمه‌دن کیجه‌یی صباح ویا صباحی آقشام ایتمك ایجه مشکل...

بر کیجه، بزه آلت قاتده‌کی بیوك خانم مسافر کلمشیدی. اوغلی یرنده بولندیغی ایچون والده ایله اوطوردیغی زمان بن ده یانلرنده بولنه‌بیلیردم. او کیجه‌ده بولونیوردم. بیوك خانم بر شیلر سویله‌مك ایستیور، عادتا یوتقونیوردی. درحال آکلادم. یازی یازه‌جغم بهانه‌سیله یانده‌کی اوطه‌یه چکیلدم. چکیلدم اما قولاق ویریوردم. بزم استانبول اولرینك ایکی پارماق اکیلکنده‌کی بغدادی دیوارلری ایجه ناقلدر!

بن اوطه‌مه کیردم. بیوك خانم افاده‌سنی ویرمکه‌باشلادی. دییور ایدی، که:

— هو ، هو : خانم . . . بن یکی کیرا جیلرك طوتومنی بکنمه‌میورم . بر کرەده (زیرك) ده اوطوروركن باشمه کلدی ایدی . هم‌ده طبقیسی .

بزم والده (دیدی قودی) دن هیچ حظ ایتمز . حتی براز اوزارسه باشی آغریردی . فقط او کیجه نه‌یاپه‌بیلیردی ؟ مسافر ..

— الله اعلم بونلر صاغلام آیاق قابی دکللر ...

— آمان ، دیمه ، بویوك خانم !..

— بو ، بویله خانم ... طول برقیزلری وار .. صباحدن آقشامه‌قدر شرقی سویلر ، پنجره‌اوکندن آیریلماز ... او کسوروز . جیغاره ایچر ، دومانی قفسدن چیقارير .. اوك قارشیسی‌نده دیوار ... دلیمی ، نه‌در ؟..

— بلکه صیقیندیلیدر ...

بویوك خانم بویوك بر (آ !) چکدکدن صکره :

— خانم ، بزده کنج اولدق : بزده صیقیلدق ، بویله‌سنی یاپمادق . بونلر یتیمورمش کبی باغچه‌یه‌ده باش اورتوسز چیقیور . ایلی عاملك قوجه‌سی وار . یتیشمش دلیقانلی اوغلی وار ...

— باری آنه‌سنه چیتلاتسه‌کز ....

— بزه کلدیلر ... آنه‌سی قیزندن دها سوسلو ، فین کیرنوز ...

والده قهقهه‌یی صالیویردی . غالبا (فین کیرنوز) پك خوشنه کیتدی که صوردی :

— چوق بیلیرسك ، بویوك خانم ، فین کیر نوزده نه‌دیر؟

— قادین اوطوردیغی یرده قپیر قپیر اوینایور . . سوز سویلرکن کوزلرینی‌می سوزمیور ... الا بر دوداق یالایشی وار .. کورمه !.. آنا قیز برچاناقدن راستیق ، بر جوپدن سورمه چکیور !.. براورنك کینیورلر !...

— آمان بویوك خانم .. نه‌لره دقت ایدرسك !.

— ایتمم‌می ، آخانم . . . کیمك وارسه الله باغیشلاسون (صالح) م اون یدیسنده !... او اویله چوجق دکلدر اما... أی !.. نه‌بیلیرسك ، آخانم !

بوراده بویوك خانم سنی براز قیصدی . یا والده‌یه تم ایچون :

— سنککیده کلدی ، یتیشدی .

دیدی ویاخود باشقه برشی سویلدی . آندن صوکره ینه ایشیدیله‌جك کبی یوکسله‌رك :

— قیز ایکی قوجه‌دن بوشانمش ... ایلکی بیلمم کیمك اوغلی ایمش .. (اوقاف) ده کاتب ایمش ... بزم (زاهده) خانملر بیلیورلر ... (آتالامه) طاشنده قومشولری ایمش ... آنك نکاحنده‌ایکن برکومروکجی‌یی‌می سومش ، کومروکجی‌می بونی سومش ... ایجه خاطرمده قالمادی . الحاصل بوندن بوشانمش ، اوکومروکجی‌یه وارمش ...

کوریپورسکز آ ، بویوك خانم عرض ایتدیکم هیأت

ترصنیه‌نك قادینلر شعبه‌سی اعضای فعاله‌سندن .... آرتق بونك نظر تجسسندن قوش اوچماز ...

معهذا ایرته‌سی صباح بن اودن چیقار چیقماز یولی دکیشدیردم . بویوك خانمك یکی کیراجیسنك اوی اوکندن کچدم . کچدیم اما نه اولور نه اولماز باشم اوکده ایدی .. برخصوص یکی بر مراق بنی بویله شبهه‌لی یرلره سوق ایدیبوردی .

پروکاره کلدم که مجلس تمام . طانیدقلرمدن (شادی) بك نامنده بر کنجده اوراده ... صاغ آیاغی صاریلی ... اسکمله‌سنك یاننده بر قولتوق دکنکی ...

— کچمش اولسون بکم !

— تشکر ایدرم ... بر قضا ...

پروکارك آغزنده باقلا ایصلانیرمی یا !...

— هم‌ده نه قضا ؟.. مانیلی قضا ...

— آ کلامادم ... قضانك مانیلیسی‌ده وارمی ؟

— دستانلیسی بیله واردر . یورغانجی (صدق) ك دستانی اوقومادکمی ؟.. هانی خروات اورمش ایسه ...

— بیلمیوردم ...

(شادی) بك خفیف بر انفعال ایله پروکاره :

— زوزك !. سن‌ده !...

پروکار :

— اولمش، اولمش... زوز کاك بونك نره‌سنده؟ سویله‌ده دیکلیه‌م. باق (مظفر) بك نصل بابال کبی سویله‌دی:

بر از آفاقی صحبتدن صوکره اورادن قالقدق. زواللی (شادی) بك قولتوق دکنکنه طیانوب یوربیوردی. چالغی کونی اولدیغی ایچون (فوزیه) قرائتخانه‌سنه چکیلدك. وقت دها ایرکن ایدی.

بنم بر رومم دوستم وار ایدی، دیر ایدی که:

— بر ایشه اولدی دیمك ایچون آنی سویله‌مك ایجاب ایدر، سویلنمدیمی اولمامش دیمکدر.

(شادی) بکده بو سوزك قائلی ایمش که دها اوطورور اوطورماز:

— آرقه‌داش بلاسنه اوغرادق.

دیدی.

— نه کبی؟

— نه کبی اوله‌جق بکم؟... بزم بر (لطفی) بك واردر. اسکدارلیدر. سز طانیمازسکز.

— اوت طانیمیورم..

— کچن بازار ایرته‌سی کونی کوپریده (اسکدار) غازینوسنده اوطوریبوردق. حتی بن آیریله‌جق ایدم. ایکی کنج قادین واپوره طوغری کیتدیلر..

— کیدرلر آ...

— او ، بونلری کوردی . بن ده دقت ایتدم . کوزل شیلر !... بکا دیدی که : هایدی شونلری تعقیب ایده‌لم .

دیدم که وقت کیچ ... بن صوکره دونه‌م ... یالواردی ، بزده قالیرسك ، بلکه‌ده بز اونلرده قالیرز .. کبی سوزلر سویله‌دی . الحاصل ذهنمه کیردی . واپوره آتلادق .. ها !... اونوتدم . واپوره بینرکن آنلری کوردك . اونلرده بزی کوردیلر ... بزی کولومسه‌یوردی . یولده واپورك کنارندن باقیشدق ... اه سلامت ویرسون ، بزم (لطفی) بر از صالاقجه‌در ... اکیلوب اکیلوب باقار ... ایشی چاقدیریر ... اطراف‌ده کیلردن بعضیلری بیق آلتندن کولرلر ... او مبارك ایسه اوناده دکل ... هر نه ایسه ، (اسکدار)ه چیقدق . بز کریله‌دك ، آنلر ایلریله‌دیلر . . (بالابان) طرفندن (طوغانجیلره) طوغری چیقدق . تنها بر سوقاقده طوردیلر . یاناشدق دیدیلر که :

— سز بزی اوزاقدن تعقیب ایدك ...

ساعت برده کیردیکمز اوه کلك ... سوزمی سوز !...

دیدکلری کبی حرکت ایتدك ... کیندك ، کیتدك ... بر یوقوش چیقدق ، بردها چیقدق . صاغه دوندك . یوریدك ... تا (صاله‌جق) ، نصل (صاله‌جق) ؟ (سلیمیه) طرفلرنده .. اویله یا ... اورالرده ایچنده بش اون مرمر طاشی کورینن بر ویرانه‌نك قارشیسنده‌کی اوه کیردیلر ...

آقشامده اولیوردی . دوندك . ساعته باقدق : اون بربچق ...

بزه قدر نره ده وقت کچیره‌بلیر ؟ ... بورالرده اوطوریله‌جق
یرده یوقدر. (لطفی) دیدی‌که : ینه (بالابان)ه اینه‌لم . بر ایکی
دانه چاقارز ، ساعت یارم دیدیکمی ، ینه دونرز ... وقتده
کلیر .. اولورمی اولور !... دوندك ...

— ایچه یول :

— او..ت !... چیقدیغمز یوقوشلری ایندك... دیدیکی
کبی (بالابان) ده ایکیشر اوچر ایچدك. ساعت یارم دیردیمز
ایچی قیردق ... سرعتلی آدیم یوروییوردق ... الحاصل ساعت
بر ، بزقاپو اوکنه واردق . اطراف تنها... کیمسه‌لر یوق..
کیردیکمز اوك بیتیشکنده براو دها وار ... آندن صوکره
سیرك سیرك اولر ...

— سزی کیمسه کورمه‌دی دکلمی ؟

— بز کورمه‌دی بیلیوردق .

— کورمشلرمی ؟

— کورمشلر اوله‌جق‌که باشمزه بوحال کلدی ...

— آمان .... یاصیلدیکنزمی ؟

— یاصیلمه‌دن قاچدق !. هم‌ده اوقدر تحف‌که ! فقط
صوکی فنا اولدی .

— نصل ؟

— عجله ایله باجاغم بورقولدی . اوچ کوندر یاتیوردم .
ایچمدن :

— هر باصقینه اوغرایانده باجغندن شکایت ایدییور ، دییوردم ..

چایلرك شکرلرینی قاریشدیردق . بزم یودوم چکنده (شادی) بکی کونه آلدی . حتی چی بوغازینه قاچدی . . کندینه کلنجه :

— غایت کوزل برأو ، قسماً دکیزده کورییور . ویرانه‌یه قارشی اوطه‌ده اوطوردق .. هوا آچیق ، پرده‌لرك کنارندن باقدقجه مرمرلر بیاض بیاض کورینیوردی . اوقدر ایصسز بریرکه چیت ایشیدیلمیوردی . باصقین کیمك خاطرینه کلیر؟.. اوطه‌لرمزده صویوندق . کیجه‌لکلری کیدك . او اوطه‌ده راقی ماصه‌سنك باشنه کچدك . ذاتاً برازده مایه وار ..

— مایه‌می ؟..

بن طورنجه :

— (بالابان) ده ایچمه‌دکمی ایدی ؟

— اوت .. اوت .. ایشته مایه دیدیکم او ..

— آرادن بر ساعت قدر کچدی ، کچمه‌دی . ویرانه‌یه طوغری ایکی طرفه صاللانه صاللانه قویو بر کولکه‌نك کیتدیکنی ، بر شیلر سویله‌دیکنی عرب خدمتچی کلدی ، خبر ویردی . بر طرفدن کیزلی باقیورز ، بر طرفدن ده قولاق ویرییوردی . حریف ، اوه الك یاقین مرمرك اوستنه اوطوردی .

قالین سسیله دیدی که :

— برمانی سویلرم ، آکلارلرسه آکلارلر ..

ب — قاریلر ، او صاحبه‌سی ، بز بجره اوکنده اکیلمش طوریبوردق . کوتو بر مقامله چاتلاق آغزی باشلادی :
«آدام آمان ، آدام آمان ، پاره وار ..
جیبنده اوچ مجیه ، اون غروش ، یوز اون پره وار ..
ینه ایکی اوچ آدام آمان ..
«شونم قارشیمده‌کی اوده بر چفت زن . پاره وار ...
دیدی ، قالقدی ..
بر برمزه باقیشدق . اوصاحبه‌سی دهشتلی بر تلاش آلمش ، تیر تیر تیتریبوردی .
— ایواه .. ناموسم محو اوله‌جق ... شیمدی بن نه‌یاپه‌یم !
دیه صاچلرینی چکیبوردی .
(لطفی) بکا دیدی که :
— بز نه‌طوریبورز ...
— نه یاپه‌لم ؟
— نه‌یاپه‌جغز .. کیینوب چیقه‌لم ...
— چیقه‌لم !
وته‌کی اوطه‌یه فیرلادم . اولا پوتینلری آیاغمه پانطالونی باجاغمه چکدم . . یلکی ، آرقه‌سی صیره جاکتی کییدم . کوملکی ، بویون‌باغنی قولتوغمه آلدم .. عجله‌مدن فسی‌اونوتمشم . (لطفی) سویله‌مسه باش آچیق چیقه‌جق ایدم .. اوصاحبه‌سی بر طرفدن قادینلره :

— سزده راقی بی ، قدحلری آلك ، باغچه‌ده‌کی دیوارك
ییقیق یرندن یانده‌کی اوه کچك !

دیپوردی . آکلادم که اوراسی‌ده بولاشیق !..
کندیمی قاپودن نصل آتدیغمی بیلمه‌یورم . یوقوش آشاغی
دیکیلدك . فقط بنم آیاغم بورغولوب طوریپوردی . بزده
آرقه‌مزدن یات !.. یات ! برینك قوشدیغنی طویدق .. طپانلری
قالدیردق ، قالدیردق اما بنم صاغ آیاغم شدتله بورغولدی .
قالدم ... اویله بر آغریدی که نفس بیله آله‌میوردم . مکر
پوتینلری ترس کیمشم !...

— واه !.. واه !

— واه که واه !.. آرقه‌مزدن قوشان کیم اولسه بکنیرسك !

— کیم ؟

— اون یاشلرنده بر چوجوق .. تیزه‌سنی چاغیرمغه
کیدیپورمش .. براوك قپوسی اوکنده طوردی ، تیزه ! آننه‌م
سنی ایستیور ، چابوق کلسون دیپور ، آبلامك آغریسی
طوتدی . دیه آوازی چیقدیغی قدر باغیریپوردی ... آز
قالدی : بلاسنك برینه بز طوغوره‌جق ایدك ! (لطفی) نك
اوینه کلنجه‌یه قدر نه زحمتلر چکدم !... باجاغمك آغریسندن
آغلادم بیله ... اوده (لطفی) نك آننه‌سی زیتون یاغیله
اوغدیردی . بر آجی‌ده اویله چکدم .. صاردیلر .. صباحلین
اسکدارده بر چیقیقچی وار ایمش ... آنی چاغیردیلر .. آیاغم
کوتوك کبی شیشمش ایدی ..

*
* *

(شادی) بکه بر قاچ کون صوکره ینه راست کلدم . آز طوپلانیوردی ، قالین بر باستونه طیانیوردی . بنی کورنجه کولدی ... دیدی که :

— سن ایشـك تحفنه باق . . . بز کیردیکمز زمان او صـاحبه‌سی کال تزاکتله بزی قارشـیلادی . بر ایکی کلمه‌دن صوکره بزه :

— بکلر ، خاطر کزه بر شی کلمه‌سون ... اما چوق جانم یاندیغی ایچون ؛ عفو ایدرسـکز ... کیجه‌لککلر کزی پشـین ویرك ...

دیدی ایدی . بزده نه بیله‌یم ، چیقاروب ویردك . مکر بز کیردکدن صوکرا یوقاری‌یه باشقه بر طرفدن خبر کلمش ... آدملرندن بری‌ده سرخوش تقلیدی ایله مانی اوقویه‌رق بزی قیرلاتمش ...

— نره‌دن خبر آلدیکز ؟

— بزدن صوکره اوه‌کلنلردن بری (لطفی) نك احبابی ایمش ... او سویله‌مش !.. هله شو باجانم بر الی اولسون ... بن اوکا آنانی بوغمغی کوستریرم !

٢٥

آرتق اکشی‌یه ، طاتلی‌یه قاریشمغه باشلامشیدم ، یعنی غزته محرری اولمش ایدم .

بر کون مطبعه‌ده اوطورورکن خدمتجی کلدی ، دیدی که :

— سزی بری کورمك ایستیور .

— کیم ؟

— بری !.

— هایدی آ کلاده کل !.

کیتدی ، کلدی .

— بر حبسخانه غاردیانی !

— .. ؟ .. نه مناسبت ؟.. کلسون !

ایری بویلو ، صاریشین بر آدام . النده‌کی کاغدی ویردی . آچدم . بزم (فائز) دن . بنی (غلطه سرای) حبسخانه‌سنه چاغیرییور !.. دون آقشامدن بری محبوس ایمش !.

فنا حالده صیقیلدم . محبس ، (فائز)، ایکیسی‌ده بر برینه یاقیشماز !..

صوردم :

— نه‌دن محبوس اولمش ؟

قومیسه‌رك :

— كنجلك ... شیطانه اویمش !..

— نه یاپمش ؟...

— (صاری یار) ده باصیلمش !..

بر آز فرحلادم . . . درحال قلمی ، كاغدی براقه‌رق غاردیان ایله برابر یوله چیقدم . غاردیان یولده بكا دیدی كه :

— سز نوبتجی قومیسه‌ری كورك ، كوروشمك ایچون اذن آلك ...

— اولور !..

یارم ساعت صوكره بن قومیسه‌رك حضورنده ایدم . یاقی چاقدم :

— ... آقشام (فائز) بك نامنده بر آرقه‌داشمی كتیرمشلر... مساعده ایدرسه‌كز كوروشه‌جكم ...

قومیسر اوكنده‌كی بر طاقم اوراقی اویردی ، چویردی ، النهایت بر دانه‌سنی دقتلیجه اوقودی ...

— ها ... شو !..

دیدكدن صوكره :

— كل !

دیه حایقیردی . ایچری‌یه كیرن بر ضبطیه نفرینه :

— ایچریده ، آقشام كلمش ، جانم .. شو .. (صاری‌یار) ده

باصیلان (فائز) بك وار .. (بنی کوستره‌زلنه) بکله برابر کیت ، کوروشه‌جکلر ..

یوریدك . ذاتاً غاردیانده بکلیورمش .. او ، اوکمزدن قوشدی . بن آلت قاتده براز یوریدکدن ، بر ایکی اشیك آتلادقدن صوکره برقاپونك اوکنده طوردم. غاردیان آچدی. برنجق متره اکنده ، درت بش متره بوینده برآرالغه کیردم..

بوآرالغه جبهه‌دن ایکی قپو آچیلیور ، صول طرفده ، دیواره متصل، ایکی کشی استیعاب ایدر بریازیجی اوطه‌سی بولونیوردی. غاردیان ، بوقاپولرك برندن کیردی ، بردقیقه صوکره (فائز) ایله برابر کوروندی .

زواللی آرقداشم ، حجابندن اللریله یوزینی اورتیور ، آغلایوردی . صوك درجه‌ده متأثر اولدم .

برآز سکونت بولدقدن صکره بکا دیدی که :

— قرده‌شم، شیمدی بزم اوه کیت. والده‌یه بنم بوآقشام سنده قالاجغمه دائر بریالان سویله . . . اورادن‌ده آغا بکمی بول ، او بویله شیلری بیلیر ، بنی بورادن چیقارتسون !..

— پکی !

دیدم ، آیریلدم .

دیدیکی کبی یاپدم. آغابکنی بولدم. مبارك مایمونجق کبی... قومیسر دیدی کیردی ، مجلس دیدی ، کیردی . متصرف دیدی، کیردی. حبسخانه‌قپوسنی آچدی. (فائز)ی چیقاردی. آقشامده اولیوردی .

بیلیورسکز آ . (فائز) اوکیجه بنده . اولهجق آ ..
والدهده زیارت ایچون (ایوب) دهکی قاپو یولداشنه کیتمش
ایدی ، کیجه ساعت آلاتورقه ایکی‌یه ، اوچه قدر سربستم ..
بر غازینو ویا میخانه‌ده اوطوره‌بیلیرز . (غلطه) یه ایندك .
(فائز) ك آغابکی بزی :

— (قطیفه‌لی) یه کیده‌لم ، اوراده براز اوطوریرز ..
بن صوك واپورله کیده‌رم . دیه‌رك (موخاند) سوقاغنه ،
شیمدیکی (وینر بانق فراین) ك یانندەکی شو صوك زمانده
(دوره) نامنی آلمش اولان دکاندن ایچری صوقدی .
کیردك‌که ، ماشاءالله ! . . غارسونلر مکیك کبی ایشلیورلر .
بوفه‌دن صاچلری صوك درجه‌ده قیویرجق ، قابارق بری
فیرلادی . ساقیزلی شیوه‌سی ایله :

— بیوروم افندوم .. (غارصونه دونه‌رك) پاندەلی !..
بکارمه یر بول !.. بیوروم افندوم !..

غارصون اوکمزه‌دوشدی . بزی صاغده‌کی طار ، طولانباچ
بر مردیوندن چیقارته‌رق یوقاری قاتده‌کی اوطه‌ده بر ماصه‌یه
اوطورتدی . ریختیم هنوز یاپیلمامش ایدی . اوطه تماماً ساحل
اوزرنده بولونیور ، لیمانك هرطرفنی کوریوردی .

آغابکی ، (فائز) ه صاریبوردی . بیچاره قیزاریبور ،
صیقیلیور ، ترلیوردی .

ماصه‌یه یرلشدك . او قیویرجق صاچلی ، یوزنده ، یوزندن

بویوك آثار تبسم اولدیغی حالده اللرینی اوغوشدیره‌رق آغابکه طوغری کلدی :

— خوش کلدیکز ، صفا کلدیکز ... اوچ شیشه‌می ؟

— خیر .. برشیشه دوز ، اما .. بیلیرسك آ ، خریستو !

— وه ، وه ... قالوینی !..

— ها .. قالوینی ... ایکی قدحده بیرا ...

(خریستو) دوندی ، باغیرییوردی :

— ئه‌نا بوقالی دوزیقو ... که دییو بیره‌س !..

خوش ، سویملی ، قانی صیجاق بر آدام !.. ینه بزه طوغری ایکیلدی :

— لوفه‌را کی ، فره‌سقو ...

— یاپ ...

— (آرقه‌سنه دونه‌رك) ئه‌نا لوفه‌را کی !.. (غارسونه) کی‌تا کسه ، پانده‌لی !. ئه‌نا لوفه‌را کی ، فره‌سقو !..

بوراسی (مقصود) ه ، هله (سیرکه‌جی) ده‌کی (مادام)ك ، (چاتال صاقال) ك بیره خانه‌لرینه اصلا بکزه‌میوردی . هم قالابه‌لق ، همده پرولوله .

— پانقوس !....

— اوریسته !...

— آمه‌صوص !...

— تورا !...

— بیوروم افندم

— دییو بوقالی ماستیقا ... که‌تریا دوزیقو !...

کیجی خرج عام روحجه‌لرله برابر قدح ، بارداق شاقیردیلری ، ایری ایری قونوشمه‌لر بربرینه قاریشیور ، لیمانده‌کی واپور ، معونه ، قاییق ، صاندال حرکتلری نظری اوقشایوردی .

صفالی بر یر !... (فائز) ك آغابکی دییور ایدی که :

— بن بورایی پك سورم ... کیجه‌لری دها قالابالق اولور ... اکثریا کوزل سسلیلر بولونور ... تك توك سازده کلیر .... فقط غارسونلر حسابده صوقوشدیررلر ... (شیمدیکی عابدخانك سوقاغنی اشارت ایده‌رك) اوراده‌ده (طودوراکی)نك میخانه‌سی واردر . براز باصیقدر اما ... راقیسی دها کوزلدر !.. بورالرك غوغالری‌ده چوقدر . . . دورت کوشه‌دن قوپان بورالرده برلشیر ...

فقط بن ایستیوردم که (فائز) باشنه کلن قضایی آکلاتسون . آغابکی‌ده ایکی‌ده برده :

— آکلات باقه‌لم ، نصل اولدی ؟

دیه صیقیشدیریوردی . النهایت (فائز) بنم یوزمه معنالی معنالی باقه‌رق باشلادی :

— او ، سنك (شادی) بکك ، هانیا (اسکدار)ده باصیلان بکك نارینه یاندم .

— اوده وارمیدی ؟

— . اصل او ... اواما پاطیرده سویلشدی . بن یاقه‌لاندم .

درحال صوردم :

— دوکدیلرمی ؟

— خیر ... فقط اوقدر تحف ، اوقدر تحف بر باصقین که تعریف ایده‌مم ...

— آ کلات باقام ... !

— آ کلاتیورم آ . . . بن سکا ، مطبعه‌یه ، کلیوردم . امین اوکنده سنککنه راست کلدم . ایلك سوزی ، (صاری یار) ده بر اکلنتی وار ، کلیرمیسك ؟ اولدی . قونغه کیردی . بکا اوکده کیدن اوچ چارشافلی‌یی کوستره‌رك : بونلرده برابر ... دیدی . بونك اوزرینه هیچ کیتمز اولورمی‌یم ؟

— دیسه‌ك آ .. کلاهمی بیله آتاردم !

باشنی تأسفله صالladی :

— دیدم‌وآتدم !.. کوپری‌یه طوغری یورومکه باشلادق . قادینلردن بری دونوب بزه باقیوردی . بری اوزونجه بویلو ، دیکری آندن قیصه ، دها طونبولجه ایدی . (شادی) بکا دیدی که : بز صوك واپورله کیده‌جکز .. بن اوی بیلیورم .. پك اعلی !... باشقه نه دینیر ؟ کوپریده بونلری واپوره بینرکن‌ده بر از سیر ایتدك . وقت کچیرمك ایچون غلطه‌یه کچدك . (فیلیپ) ده بر قاچ قدح پارلاتدق . بکا آکلاتدی : بو قادینلره قاضی کوینده (قوربغه‌لی دره) ده

تصادف ایتمش . اوراده قونوشمش . هر نه قدر کندیلرینك کیم اولدقلرینی صاقلامش ایسه‌لرده (شادی) بیلیورمش .. غایت زنکین ، بویوك بر عائله‌یه منسوب ایمشلر ....

آقا بکی کولدی ، دیدی که :

— (قوربغه‌لی دره) ده کزدکلرندن بللی !..

— نه بیله‌یم ، اویله سویله‌دی . هرده اویله اوله‌جق .. غایت شیق ، منتظم کیینمشلردی .

— کیینیرلر !.. صوکره ؟

— صوك واپوره بیندك . کیت بره کیت . (مسار) بروننه واردیغمزده کیجه اونشیدی . (صاری یار)ه طوغری یوریدك . طار بر صوقاغك باشنده‌کی اوك قاپوسی اوکنده طوردق . (شادی) چالدی . قاپو آچیلدی . صاقاللی بر آدام .. بزه بیورنز ، دیدی . یوقاری‌یه چیقدق . صفه‌ده خانملر بزی قارشیلادیلر . اوطه‌یه کیردك . ماصه قورولمش ، مزه‌نك انواعی .. ققعتا بز واپورده‌ده بر قاچ دانه آتمش ایدك . ذاتاً بیلیرسکز ، تحملم یوقدر ... بیرا نه قدر ایچرسه‌م ایچه‌یم ، کندیمی غائب ایتمیورم ...

— قورقارم ...

— هیچ قورقمیك .. بن اوچنجی قدحدن صوکره اولدیغم یرده صیزمشم . صوکره قادینلر آکلاتیورلر ... بنی

اویاندیرمق ممکن اولمامش ... قونغه کیرمشلر ، سدیر مندرك اوزرینه اوزاتمشلر ...

— ایجه آچیق کوز ایمشسك !

یوزمه کوله‌رك باقدی ..

— اوت . او زمان دکل آما صوکره‌دن دهازیاده آچیق کوز اولدم .: مکر بن اویورکن اوی باصمشلر ، نصل اولمش بیله‌میورم . یالکز اویقومك آراسنده طارطاقلاندیغمی طویار کبی اولدم . بری باغیرییوردی : قالق . . هـایدی باقه‌لم . کوچك بك .. زنپاره بك دییور !.. بوکا برباشقه سس دها :

« آچ کوزلریکی سودیجکم بختم اویانسون »

شرقیسنی علاوه ایدییوردی . باشمی قالدیره‌میوردم که .. النهایت ایکی کشی بنی قاپجه طوغرولتدیلر . کندیمه کلیر کبی اولدم . برده نه باقه‌یم ، اوطه خنجاخنج طولو !. قارشیمده برصاریقلی ، اللرنده فنار طوتان پوطورلو برایکی کنج . کولوب طوریبورلر .. صوردم : نه وار؟. پولیس دیدی که : باصیلدیکمز .. حالا آکلایه‌میوردم . امام آتیلدی : ییدیکك خلطك صوکی !. ذاتاً اویقو بینمه صیچرامشیدی . بردن بره حدتلندم . سنك ییدیکك خلط بنمکندن بویوك !.. دییه‌رك اوزرینه صالدیردم ، پولیس بنی طوتدی .

— براوو !

— یوق اما .. اکلنمیك !

— اکلندیکمز یوق ... آلای ایدییورز !

(فائز) بزه قیزدیغنی بیلدیرمه‌مك ایچون کولومسیوردی.

— اوت .. آ کلایورم، آلای ایدییورسکز. ایدییه‌جك حالده دکل .. هر نه ایسه، امام بونك اوزرینه آغزینی آچدی: چاپقینلر، ادبسزلر، قباحتلرینی بیلمزلر، اوتانمازلر، بوراسنی نه ظن ایتدیکمز، دیه باغیرییور، بنده دیلك اوجنه نه کلیرسه سویلیوردم. بری بنی آرقه‌مدن ایتدی. باقدم چوپور بر حریف. یاقه‌سندن یاقه‌لاینجه کوشه‌یه یاصلادم ...

— اووو !.. ایش بویویور ...

— چاره‌سز .. دیدم آ ... اویقو بینمه صیچرامشدی. بتون بتون زیوانه‌دن چیقدم. آرتق نه یاپدیغمی بیلمیوردم. برکت ویرسون پولیس بر تربیه‌لی آدم.

حتی امامه: سن آغزیکی بوزدك، اوده بوزدی. دییوردی. برده اودن چیقه‌م که .. صوقاق ایکی طرفلی ..

— نه ؟

— بتون صاری یار اهالیسی ایکی کچه‌لی طورمش، سیر ایدییور. چوجغندن طوت آق صاقاللیسنه‌قدر جمله‌سی موجود .. اوکمزده‌کی ایکی کشی غاز تنکه‌سی چالیور، بر آلا آلاهیدر کیدییور! آراده بر فنار یوزمه قدر یوکسه‌لیور، بر آلا آلاهی دها !.

— (شادی) نره‌ده ؟

— یوق !.. اوقچمش .. بن ، قادینلر : یولده یرلی بکلر آنلره یاقلاشیورلر :

— الماسم ، بر کیجه‌ده بزه بیورك .

— راحتسز اولدیکز اما قصوره باقمیك ، ینه بکلرز ان شالله کبی سوزلر سویلیورلردی .

— آلای فنا دکل ..

— دهاسی وار .. قیصه بویله ، شالوارلی ، باصدی باجاق بری ، فسی قاشلرینه قدر چکمش ، بیقلرینی آغزینك ایچنه آلمش ، ایکی النی آچمش ، باغیره باغیره :

« اللهم برداً

« کندیکی صاقین ، کلدن ، کوردن »

دیه بر سوری اویدورمه دعالر اوقویور ، اطرافنده کیلرده امین یرینه کوم ! دیه سسلر چیقاریبور ، مابعدینی غازتنکه‌لرینه براقیورلردی !

— دیسه‌ك آ .. رذالت قوپمش !

— هم ده سونطورلوسی !... بز بویله کیدوب طورورکن ...

— نره‌یه :

— قره‌غوخانه‌یه ! نره‌یه اوله‌جق ؟... نه دییوردم ؟ ها !.. کیدوب طورورکن آقشام بزه قاپویی آچان صاقاللی یاشه صوقولوب‌ده اوکجه‌دن قوتلی قوتلی بر :

— توء !..

دیدیکدن صوکره :

— هانی بونلر سزك حرملر کزایدی!.. کزمکه کلدیکنز ایدی !... آه !.. او (شادی) ادبسزینی بر اله کچیرسهم !... بن ده اینساندم ده بزم کوچوك أوه بیسودك ، دیدم . قوای ناموسسزلر ، ادبسزلر ، عرضسزلر ... بکاده می لولولو !

دیه بالغیر بالغیر باغیرمغه باشلاماسونمی ؟

(فائز) بوراده بزه اویله بر باقیش باقدی که عادتا توازندن قیلندن اوله‌رق آغابکیله برابر بن ده بلا اختیار :

— هایدی درویش محمود ، باقلایی آغزکدن چیقار :

دیدك .

— ایسترسه‌ك چوالیله دوك . تنکه‌لرك کورولتیسندن ایشیدیلیورمی یا . . اولرك پنجره‌لرندن صارقوب باقانلرمی ایسترسکز ، اوغوللر اولسون بکلر ، خانملر دییوب ال چیرپانلرمی !.. بیك‌رذالتله قره‌غولخانه‌دن ایچری‌یه قاپاغی آتدق . یارم ساعت قدر بکله‌دك . خلق طاغیلدی . بزی قومیسرك قارشیسنه کوتوردیلر .

نه‌انکارایده‌یم؛ طوغروسی حسن معامله ایتدی . اوطورتدی . حتی اسملرمزی یازوب چیزدکدن صوکره بکا :

— باشقه بر شی صورمیه‌یم ، حال معلوم !

دیدکدن صوکره بزی کتیرن پولیسه : ایکی آرابه بول ده بکی ، قادینلری آیری آیری بیندیر ، (بویوك دره) قره‌قولنه کوتور ! دیدی .

پولیس :

— اهالی آیاقده‌در . بر آز صبر ایتسه‌ك ایی اولور !

دینجه :

— اویله ایســه قادینلردی ایچری اوطه‌یه آل . بزه‌ده برر قهوه سویله !

امرینی ویردی . سیغاره‌ده‌ا کرام ایتدی . فقط سوز آراسنده :

— کنجلکده بویله شیلر اولور ... سزك برده آرقه‌داشکز وارایمش . اویله‌می ؟

دیه صورنجه طوردم . آکلادی :

— رسماً صورمیورم . ذاتاً سزك ایچون تعقیبات یاپیلماز ... بن بیــله بورادن صـالیویریر ایدم اما نه یاپه‌یم که اهالی‌ی آیاقلاندیرمشلر ... صوکره دورلو دورلو لاف چیقاریرلر ... بن پولیس افندی‌یه تنبیه ایدرم ، سزی (بیوکدره)ده صالیویریر . آرقه‌داشکزی صوردیغمك سببی (کولومسیوردی) بنم بر آز طول تلاشلی کوردیکم (شادی) بکمی ایدی ، اونی آکلامق ایچون ...

دیدی !

بونك اوزرینه انکاره لزوم کورمه‌دم :

— اوت ! ..

— اونك بویله قالصو ایشلری چوقدر ! .. صلغنی ، صونی کوزیز ... سز بو قادینلره نره‌دن تصادف ایتدیکز ؟ .. بونلر اسکی متاعلردر ! ضابطه‌جه‌ده مقیددرلر ! ..

-- بکا بونلری زنکین، کبار برعائله‌دن ..
— أوت ... أوت ... کبار، وزیر عائله‌لرندندرلر ! ..
الله ایچون .. یاقیشدی کل باشه چمشیر طراق !..
— کیمی ؟
قومیسر قهقهه ایله کولدی :
— بونلر ایکی قرداشدر ... بریسنک باشی کلدر پروقه‌طاقار.
او زمان، او یان باصدی حریفك :
(اللهم برداً)
(کندیکی صاقین کلدن کوردن)
دیه دعا ایتمسنده‌کی حکمتی آکلادم . .
(فائز) ك آغابکی کوشه‌دن قیرپیلیوردی . دیدی که :
— بورایه نه وقت کلدیکمز ؟
— کیجه ... (بیوك دره) قومیسری اذنلی ایمش . بزی
بنه کلدیکمز آرابه‌لره بیندیردیلر . (حسن پاشا) قره‌غولنه،
اورادن‌ده (غلطه) سراینه یوللادیلر .. صباحه یقین ایدی .
بیاض صقاللی بر قومیسر، ژورنالی اوقور اوقوماز :
— قومشولر قیصقانمش اوله‌جقلر !.. باصقینك یاساق
اولدیغنی یکی محله قومیسری بیلمیورمی ایمش !..
دیدیسه‌ده ایش ایشدن کچمش بولونیوردی . بکا :
— امانت پاره، ساعت، قیمتلی نه‌کز وار ایسه براقک .
صوکره ایچریده چالدیریرسکز دیو دیمز باقدم که بزم خانملر
برر برر سوکولدیلر .

اختیار قومیسر آنلره :

— سز بوزانك عجمیسی دكلسكز.... دیدی. قارشیسنده طوران پولیسه‌ده :

— خانملری یرلرینه کوتور.. کل!.. بکی‌ده مرعی‌الخاطر اوطه‌سنه مسافر ایت !

دیدکدن صوکره :

— نه یاپیم ، بك اوغلم ، باشه کلن چکیلیر .

نصیحتنی ویردی .

دیدم که :

— بنم کلدیکم زمان چیقدیغك اوطه‌می ؟

— تا کندیسی !.. یوقاری چقوبده کورمه‌لی ایدك ! نه مرعی‌الخاطر بر اوطه... قیریق بر قانه‌په‌دن ماعدا اوطوره‌جق بر یوق ... اویله قوقیوردی که .. آقشامدن بر سرخوش کتیرمشلر .. معده‌سنده نه‌سی وارسه بوشالتمش ... کوشه‌یه اوزانمش یاتیورمش ، قاراکلق ... نه موم وار ، نه غاز !.. برکت ویرسون ، اورته‌لق آغاردی‌ده بر آز ایشیق کوره‌بیلدم .

آغابك واپوره یتیشمك ایچون قالقدی . بزده طاوراندق . (فائز) اویقوسزلقدن ، عصبیتدن ، محجوبیتدن طولایی جداً یورغون ایدی . اوه کلدیکمزده آنجق بر لوقمه یمك ییه‌بیلدی . بن والده‌یه باشی آغرییور دیه زواللی‌یی ایرکندن یاتیردم .. دها یاتاغنه اوزاقدن کورور کورمز کوزلری قاپانیوردی .. مکر او ذوقك حماوی‌ده اویقوسزلق ایمش !

قوقلاشوب اویناشدقجه بو لسانیده اصطلاحاتی ایله قونوشمغه باشلامشیدم . فقط اسکیلرك « غواص معانی » دیدکلری درجهٔ تکمله وارمق ایچون دها سنه‌لر ایستیوردی.

باخاصه « پانتومیا » سی پك کوچ کلیوردی . اوزمانلر ، شیمدیکی کبی سوقاقده ، یان یانه یورومك ، دکان ایچنده ، تراموایده ، واپورده طوروب قونوشمق ، آرابه‌یه برابر بینمك قابل دکل ایدی . ایجه خاطرمده‌درکه آرقه‌داشلردن بریسی آرقه سوقاقده بر سیاهی ایله قونوشورکن پولیس کورمش ، چویرمش ، دادیسی اولدیغنه قومیسری اقناع ایدنجه‌یه قدر مرکزده ساعتلرجه قالمش ایدی . شو حالده (تنهالرده سن بنسلك ، بن سنلك) ده آز چوق تهلکه‌لی ایدی .

بو پانتومیا (ایشمار) ، (پارولا) ، (قول وقرار) کبی انواعه منقسم بر طاقم عندی موضوعاتدن عبارت ایدی ایسه‌ده. اشارت بوزوندیسی اولان (ایشمار) ك تنوعی واردی. چونکه طرفینده تپه‌دن طیرناغه قدر موجودد ، تسترِه ، تاباسه داثر نه

وارسه هر بری زمان ومکانه کوره بر حسك ، بر جملهنك حتی اوزون بر حسبحالك رمز معنداری اولوردی . آرابه، قاییق پیاسهلرنده ، بر قالدیریم سنك بر قالدیریم نم یایا یوزیشلرنده ، اوزاقدن ، یاقیندن تعقیبلرده ، قارشی قارشی‌یه کچیشلرده ، یاندن صیرتوب ایلریلهمهلرده ، پاچه دوزلتمك ، بوتین باغی باغلامق کبی یاپهجقلرله قصدی طوروشلرده، پنجرهدن پنجرهیه کوروشمهلرده ، أو ، دکان اوکلرندن کچیشلرده ، کیجهلری اوکسورمهلرده ، کبریت چاقیشلرده ، قوتلی آیاق اورمهلرده ، کوندوزلری ألده مندیل ، کاغد بولوندیرمهلرده بو (ایشمارلر) قطعی ، مهم روللر اوینارلردی . کرچه ایشمارلرذاتی وخصوصی اندیشهده بتون حسیات واحساساتی اویاندیران ملکهٔ فحش دماغده کندیسنه عند آیری بر فطانت ، بام باشقه بر ادراکایله متجلی اولور !

مثلا (خصوصی) معارفهلر دورنده بن ، آنك یوزی ، کوزی قاپالی اولسهده باشندهصاچلرندن طوبوز یایغش اولهسندن اوزاق بر یرده ، یایمامش ایسه یاقینلره کیدهجکمزی . آرادهمؤسس بر (پارولا) ویا بر (قول وقرار) وار ایسه قادینلرمزك (قول دمیرندن باش اوروتوی ، یاندیرمهیی !) دیدکاری طرزده کیشندن :

— شیمدی أوه دونهجکم ، آ کلادك دکلمی ؟.. بکلرم ! دیمك ایستهدیکنی ، یاشماق طوتوشنمش، کندیسنه فوق العاده

چیکی دوزن ویرمش ایسه دوکونه ویاخود آغیر مسافرلکه کیتدکنده اولدیغنی ، حالبوکه بو قیافتله ایام عادیه‌ده یعنی بیاسه کونلری خارجنده آرابه‌یه بینوب چارسه برابکی کون کوروشه‌میه‌جکمزی ، مطلقا (بوغاز ایچی) ، (آطه‌لر) ، (قاضی کوی) کبی دکیز آشیری بر محله کیتدیکنی ، مثلا یوز کوز قاپالی بر خدمتچی قادین طرزنده متنکراً چیقمش ایسه بنی ترصد ایلدیکنی ، یاشماقلی زماننده باشنده‌کی طراق [۱] صاغده ویا صولده اولدیغنه کوره (چونکه زیاده بیله طراق کورمك صیقی‌یه دلالت ایدر !) والده‌سی ویا قاین آناسی زیارت مجبوریتنده بولندیغنی ، زلفلرینك درجه انتظامنه کوره بتم دردمدن او کیجه اویویوب اویاندیغنی ، یاخود کوزلرینك حالنه نظراً قاپاقلرندن بردهم اویقو کیرمه‌دیکنی ، صاغ کوزینی قیرپارسه وجهله کوستردیکی اشمئزازدن قیاس ایده‌رك بنمله اکلندیکنی ، صول کوزینی بر دفعه قیرپارسه ساعت برده ، ایکی دفعه قیرپارسه ساعت ایکیده .. الخ بکلیه‌جکنی ، ایکیسنی بردن قاپارسه برازده او حالده طوردیررسه بر ایکی ، طوردیرمیوب آچارسه نهایت یارم ساعت صوکره عودت ایده‌جکنی ، الندکی یاپازه‌سنی دوشونور کبی صاغ شقاغنه کوتورمش ایسه بر صیقیندی چکیرمکله برابر او صیقیندی ایچنده بیله بنی دوشوندیکنی ، یاننده کنه یاپن باقان وارسه محرم راز اولمادیغنی ، کوله‌رك بر آکا بر بکا

---

[۱] او زمان باشده طراق موداسی وار ایدی .

باقه‌جق اولورسه بنی غیاباً پرەزنته ایدەرك كوسترملك ، قاشلر
یاپلاشوب بر آنده قالقارسه : صاقین ها ، كیمه . بقمه ! دیملك
ایسته‌دیكنی ، كوزلرك قیرپیلیشی ایله برابر دوداقلرك دیتایشندن
نەلر دیدیكنی ، اللرك آرابه پنجرەسی كنارنده كوزینن پارماقلری
عددنجه باش یاشسه بولوشمق ایچون اوقدر كون قالدیغی ، یاپا
كیدركن باشنی دوزەلتیر كبی الیله حركتلر یاپارسه رهكذارنده
بكله‌دیكمدن طولانی متشكر براقدیغمی ، پچه‌سنی آچارسه بنی بر
دها بلا حائل كورەجكی كلدیكنی ، آچوب قاپارسه ایرتسی كون
ینه بورادن كچه‌جكنی ، كوروب كورمز ایندیررسه ویاخود
شمسیه‌سنی آچارسه تعقیب ایتمه‌مكلكمی ، یاقه‌سنی چكوب
حیرانلی یورورسه دعالریلرده بولوشه‌بیله‌جكمزی ، الیله فراحه
ویا چارشافلك یان‌پشندن طوتوب قیویروب اوكه كوترورسه
آدیمی آدینه اویدوروب تعقیب ایله‌مكلكمی ، بالمناسبه‌دونوب
آردینه باقارسه كندیسنه بر از دها یاناشمقلغمی ، صیق صیق
طورور كبی آنی توقفلرده بولورسه آرتق طاقتی قالمادیغی ..
آكلاز ، والحاصل اثنای تعقیبده ویاخود متقابل مشیلرنده
باش ، اوموز ، آرقه حركاتیله حتی آدیم آتیشلرندن بیله
دورلو دورلو فقط حال ومقصده موافق استخراجاتده
بولونوردم . . . . . .

امین اولك كه اكثریا بواشارات لدنیه‌دیل ایله آكلاتمه‌سی
اوزون سوره‌جك احوال وتحسساتی - طبیعت سوداپه كوره -

بردن بره افهام ایدردی . بر مندیلدن نه آکلارسکز ؟ آنك کوزلره طوغری کوتورولوب طوتولمه‌سی ، یالکز بر دانه‌سنه طوقوندیرلمه‌سی ، آلن جهتنه سوروله‌سی ، بورنه ، آغزه ، تماس ایتدیریلوب آز ویا چوق توقف ایله ایندیرلمسی ، یاپانک خدمتنی کورمه‌سی (آغلامق) ، (سنی رؤیاده کوردم ، کاشکی کورمیه‌یدم) ، کوزلرم کور اولسون که بکا اسناد ایتدیکك وفاسزلق نابجادر ، غیر واقعدر) ، (بزی کوزتلیورلر) ، (یاننده کیندن حذر ایت) ، (یانیورم) ، (بو آتش نه زمان سونه‌جك ، آه .. سوته‌سنی‌ده ایسته‌مم !) شاعرك توصیفی وجهله (بو آتش هجرانه کوکل نیجه طیانسون) ، (خبر یوللادیغك شیلری بن سویله‌دم ایسه آغزم قوروسون ؟) ، (سوزمده ثابتم) ، (آغلایه‌جغم ، آغلایه‌یورم) ، (سکا سویلیه‌جکم نه‌لر وار ظالم!) وامثالی مؤدالرده شامل اولوردی .

قاییقده شمسیه!... (قاموس) دکل ، (اوقیانوس) مفتاحی ! مثلا یان طرفه آز ا کیلیر ، سکا کوجندم ، داها ا کیلیر ، (والله طارغینم) ، یوزی بوتون بوتون قاپار ، (بر دها یوزمی کورمیه‌جکسك) ، (سنی کورمك ایسته‌میورم ، حالا آکلایه‌مادکمی ؟) ، صاغدن صوله آلاباندا ایدر : (طورمه ، کیچ .) ، (دون ، کیت !) ، اوك طرفه خفیفجه دوشر . ثنایه بدل (خوش کلدك ، صفا کتیردك افندم) ، چوقجه دوشر ، (ینه خلجانم قالقدی) ، آرقه‌یه طوغری کیدر :

(او... وح !) بتون بتون آرقه‌یه طیانیر ، (نه حاللره کیرییوردم ، کورده مرحمت ایت !) ، یان طوتار (ککا !.. بونه سعادت !) قاپانوب آچیلیر ، (بوکیجه دکل یارین !) قاپانوب طورور (اشعار اخیره دکین !) دیمك ایستدیکنی اشراب ایدر .

قایدیرمه ، قاچیرمه تمنالر ، قاش چاتمه‌لر ، کوز سوزمه‌لر ، دیك دیك ، بایغین بایغین ، آغلامش آغلامش ، آب آچق باقمه‌لر ، ایچ چکمه‌لر ، دوداق یالامه‌لر ، تیتره‌مه‌لر ، بوکمه‌لر ، ایصیرمه‌لر ، یاناقده چوقور پیدا ایده‌جك درجه‌ده بر طرفه چکیلمه‌لر ، بر برینی آتمه‌لر ، یوتقونمه‌لر ، دورلو دورلو باش صاللامه‌لر ، قلبه ال کوتورمه‌لر ، کوکس کچیرمه‌لر ، کوزلر قاپانوب اوزون نفس آلمه‌لر ، کولوجکلر ، کوزلرك ایچندن ، دیشلر کوروننجه‌یه قدر کولمه‌لر ، کولوب اوکه باقمه‌لر ، کولوب باش دوندورمه‌لر ، دقتلی دقتلی باقارکن کوز قاپامه‌لر ، کورمه‌مزلکه کلیشلر ، شهادت پارماغنی آغزه کوتوروب (بر سوزم وار) ی ، سکا بر شی سویلیه‌جکمی آکلاتمه‌لر ، ینه شهادت پارماغنی شقاغه طیالی طوتمه‌لر ، قاش چاتیق ، کوزلر اوکده دوداق بوکوك طورمه‌لر ، بویون بوکمه‌لر (آمان کوروله‌جکسز ، دقتلی باقمه) یی تنبیه ایچون خفیف خفیف قاش اویناتمه‌لر ، کنار زورقه دیرسك چاقوب شقاق یومروقده طورمه‌لر ، فراجه ویا چارشافك باجاقلری ستر ایدن قسمنی چکوب چویره‌رك کورمك ، یوزه باقمق ایستمه‌مه‌لر ، بر کوزك اوجی

هدفده باش چویره‌لر ، کردن شیاشیرمه‌لر، قیرمه‌لر، یاننده کنه بر شیلر سویله‌مه‌لر ، دوزتوشلر ، قول آیاق چکیشلر ، بردن بره یاندن کچن قایق وصنداله‌عطف نکاه ایدیشلر، آرقه‌سندن باقه قالیشلر ، کوز قاپاقلرینی تشکر ایده‌رم افاده‌سنی ناطق اوله‌جق صورتده آغیر آغیر ایندیروب قاپامه‌دن ینه خفیف خفیف قالدیریشلر ،

« ظالم بنی سویلتمه دروننده‌لر وار »

دیمك معناسنه کلن بوروندن قالین نفس آلیشلر ، چکه اوست دیشلر ، آلت دیشلرك آراسنه کیدر کبی انحراف ایده‌رك یالکز کندیسنك ایشیتدیکی درونی : (آمان! کافر!) دییشلر ، قارشیسنده‌کنی سنی مینی مینی ! دیه اوپرکبی دوداق اوزاته‌رق سه‌ویشلر ، یاندن کچرکن رفیقه‌سنه خطاباً سزه سوز ایشیتدیریشلر ، بر دها تقابلده ،

— دیدیکمی آکلادکمی ؟

دیه کوزلره بر انعطاف معنیدار ویره‌رك باش اوینادیشلر، قایغی ویا صندالی بر بیلدیکنك قایق ویا صندالنه مخالف استقامته یاناشدیره‌رق شمسیه‌لر آلتنده قونوشوشلر ، اویله قونوشورکن اوموزتیتره‌دیشلر، یاخود صول کوز آزسوزوك، شیوۀ کبار اوزره آنی بر هجا ایله افندم مصغری بر :

— نم !

چیقاریر چیقارماز دوداق قاپاییشلر ، عودتی آ کلاتمق ایچون باش ، اوموز ، اوك ، اتك دوزلدیشلر . . خلاصه ، بتون بواصول فروق عشوه، عادتا برلسان خصوصی (می میك)-لریدر .

کوز آشنالقلر، ایلك تصادفلر، زمانله اسکیمش معارفه‌لر، طارغینلقلر ، هجرانلر ، کافهٔ احتساسات لذیذه بونلرله افاده اولنور ، شعرلر بو قالبلر اوزرینه دوکولور ، نامه‌لر بونلر حقنده یازیلیر ، خبرلر ، ستملر ، تشکرلر ، پرستشلر، رجالر، بهانه‌لر ، رقابتلر ، استرقابلر بونلر اوزرینه تأسس ایدردی .

شیمدیلر بو (پانتومیا) قالمادی . بو حیاتده سوندی ؛ مسیره‌لر، پارقلر ، سوقاق اورته‌لری ، چاییرلر، دره کنارلری، واغونلر ، واپورلر ، آرابه‌لر ، صندالار برر (یکی صحنه) ، برر (دارالبدایع)اولدیلر . (ره‌په‌رتووار) زنکین،قوالیسلر کنیش ، لوجه‌لر مبذول ، یرلی ، یبانجی ، یاناشمه آقتورلر کثیر ، آقتریسلر لایعد ، قولتوقلر کنیش ، پارادیلر طولو ، کیشه‌لر آچیق ،... یالکز (سوفلور) ه حاجت قالمادیغی ایچون (طلوعات) اوینانیور !

حسیات ومضمرات قلبیه‌نك حرکت‌انتقالی اینجه‌لکی غائب اولدی . روح ، نافذیت وسرعت تلقین مرام خاصه‌سندن تجرد ایتدی . (فحش) عریان وپریشان سوقاق اورتالرینه، دیوار دیبلرینه ، ویرانه‌لره ، خالی یرلره ، دکیز کنارلرینه ،

آغاج آلتلرینه، كولكه‌لكلره طولدی. تعبیر منذور كورولسون چولق چوجق مسخره‌سی بلكه، برقات دها رذیل و رسوا اولدی!... بر كشینك پیدای وقوف ایتمه‌سنه راضی اولمیان فحش عتیق، كوزلرینی آچوب‌ده بو كونلرك رذائل علنیه‌سنی كوره‌جك اولسه بكا اویله كلیور كه حجابندن قان ترایچنده قالیر!

٢٧

زواللی آرقه‌داشم ، پك آتشدل ایدی . بن حسبحاللرندن آكلایوردم : بر قادینده مطلقا سویله‌جك هیچ اولمازسه بر قاش اوجی ، مثلا بریان باقیش ، ویاخود برادای ناطقه ، بر مینی مینی ال ، ال اولمازسه آیاق بوتور ، آنك ایچون یانوب یاقیلیردی . فقط آزه قناعت ایتمكله برابر سه‌ویلكده ایستردی . بلدن آشاغی دوشن سرت ، آبانوز قاراسی ، قوجاق قوجاق دوكولور صاچلردن زیاده طالغه‌لی ، « كندی تعبیری اوزره » قولاق دیوارینه صاریلوب آشمش ، سنبل دمت ، بالخصوص قومرال صاچلری ، خنجری ، چاتیق ، اورته‌سی الفلی قاشلردن زیاده باشلانغیجی آچیق ، اورته‌لری صیقجه ، اوجلری لطیف صورتده طاغنیق ، خفیف ، نیم سمور قاشلردن ، سیاه تیزنكاه ، سورمه‌سی كندندن اوزون كیرپیكلی كوزلردن زیاده آلا ، طاتلی شهلا ، نظرلری بایغین دكلده سوداوی ، ده‌لوب كچمز ، سور ، اوقشار ، اوزولور ، اوزر كوزلردن ،

چکمه بورونلردن ، غنجه‌لبلردن ، حقه آغیزلردن زیاده اتلی دوداقلردن ، بالخاصه اینجی دیشلردن ، بومواهب فطرته یاقیشیر بر انحنا ایله خاتمه پذیر اولان متناسب چکه‌لردن ، آیك اون دردی دینیلن آبلاق ، ویا اوزون چهره‌لردن زیاده تفرعاتی آهنکندن متشکل طوری بیاض ویا کشمیری دکلده اسمرجه سیمالردن ، اوزون ، اوینار اوموز ویا صاللا باش یاخود رقصان وخرامان بویلردن زیاده قادینلرمزك اورتالق قیصقاندیران دیدکاری موزون‌قامتلردن حظایدردی. احتمالکه سوتم دیدکلرینی سوه‌بیلیردی ، فقط بکا توصیف ایتدیکی اکثریا بوقبالده ایدی .

بر قیش صباحی ایدی . کونلردن بری‌قار یاغمش، محله‌ده هرکس النده برر کورك یول آچمقله مشغول ایدی .

بن اوده خدمتجینك کتیردیکی تپه‌لمه مانغاله چایدانی سورمش ، اون پارماغم آچیق ایصینیوردم. قاپو اورولدی . آچیلدی ، قاپاندی . آشاغیده بوغوق بر سس :

— بوراده‌می ؟

دییور ، کوه‌زه خدمتجی اینجه صداسیله :

— بوراده افندم ، نره‌یه کیدر ؟.. شیمدی مانغالی‌ده یاقدم ، بیورك ، باقیکز ، طوکمشسکز !

دییه بری‌بوقاری یوللایوردی. آیاق پاتیردیلری نه قولاق ویردم . بر دقیقه صوکره (فائز) قارشیمده ایدی . فقط

صوغوقدن قیزاروب مورارەجغنە آچیق قارەصاریلنی آکدیزیر بر بکنز باغلامش، کوزلری اوزولمش ، یاناق کمیکلری متبارز، دوداقلری صولغون ایدی .

— وای !.. خوش کلدك ، کوچوك بك !.

الدیونلری چیقارمق ایچون چکینشدیروب طوریپوردی:

— آلانی براق . . صوغوق ایلیکلرمە ایشلەدی .

— کل اویلە ایسە ، مانغال باشنە !.

فسی، صاچلری ، قاشلری، تازە بیقلری، اوموز باشلری پاچەلری ایصلانمش ایدی .

— چیقار پالطوکی آص ، پوتینلریکی دە چیقار ، اورادە ترلکلر وار ، آل کیی ! سکا شیمدی صیجاق بردە چای یاپەیم ...

— ایچ کیتمی ؟... یات اویومی ؟

— بو هوادە انسانی قوغسەلر کیتمز !... نە ؟.. ینەمی اویقوسزسك !

قیصیق بر سسلە :

— تمام اوچ کیجەدر !...

— تمام !... بو ، سنك وجودکدە پك موافقدر ... اوکسوردی .

— اوکسوروسك یا ... کیم بیلیر ؟..

— صوص ؛ صوص !.. بر آز ایصینەیمدە آکلاتیرم...

اوده بنم کبی اون پارماغی آچیق ، ایصینیوردی . چایی دملهدم ، قوتاردم ، ویردم . قار تکرار فورطنه آثاری کوستریبور ، اوطهنك صیجاقلغی ایله پنجرهلرده پیدا اولان آرالقلری یکیدن طولدیرییوردی . (فائز) ، بارداغی ایکی الیله طوتمش ، اوراله باقیور ، کندی کندینه :

— یاغ مبارك یاغ ! . . سن یاغمیهایدك بن مسعود اولهمازدم !

دییوردی

— ینه نهلر میرلیورسك ؟

— سعادت !

— هانکی سعادت ؟

— سنك سعادت !

بوزمان ، حقیقةً (سعادت) غزتهسنده محرر ایدم .

— کلیرکن آلدکمی ؟.. یانکده وارمی ؟

— یانمده یوق اما قلبمده وار ..!

— اووو !... اویله ایسه (نسخهٔ فوق‌العاده) در ...

— بنده آنك ایچون قلبمده صاقلایورم آ ...

(فائز) بر از ایصینیر ایصینماز ، کوزلری مخمورلاشدی .

— سن غالبا ینه چوقجه قاچیرمغه باشلادك !..

-- صورمه ، اوچ کون اوچ کیجه !..

— نهده ؟ بلك اوغلندهمی ؟

— خا ... يير !..

— (صارى يار) باصقيننى ايما ايده‌رك ديدم‌كه :

— بوسفرخبر يوللامادك،... يوقسه(غلطه‌سراى)نده‌مى؟

— خا ... يير !

— سويليه‌جكسه‌ك سويله !..

— اونك اونده !

— (فيروز آغا) لى‌نكمى ؟

— تا كنديسى !

— سنى نصل آلدى ؟... اورالرى تهلكه‌لى يرلردر :

— اويله اما اولدى !

چايدانده قالان چاى‌ده بارداغنه بوشالتدم. يرندن‌قالقدى. پالطوسنك ايچ جيبندن قونياغى يارى‌يه ايمش بر شيشه چيقاردى .

— بونجمى ايچه‌يم‌ده آكلاتيرم !

— هايدى باقالم !

ايچدى ، حتى شيشه‌دن بر يودوم‌ده چاقدى . كوزلرينك ايچى كوليوردى . بيچاره (فائز) بوحاليله پك كوزل‌اولوردى. كستانه الاسى كوزلرى چوقورلاشير ، دوداقلرينه بر هوس تكلم كليردى .

والده‌دن راحت وارمى‌يا !... باشنى ، يوزينى يمنى ايله صارمش ، قاپودن :

— صفا کلدك، بك اوغلم... انشالله والده خانم ایيدرلر؟..

(فائز) قونیاق شیشه‌سنی درحال قوینه صوقدی . یرندن قالقدی ...

— اییدرلر ، افندم ... چوق چوق سلام کوندردیلر...

— کوندرن ، کتیرن صاغ اولسونلر !... بوکونده هوا بوزدی... صاقین بریره چیقمیك چوجوقلر!.. سزه برطرخانه پیشیره‌یم ، صیجاق ییك ...

— الله عمرلر ویرسون افندم ...

والده کیتدی . (فائز) :

— ایچری‌یه کیرر دیه اودم پاتلادی !

— نه‌دن ؟

— النی اوپه‌جکم ، شیمدیکی قونیاغك ، آقشامکی راقینك قوقولرینی آله‌جق دیه ...

بنده‌ده بر مراق اویانمش ایدی. ذاتاً بویله سرکذشتلری دیکله‌مکی پك سورم .

— آ کلات باقه‌لم ...

(فائز) بر یودوم دها آلدقدن صوکره :

— بیلیورسك آ ... دورت بش آیدر سوقاق کزییوردق . قیش کلدی کله‌لی بر قاچ دفعه کوروشه‌بیلدك . بکا دیمش ایدی که : ایسته‌دیکك کیجه بنی تلطیف ایتمك ایچون ساعت ایکی بچق ایله اوچ آراسنده بزم اوك قاپوسندن کچ ..

فقط يوقوشدن كل... كه بن سنى كوره بيله‌يم ... احتياطاً برده كبريت چاق ... چابوق سوندور ...

— بو نه اوله‌جق ؟

— پارولا !... ايلك كچديكم كيجه پنجره‌دن بر شى آتدى، آلدم .. تا (ئپ تالى بوس) ده آچدم . ايپكلى بر منديل، ايچنده اون قدر سيغاره، بر طوتام كبريت، برده اوفاجق نامه !...

— ايى !... نامه‌ده نه‌لر يازيلى ايدى !

— بنى سوديكنى، بنسز اوله‌ميه‌جغنى، بتون كيجه اويويه‌ماديغنى، يارين كيجه ايچون ينه كچمكلكمى يازييوردى .

— كچدكمى ؟

— بوده سوزمى ؟.. ايشم، كوجم نه ؟. ساعت ايكى بچنى كچه بن ينه او يوقوشى طيرماندم . كبريتمى چاقدم .. باقدم كه قفس قالقمش، باشنى چيقارمش، .. ايچمه قورقو كلدى . كورورلر ظن ايتدم .

اوك قارشيسى باغچه ديوارى اما .. ايلى بو !.. ايكنه‌نك دليكندن دنيايى سير ايدر !..

— اويله‌در !..

— بر پاكت دها .. آنى‌ده آلدم . يوموشاق بر شى .. هايدى (ئپ تالى بوس)ه !.. آچدم .

— نه چيقدى ؟

— بر کل ، بر منکشه !..

— تازه‌می ؟

— تازه یا !.. بر از اوزولمش اما ...

— سن بوندن نه آکلادك ؟

— بیمی ؟.. کتاب کتاب معنا ... سن کول اوینا ... بن سنی دوشونه‌یم ؟.. بوده بنم ایچون بر سعادتدر ...

— بونلری نره‌دن بولدك ؟

— نره‌دن بوله‌جغم .. کل ، کول ، بوکا بر ازده اوینا قاتیلمازمی ؟

— پکی ... قاتیلیر ، (بن سنی دوشونیورم) نره‌ده ؟

— فرانسزجه‌ده Pensée منکشه دکلمی ؟

— ها سن معما حل ایدییورسك ، اویله سویلسه‌ك آ... او فرانسزجه نه بیلیورکه ...

— بیلیور ... قیزلغنده فرانسز مکتبنه کیدرمش ... بکا سویله‌دی . حتی سوقاقده یانده‌کی قادینه‌دن کیزلیه‌جك سوزلرینی فرانسزجه سویلر ...

— الله ، لله !.. [۱] پکی ... فقط هر جانی اولماسون !

— نه اولورسه اولسون ، جانی صاغ اولسون ...

— دیمه !... صوکره ینه آغلارسك ... بیلیورسك آ... (شوکت) سنی آزمی آغلاتدی ایدی ...

---

[۱] او زمانلر فرانسزجه بیلن ارکك بیله نادر ایدی !

-- افترا ایتمه.. هم او نرده ، بو نرده ؟... او باشی آچیق صاچیق ... بو ..

— بو ؟

— بو (خصوصی) !

(فائز)لك حس ایدیلمز درجه‌ده پلتکلکی وار ایدی . بو نقیصه‌یی کیزله‌مك ایچون جهد ایدردی . فقط ممکنمی ؟ ایشته بر دانه دها .. (خصوصی) یی تلاش ایله (حثوثی) تلفظ ایتدی . بن ماقاره‌لری صالیویردم ..

اوده فرقنه وارمشده . بکا هر وقت (سن) دی باقه‌یم ، دیر ، بن‌ده خوشنه کیتسون دیه (تن) دیرم ، کولر ،

— کولسون‌ده کللر آچیلسون !

— مرسی !

— بوکاده پکی !... لافی طولاشدیرمه. (بوده بنم ایچون سعادتدر) ی نره‌دن اویدوردك ؟

— مندیلك ایچنده ...

— ینه ایپکلیمی ؟

— جاکتنك اوست یان جبنده‌کی بیاض . مندیلی کوستره‌رك ؛

— ایشته بو !... معلوم آ ...

— ؟...

— جانم . . بیاض ، لکه‌سز ، بنکسز ، باخصوص ایپکلی شیلر (لسان عشق) ده سعادت معناسنه‌در !

— شیمدی سن قاچ لسان بیلیورسك ؟

— اکثمه !

— اکثمه نه‌در ؟.. کوچوك ایکن آننه‌کدن چرکسجه اوکرندك ، طبیعی تورکجه‌ده بیلیورسك .. هر درلو قوش دیلی سویلرسك، فرانسزجه‌ك وار.. (...) سوقاغنده‌کی (ألبی)دن رومجه ، (...) سوقاغنده‌کی (بارکف) دن ارمنیجه . . . یالکز یهودیجه‌ك یوق . فقط شیمدی فضله اوله‌رق چیچکلرك دیلی ایله برده (لسان عشق) ... پاشا ترجمان فائز :

کولمه‌دن قانیلیور ،

— بوکیدیشله دها نه لسانلر اوکره‌نه‌جکسز ؟.. کیم بیلیر؟

دییوردی .

— صوکره ؟

— اولکی کیجه ، (غلطه) ده (خرستو) ده چاقدم.

— ماشاالله !

— اوت ... یکی یکی ایشلر .. قار یاغمش ، اورته‌لق بوز! امان اه ! یوقوشی طیرمانمغه باشلادم . آیاقلرم قایار ... تا ، یاری یوله کلدم . بنم لاستیکلر طوتماز اولدی ... الم ، آیاغم طوکدی ... کوچ بلا دیواره یاصلاندم ...

— بویله کیجه‌ده‌ده ...

— نه یاپه‌یم ؟ سوز ویردم... کندی کندیمه آغلایه‌جغم کلدی .

— ها شویله ... آغلا بر آز ...

— لطیفه‌نی براق .. جداً تهلکه‌لی بر وضعیت! یوقاری‌یه چیقه‌مام .. آیاقلرم طوتماز .. دونمك بتون تهلكه !.. معاذالله قاپوب خردخاش اوله‌جغم ... یاربی !.. نه یاپسه‌م دیه دوشوندم . وقت ده کچیور !. چیلدیره‌جغم ..

— چیلدیره‌جغم دیمکه حاجت یوق ..

— أوت ... بو حاله چیلغینلقدن ماعدا بر شی دینیلمز ... دیرکن خاطرمه کلدی . لاستیکاری چیقاردم . بوتینلرك اوکچه‌سنی قاقه قاقه یوریدم . آرتق دوشه قالقه ... دیواردیی، طوتونه کیدییوردم .

اوقدر یورولدم که تعریف ایده‌مم . بلایه باق که بنده کبریت چاقمغه مجال قالمامشیدی . الدیونلر قیتیر قیتیر ایدییوردی . چاره یوق .. قیقیردایه‌جغم ..

— واه زواللی فائز .. واه !

— سن بیق آلتندن کول، اکلن !... بالطبع کبریتدن واز کچدم . قاپونك اشیکنه اوطوردم .

— اونك قاپوسنك اشیکنه‌می ؟

— اویله یا ... هم اصابت اولمش . . . بن اوطورور اوطورماز قاپو آچیلمازمی ؟ هایدی بن ...

— نره‌یه ؟

— المده لاستیکلر، آرقه اوستی ایچری‌یه!

— ها ها های !...

اوده قاه قاه کولیوردی.. فقط والده‌دن راحت یوق که!..

— چوجوقلر، طرخانه‌کز پیشدی ... آشاغی‌یه کلك !

دیه سسلندی. پیشمش آشه صوغوق صو !.. بالمجبوریه حکایه‌نك آلتنه بر (مابعدی وار) چیزه‌رك آشاغی‌یه ایندك. دومان دومان نفیس بر چوربا.. یاغده قیزارمش اتمکلر، خالص تره یاغی !. اوچ دورلو رچل !... الك لذیذ طولوم پینیری !.. قوش باشی صوغوق قاوورمه !.. [۲] آتدق قاشیغی.. یمکده بن کولرم، (فائز) کولر، والده‌ده بزه اویدی. اوده کولمکه باشلادی. (فائز) ك نکره اولدیغنی بیلدیکی ایچون:

— ینه کیفی وار غالبا!.. ایرکندن کلیشندن اویله آکلادم..

دییور، (فائز) ده:

— اولمازمی، خانم تیزه‌جکم ... فنا فنا رؤیالر کوردم، مراق ایتدم؛ علی السحر سوقاغه دوشدم...

فرانسزجه دیدم‌که:

— یالان سویله‌مه. صیرت اوستی اوه دوشمشسك.. سویلرم ها !...

والده‌بزم کافرجه قونوشدیغمزدن طولایی افتخار ایدییور کبی اولیوردی. یوزنده تبسمی، (فائز) ه:

---

[۲] هی کیدی زمانلر هی !..

-- فانیله کوملك ایستیوردی ، اونیمی سویله‌دی ؟

دینجه (فائز) یوسـکورمه‌مك ایچون حاولوی آغزینـه تیشدیردی ... هر نه ایسه دها کولوشدك . بیدك .. اوکله‌یه بر تل قطائف مژده‌سنی آله‌رق یوقاری‌یه چیقدك . آقشامه‌ده آلت اوست بورك !

قارشی قارشی‌یه قالنجه طوق قارنه نشئه‌لی حکایه‌یه شروع ایتدی .

-- برکت ویرسون ، باشم باجاغنه ایلیشـدی‌ده کندیمی طوپارلایه‌بیلدم . ایچریسی زفیری قارا کلق ایدی .

لاستیکسز الدن طوتدی . پس ، خلجانلی بر صدا ایله :

-- واه !.. واه!.. بویله کیجه‌لرده‌نه‌یه زحمت‌بیوردیکز؟.

سزی کلیرکن قارك بیـاضلغندن سچدم . . . عیان بیـان کورونیوردیکز ... فقط شمدی نه یاپاجغم ؟... سزی اوده آلیقویه‌مام ... بو هواده براقه‌مام . . . دیدی . بن :

تلاش بویورمیك، مراق ایتمه‌یك. کیده‌رم، دیدکجه او: اولماز! اولماز !... شیمدی نه یاپسه‌م !.. هرکس‌ده یاتدی .. اما ... یا اویومادیلرسـه !. یا کورورلرسـه ! . . . بن : صیقلمیکز افندم ... نه زیانی وار ... ایشته کوروشمش اولدق !.. او : نصل اولورده بو هواده ... براقیرم ؟. دییوردق . .

برقاچ دقیقه طوردی. قارا کلقده یوزینی کوره‌میوردم. او، سوزك آردینی کتیردی: طوکمشسکز... واه!.. واه.. دییور،

بن آنده کی خلجانی حس ایدییوردم. الی زانغیر زانغیر تیتریییوردی. النهایت :

— سز بر آز طورك. بن یوقاری‌یه چیقوب بر کره اطرافی دیکلیه‌یم .. یرکزدن قیمیلدامیك . دیدی . اوراده مردیون وار ایمش ، پیتیر پیتیر چیقدی . دقیقه‌نك ده بو قدر اوزون اولدیغنی بیلمزدم !

— اوزار !

— اوزارمش !... آیاقلرم صیزلامغه باشلادی . تیتره‌مه کلوب کچیور ، تویلرم اورپرییوردی . ملعون !

— کیم ؟

— کدی !.. اوقارا کلقده بر چفت پارلاق کوز ... بکا طوغری یوریدی . ذاتاً توتسولی‌یم ... او یوقاری چیقار چیقمازده بو شیشه‌یی چیقاردم ، بر قاچ یودوم چکدم !... سن کل ... باجاقلرمه میاو! میاو! دیه‌سوروندی!... بیلیرسك آ... بن کدی سومم ، عادتا ایکرنیرم !

— بیلیرم .. نه یاپدك ؟

— نه یاپه‌جغم !... او سوروندی ، بن ایرکیلدم ، . . آیاغمله بر قاچ دفعه اورمق ایسته‌دم ... بوشه کیتدی ... اك صوکنده قولاغمه بر چیتیردی کلدی . ینه پست برسس :

— بوتینلریکزی لطفاً چیقارك .. الکزی اوزاتك .. بکا کلك . . بکا . . بکا ! . دییوردی . مدهش بر عملیه !

— نه‌دن ؟

— يا لاستيكلر المده... اكيلدم . بوتينك بريني چيقاردم.
ينه اوسسس :

— آمان ، چابوق اولك !..

ديپوردي .. اوته كنی ده چيقاردم .. شيشه دوشـدی . كور ابه اوينار كبی آرانيوردم .. نه ايسه بولدم .. بوتينلری ده ازبردن لاستيكلره كچيردم . فقط بر از اول طونار كن اواثناده تر ايچنده قالدم . او متصل :

الـكزی ويريكـز .. ياواش باصيكـز .. رجا ايدرم ، ياواش ؛ ديدكجه نفسم طوتوليوردی . بيلمم كه بوغازمه نه اوليوردی ؟

— نه اوليوردی ؟

— بكا (لوق ، لوق) ايدر كبی كليوردی !.. ملعون ؟

— كيم ؟

— ينـه او كدی ... بر چيغلق قوپاردی . باصمشم ... ايواه !... طوردق . حس ايديپوردم . اطرافی دينكه‌دی ... هايدی بك ، يوريه‌لم ، ياواش !... ديدكجه مرديون باصه‌ماقلری طبانجه كبی پات !.. غيرج !.. چات!.. ديه‌سس ويرييوردی . او تيترر ، بن تيتره‌رم ،.. چيقدق ... صوفه‌ده قيصيق بر لامبا يانيوردی . اوح !... فقط ينـه ياواش !... بو سفرده (چيت) لر باشـلادی . او اوكده بن آرقه‌ده كيدييوردق . ديركن صـاغده بر قاپو آچدی . بنی بكله‌ديكی اوطـه‌نك قاپوسی !... كيريكـز ! چابوق ! دير ديمز كنديمی ايچريده

بولدم . آیدینلق ... صیم صیجاق بر اوطه ... کوشه‌ده چینی بر صوبا ... یانیور .... یالدیزلی قاریونه ... هنوز اورتوسی آچیلمامش !...

اوده بم‌خانه کولدی . صیرتمده‌مشمع ، باشمده‌قوقوله‌سی ، الده لاستیکلرله بوتینلر !.. بر قیافتکه ...

کیردکدن صوکره بکا دیدی‌که :

— بش دقیقه مساعده ... سز اوطورك ، صویونك ... قاپونی کلیدلیك ... بن تیق تیق اوریرم ، آچارسکز ...

چیقدی ، کیتدی . مشمعی چیقاردم . فسی‌ده بر کناره قویدم ... شیشه‌دن‌ده بر قاچ یودوم دها ایچدم ... اوطه صیجاق !.. اوته‌سنی بیلمیورم .

— نه اولدی ؟

— صیزمیشم !

— نـ ... ـه ؟!... قاپو کلیدلمی ؟

— البته !

— و ... ا ... ی ی !...

— وای‌یا !... فقط‌ ینه الله‌او ملعوندن راضی‌اولسون !...

— ینه‌می کلدی ؟

— کیم اوله‌جق ؟... اوده بزمله برابر اوطه‌یه کیرمش ایمش ... طویوردم ، اویورکن یوزمه‌برشیلر سورونیوردی .. درحال کوزلرمی آچدم ... او سرسملك ایله حیوانی ایتدم ... قاپوده تیق تیق ایتدی !...

. . .

ایشته اوکون بوکون ، تمام اوچ کیجه ، ایکی کون قالدم!..
بو صباح شفق سوکرکن ایندك. عجله ایله مشمعی اونوتمشم...
سرسملك !.. تا یولده خاطرمه کلدی ...

— بواوچ کیجه، ایکی کون ایچنده سنی اودن سزمه دیلرمی؟
کوزیله (چاقماز اولورلرمی) یی آکلاتدقدن صوکره :
— أو ، اونك ، بارق اونك ، چاقارلرسه نه اوله جق ؟
سن شیمدی مساعده ایتده بن بر آز اوزانه یم.. قطائفه قالدیر!

. . . . .

۲۸

اوزمانلر نه ایدی ؟... طوتغونلر ، جیلانلر کبی سوزی ایله کزرلردی ! نه‌قدر متحمل ، نه‌قدر اوصانماز اولسه‌کز ینه بو قدر درد دیکله‌مکه طاقت کتیره‌مز ایدیکز !...

آغلایان ، صیزلایان ،

ورم اوله‌جغم ، اولدم !

دیین ، سردار عاشقان (فضولی) نك :

« بنده مجنوندن فزون عاشقلق استعدادی وار »
« عاشق صادق منم مجنونك آنجق آدی وار »

بیتنی بیله :

— اوده بر شیمی ؟

دیه استخفاف ایده‌ن ، هم کندیسنی ، هم اونی اوره‌جق اولان ، شیمدیکی کبی فوطوغرافی رواجده اولمادیغی ایچون ایکیده برده جیبدن بر طوتام صاچ ، منديل ، ظرف ، نامه چیقاره‌رق اوپوب قوقلایان ، نهاده ، حتی آبدستخانه آرالقلرنده

آغلایوب کوزلری یاشـلی دونن ، اوچنجی قدحدن صوکره ماصه‌یه :

— اوف !.. یانیورم بە !

سوزیله برابر بر یومروق ایندیره‌رك قدح ، صراخی قیران ، ایشی کوندوزجیلکه اوران ، اوزمانلر بویله طام طازلاق هجا وزنی مستعمل اولمادیغی کبی اوروپا کاری (صونه) لره ، دورلو دورلو قالبلره دوکولمش منظومه‌لرده عقل ایرمدیکندن اسکی یولده غزل ، قطعه ، شرقی ، مثنوی یاپوب ویا یاپدیروب آکا یوللادیغنه قناعت ایتمیه‌رك اوکنه کلنه اوقویان ؛

— عاشقلق ، پریشانلق دیمکدر !

قولنی سنداتخاذ ایده‌رك فس برطرفه ، یاقه برطرفه کزن ، اوینی بارقنی اونوتان ، دعوای رقابتله طیاقیین ، ثروتی محو ایتدکدن صوکره شونك بونك یاننده صیغینتی کچینن ، چولوق چوجغندن آیریلان ، کوچوك بکلردن برینی سرخوش ایتدکدن صوکره او بی‌وفانك اوینی طاشلاتان ، قوجه‌سندن بوشاندیروب کندیسنه آلمغه چالیشان ، بریولنی بولوب قاچیرمغه قالقیشان ، پیلی‌نی پیرتی‌نی طوپلایوب صله‌یه کیدن ، قاچ آیدن بریدر :

« کوزوم چیقسون باقارسه‌م سودیکمدن باشقه بریاره »

دیدیکی حالده کچن جمعه (کوك صو) ده آل حوطوزلی‌یه طوتولان ، والحاصل چشیدی حسابه کلمه‌ین نیجه‌لری وارایدی. بن ، ایچلرندن برایکیسنه جداً آجیردم . هله بر جکرجی

وار ایدی . زواللی صولغ زمانلرده صیریق اوموزده کوس کوس یورور ، آرتق قیصیلمش ، صولغ درجه یوروزلنمش سسیله :

— جه‌لل !

دیدیمی جکرلری آغزینه کلیور صانیردم !

بیچاره . نه‌دن بوحاله کلمش ایدی ؟. غریب بر منقبه !.

هر صباح کندیسنه جکرویردیکی برخانه‌دن بر کون پاره ایسترمش ..

— یارین کل !

دینیر . یارین اولور . قاپویی اورور ، آچیلیر ، بر سس :

— جکرجی ایچری‌یه کیر !

نه‌بیلسون ؟.. کیرر . برده باقارکه عمرنده کورمه‌دیکی بر کوزللك ، طاشلقده طورمش ، کندیسنه چتله‌یی اوزاتمش ،

— قاچ غروش ؟

دییور !.. ذاتاً حسابك ایچندن قولای چیقه‌جق استعداد ذهنیتده ده‌کل . بویله بر خارقهٔ جمال قارشیسنده بتون بتون شاشیریر :

— پاره‌ده سنك ، جکرده سنك ، جانده سنك . دیر ، قاپودن طیشاری‌یه فیرلار .

فیرلار اما ایرته‌سی صباحه قدر یانار ، یاقیلیر ، علی السحر ، طاقملریله برابر سوقاغه دوشر .

— جه‌لل !

سس یوق .

— جه‌لل !

سس يوق ...

قاپونك اوكنه كلير .

— جه‌لل !

سس يوق . قاپويى اورور :

ينه سس يوق . قامتى آرتديرر :

— جه‌لل !

نه‌دن صوكره يانده‌كى قومشو جونبه‌دن سسله‌نير :

— آيول ، جكرجى آنلر كيتديلر .

نه ؟... كدى ايچون يولده اوزه‌نوب بزه‌نوب آيردينى ، پارماغنه‌طاقدينى پارچه‌دوشر ، صيريق موازنه‌سنى غائب ايدر ، آرقه‌يه قايار ، بتون كلاب محله اوشوشور ، بوفرقت نا كهظهور حريفك عقلنه طوقونور . ايشته او كون ، بوكون بزم حق عاشقى صيريق آلتندن اولسون ، آديم باشـنه جان كوزيله بزدها كوره‌بيليرم خلياسيله طيش كوزلرينى قاپايه‌رق قيصيق سس ايله قيصـه بر هجا اوزرينه :

— جه‌لل !

دييه طولاشيردى .

بزنى دها كوستريرلردى : پاشالغنه برتبه قالمش ايمش . بيلمم كيمك اونده برقادين ايله مناسبت پيدا ايتمش ... قادين فتان ، حيله‌كار ، صويوجى ، هرجائى ايمش .

باش تسلی ؛ کوکل بویا!.. حفظ ایتمش. بردها کوروشمش، سومش.

بردها، بودفعه یانمش، یاقیلمش... کوزلرینی سودا بورومش. آرتق فتیلی آلمش ، یانیور ... قیصقانیور ، آنی ایللرله همدم بیلمکه طیانه‌میور... چاقیور .. چاقیور !... بر کیجه دییور که:

— بکا وارمازمیسك ؟

قادین بو پرستار بی‌شعورك اولانجه منطقنه واقف اولدیغی ایچون :

— واریرم !

دییه‌جك اولسه درحال امامی، محله‌لی‌نی چاغیرتوب نکاح قیدیره‌جغنه احتمال ویردیکندن :

— عفو ایدرسکز بکم . بن عسکره وارمام ! جوابی ویرییور .

اویله‌می ؟... پکی ... آرادن بر قاچ کون کچیور ... ینه بولوشیورلر . بك بودفعه حصول مقصددن امین.. دییور که :

— ایشته کوزلم ، امریکی یرینه کتیردم . عسکرلکدن استعفا ایتدم . آرتق بردییه‌جکك وارمی :

قادین ایرکیلیور . یکدیکرینه رقیب ، ایکی اوچ میراث یدینك طمع ثروتی ایله دبدبه ودارات ایچنده یاشادیغی حالده بردن بره اساساً حفظ ایتمدیکی ، هفته‌ده کندیسیله بر کیجه بولوشیور ایسه‌ده بوده آنجق اوته‌کیلره خبر ویرمك ایچون

غياباً واسطه ایدیندیکی بر ینك حبالهٔ ازدواجنه کیرمك ایشنه کلیور . مسئله‌یی صاوصاقلامق مقصدیله :

— آمان، بکم، نه‌یاپدیکمز؟.. نصل‌اولور؟. بن سزه استعفا ایدك دیدم‌می!.. بیلیورم، نی سوییورسکز .. تشکرایده‌رم.. منندارم. فقط قادینجه برسوز واردر.. طاغ‌طاغ‌اوستنه‌اولور، أو أو اوستنه اولماز !..

دییه‌رك‌زوجه‌سنك‌اوستنه اورتاق‌اوله‌میه‌جغنی ایماایدییور. طوغری !.. کندی نصل قیصقانج ایسه بالطبع اویار جانده عین حسله متأثردر!.. قیصقانمه‌سنی بیلمه‌ین‌سودا نه‌در بیلمز!... قادین، بوسوزلری سویلیور اما ماجرانك آلدیغی آله‌جغی شکل وخامتی‌ده دوشونیور . اوکیجه‌دن صوکره بزم مستعفینك دعوتلرینه اجابت ایتمیور . خبر کتیره‌نه بخشش، بن بوایشی یاپارم دیینه بخشش ، أوده نزاع، غوغا، طارغینلق... برآی صوکره افتراق... عائله طارمه طغان.. اولان بیتن‌ایشلر طویولیور، سبب‌استعفا آکلاشیلیور.. قاچ‌وقتدن بریدر آردی اکسیلمه‌ین خویسزلقلرك اساسی توضح‌ایدییور ... (محمود) پاشاده‌کی‌دکانلرك، آصمه آلتنده‌کی مغازه‌نك، (غلطه)ده‌کی آلتلی اوستلی خانه‌نك، (شرکت‌خیریه)حصه‌سندلرینك،(بایرام)پاشاده‌کی باغك حتی کابین‌اولدیغی‌زمان بویوك پدرك‌ویردیکی (بوروش)ك کیملك اوغورینه صاتیلدیغی میدانه چیقیور.. بویوك برانکسار، درین برانفعال .. طلاق وقوعه کلیور ..

تمام ... دوشدی کلاه ، کوروندی کل !...

آواره ، دربدر ، برکیجه بر طرفدن ایچیور ، بر طرفدن قلمی النه آلیور ، وقوعحالی یازییور ، ایرتهسی صباح کوندرییور. اوقادیندن قیصه ، فقط قطعی بر جواب آلیور :

(سزه شیمدی بتون بتون وارهمم . مسلککنی ، عائلهسنی ترك ایدن البته بنیده برکون ترك ایدر ؛ بن ایسه ثبات ووفا طرفداری‌یم . بوندن بویله حالکزه آجیمقدن باشقه الدن بر شی کلمز . برده کوروشمك احتمالمز ده یوقدر. الوداع.

جاریه‌کز

....

بیچاق کبی سوز !.. آدمجغز دمیاطه برنجه کیدرکن اوده‌کی بولغوره‌ن اولیور.! ارتق سورت‌الله کریمدر... برکت ویرسونکه جوابك متانتی آنده بر انتباه حاصل ایتمش. اولاجماله کناهلرینه استغفار ایتمش، ثانیاً طبیعتیله توتونی، راقی‌یی براقمش، ثالثاً طوپ بر صاقال. الده خالص قوقه بر تسبیح ، باشده خلوتی بر دستار ، بویونده بر لاهور شال ، صیرتده المه کورك، برجبه، آیاقده غالوش قوندیره ، باش اوکده ، اوقویه اوقویه کچر طورووردی !

کندیسیله کوروشنلردن بری نقل ایدردی :

— برکون صوردم .. بك افندی شیمدی نصلسکز ؟ دیدی که :

— شیمدیمی ؟.. الحمدلله !... هذامن فضل ربی !...
نه أو غائله‌سی وار ، نه دوست دغدغه‌سی ... یالکز تکیه‌ده
پوست غوغاسی وار ... آنکده بر أوجندن درویش محمد ،
بر اوجندن بن چکوب طوریپورز !... فقط جناب حق او
ملعونه‌نکده یاپدقلرینی یانته براقمیه‌جقدر!... بوبکا عیان اولدی ..
سز غرابته باقلک که بر تحقیق یاپمش. نتیجه‌ده مکرزواللی
جکرجی‌یی‌ده سوقاق سوقاق گزدیرن او قادین اولدیغی
آکلاشیلمش !.. بر علی التحقیق دها یاپیلمش ، بو ایکیسنه
بکزر بر خیلی دوکوتی میدانه چیقمش ! حتی بکا کوستردیلر
ایدی . حقیقة کوزل ؛ جاذبه‌دار ، برقادین ایدی . فقط بن:
تصادف ایتدکجه یان چیزر ، شرینه‌تنی دیر ایدم !

٢٩

(فائز) ایشی آزدیرمش ایدی. صیق صیق مطبعه‌یه کلیور، بنمله کوروشیور، فقط اکثریا چاقیر کیف بولونیوردی !...

هر کلیشنده‌ده صوریوردم :

— بونك صوکی نه اوله‌جق ؟

صودن جوابلر ویریوردی .

او کنج، او کوزل سیما بکا اختیارلایور کبی کلیور، کوزلری دائما سیسلی، دوداقلری قاوروق، الماجق کمیکلری محتقن طوریوردی .

پك زیاده سودیکم ایچون طارتماسون دیه ایلری‌یه کیده‌میوردم . مع هذا بر کون اولکیلره نسبتله بر ایکی آدیم دها ایلری‌یه کیتدم . کندیسنه، آننه‌سنه آجیادیغندن بحث ایله سرزنشلر ایتدم... دیکله‌دی، دیکله‌دی. آغلادی !...

بویله بر طور مظلومیت ایله قالقدی، کیتدی ایدی .

عادتا یورکم پارچه‌لاندی . سویله‌دیکمه، سویلیه‌جکمه پشیمان اولدم. آقشامه طوغری (غلطه) یه کچدم. آرایوردم.

بولدم . معهود (خریستو) نك اوزرنده ، اوکنده شیشه ، یالکز باشنه اوطوریبوردی . بنی کورونجه قیزاردی . بن کوله‌رك :

— ایشته انسانی بویله یاقه‌لارلر ! ساده سنمی چاقارسك !

— بویورك ، برابر چاقه‌لم !

— چاقه‌لم !

— آغابکم شیمدی بوراده‌ایدی . کیده‌لی بش دقیقه اولدی . راست کلمه‌دکمی ؟

— کلمه‌دم !

دیدم اما نظر دقتم صاغ آووجنك ایچنه صیقیشدیرمش اولدیغی بوکوك ، کنارلری طیشاریده قالمش برکاغده ایلیشدی . درحال کورمه‌مزلکه اوردم . بووضعیتده قاله‌رق اوزونمه‌سون املیله :

— بن شیمدی کلیرم !

دییه‌رك آشاغی‌یه ایندم ، چیقدم . سزدیرمیه‌رك باقدم که کاغد تبدیل موقع ایتمش ، آووج سربست قالمش !..

مکر بنم احتیاطمه حاجت یوق ایمش !... برردانه پارلاتدقدن صوکره سوزه باشلادم :

— أ ..ی ! سویله باقام . نه‌وار نه‌یوق ! نصلسك ؟

— بیلدیککك کبی !.

— ظن ایتمم . بیلمه‌دیکم کبی اوله‌جقسك !

— نه‌دن بیلدك !

— آرتق بن سنی بیلمزسه‌م کیمسه‌لر بیله‌مز !

یوزیه باقدی . کوزلرینك آقنده‌کی اینجه قان طامارلری زیاده‌لشمش ایدی . بکلرندن چیقان نظرلر دومانلی برهوا ایچنه طالان اینجه، کسکین شعاعلر کبی هاله‌دار کورونیوردی. دوداقلری آغلامق ویا کولمك حالنك ایلك آننده کوریلن خفیف ، فقط صیق اهتزازلرله تیتره‌دی. النی بردن بره قدحه کوتوردی. اوده تیتریوردی. درحال ایچدی. یوزینی زیاده‌جه بوروشدیرمق مانوره‌سیله بو برنجی بحرانی کچیردی .

منفعلانه :

— بندن نه‌صاقلایورسك ؟ آغابکمی مطلقا کورمشسك ، بللی .. اونك‌ده آغزنده باقلا ایصلانمز... او سویله‌مشدر...

— نه کوردم، نه‌ده برشی سویله‌دی. فقط سنك حالکدن...

— آکلاشیلیورکه ... سویله .. سویله .. کسمه !

— سن کسمه !... مادامکه آغابکده سویله‌مشسك ، بکاده سویله .!

متوکل، صبور برطور آلدی . بردها طولدوردی .

— قاچنجی ؟

— یا اوچنجی ، یا دردنجی ... نه‌وار ؟ سرخوشمی‌یم ؟

— بویله ایچرسه‌ك چوق سورمز اولورسك !

— قورقمه سنی راحتسز ایتمم !..

— بو سوزلری براق... بن سنده باشقه حاللر کوریبورم.. مراق ایدییورم، اونلری سویله!

بر ایکی دقیقه دوشونور کبی طوردی. صوکره جیبندن او بوزوشوق کنارلی کاغدی چیقاره‌رق:

— بن سویله‌میه‌یم... سن اوقو، آکلا!

او زمانه کوره املاسی اولدقجه بوزوق، مألی چتره‌فیل بر قادین یازیسی.

خاطرمده قالدیغنه کوره دیمك ایستیوردی که:

«بن سکا اولجه‌ده سویله‌دم. ایستر ایسه‌ك بو محبت، بوراده قالسین! نه اوله‌جق؟... اوچ بش کون آغلایه‌جغم... النهایت... النهایت سنی اونوده‌جغم فائز!..»

— اونك یازیسیمی؟

تصدیقاً باشنی صاللادی. آلت دوداغنی، ایصیریر کبی دیشلرینك آره‌سنه آلدی.

— نه اولدی که...

بر دانه دها آتدقدن صوکره:

— چوق ایچیورمشم!..

— ...!

— فقط بکا او ایچیرییور!...

زواللینك تأثری آرتیوردی.

— ایشته . . اوقودك ، بکا بویله مکتوب یازیلیرمی ؟
کل‌ده ایچمه :

— ... !

— فقط قازك آیاغی اویله دکل !... بنی ...

— سنی ؟...

— بنی مجبور ایتمك ایستیور ...

— نه‌یه ؟

— نه‌یه اوله‌جق ؟... تأهله ...

— آمان فائز !

— آمانی ، زمانی بو !... حال بوکه بن بو ایشی یاپه‌مام... یاپه‌مانجه‌ده ایش بو شکله دوکولور ...

— بونك صوکی ؟

کیتدکجه قیزاران کوزلرینی آچه‌رق ، النی ینه قدحه کوتوره‌رك :

— ئولوم !

دیه اویله بر شدتله سویله‌دی‌که کله‌نك صوك هجاسی قولاغمده چینلادی .

— نه دییورسك ؟.. چوجوق میسك ؟

آغلایوردی . کوز یاشلری او قدر سرعتله طولانوب دوشیوردی‌که بر آنده چکه‌سندن داملامغه باشلادی .

آجیدم .. آجیدم !.. چوق آجیدم ، حتی برشی سویلیه‌میوردم . (فائز)ك بو حالی بکا پك طوقوندی ایدی .

یرندن حیزله قالقدی . بارداغی النه آله‌رق غازینونك دکزه ناظر بالقونمسی محلنده یوزینی ییقادی . کوزلری قیپ قیرمزی اومش ، یاناقلری موراریر کبی قویو اسمر بر رنك باغلامشیدی .

بو ، قوتلی بر صارصینتی ایدی . قاپیلمش بر روح ، هر طرفدن باغلی بر ادراکك آرقه‌سندن باغیرمق ایستیور ، فقط باغیره‌میوب خنجقیرییوردی . او سوز ؛ (ایسترسه‌ك بو محبت بوراده قالسین !) لاقیدلکی پك زیاده کوجنه کیتمش ایدی .

هم ییقانیور ، هم‌ده سویله‌نیوردی :

— بو محبت بوراده قالسین !... سوزه باق سوزه ! بوغنچه‌می ، بوقسه کدی یاوروسیمی ؟ یالانه باق یالانه ! اوچ ، بش کون آغلایه‌جقمش !... بو قلبده بر قادین اوچ بش دقیقه بیله آغلاماز !

یوزندن صولر آقه آقه مندیلنی آرارکن‌ده سویله‌نیوردی :

— هانیا : سن کول ، اوینا ، بن بوراده عذاب حسرتکله یانه‌یم ، بکا بوده برسعادتدر ؛ دیین‌خانم ؟.. هانیا ایلك کونلری ایچ‌بکم ؛ ایچ روحم ، دیه قدح قدح اوستنه صونان « فردانه » نره‌ده ؟..

کوچ بلا سیلیندی . صاچنی ، فسنی دوزلتدی . بکادونه‌رك :

— هایدی کیده‌لم قرداشم !..

— نره‌یه ؟

— بن اوه ، سن‌ده اوه ؛. شیمدی قالابالق باصه‌جق.. رذیل اوله‌جغم !

قالقدق. یارین آقشام او ساعتده ینه بوراده بولوشمق ایچون سوزلشه‌رك کوپری باشنده آیریلدق .

(فائز) ك آیریلیرکن وجهنده کوردیکم علائم تغیردن ، هر شیئی یاپمغه قالقیشه‌جق براراده‌یه مالکیتی برده‌ها آکلامشدم .

*
* *

او زمان ، هنوز اوچ‌درت آیلق ایچ کوکینی ایدم . (صماتیه) ده اوطوروییوردق . (سرکه‌جی) دن ترنه بیندم . یولده (فائز) ك سیمای محزونی کوزمك اوکندن کیتمیور ایدی . عنادجی ، وقور ، فوق‌العاده ذکی اولمقله برابر آرایه برده عشرت کیرمش ایدی .

ترن (صماتیه) ده طورنجه ایندم . استاسیون بوفه‌سنه کیردم . ایکی دانه‌ده اوراده چاقیشدیردم . آرتق اومش ایدم . اوه کیدرکن سنده‌لیوردم . قاپودن کیرر کیرمز صویوندم .

— خسته‌یم ؟ .

دییه یاتدم .

یکی کوکی ؛ کیم مراق ایتمز ؟.. قائن والده :

— اوشوتمشدر !...

بویوك قائن والده :

— بلکه نظر دکمشدر ، براز چورك‌اوتی چیتلاتك ،

رفیقه کلوب کاوب :

— برشی ایسترمیسکز :

قائن پدر :

— دوقتور چاغیرته‌یم‌می ؟

دییورلر . بن :

— باشم آغرییور ، برآز اویورسه‌م گچر . دییوردم .

کوزمی آچدم که صباح اولمش ، قالقدم .. صایدقلرمك جمله‌سی ینه آیری آیری استفساره کلدیلر . تشکرلر ایتدم .

اویقو سرسملکی گیدرکیتمز چالیشمق ایچون ماصه‌نك باشنه کچدم . برساعت قدر اوقودقدن صوکره رفیقه‌یه روبالرمی سویورمه‌سنی رجا ایتدم . اوده آلدی ، طیشاری‌یه چیقاردی .

بن ینه اوقومغه طالدم . ایشیدییوردم اما ... صوفه‌ده بر میریلدی پیدا اولدی . بری خنچقیرییور . اهمیت ویرمه‌دم ، بلکه یاراماز بالدیز صباح نوبتی یاپیور دییوردم . میریلدی بویودی . برسس :

— آغلامه قیز !

دییوردی . بنده :

— اودر ، بالدیزدر دییوردم !....

سس یوکسلدی :

— نصل !.. نصل !.. برده‌ها اوقو !

— فائز ...

— های قالتاق های !.. برده اوسته فائضی ایستیور ؟

سسلر چوغالدی :

— عجبا صراف قیزیمی ؟

قائن پدرك قالین صداسی :

— براقك بویله شیلری !

قائن والده :

— نەدن براقەجق ایمشم ؟ باق قیز نه حاله کیردی . آلی آل ، موری مور ! ..

بحث آلوب ویردیکی ایچون ایچه قولاق ویردم .

— باقسەك آ .. شوکا .. شوقحبەیه ... ایسترسەك مجتمز بورادە قالسین . دییور ... نەدە بیلمش قالتاق !

قاین پدر :

— جانم براقك دییورم ...

بویوك قاین والده :

— آ اوغلوم !.. قاری فائض ایستیورمش !

قاین پدر :

— اویله فائض دکل . آدام اسمی ...

— هیچده ایشیتمەدم ایدی !... او ناصل بابا ایمش ؟ حرام اسمی اوغلنه طاقمش !

ایواه ! ... بنده حرارت قرقی بولدی . بورام بورام ترلەمکه باشلادم .

آ کلادم : بن مکتوبی اوقودقدن صوکره (فائز)ك او

عصبيت شديده‌سی آراسنده اونوتوب جيبمه‌قويمشم... رفيقه‌ده سوپورركن جيبلری تمزليه‌يم ديه ايچلرنده نه وار نه يوق چيقارمش ... باقمش كه يانلری يالديزلی، قوقولو، چيچكلی بر مكتوب .. اوقومه‌ده بيليور ... اوقومش ... بكا عائد ظنيله كدرلنمش .. آغلاركن آنه‌سی كورمش ... قاين آنا كوزی بو ! . . هيچ كورمز اولورمی؟ اك قالين ديوارلردن بكز، اك كثيف حائللری دەلر ! ديبوردی كه :

— بن بر كره صورارم !

قاين پدر :

— صورمه، عيبدر !

ينه آكلادم كه بكابالذات مسئله‌يی شرح ايتمك دوشيور... اوطه‌دن طيشاری‌يه چيقدم . متجاهلانه :

— نه وار ؟.. نه اولمش ؟

ديدم . باقدم كه رفيقه وجهاً متغير ...

— نه اولديكز ؟

— هيچ !

قاين پدره دوندم :

— بر شيمی وار افندم !

— بر شی يوق !..

بويوك قاين والده آتيلدی :

— قائضلی بر نامه وارده !...

(بیاه‌نم ایلینه‌جك گریه‌میدر، خنده‌میدر ؟)

بن دها ینه آ کلادم که (فائز) ك مکتوبنی جمله جمله اوقویوب تأمینات ویرمك ضروری ...

دیدیکم کبی یاپدم ... قاین پدر ذاتاً واقف حال ..

— بن دیمه‌دم‌می ؟

قاین والده :

— اویله اما بو سزده نه کزییور ؟

بویوك قاین والده :

— بونده بر بیت ینیکی وار اما آ کلایه‌مادم !

رفیقه :

— بویورك بك ، کیننکز !

کوچك بالدیز :

— بك انشته‌می اوزدیکز !

دیدیلر . هله شکر ، دعواده بیتدی !

(فائز) ی ایرته‌سی آقشام صوك ترن وقتنه قدر بكله‌دیكم حالده (خرستو)یه كلمه‌دی. حال بو كه ویردیكی سوزده طورمق، بوكنجلك یا كیلماز، شاشماز خویيدر. بونك اوزرينه مراق ایتمكه باشلادم. باخصوص بر آقشام اول اظهار ایتدیكی مأیوسیت، هله او:

— ئولو...م!

دیه روحنك الك متبارز ضعفی ایله بوغوق بوغوق حایقیریشی متصل قولاغمده تكرر ایتدكجه اندیشه‌م آرتیوردی. او كیجه نه نشئه‌م قالدی، نه‌ده اشتهام!

بو حال، رفیقه‌ی‌ده متأثر ایتمش، صباحكی مكتوب مسئله‌سندن طولانی مغبر اولدیغمه ذاهب اولمش. اوده الك زیاده محرم اسرار عد ایتدیكی بویوك قائن والده‌یه (فیص) گچمش... زواللی اختیار ایكی الیله ایكی دیزینی طوته‌رق اوطه‌مه كلدی.

— عفو ایت اوغلم... بن (فائض) دیدمسه، قادین عقلی، نه بیله‌یم... بر دها دیمم!

دییه‌رك بوزمه كولیوردی . قاین پدر ، قهوه‌سنی یاننده ایچدی . رفیقه صیق صیق بهانه‌لر بوله‌رق اوطه‌یه بر كیروب چیقیوردی ، اصل قاین والده :

— آه ، اوغلم ، سن سورسك دیه یاپدم ، نه‌ده كوزل اولمشیدی !.. اماسنك پایكی آییردم !

كوزكاهیله (اوزبك پلاو) ندن طولایی خلوص چاقیور ، باقاریز :

— انشته بلك بن آرتق یارامازلق ایتمیوردم .

دییه‌رك بندن تقدیر وتشویق بكلیوردی . بن‌ده نه قدر قیمتلی بر داماد ایمشم ، بو جهتی آكلایوردم !

طورغونلغمك سببنی آكلاتمق ایچون (فائز) ایچون ذهنی بر رومان یاپوب آغزندن سویله‌مكلكم ایجاب ایدییوردی . بناءً علیه كوچوكلكمدن بری چكدیكم یارم باش آغریسنی اورته‌یه سوردم . آراده بر طارغینلق اولدیغنی آكلاشیلنجه برر برر چكیلدیلر .

(فائز) دها ایرتسی كون‌ده كلمه‌دی . دها زیاده مراق ایدییوردم . دردنجی كون اولدی . ینه كورونمه‌دی . اوده رفیقه‌یه دیدم كه :

— پدردن اذن آل . برقاچ كون ایچون والده‌یه كیده‌لم !

مقصد (فائز) ی ایسته‌دیكم كبی تحری ایتمكه موفق اولمق ایچون كیجه‌دن استفاده ایتمك ایدی .

رفیقه‌یی والده‌مه براقدم. اون قپانی طریقیله (طوپخانه)یه کیتدم. اوینك قاپوسنی چالدم. سس ویرن اولمادی. بر دها چالدم. یانده‌کی اودن اختیار بر قادین سسلندی:

— دوندن بری یوقلر!... اوغلنه بر شیمی اولمش، نه اولمش؟.. آرامغه کیتدیلر!.

بردن بره متأثر اولدم. عادتا صاللانیوردم.

— (فائز) دیدیکنی یاپارمی، یاپار... حتی اولمك ایجاب ایتسه اولورمی، اولور!

دییه دییه مطبعه‌یه کلدم. دوشونوب طوریوردم.

خدمتجی کلدی. بکا:

— بر اختیار خانم کلمش، آغلایور، سزی کورمك ایستیور...

— کیمدر؟

دیمکه حاجت یوق.. همان قوشدم. (فائز)ك آنه‌سی!.. بویوك بر خاجان ایله صوردم:

— نه وار، خانم تیزه!

زواللی قادینك طوره‌جق حالی یوق ایدی. قولنه کیردم. اوطه‌یه چیقاردم. اوطورتدم.

هونکور، هونکور آغلایور، بر طرفندن ده الرینی صاغلی، صوللی قوینه صوقوب آرانیوردی.

کوزلری چوکمش، یوزی صارارمش ایدی . دییور ایدی که :

— قرق سکز ساعتدر اویقو نه‌در ، بو کوزلرمه کیرمه‌دی ... کیتمه‌دیکم ، آرامادیغم یر قالمادی ... آغابکی ده آرایور ...

— (فائز) بی می !

حنجقیردی ... ایکی الی یوزینه ، دیرسکلرینی دیزلرینه قویه‌رق کریهٔ آلامنه یول ویردی . اوموز باشلری هوپلیور ، باشی صاللانیوردی . اختیارك بو حالی بکا پك طوقوندی . بن‌ده آغلایوردم .

النهایت بر از طوردق . قوینندن چیقاردیغی ییرتیق بر ظرفی اوزاتدی . آچدم ... (فیروز آغا) نی قادینه یازیلمش ...

دها برنجی سطرلردن بر شمهٔ وداع حس اولونیوردی . واقف حال اولدیغم ایچون هر کلمه‌ده‌کی حصهٔ تأثری آکلایور ، طولان کوزلرمی سیلمکدن ایچه اوقویه‌میوردم . یازیسنك قارغه‌جق بورغه‌جق میملری ، جیملری کورینور کوروتمز نظرمدن غائب اولیوردی .

قالقدم ، دیشاریده‌کی موصلوقدن یوزومی ییقادم . صوغوق صو اعصابمی دها زیاده کردی .

قادینجغزه‌ده بر بارداق صو ویردم . زواللی رعشه‌دار اللریله طوتمش ، فقط آنلردن دها زیاده تیتره‌ین دوداقلرینك

عدم تماسندن طولانی ایچه‌میوردی. حتی نصلسه آغزینه آلدیغی بر یودومك یاریسنی‌ده اوستنه دوکدی .

مکتوبك الك صوڭ جمله‌سی شویله ایدی :

(ایسترم. بو محبتك بوراده قالمه‌سنی بن‌ده ایسترم. ایسته‌دیکم ایچوندرکه ایشته کندیمی زهرلیورم . الوداع ... بن سنك هر ایسته‌دیککی ایسترم .. نم بوندن بویوك ، بوندن طاتلی بر املم یوقدر .)

نصل اولمش‌ده بو مکتوب والده‌نك النه کچمش ایدی ؟

صوردم :

— قاچ کوندر اوه کلمیور .

شاشیرمش ذهنلر بردن بره حسابه یاقلاشه‌ماز . پك اسکی بر تاریخ آرایورمش کبی قانلی کوزلرینك قپاقلرینی اوینادییور ، بیکلری کویا آرقه‌یه دونمش کبی معکوس بر انعطاف ایله اوینایوب طوریبوردی. چکه‌سنك هر ایکی طرفندن طاملایان یاشلر ، اوسلسبیل شفقتك صوڭ قطره‌لری ایمش کبی چارشافنك اوزرینه دوشدکجه پیت ! ایتدیکنی طویویوردم . دوداقلری حالا تیتریبوردی . .. یکیدن دیله کلمش منزوللر کبی هر هجا آراسنده بر کسیکلك ، بر رابطه‌سزلق ایله برابر یك آشکار بر تکرر اولدیغی حالده ...

— آل ..... آل ... تی کون او .. اولیور .. بو .. کون له ...

ایچمدن :

— تمام!... او کیجه کیتدی ...

جهراً :

— آلتی کونمی ؟

باشنی صاللادی .

— هیچ بر خبر یوقمی ؟

ایکی الی قوتلی بر انجذاب ایله – پارماقلری آچیق اوله‌رق – یوزینه کیتدی . عمرمده بن بو قدر مؤثر بر :

— یوق !

ایشیتمه‌دم .

او آنده بو لفظك حقیقةً (عدم) مقابلی اولدیغنی شدتلی بر صدمه ایله آکلادم . بو تلفظده جداً پك درین بر تحسس وار ایدی . ظن ایتدم که بو (یوق!) بوتون ماورای روحیاتی طولاشمش، یورغون، مأیوس قالمش بر یولجینك ندای واپسینیدر . بنم ده کوزلرم بوشاندی . دقیقه‌لرجه آغلاشدق .

— یوق ها !... واردر !.

باشنی بردن بره قالدیردی . اونه باقیش ایدی . یاربی !... نظری ، قزحی بر تلون ایله حدقه‌لردن ، کوزیاشلرینی ده‌ئوب فیرلامش ایدی . بن بویله کدرناك بر لوحه کورمه‌دم . اللری دیزلرینه یاپیشه قالمشیدی . اوست دوداغندن آغزینه ایتن طامله‌نك ویردیکی یورغونلق ایله :

— وار ... می ؟

دیه صوردی .

— واردر !..

دیدم . بیچاره اختیار دیمدیك اولدی .

— بن سزه آقشامه خبر کتیریرم !.. فقط بو مکتوب سزه نره‌دن کلدی ؟

کوزلری قورومش، یوزینك عضلاتی بوتون بوتون کریلمش ایدی .

— بو .. آق .. شام‌می ؟

— بو آقشام ...

— بو ... مك .. توبمی ؟

— اوت .. بومکتوب !

آغیرلاشمش باشنی ایکی الیله صیقدی. دوشوندی، دوشوندی.

— نه کونی ایدی؟.. آمان یاربی!.. ها ... ها ... صالی کونی ایدی ... آنك هر زمان اوطوردیغی برعطار دکانی وار ایمش ! آغا بکی سویلردی ... ده ... کولوشورلردی !..

— بیلیرم ..

— بر قاچ کون کلمه‌یجه . . مراق ایتدم . . خاطره کلدی . آرایه آرایه بولدم . (فائز) بك . . دیدم دیمه‌دم ، حریف الله بو مکتوبی ویردی .

ایواه !.. بن هر شیئی آکلادم ... فقط او زواللی ، دردینی آکلاته‌جق ... دوام ایدییوردی :

— بن‌ده آلدم .. بو نه اوله‌جق ، دیيوردم . . اوقومه‌م يوق ، بيليرسك اوغلم . . نه ياپه‌يم ، نه ياپه‌يم ، ديركن (قليچ على) پاشاده‌كی بزم عرضحالجی (حافظ احمد) افندی .. خاطرمه كلدی. حاضر ياقين‌ده !.. طوغری .. آكا كيتدم ، آچدی.. اوقودی .. كنديمی زهرليه‌جكم .. دن اوته‌سنی بيلميورم ..

تكرار شدتلی بر صاغناق باشلادی .. بن مسئله‌يی اطرافيله قاوراديغم ايچون بر آز دها متانت بولمشيدم .

— هيچ مراق ايتمه ، خانم تيزه !.. بن سزه بو آقشام خبر كتيريرم !

بكا يالوارييوردی :

— امان ياوروم ،.. بنی چوق بكلتمه !.. نره‌ده بولورسه‌ك آل ، كتير ..

— طبيعی !...

— های الله سنی آننه‌كه باغيشلاسون... الله‌دن ، كدردن اسيركه‌سون ... ديمك كه بوله جقسك ..

— البته ...

— يا زهر ايچمش ايسه ..

— امين اول ايچمه‌مشدر !...

— صاغميدر ؟

— صاغدر !

— های آغزك وار اولسون !

— سزده وار اولك ...

یارم تسلیلر بیله رنجیده کوکللرده بوتون قوتلر پیدا ایدر. بر آز اول فتور و یأس ایچنده آدیم آتمه‌سنی اونوتمش اولان بو اختیار آنا یرندن قالقدی ... قاپویه طوغری ایکی قوتلی آدیم آتدی ...

— آمان اوغلم .. بنی چوق بکلتمه :.. رجا ایدرم . . دعا ایدرم ..

دییه‌رك مردیونلردن، بکا محتاج اوله‌دن ایندی، کیتدی. بن‌ده اوطه‌یه دوندم . آرتق اوکون مطبعه‌ده چالیشه‌مازدم. غزته‌لری درلیوب طوپلادم . باستونمی آله‌رق چیقه‌جغم صره‌ده والده ایله رفیقه قارشیمه چیقدیلر ...

— خیر اوله !

شیمدی‌ده والده آغلایوردی ...

— نه‌کز وار ؟

— خبرك یوقمی ؟

— . . . .

— (فائز) بك کندینی زهر ..

— کیم سویله‌دی ..

— دمندن آننه‌سی بزه کلدی .. زواللی قادین .

— ان الله مع الصابرین !.

— زهرله‌مه‌مش‌می ؟ (رفیقه‌یه دونه‌رك) مکتوبده اویله یازمیورمی ایدی ؟

— بومکتوبده‌می ؟

— نه (فائز)ك مکتوبی بنده قالمشیدی .

— اوت ؛

— مراق ایتمیك .. بن شیمدی کیدر ، آنی بولورم .. خانمده شیمدی کیتدی ..

— بزده اورایه کیدییورز .

— دها اعلی .. بن‌ده کله‌جکم ..

*
* *

یوله چیقدم .

برسؤال بنی طوردیردی . ذهنمدن (فائز)ك بکا تعریف ایتدیکی اوی بك کوزل بولیوردم. کندی کندیمه‌دییوردم که :

— کیجه‌یه قدر بوله‌مازسه‌م ، طوغری اورایه کیدر ، صورارم ..

فقط نه‌دییه ، نه‌اسم ویره‌رك صوراجغم؟ مسئله‌نك تحتنده (هی) ضمیری وار ......

آلیق آلیق یوریبوردم . (خرستو) دن‌ایچری‌یه کیردم.. بزه سرویس یاپان غارسونه یاقلاشدم ..

— فائز بك کلدیمی ؟

— کلمه‌دی ..

(اوستەسنە روبجە برشیلر سویلەدی. اودە بکا دونەرك):
— کلەدی .. راقی آلدیردی ..
— نەوقت ؟
— دون آقشام .. سز کلدیکز کیتدیکز. براختیارقادین .. روم اما .. کلدی ..
— یا !
— وەوە !
ایش قولایلاشیوردی .. شیمدی نەیاپمالی ؟.. باشقە چارە یوق .. بوزادە آقشامی ایتمەلی ... بکلەمەلی ..
— نەقدر آلدیردی ؟
— یاریم اوقە .. برشیشە !..
اوطوردم ... برساعت ، بربیل ...
— اوقادین کلیرسە بنی بکلەسون ...
دیەخبر براقدم. براز کزیندم. دوندم. ینەاوطوردم ... ینە کزیندم ... الحاصل اسکی ساعت اونی طار کتیردم ... ینە براز کزیمك ایچون ایاغە قالقدیغم اثنادە ایدی کە باشندە اورمە سیاه براورتو ، الندە کاغدە صاریلی برشیشە ، چیچك بوزوغی ، پات بورون برقادین قپودن غارسونی چاغیردی.
یورکم ، بردن برە هوپلادی .
— بودر !.
دیدم ، یاقلاشدم . بردن برە :

— فائز بك نه‌یاپیور ؟

یوزمه کولومسه‌یه کولومسه‌یه باقدی .. یاقه‌لادم ...

— چوق ایچیورمی ؟

باشنی صاللادی .

— طور !. سکا برمکتوب ویره‌جکم، کوتور؛ ویر ..

ماصه‌یه دوندم . قورشون‌قلمنی ، کاغدی چیقاردم .

(فائز ؛

(سنی شیمدی .. شیمدی اما .. (خرستو) ده بکلیورم ،

درحال کل ... سن کلمزسه‌ك بن کله‌جکم .. شیمدی کل ،

مطلق کل .. والده فنا حالده‌در .)

مألنده برشی یازدم. طرفلادم. برعدد سیم‌چاریك‌له‌برابر

قادینه تسلیم ایتدم . بر :

— اوح !

چکه‌رك ماصه‌یه اوطوردم . غارسون شاشقین شاشقین

باقیوردی . آکاده :

— نه طورییورسك ؟ کتیر ...

دیدم . آرتق مستریح ایدم . بنده قالمش اولان اونطامه‌لی

مکتوبی بر دها اوقودم :

— بك کندیسنی زهرلیه‌جکمش !. بك‌ده بومحبتك اوراده

قالمه‌سنی ایستیورمش ، یالان دکل . کیجه کوندوز چاق ،

بوندن کسکین، طبی تسمم‌اولورمی؟. اما محبت اوراده قالمازایسه‌ده

كندیسی بر هفته قالیرمش !. قالیورآ .. قالدی یا !. بزم (فائز)
اوغلان ویردیکی سوزی طوتار !

دیيه اکله‌نیورزدم .

مشتریلرك کلوب کیدیشی بنی اشغال ایتدیکی ایچون مرور زمانی طویمیوردم . ساعت اسبکی یاریمه طوغری کلدی . (فائز) ده قاپودن کوروندی .

تلاشلی ایدی . بنی بردن بره کورهمدی . (خرستو) یه صوریوردی :

— بورادهیم بکم ، بوراده !

سسمی ایشیدیر ایشیتمز ، قوشدی ، بویمه صاریلدی . هرکس بزه باقیوردی . (فائز) ایجه طولغون ایدی .

— آخرتدن نه خبر ؟

— نه آخرتی ؟

مکتوبی چیقاردم ، ویردم . فنا حالده شاشالادی .

— بو سنك الکده نه کزییور ؟

— ساده بنم المده اولسه ایی !...

— یا ؟

— والده‌كك ، والده‌مك ، رفیقه‌نك ، عرضحالجی (حاجی احمد) افندینك ، سنك عطارك .. آغا بککنك ...

— دیمه !

— دیرم ، بویله !

— های سرسم حریف های ؟..

— حریف کیم ؟

— عطار ... بن اوکا اختیار بر قادین کلهجك ، آکا ویر دیدم .. بوناق حریف !... هرزمان اورادن مکتوبلاشیرز .. باق .. شونك یاپدیغی ایشه ؟.. توء !

— صوکرا نصل اولدی ده اورایه کیتدك ؟

— مکتوبی ویردم ، دوندم . کیدییوردم ... بولده راست کلدم ... بکا : سکا بر شی سویلهمك ایسترم . بو آقشام یاریده طوغریجه کل !... قاپو آچیقدر ... کیر ! دیدی . بنی مانیاتیره ایتدی ... کیردم ...

— بر ساعت اولده چیقدك !

کولیوردی .

— والده‌کی کورمه !

— ....

— آلتی کوندر اورادهمی ایدك ؟

— آلتی کونمی !... او قدر اولمشمی ؟

— هایدی کیدهلم ... قادینجغز بیتیك زیرا ... هونکور هونکور آغلایور ... کورسه‌ك بر قاچ کون ایچنده نه قادار اریمش ، چوپ کبی اولمش .....

(فائز) ده آغلایوردی ... غارسون ، (خرستو) یان یان

باقیورلردی . قالقدق . بن عجله‌مدن راست کلدیکمز ایلك آرابه‌یه :

— طور !

دییوب آتلادق . بر چاریك ساعت صوکره أوده ایدك . زواللی آننه‌سی شاشیرمش .. الی ، اتکمی اوپیوردی :...

بزده سیاسیاته قاریشمایان ، قاریشدیرلمایان نه واردر ؟..
بالکه اوتوز یدی ، اوتوز سکنز سنه اول ایدی . برقیش کونی
دیرکلر آره‌سنده یه‌نه معهود (کووه‌زه بربر) ده مانغال باشی ،
چای صفاسی یاپارکن (شـادی) بك تیتره تیتره‌یه کیردی .
حالندن آ کلاشیلیوردی :
آقشامدن قالمه ، چاقیر کیف !
بروکار صوریجی نظرلریله یوزینه باقدی :
— دون آقشام (مقصود) ه تشریف بیورلمدی .
— چوق لافك صیره‌سی دکل ، کیت ، هم اوچ چای
ایصمارلا ، برده کوچوك شیشه قونیاق آل‌ده ، برآز ایصینه‌یم...
(آیاغیله مانغالی خفیفجه دورته‌رك) بوده مانغالمی ؟.
— دکل .. بخوردان !...
— سن دون کیجه‌کی مانغالی کورمه‌لی ایدك ..
— یکمی صیجاقدی ؟
— صیجاق نه کلمه ؟... قوجه تاندیر !
(تاندیر) سـوزی شـیمدی بیله بکا ایلك چوجقلغمی

آ کدیردی . قولاغم ماصالده ، آغزم ابلبی ، بوزا ، الما ، آرمود ، طوت قوزوسی ، حب اللذیذ ، شکرلی صوجوق ، پستیل ، صوده پیشمش کستانه ، نار ، آیوا ، ناردنك ، اماسیه ، نازلاچ ، دورلو دورلو شروب ، شربت ، سوبیه ، صوصام ، اون ، کتن حلوالری ، بادم ازمه‌لری ... قیرینـدیلری ، بولاشیقلری ایله آلوده ، باجاقلرم ، دیزلرم لطیف بر حرارت متصاعده ایچنده اولدیغی حالده اویویوب قالدیغم ، آره‌ده صیره‌ده قهقهه‌لرك ، (پچیچ) ، اسقاندیل ، یوزوك ، دورت طاش کبی اویونلرك الجاسیله :

— واللهی !

ویاخود :

— قاما ، اولدی اوچ !... یارین آقشام طاووف کوکسی ده اوچ ! کبی سسلرك دورتوشله‌مه‌سیله اویانوب سرسم سرسم باقیندیغم کیجه‌لرك خیالاتیله تیتره‌دم .....

.....

بر وکار فیرلایوب کیتمش ایدی . (شادی) بك دیدی که :

— دون کیجه (عجم) ده ایدك . فقط صوك کیجه !

— بر دها کیتمیه‌جکمیسکز ؟

— آرتق کچدی بکم ... قاپاندی ... دون کیجه صوك کیجه ایدی !..

— نه‌دن ؟

— اراده وارمش ...

— الله ، الله !...

— آمان صوص بکم ... بو بویله ... (هامز) ، (بحری) ، (موجی) ، (قایماق) ... کوچوك ، بویوك جمله‌سی قاپانیور ...

— سببی ؟

— (اجتماع) اولیورمش ... ژورنال ایدمش ... (قانبور اسما) ، (فطنت) ایله قاریلردن برقاچی ... (موجی احمد) ... سورولیورلر ! ... اولرك اطرافنده دوریه ، پولیس کزییور ...

— سز نصل کیردیکز ؟

— اوت ... اصل تحف اولان بوراسی ... آکلاته‌مه‌ده یاقك ...

پروکار صول ایچ جیبی شیش :

— بووووو !

دییه‌رك کیردی . آرقه‌سندن چایجی‌ده یتیشدی .

پروکار ، آینه آرقه‌سندن چیقاردیغی فنجانلری ییقادی . طولدوردی . یانمزه اوطوردی .

(شادی) بك دوام ایدییوردی :

— کچن بازار کیجه‌سی بن بزمکنده ایدم .

پروکار :

— هانی بکا اوه کیدییورم ، دیدکده (استانبول آغاسی) چشمه‌سندن آیرلدیغك آقشام‌می ؟...

کوله‌رك :

— ایشته او کیجه !...

— آه ! سنی .. آه !...

ینه کوله‌رك :

— هر نه‌ایسه کیردم... سوز آراسنده بزمکی دیدی که.. (عجم) ، (هرمز) فلان قاپانیورمش .

ایناڭمادم ... یمین ایتدی ...

پروکار :

— آرتق ایناڭمشسکدر !

— صوص به زوزك !..

— یمین ایتمش ، نصل ایناڭمازسك !.. طویغه‌دن بن بیله ایناندم !

— طور به یاهو !

— نصل طوره‌یم ، ایشك ایچنده یمین وار !!

— های یمین چارپسون سنی !

(شادی بك) برالیله پروکارك آغزینی قاپادی .

— دیرکن افندم... باقدم که بزمکنك کوزلری صولاندی..

— : ..

— چونکه بن اونی ، اورادن آلدم، چکدم ایدی !..

پروکار :
— هم هیه‌مولا ، هه‌یپصا ایله ..
— صحیح!.. آرقه‌مزدن کیملر کزمه‌دی؟..اورەجقلردی،
کسه‌جکلردی ... النهایت عرب (عبدالله) راجون کسدی..
پروکار :
— هم اویله کسدی که بیچاق کبی !..
— باقدم که آغزملك طادی بوزوله‌جق... دیدم که: ممکن
اولسه‌ده کیتسه‌ك !
دیدی که :
— بن یارین آکالار، سکا خبر ویریرم !.. فی الواقع
ایرته‌سی کونی قلمه کندیسی کلدی . برازمشکل ایمش اما ...
هر حالده کیره‌بیلیر ایمشز : خاطرمه ینه بزم (سلیمان) کلدی .
بوقوشو آکا کیتدم. آکلاتدم. ایرته‌سی آقشامه قرار لاشدیردق.
او ، ده :
— بنمکنه سویله‌یمده برابر کیده‌لم ، دیدی :
دون بزمکیلر ایکسندی یه طوغری یوللاندیلر. بن ،(سلیمان)
لانغه‌یه ایندك. معلوم آ ... قار بوزام بوزام یاغیوردی .
پروکار ، دوداغنك یاریغنی کوستره‌رك :
— او کیجه‌نك یادکاری !
— کیجه‌نك یادکاری دکل ، زواللی دوداق آچیلوب
قاپانمه‌دن چاتلامش !..
— ساعت بر ، قالقدق . سوقاقلرده‌این‌جین طوپ اوینایور .

پروکار :

— اویله :.. بن اوه کیدرکن قورقدم !

— چـاخ ... دوداغك آندن چاتلامشـدر :.. سن قورقه‌جقسك !... یورودك . (چاپا) چشمه‌سندن صاپدق. اوه طوغرولدق . برده باقه‌لم که اوك اوکنده بر آشاغی بویوقاری بری کزینیور !... (نقطه)قویمشلر.. صولده‌کی سوقاغه‌صاپدق.. نه برباد یرلر :.. بوینه دیوار ... کیمی یری ییقلمش ، کیمی یری هیچ قالمامش ... کوپکلر اوولور ... شیمدی نه یاپه‌م ؟ دییه‌دوشونوب طوروركن مكر اودن بزی کورمشلر.. کیردیکمز سوقاغه‌باقان پنجره‌لرندن بری آچیلدی... لامبا اوکده، آرقه‌ده بری، الیله: طورك، بکله‌یك! اشارتنی وبردی. روزکار اسیور، صوغوق ... اورته‌لق طوکیور ...

پروکار :

— یانکزده (آپه‌کی) یوقمی :

— (آپه‌کی) نه‌یدر ؟

— چارماق جور !..

— یوق یا :... النهایت دیوارك بر طرفنه ، سپر آلەجق یرینه سیندك . کوزلرمز پنجره‌ده ..

پروکار :

— تیتره‌مه کردان بیك بشیوزه !..

— بیك بشیوزه‌که بیك بش یوزه !..

هوا آزدیریبور، دهشتلی برتیپی یاپه‌جق.. بزصبربته‌جغز.. آره‌دن برچاریکمی کچدی، یکرمی دقیقه‌می نه .. اوته‌کی سوقاقدن آجی آجی برپولیس دودوکی ایشیدلدی . ایواه ... (سلیمان) ، دیدم که :

اولان نه دوز طبـان شیسك . . سـنكله نه زمان بولوشسه‌م برچاپاریز چیقار ...

پروکار :

— اویله‌در ... اولکی قارده برابر اینیوردق ... ایکی دفعه قایدم !...

دیدی دیه‌دی النده‌کی قونیاق فینجانی دوشدی، قیرلدی :

— ناخ !.. موستره‌سی !.. دها لافیله بویله !

بر آز کولوشدك ..

— بو ، دودوك بنی مشکل موقعه صوقدی :

بزمکیلر ایچریده ، بز طیشـاریده !... بو اوله‌ماز ... کندی الله ... کوتوره‌یم !... أولوم اللهك امری!... فالصو ایش .. چونکه ایرتسی صباح مسئله پاصا پارولا اوله‌جق ...

فقط نصل کیرمه‌لی ؛... بیاغی یاساق دکل که... سیاسی!... کچن کون بنه ... بکاك خانه‌سنی باصمشلر ... کیم وارسه ، حتی اوشاغنه قدر جمله‌سنی یاقه پچه باب ضبطیه‌یه کوتورمشلر... زواللیلر حالا ایچریده‌لر ... قاریسی، آننه‌سی، چولنی چوجنی آغلار ... یوزینی بیله کوسترمیورلرمش ...!

پروکار :

— بزم ... بکی‌ده (مالاطیه) می ، نه جهنمك دیبی‌در ، اورایه کوندرمشلر !... کجنلرده قره کوز (حسن) آغلادییوردی. طیاغك بول یری اوراسی ایمش !

— طیاغی براق !

— نه !... طیاغی براقمی ؟... نره‌یه براقه‌یم ؟. هانکی جنتدن چیقدیسه بنه اورایه کیتسون ؟ حریفجی اوغلی اوزوزکن الله دیمیورمش ...... (حسن) سویلیور : محبوسلردن بریسی کتیرمشلر ... یوز کوز چوم چوروك ایمش !...

— اویله !.. بر طرفدن‌ده آیاقلرم طوکمغه باشلادی . (سلیمان) ك چکه‌لری چاقیر چاقیر اوتیوردی . روزکار ، قارپاچه‌لریله قاریشیق یوزمه چارپدقجه نه بیغم قالدی ، نه‌قاشم !.. طوکدی . بر طرفدن‌ده کلیورلرمی ؟ دیه قولاق ویرملك ایچون مشمعك قوقولته‌سنی آچیوردم . بر آرالق کیتمکه قرار ویردم . (سلیمان) ه ، هایدی یوربیه‌لم ! دیه‌جك ایدم . ینه او پنجره‌اوکنده‌بر لامبا کوروندی . بر ال ، چابوق کلمه‌مزی اشارت ایدییوردی . فیرلادق ... قوشه‌بیلیرسه‌ك قوش !.. یامری یومروسوقاق ! اوچا دیمده بر ، قارلری قولاجلایوردم . بیك بلا ، قاپونك اوکنه کلدك .

— پولیس ؟

— دیکله‌یك ... باقدم که قپو آردینه‌قدر آچیق.. طالدم.
(سلیمان)ده آتلادی... فقط اتکسندن یاقه‌لاندی ..

— پولیس می ؟

— بن‌ده اویله ظن ایتدم‌ده یورکم هوپلادی !..
قاپوده طوران سپاهی، عجله ایله قاپایجه (سلیمان)ك ..

پروکار :

— قورپوز :..

— های اه جزاکی ویرسون ... اتکی صیقیشمش ...
نه‌ایسه .. او خلقی مردیون باشنده .. یوقاری‌یه چیقدق .
طوغریجه .. (یشیل اوطه)یه ..

پروکار :

— دیمك اوراده اوطه‌لر رنك رنك ...

— سن اوطه‌یی ایسترسك ؟. فقط او یووالرك ، او
چیفته‌خانه‌لرك جمله‌سی بوم‌بوش ایدی. بلبلاری‌ده‌اوچمش‌ایدی.

پروکار :

— بوزاسی نره‌سی ، علم طاغیمی ؟

— طاش‌اوطه‌سی ، مجلس‌اوطه‌سی ایصسز، جام‌اوطه‌سی
قیریق دوکوك، صوفه تنها ، یانده‌کی‌اوطه کلیدلی، یوقاری‌قات
بوم‌بوش ایدی. (حالت)لردن، (غنجه)لردن ، (آللی) لردن ،
(پسند)لردن،(طارفه)لردن‌اثر یوق. نه(جهان‌یاندی)،نه‌سیدیکلی
(برور)، نه (جامع‌کلینی)، نه اوزون‌کوپه (فردوس)، نه شاشی

«افاقت»، نه (ترانه‌دل)، نه‌بویوك، کوچك (اینجی)،نه باجاقسز
«اینجی ناب» .

پروکار :

— سوروسنه برکت !...

— افندم، او (جنابلر) لر، (پاموق) لر قالمامش،
نه بر سس، نه بر کزینیش ایشیدیلیور، نه اوطه قاپولرندن
باقوب قاچیشمه‌لر کوروليوردی . نه قدر خوشمه کیدردی :
اوك مدیره‌لرندن بر دانه (قالفه خانم) واردرکه النده
دائما تسبیح، بش وقت نمازینی قیلار ... صوفی مزاج ...

پروکار :

— دیسه‌ك نه ... جنتلك !

— بر قادیندر ! کور کانجی، اوشاق (آلکسان)،
آشجی (فرح) ده کورونمه‌دی .

یشیل اوطه‌یی کورمیك ... نه صندالیه قالمش، نه سدیر!...
بر قاچ یر مندری ... قیریق بر طوپراق مانغال ... بوز کبی
دوشه‌مه !... بویله بر مانغال نه قدر کومور آلیر ... بز کلیر
کلمز باجی بر کورك دها کتیردی اما اوق میدانده بخوردان
یاقار کبی بر شی !... برکت ویرسون راقی‌یه !

پروکار :

— کل روانی‌یه !

— اورته‌ده آتش، اطرافنده بز ...

پروکار فصاحت لسانیه‌سنی کوستردی :

— په‌ورانه !

— اوت ... په‌ورانه ... هیمز دیزلدك . نه قدح‌وار ، نه صراحی ! هپسی قالقمش ... ایکی اوچ فنجان ، قاره بابام بیکلك ، برتنکه مشربه !... دون بره‌دون !... ایشته صامانلق سیران ، بو !

— نه .. مزه ؟

— وار . پورتقال ، پنیر ، صحنده یومورطه .. سارده‌لا .. کافی ... برکت ویرسون خدمتجی‌یه ... بر آرا ، کندی مانغالنی‌ده تپه‌له‌مه طولدیرمش ، کتیردی . بر از الز ، آیاغمز ایصیندی . بر طرفدزده چاقیلتی ...

پروکار :

— برده ایچ مانغالی ایتدی اوچ !

— (فطنت) بوزولمش طوریبوردی . بزمکی : آه آننه‌جکم ، اوشیوزسك . کل کورکمك آلتنه کیر ... دیدی . بونی دیر دیمز (قانبور اسما) قالقدی .. طورك ، چوجقلر ، سزی بن شیمدی ایصیدیرم ! دیه‌رك طیشاری‌یه چیقدی . خدمتجی ایله برابر دورت آیاق بر شی کتیردی .

پروکار :

— صپامی ؟

— یوق .. دوه !...

— دوه‌می ؟. . کومورمی کتیرمش !...

(شادی) بك :

— دبکه‌به‌یاهو!.. مانغالك برینی بونك آلتنه یرلشدیردیلر.. اوزرینه بر ایکی یورغان سردیلر ... آنلری‌ده بربرینه‌ایلیشدیردیلر ... برده بویوك اورتو کتیروب اورتدیلر ... اشیالری طوپلایوب کلیدله‌دکلری اوطه‌یی‌ده آچدیلر . . . بش آلتی صانداليه‌چیقاردیلر... اولدی برتاندیر!... اطرافنه‌دیزیلدك... آرقه‌لرمزه‌ده پالطولری چکدك :

پروکار :

— کلسین .. غیر !...

— کلسین .. شرقی !...

« اون قاپانك قوجه قاریسی »
« زنپاره آلیر کیجه یاریسی »

پروکار یوکسك سسله تماملادی :

— « آمان یاللی ، جانم یاللی ، آمان یاللی‌یاللی ... عمرم تره‌للی یاللی .. »

— اوو ... خ ! یاشا !...

— فقط نه اوقوندیسه تأثیر ایتدی ! (فطنت) ده ، (اسما) ده ، بزمکیلرده آغلادیلر ... معلوم آ ... (سلیمان) ایی موسیقی بیلیر ... برینی براقوب برینی اوقویوردی :

« هجران اوقی سینه‌م دەلر ... »

دیر دیئز پروکار ، قونیاغك تأثیریله :

« اولقدەدر حالم بتر »
« بو افتراق آرتق یتر »
« انصافه کل ای شیوه‌کر »
« بر کون اولور چاغك کچر »

دیه‌رك کندیسنی قاپوب قوییویرییوردی .

— هله :

« بوزولدی لانه‌سی افتادکانك »
« أوین ییقدی فلك بیچاره کانك »

شرقیسنده بتون بتون جوشدیلر ...

بوشرقی ،(قایماق)ك اوجه(کلیبولی)یه‌سورولدیکی زمان چیقمش ایدی . بر عالم که هم آغلادق ، هم کولدك !... فقط کلدیکمز زمان مانغال بر از باشمه اورمشیدی . (تاندیر) ده رخاوت ویردی . بن اولدیغم یرده صیزمشم !.. کوزمی آچدم که ینه تاندیر باشنده‌یم ... اورته‌ده بر تپسی یمك ... هیمز اللرمزك أوزرینه یاتمشز !

پروکار :

— سبیلخانه بارداغی کبی !...

— صباح اولمش. قارینه‌او قار!... فقط نصل چیقه‌جغز!..

پروکار :

— نصل کیردیکـز ایسه اویله !

— کیرر کن اوته‌کی سوقاقده ساکن ینه بورایه منسوب بری پولیسی اویالامق ایچون دودوك اوتدورمش ایدی . . . علی الصباح ه نکی دودوك؟... برکت ویرسون‌که بر ازصوکره (فطنت) ، صباح شریفلر خیر اولسون ، دییه کیردی .. برر قهوه !... کار ایدرمی ؟...

پروکار :

— برر لیمونلو !

— بزه بردر !

— بر ، ایکی ... فقط نصل چیقه‌جغز ! دوشونیوردم . (فطنت) ه صوردم : ینه‌پولیس طولاشیورمی ؟... دیدی که : طولاشماز اولورمی ؟... بوکون بزی قاپویه کوتوره‌جك :

— بز نصل چیقه‌جغز ؟

— قولای !... اوبزی کوتورور ، سزده آردیمز صیره چیقارسکـز !... دیدیکی کبی‌ده اولدی !... هم کیرر کن ، هم چیقارکن پولیسی صاودق .

*
* *

(شادی) بك ماجراسنی نقل ایتدکدن صوکره :

-- شیمدی‌ده اوه‌قاپاغی آنمنی دوشونیورم . (طیشاری‌یه

باقەرق) ... بو هواده آرابه بولونماز ... آه ... بر کیتسەم‌ده یاتاغمه قاووشسەم ... اوتوز آلتی ساعت اویویه‌جغم !

دیدکدن صوکره سنده‌لیه‌رك قالقیندی .

*
* *

بو وقعه‌نك آراسندن بر آز مدت کچدکدن صوکره آکلادم ایدی که :

فی‌الواقع ضبطیه مشیرلرینك ، ناظرلرینك ، نظارت امرا واتباعنك ، حتی سرای منسوبینك ، سر یاورلرینك ، بللی باشلی رجال حکومتدن بعضیلرینك اوتاغی ، اوغراغی قرارکاهی ، تعبیر مخصوصنجه بونجه میراث یدی آلاینك صیزیرم ، بیتیرم یری ، طولاییسیله (اون ایکیلر) دیه معروف دورلو عرق وصنفدن متشکل وربارارق آلتنده مجتمع قابادایی طاقمنك جولانکاهی اولان بودارالفحش متعفن دیوارلریله برابر چوکمش ایدی. فقط بو ضربه ، کویا برچرکابه آتیلمش طاش کبی بتون متعفناتی اطرافه سرپدی .

او زمانده بر قاچ محله‌یه صیقیشوب قالمش اولان بو رذیلهٔ اجتماعیه ییلان کبی قوووقدن قوووغه صوقوله‌رق اودن اوه تونل آچیوردی . فحش جدید بو تاریخدن اعتباراً :

ــ آچیل کلید ، آچیل !

اوینامغه باشلادی . قولتوقلر آچیلدی ، چوغالدی . (غلطه) ، (بك اوغلی) ، (شیشلی)، (فری کوی)، (طاطاوله)، (قاضی کوی)،(صماتیه) ایله (آطه)لرك ،(بوغازایچی)نك ،(خلیج)ك

اکثر محلنه صولت ایده‌رك داللی بوداقلی بر شکل آلدی . بالخاصه اسلام تربیهٔ اجتماعیه‌سنی رخنه‌دار ایتدی . آندن صوکره توالی ایدن شنایع ایله نه‌مال اولدیغی آکلاشیلدی .

اعتقادمجه (فحش جدید) ه شهرك هر طرفنده برر، ایکیشر کریزکاه حاضرلاندی . (حرب عمومی) سفربر حالنه قویدی . بو بیوك هرج ومرج اثناسنده ایدی که اوروپادن تلقی ایتدیکمز هر نظریه، هر پرنسیب کبی Emancipation نظریه‌سی‌ده تربیهٔ اجتماعیهٔ اسلامیه قاعدهٔ سالمه‌سنی قپانه‌رق عائله رابطه‌لری ، حرمتلری ، تقیدلری کوشه‌دی . ضرورت، سفالت ، آجلق ، کیمسه‌سزلك دردلری شدت پیدا ایتدکجه بودرد ، درت طرفه صالدیردی . برقاچ سنه ایچنده بویله بر (کورونه‌ك) اولوب قالدی !..

۱ – تحليلات بحثى :

(فحش عتيق)ە عائد وقايعى شيمديلك براقه‌لم‌ده برازده تحليلاتە كيريشه‌لم . نم يازدقلرم اوقدر درين بر تدقيق محصولى دكل ايسەده صفحات متنوعه‌سنى، عوامل ومؤثراتنى، اجتماعيا-تمزه حلول ايده‌رك ايلك فرصتده اظهار ايتديكى علائم سرايتله بوكونكى حادثات شنيعه وتجليات فجيعه‌سنى حصوله كتيرن اسباب لدنيه‌سنى قسماً ارائه ايدر .

او زمانلره يتيشوبده اطرافه كوز، قولاق اولانلر پك اعلا بيليرلركه زن‌پرستى عالملرينه دائر هر نوع وقعه‌لر ، حادثه‌لردن ماعدا مناقب وحكاياتك همان اكثريسى (اقسراى) وجوارندن ترشح ايده‌رك آغير آغير اطرافه طاغيليردى. برحالده‌كه مركزدن انشعاب ايدن برشبكه‌نك اوجلرى، زمانمزده‌كى تلفون خطلرى كبى آبونه‌لرينك كويا جان قولاغى ديبنده ايدى .

(آقسراى) ، جداً بر محيط ايدى . اول امرده : (شكرجى) سوقاغنده‌كى (قايماق) ، (هرمز) كبى فحشخانه‌لرله

بونلردن آز چوق مستقل کچینن قولتوقلر ، (چاپا) چشمه‌سی بوکونتیلری آره‌سنده‌کی (عجم) ، (بحری) وتوابعی همان منتظم بر (تشکیلات) ی آکدیریردی . بو یرلرده باشده (قایماق طباغی) لقبیله معروف ، فوق‌العاده شیشمان بر قادین ایله (هرمز) ، (حالت) ، (فطنت) ، (قانبوراسما) ، (بحری) ، (قالفه خانم) وسائره ترتیباته نظارت ایدرلری .

ثانیاً : بورالر ایچلرندن طوپال (رشید) بکی ، (عرب عبدالله) ایله (طفلبوز) زاده (قهرمان) بکی طانیدیغم واندرونلی (محمد) بك ایله طاغستانلی قوندیره‌جی (خیرالله) ، (دراغون احمد) کبی یالکز اسملرینی ایشیتدیکم (اون ایکیلر) دیه مشهور قاباداپی اوجاغی هیئتنك ظاهراً (راجون) ی یعنی حکمی آلتنده بولنوردی . بو اوجاغك عونه ومنسوبینی کندی کندیلکندن ئورر ، تورر اولدیغی ایچون شورادہ بورادہ تك باشنه یاخود ایکی اوچ ونادراً دورت ، بش کشیلك قومیته‌لر ایشیدیلیردی .

بناءً علیه بورالره مقاومت ومداوتله برابر باشلی باشنه حرکت ، أو طاشلامق ، قاپویه آصیلمق ، (أو بوزمق) ، سوقاقلرندن نعره آته‌رق کچمك ، دایپلرك کوزده‌لرینی (دوست طوتمق) ، چیقاروب قاپاتمق ، توبه‌کار ایده‌رك تحت نکاحه آلمق ، کیزلی ویا آچیق خبر کوندرمك ، سوقاقده حرف اندازلق ایتمك ، چویرمك ، تهدید ایله‌مك ، بالرضا ویاخود بالتخویف باشقه برأوه آتمق ، بیله‌بیله‌ویاخود بیلمیه‌رك

بونلردن برینك (چیقمش) ی ایله بر عالمده بولنمق ، والحاصل آنلرجه ثبت دفتر ایدیلمش راجونلردن آیقیری طاورانمق ، طوغریدن طوغری‌یه ویا بالواسطه (تنبیه) دن باشلایوب محله‌ده رذیل ایتمك ، خانه‌سنه اخبار کیفیت ایله‌مك ، قولنه کیدوب آمر وممیز یاننده باغیروب چاغیرمق ، الی آلتنده‌کی ضابطه مأمورلرندن برینه چویرتمك ، طیاغك انواعیله حجامت ، جرح ، حتی قتل کبی نتیجه‌لر ویره‌جك بلیاته سببیت ویریر ایدی .
بونلر سرباز وشهباز اولوب ایکی اوچ کشیدن بیلمایانلره یاخود آره‌لرنده بر اسمی‌ده (بوقاری) اولان سرایه ، سر خفیه‌لکه ، بالذات ضبطیه امراسنه منسوب بولنانلره بردرجه‌یه قدر اغماض عین ایدرلر ایدیسه‌ده کندی تعبیرلری وجهله (موستره‌لرینی بوزمق) پلانلرینی‌ده ال آلتندن استحضار ایدرلردی .
اسکی ضبطیه مجلسی دفترلریله محکمۂ جنایت وجنحه سجلاتی یوقلانه‌جق اولسه بو نوع افعالك خاطر وخیاله کلمه‌ین اشکال عدیده‌سی کوریلیر .
بر کون بونلردن بریله اوطوریبوردم . کنجدن بری تر ایچنده اولدیغی حالده کلدی ، بردن بره النه صاریله‌رق :
— بن‌ده ، قاری‌ده تسلیمز !... بزی (بوراده بر اسم ویره‌رك) ... الندن قورتار !...
دینجه ، اوته‌کی قاشلرینی چاته‌رق :
— بز اوکا تنبیه ایتدك ایدی ... دکلی ؟.. هایدی سن کیت کیفکه باق !

لطفیله مقـابله ایتدی ، زواللی کنج عظیم تشـکرلرله کیتدی ایدی !

بونلری یازمقدن مقصدم، فحشك اودورده حسی اولمقله برابر هر حالده (أن تره صولو :) وافرادینك اصـطلاحاتندن اولدیغی اوزره : (آجار) ، (آجی قوتلی) ، (قیبـاق) ، (نبادایی) ، (بابایبکیت) ، (زورلو) ، (قورناز) ،... بر (ضابطهٔ مانعه !)قارشیسنده آچیلوب قاپاندیغنی ایضاح ایتمکدر.

ثالثاً : (تربیهٔ عمومیه) دینیلن موضوعات اخلاقیه یواش یواش معنای اصلیسنی غائب ایتمکله برابر فحش ایله قدیمدن بری طوتوشمش اولدیغی مجادله‌دن اوقدر یورغون دوشمه‌مشیدی. آنا ، بابا ، طایی ، عموجه ، آغابك ، انشته ، آبلا وسائر اقربا ایله اقران وامثال ، آمر ، لالا ، محله اختیاری ، امام افندی ، بابا دوستی هنوز موقعلرینی محـافظه ایدییورلردی . نظریات حاضره یه کوره (؟) (قرون وسـطا) دن منتقل اولان بو (عائله) و (محله) قوتی بالخاصه (دین) ك نفوذ قطعیسیله آز چوق یرنده ایدی . چوجق ، نه اوده ، نه‌ده محله‌ده یوز کوز اولمامشیدی .

باخصوص قیزلر !..

زوجه ، درت دیوار آره‌سنده بولندیغی حالده بونلردن برندن ترصد ایچون اوفاق برمازغال آچیق اوزره بولونیوردی . کرچه قصقانلق حالا او قیصقانجلق ایدیسه‌ده پك آغیر بر

صورتده، قادینلرمزك (قوندورمه) دیدکلری آدیملرله کلمکده ایدی. رؤیالر، زوجنك حال وطورندن شبهه‌له‌نمه‌لرك حسبحاللری، (نیت) بویوسی کوروتمه‌لری، قورشون دوکدورمه، اوقویجی، اوفوروکجی افسانه‌لری، فال باقدیرمه، استخاره‌یه یاتیرمه، بویو یوقلاتمه، کتابلردن، اوقونان شرقیلردن نیت طوتمه، کیجه صایقلامه‌لرندن خویلاتمه، یبانجی لوانطه قوقولرندن، ایپکلی مندیللردن، جاکت ایلیکنده قالمش چیچکلردن، اوموز باشنده صاللانوب طوران صاری، سیاه، لاپیسقه صاچ تللندن، وقتسز تراش اولمه‌لرندن، اودن چماشیر آلمادن حمامه کیتمه‌لردن، خبرسز کیجه قالمه‌لرندن، امتزاجسزلق علائمندن، مثلا قومشو (دریه) خانمك : سزك بکی بوکون چارشی ایچنده ویا کندیسنجه هیچ بر مناسبتله تألیف ایده‌مدیکی بر سمتده کوردك دیمه‌سندن، الحاصل دورلو دیدی قودیلردن آزدیرمه قوروندی وسائره سائقه‌سی فکر استرقابی دعوت ایدردی. مع مافیه بویوك غوغالر، قوتلی شبهه‌لر، خبرلر، امرا قعلر اولمادیغی، ایپ اوجلری بولنمادیغی وقتلرده :

— یاپیورسه الله ایاغنه طولاشدیرسین !

— الله دیرم، باشقه بر شی دیمم !

— کناهی، وبالی بوینده !

— یاپماز دییورم اما ... بر طرفدن‌ده کوکلم ایناغیور !

— کوکی بنده اولسونده !...

— یو... ق نه‌مه لازم!... اوینه باقار !... بنی صایار...
— براز اکلنجه‌یی سور !..
— قاریلر تربیه‌سز ... ارککلرك نه قباحتی وار ؟...
دامثالی سوزلر مدار تسلیت اولوردی .
رابعاً : وسائط پك محدودایدی. برنجی درجه‌ده اوله‌رق محله‌لرده باشدن آشاغی‌یه کندی کندیلکندن متشکل بر (هیئت ترصدیه) موجود اولدیغی کبی ارکك ، قادین ارتکاب ایده‌جکی جرم وقباحتك آغیرلغنی حس ایدردی. بونلردن معدا بر محله دیکرینه خبرویریردی. باصقینلرك موجب اولدیغی رذالت ایله برابر حین اجراسنده کوستریلن شدتلر جرأتی قیره‌جق درجه‌ده ایدی . بالخاصه (شیوع) ، (محبوسیت) ده بویوك بر رول اوینارلردی .
کرچه لسان عوامده :
(بیم‌هانکی ضبطیه ناظری باصیلانلری قارشیسنه چاغیرمش ده برر بر باقمش ... باقدن صوکره‌ده :
—بونلری صالیویرك ... ایکیسی‌ده بر برینه لایق !
دیمش)طرزنده سوزلر وار ایدیسه‌ده بونك‌ده اقباله باغلی بر عاطفت اولدیغی بیلنمیور دکل ایدی .
کوز قلب ، سوز (زنا) سنك بیله موجب اولدیغی عقوبت ایویه‌دن صوك درجه‌ده متحاشی نیجه کنجلرله ملاقی اولدیغمی یلر ایسه‌م زمانك بوزونغه یوز طوتمش اولان

عصمت اخلاقیه‌سنك نه درکه‌یه اینمش اولدیغنه جانلی بر مثال
ایراد ایتمش اولورم !

عجبا بو دورلو تضییقات ، ذکانك انکشافنه مانع‌می
اولیوردی ؟ یوقسه تقلیدك اصله مقدم اولدیغی فکریمی
غلبه ایتدی ؟

خامساً : متأهل اولانلرده‌ده کناه ایدییورم ، اعتادی
دها صاغلامجه ایدی .

— اکانجه‌سنده بولنورم امااملی‌یپسلکه سورمم ، دیلرده
آز دکل ایدی .

دله‌امراض فحشیه‌دن صاقینمق الك مؤثر بر عامل‌واقع‌یدی .
بل صوغوقلغی ، فرنکی ، شانقر ، اویوز ، قرق یاق ،
قارنه‌بیت وبکزرلری مصابینی نادرایدی . آنجق (بك‌اغلی)،
(غلطه) ده غیر مسلم عموخانه مداوملرنده کورولوری .

اسکی قادینلرك زیاده‌جه صاف اولانلرینك :

— بزم اوغلانك بلی آچیلمش ، بلی صغوامش ،
آیازده قالمش یومورطه صاریسی ایچیرییورم !

— نقل کبی قیرمزی‌قیرمزی‌دوکدی ، بزمایه(-بده‌شن)
دیدی .

— کوچوکدن بری بویله‌در ... آتی آزغین !

— قاچ دفعه تنبیه ایدرم ، حمامه کیدرکن سجك آل
دیرم ، ینه آلماز ، شیمدی کیجه‌لری خاتیر خاتیراشینیور !

— تمریه اولمش ، صارمساق صاغلق ویردیلر !

— عجبا (سرور) سورسه‌ك سیركه‌لرینی قیرارمی ؟

دیدكلری‌ده احیاناً ایشیدیلیردی .

شیمدی اویله‌می یا !... هر غزته‌نك اعلان صحیفه‌لرینه باقك... قاچ دوقتور ، قاچ اصول ، قاچ چاره، قاچ تداوی؟... اولان دوقتور اوله‌رق بایزیدده مركبجیلر ایچنده جراح (مصطفی) افندی، (جراح پاشا)ده نعلبند مهاجر (بكر)، (باط) ده میخانه‌جی (خایم)، طوپجیلرده هاجی(بدروس)، وزنجیلرده‌حكیم (حاجی توفیق) افندی... دییه صالیق ویریلیر، اوده‌اربابی آره‌سنده متداول بر لسان ایله توصیه اولنوردی.

، آنالرك ، بابالرك ، كنجلرك آغزلرنده :

– ایشته كارخانه، كارخانه كزمه‌نك صوكی بودر !

– بزم كوچوك بك فرنكی‌یه طوتلمش !

– ایللك می؟... نه‌مراق ایدییورسك؟.. اون‌اوچنجیسی، اون ایكنجیسی‌می نه ؟... آرتق ... (غوت میلی‌تر) ...

– (نه او سالوان) بره‌بر !

– ٦٩٩ ده ایی اما ...

– هیچ مراق ایتمه... اوچنجی‌شیرینغه‌ده بیروپاك‌سك!..

– بزم سمتده‌كی (دیسپانسر) ه كیت !

كبی‌كی مأثرعقتله طبان‌طبانه‌ضدحرف واحدایشیدیلمزدی.

غزته‌لرده (اصطلاحات طبیه) حقنده آچیلان مباحثات جدیده

ده جیلق تورکجه کلمات استعمالی طرفنی التزام ایدنلرك دلائلنه توفیق حرکت ایدیله جك اولسه (امراض تناسلیه)، (امراض زهرویه) ترجمه‌لری نه‌قدر جاس جاولاق دوشه‌جك ؟.. مع هذا بو درجه آچیق بر (ره‌آلیزم) ی ، فحشك حال حاضرده‌کی تکامل سریعی قریباً میدانه چیقاره‌جقدر !

سادساً : (بك اوغلی)، (غلطه) آیری مشربده، (استانبول)، (اسکدار) آیری مشربده ایدی . شیمدیکی کبی مخلوط و ممتزج بولنه‌مازدی .

بزده حکومتك مراقبه‌سی آلتنده اوله‌رق عمومخانه کشادی ظن ایده‌رم که آنجق یارم عصری متجاوزدر. کرچه (عجم)ك اسکیدن (چیوی زاده) نامیله معروف برندن منتقل اولدیغنی ایشیتدم ایسه‌ده بونکله امثالنك نوعما حکومت قونولی آلتنده بولندیغی زمانلرده (بك اوغلی) ، (غلطه) و حوالیسی پك زیاده جیوجیولی ایدی . پای تختده (فحش) ی لانه‌سی دوکن (کمرآلتی) ، (کومورجی) سوقاغی، (یوکسك قالدیرم)، (قله دیبی) ، (قالیونجی قوللغی) ، (چیچکجی) ، (یکیچری) اوواسی کیت کیده (استانبول) داخلنده‌ده (یکی‌امع) شیرفینتی طاقمنی یوره چیقارمشیدی . (مزارلق اورووسی) تعبیر مستهجننك دلالت قدیمه‌سی‌ده بزی شهرك سور خنده‌، (اسکدار) ك تپه‌لرنده (حیدر پاشا) یه طوغری صارقان

(فحش عتيق) چارشافه کیرییور !

سروزازنده (احیایه دور ، امواته جار) بر شرذمهٔ فاسقه‌نك وجودندن خبردار ایدر .

بر ازده بن (رهآلیست) اوله‌یم‌ده سزه شوخئ طبعی وتقلیدده‌کی مهارت فوق‌العاده‌سی‌قدر خست وطمعیله‌ده‌مشتهر (صفائی زاده) مرحومك بر وقعه‌سنی آکلاته‌یم :

(صفائی) اوجوز ایشك مجلوبی اولدیغی ایچون بر کون دفع احتیاج مقصدیله (ادرنه) قاپوسندن چیقار ، مزارلق ایچنه طالار ، بر دانه‌سیله بولوشور ، اللی پاره‌یه پازارلق ایدر ، برابر یورورکن اوچ درت دانه طوپجی خوارده‌سی طرفندن محاصره ایدیلیر .

مرحوم ، بو محاصره‌نك دورلو دورلو عواقبه منجر اوله‌جغنی درحال آکلادیغی ایچون نفرلره دیرکه :

— سزلکده پاره‌کزی ویریرم ، بزی بر چاریك یالکز براقك !

اویوشورلر . نفرلر ایکیسنی براقوب بر طرفه چکیلیرلر . بکلرلر . بر چاریك ، یارم ساعته ، اوچ چاریکه ایرر ، کورینن یوق !

— هایدی محمد ، حسن ، احمد شو حریفی آرایه‌لم !

دیرلر ، سینه سینه کیدرلر .

النهایت یوکسك ، مکلف بر مزار اوکنه واریرلر . برده نه کورسونلر ؟... (صفائی) ایله قاری چارپیلمشلر : اللری قانجه کبی بوکولمش ، کوزلری دونمش ، آغزلری صارقمش ...

زواللیلرك اودلری پاتلار ...

— توء !.. توء !.. بسم الله ... اولیایه اوغرامشلر، دیه نداسیله طبانلری قالدیروب قاچارلر !

اوت اولیایه اوغرامشلر !... دیمك او، صاف آناطولی دلیقانلیلری بوكارناهموارك بویوجك بر كناه اولدیغنی، بوكا ارواح علیه‌نك رضا كوسترمدكارینی ادراك ایتمشلر !... بونلرك فرارلری ایستر سه برقورقوبه، بر وهمه، ایستر سه وجدانی، اجتماعی بر ملاحظه‌یه مستند اولسون، ذات مسئله فحشدن اجتناب ایتمكه وسیله استحضار ایلمكده اولدیغنه كوره تربیهٔ ابتدائیه‌یه شدت تعلق واردر .

فنالق دائما قولای تشكل وهمان اوآنده تأسس ایدن بر كورەنكدر . باخصوص جسمانی ذوقلر ككنده آیریجه برجاذبه واردر . آنك ایچوندركه آز زمان ایچنده (آلافرانغه‌لق) دیه آداب اجتماعیه‌مز ایچنه صالدیران آچیق صاچیقلق بزده عائله ذوقلرینی كوكندن صارصه‌بیلمشدر . حال بوكه اصلنده (آلافرانغه‌لق) ده هیچ برزمان بویله چیركین برمنظره‌نك مروجی اوله‌ماز .

بوراده شیمدیكی عریانی پرستینك، اسكی مستوریت یاننده نه قدر محروم ظرافت ودقت قالمقده اولدیغنی تصویر ایتمك ایسته‌مم . بنم (قادین) كلمه‌سندن آكلادیغم : هر زمان ایچون محرم درون اولان كوزللكك حاملی بر وجوددر . آنی اندامیله

میدانه چیقارمقده کندیسی ایچون بر امل ، بر ذوق، موعود
بر لطافت اولسه‌ده صرف بنم ایچون صولمش بر امل ، طادینه
باقیلمش بر ذوق ، محدود بر لطافت حکمنده‌در . سابعاً :
(فحش جدید) ك بدایت انتشارینه قدر (فحش عتیق)
آشاغیلی یوقاریلی بش صنفه آیریله‌رق (تام خصوصی)، (نیم خصوصی)،
(قاپاتمه ـ مانته‌نوت) ، (سرمایه) ، (سوقاق) ، (مزارلق)
اسملریله غایت محصور برر دائره داخلنده دوام ایتمکده
ایدی که مضرات وخساراتی حسبیله تاریخ اجتماعیمزده پك
مهم برفصل تباه احضار ایتمکده دوام ایدن بو بش صنفی بیلدیکم ،
الده ایتدیکم وثائق اجتماعیه و اخلاقیه‌یه توفیقاً مقالات آتیه‌ده
برر برر بالتحلیل تشریح وتوضیح ایده‌جکم ....

٢ — تحليلات بحثی :

(خصوصی) ، بزم اوته‌دن بری (عشق) ، (علاقه) ، (سودا) کبی کلمه‌لرله توصیف ایتدیکمز احتساسات روحیه‌نك تحت تأثیرنده بولندیغنه کندیسنك ده ایناندیغنی شوراده ، بوراده محله‌ده پنجره ، قفس آرقه‌لرندن ، مسیره‌لرده ، پیاسه‌لرده شمسیه ، آرابه پرده‌سی آلتندن ، صیق تصادفلرك بخش ایتدیکی تقابللر سوقیله ، برنجی دکل ایسه هر حالده ایکنجی ، اوچنجی فرصتده قارشیسنده کنه ایناندیره‌رق ویاخود اکثریا علائم ظاهریه‌سنی بالذات بکنوب سوه‌بیله‌جکی کندی کفونده ، کندی عیارنده ویا بعضاً فوقنده ، بعضاً مادوننده بولنان بر ارککده‌کی او نوع احتساساتك کندیسنه متوجه اولدیغنه ، مبدعی ، ملهمی بولندیغنه ذاهب ، قانع اوله‌رق بو سائقلرله صارصیله صارصیله هر هانکی محرم بر مکانده کیزله‌نوب آچیلیردی .

(ایشمار) حقنده یازدیغم تفصیلاتك اینجه‌لری بالخاصه بو دوزلو مناسبتلرك بوابی ایدی . بو (پانتومیما) نی یاری

٣٤٩

دیللی ، یاری دیلسز بر شکله قویان (مکتوبلاشـمه) آنجق آشنای اسرار اوله‌بیله‌جك قادین ، ارکك واسـطه‌لرله اسکی (پوسـته) اصولی اوزره وقوعه کلیردی !.. بو طرز همان دائمی صورتده بعض سـاعتلر ، کونلر اوزرندن یورووردی . ایللك تقابللر ، ملاقاتلر آرقه سوقاقلرده ، اوجری محللرده ، ایام عادیه‌ده اولمق شرطیله مسیره کوشه‌لرنده جریان ایدردی. کون اولوردی که (جان وجانان) . . ترامواید ه ، بر واپورده ، بر دره‌ده ، بر سـازده مختلف استقامتلرده ، متناظر وضعیتلرده طوردقلری حالده بری دیکرینـك الی النه سورمك شـویله طورسون سسنی بیله ایشیتمز ایدی. بالطبع ایما ی تحسر ایدن بر باقیش ، آنی اولدیغی قدر عصبی بر کولوش ، ردسلام ایله‌ین بر باش اوینـامه‌سی ، یورك هوپلاتان بر جنبش ابرو ، مثلا قلبه ایشـله‌ین بر نکاه ستم ، هنکام فرصـتده نیجه بوسـه‌لرك آله‌جقلیسی اولدیغی بیلدیرن بر سوزکون کوز ، چکیك بر بورون ، بر دوداق قیپیردامه‌سی ، اك صوك جمله‌سی :

— آرتق بنم چاره‌مه باق کافر !.. تحملم قالمادی ظالم !

دیمك اوله‌جق اولان بر کوکس چکمه‌سی ، ذهنده‌دونوب طولاشان بر لیلهٔ وصالك ویاخود بر صباح افتراقك تأثیرلرینی رعشه‌دار بر بلاغت ، بکنز آتدیران بر فصاحت ایله آکلاتان اوموز ، کردان سیلکینمه‌لری رایکان کورولوردی .

واسطه‌لر ایجه چوق ایدی . بونلر هر اوده عین مسماایله

چاغیریلان (سودنینه) ، (قالفه) ، (دایه) ، (ابه) ، اسکی (آزادلی) ، (چراق) ، هر اوه کیروب چیقان (بوغچه‌جی) ، خواننده ، سازنده قاریلر ، بیلدك حمام اوسته‌لری ، ناطورلری ، اوده‌کی (بسله‌مه) لر ، خدمتجیلر ، طیشاریده‌کی قولاجی ، کوملکجی ، ترزی طوطیلر ، وقتیله باشندن عین حاللر کچمش اولان محبه‌لر ، واقف راز اولان همشیره‌لر (!) ایله سیاهی دادیلر ، آبالار ، باجیلر ، ایشکذار قومشولر ... بویوجی ، قورشونجی ، اوقویجی قادینلر ، سون ویاخود سویلن ارککك علی الاصول استخدام ایتدیکی اناث متوسطه ، اوشاق ، دکان صاحبلری ، وسائره‌دن عبارت ایدی. کافی دکلمی؟.. اوزمانلرك (پوست رستانت) اصولی پوسته‌خانه‌لرمزده کیلره تقدم ایتمشدر. بوخصوصده اشارتلی واصطلاحه‌سوز معناسنه اولان (قول)لی آغاچ ، دیوار قوغوقلری ، طاش آلتلری ، باغچه قاپولری ، آلت اوطه‌لرك پجره آرالقلری ، صاحبنه عائد پوسته قوطیلری خدمتنی کورودی‌که شیمدیکی زمانده پوسته خانه‌لره کیدوبده مأمورلرك معنالی باقیشلری آلتنده قالمقدن اهون وهرنوع کنایه‌لی سوزلر ایشیتمکدن ، قورنازجه تعقیباته ، طاتلی طاتلی تهدیداته اوغرامقدن مصون ایدی !

بو وسائط فوقنده بولنان (کاتب) ویا (کاتبه) لری‌ده اونوتمامالی . مناسبات خصوصیه‌ده ارکك قادین هر ایکیسی‌ده

انفاذ حسیاته عائد جمله‌لر، فقره‌لر، صحیفه‌لر ایجادنده غایت قوتلی بر (انسیاق طبع) ه تابع ایدیلر.

شاعرك:

«سوز واسطهٔ رابطهٔ عالمیاندر»

حکمی بوراده کمال شدتله جاری ایدی.

ظرفلر، ایچ کاغدلری، اوزون، یوریجی انتخاباته احتیاج کوستریردی. ظرفلرده نامه‌لرله برابر آره‌ده صیره‌ده بر بوکلوم صاچ، ایچنده صولمش کل، منکشه، خانم الی، (کوز یاشلریله ایصلاتمش!) اوفاق، موسلین مندیل، مدالیونلق کوچوك بر فوطوغرافی [۱]، منتخب لوانطه، قوتو ایله

[۱] او زمانلرده قادین فوطوغرافی نوادردن معدود، هله بر قادین طرفندن یبانجی بر ارککه تودیع وتقدیمی عادتا مجهول ایدی. اوروپالی خوارده‌لری آلداتوب صویمق ویاخود آنلره چاتمق مقصدیله بك اوغلی کیدیلرندن بر قاچنك اثر مهارتی اوله‌رق ارمنی ویا روم فاحشه‌لرندن بر قاچنی فراجه، یاشماق آلتنه صوقوب چکدیردکلری فوطوغرافیلردن ماعداده فوطوغرافی، یاغلی، صولو بویا، پاستل، قاره قلم رسملر بیله کوروتمزدی. حتی او ساخته فوطوغرافیلر کورولدکجه پولیس طرفندن مصادره ایدیلیردی. سیار بونمارشه‌جی یهودیلرله صورتا تاجر، فقط کیزلی ایش خادمی اولان کزدیریجیلر بیله بویله بر فوطوغرافیی، زیاده کووندکلری مشتریلرینك قولاقلرینه فیصلایوب کیمسه‌یه کوسترمه‌دن صاتارلردی!.. بونلردن برینك توقیف ایدیله‌رك محکمهٔ جزائیه‌جه محکوم ایدیلدیکنی بیلیرم. بونلره نه حاجت. یاقین زمانلره قدر فوطوغرافخانه‌لر اوکنده‌کی چرچیودلره باقیانلر موجود ایدی!

معطر اینجه، ظریف، كوموش، آلتون قاقه‌لی بیق طراغی کبی معنالی معناسز اشیاد. بولنوردی .

(المراسلة نصف المواصله) ، اسکی بر تعبیردر اما دائما معناسنده اصابت ایله‌مشدر !

خصوصی مناسباتده‌کی مراسله‌ده بالنتیجه (آشیان) تحریسنی ایجاب وتسهیل ایده‌جك خصوصی دعوتلری استلزام ایدردی . بر از اول سویله‌دیکمز کبی صرف ایام عادیه‌یه مخصوص اولمق اوزره مؤسمه، حاله، طرفینك وضعیتلرینه کوره‌شهرك (فنار)، (کوکصو)، (قلندر)، (کستانه)، (فندق)، (وتوزبر) صویی، (فیریلداق)، باغچه‌سی، (سلطان) صویی، (قنبور) ، (بندلر)، (بکقوز)، (سلطانیه)، (چبوقلی) چایرلری، (لباده)، کوچوك، بویوك (چاملیجه)، (قالامش)، (چفته‌حوضلر)، (علم‌طاغی)، (قاییش‌طاغی)، (پاولی) آطه‌سی، کاغدخانه) تپه‌لری، (جندره) بوغازی، (ایوب) صیرتلری، فولیه باغچه‌لری، (فلوریه) ایله آطه‌لر، (بندك) سواحلی، (ته‌منیا)، [۱](قندیللی)اوستنده‌کی (ایجادیه)، آناطولی حصاری تپه‌سنده‌کی (قواجق) ، ... (کنار دلبرلری) طرفندنده (یکی باغچه) جوارنده‌کی (قواصلك باغی) ، (بایرام پاشا) ، (چیرپیجی) ، (ادرنه) قاپوسی ، (ایکری‌قاپو) خارجلری ، (سودلیجه) ، (قاره آغاج) ، (سلحدار آغا) ، علی الاکثر

[۱] بندك طرفنده بر محل

منتخب بر جای تلاقی اتخاذ اولوردی . بونلردن ماعدا بوستان ایچلری ، زیارت مقابر واولیاء (نیت) قویوسی وامثالی ملاقاته مساعد محللرده وار ایدی .

قادین بورالره بعدالمخابره کندیسنه بر (عائله) سوسی ویره‌رك یاننده بر قادین ، بر چوجق ، بر سیاهی ، یاخود ارکك طرفندن ترفیق ایدلمش بر اوشاق ، بر خدمتجی قیز ایله والحاصل انظار اغیاری باشقه افقلره چویره‌جك بر ترتیب مغفل حمایتنده کیدر . سفر طاسی ، سجاده ، کلیم ، اوفاق بوغچه ، یمش چیقینی ، سپت ، چتال ، بچاق ، حاولو ، ال بزی ، برابرده بر ایکی یاشنده چوجق وارسه بر صالنجاق طاقمی کوتورولمك هم واقع ، همده شایع ایدی .

معلوم آ .. (سلیمان) علیه‌السلام سرچه‌یه کلسین ، دیه امر یوللامشده سرچه بوبورلنه‌رك :

— شیمدی کله‌مم !

دیمش . بونك اوزرینه مشارالیه صورمش ،

— یاننده کیم وار ایدی ؟

دیمشلرکه :

— دیشیسی !

— اویله ایسه حقی وار !

دیمش !

او وقتك تربیه‌سی ، بو فقره‌ده‌کی اهمیتی آز چوق تقدیر

ایتدیکی ایچون عیبجو نظرلر عائله‌بچمنده اوطوران کومه‌لره تقربدن احتراز ایدرلر ، حتی یانلرندن کچمک ایجاب ایتسه کوزلرینی ایندیررلر ، قادین ناموسنه حرمتکار اولدقلرینی باشلرینی معکوس جهته چویرمك صورتیله اثبات ایلرلردی .
قادین‌ده بتون قورنازلغیله مستوریتنی ایجابنده محافظه‌ایدردی .
ذهنمده قالان خاطراتدن استخراج ایتدیکم بر خلاصه‌یه کوره بو کبی مناسبتلرك مختلف سوائق وعواملی آراسنده اك زیاده مؤثر اولانلری :

١ — (سمت) که شیمدیلر (محیط) دییورز .

٢ — محیط ایچنده‌کی محیط (یعنی اوسمتده‌بولنان براوك ، بر قوناغك تربیه ودرجهٔ انتظام وآداب معاشرتی)

٣ — محیط ایچنده‌کی محیطك ایچی (یعنی محیط ایچنده‌کی محیطه خارجده کورولوب‌ایشیدیلن وقایع، حادثات، تشویقات وتسهیلاتدن متولد کیزلی آرزولرله مشبوع ویا متعدد فردلرك کوندن‌کونه مسکن‌داخلنده‌طورلریله، سوزلریله ایقاع‌ایتدکاری پروپاغاندا تأثیراتی)

٤ — تأهلك مختلف صفحاتی

٥ — طلاقك متنوع تأثیراتی

٦ — قدیم تربیهٔ بیتیه صیقیلرینك غیر معقول بر صورتده کوشه‌دیله‌رك ویا کوشه‌یه‌رك قادینك بردن بره ارادهٔ مطلقه صاحبی قالمسی ،

۷ — دوکونلر ، قنه کیجه‌لری ، چنکی ، حمام عالملری.

۸ — قاره‌کوز ، اورته اویونی ، تیاترولر ، رومانلر ، عاشقانه مکتوبلر ، سرکذشتلر ،

۹ — قادینه انکشاف وحریتی یا کاش آکلاتمش اولان ملاحظات ، افکار ، قادین یاننده ارککلک ایله مساوات حقنده یاپلمش اولان مضر ، غیر منطقی ، محاکمات جاهلانه ،

۱۰ — قیصقانجلق وانتقام هوسلرینی بویوده‌جك قولایلقلر ، یوزه کولوجی فرصتلر ،

۱۱ — بویونك تأثیرینه ایناتمه ،

۱۲ — غیر مستوریتك قادینی دها زیاده کوسترمکده اولدیغنه کویا بر زمانلر یاریدن زیاده مستور کزینن خرستیان قادینلرینك بالآخره اظهار ایتدکلری اطوار فریحانه‌نك دلالت ایتمکده اولمه‌سی ،

۱۳ — عائله ناموسنك بحق اطرافله تلقین ایدیله‌میوب چوروك ، قورقونج نظریات ایله تثبیتنده دوام ایدیلمسی ،

۱٤ — سویجیلك و سربندیلری ، مناظر عشق بازی ...

۱۵ — محبوب پرستلکك عائله یوردلرینه ادخالی ،

۱٦ — قادین متجسس ، صاقلی بر تماشا کر ، سراپا قولاق کسیلمش بر مستمع صفتیله قالدیغی حالده اولرده طوپلو عشرت عالملری ، عشرتلی موسیقی جمعیتلری محاوراتی ، مشاتماتی ، شرقی کفته‌لری ،

۱۷ — زوجك اطوار ، اقوال واحوال مخصوصه‌سی ،

١٨ — پیاسه‌لرده ، مهتابلرده ، رمضـان کیجه‌لرنده‌کی حالات ،

١٩ — قادینك ایشسزلکی، یالکزلغی، آرقه‌داشسزلغی،

٢٠ — قادینك تربیهٔ بدنیه، ذهنیه واجتماعیه‌دن محرومیتی حالنده روح حیاتنده‌کی عدم اطراد ،

٢١ — بوتون بونلره معادل ومقابل ، متمایل ، مغفل ومضل طوران ارککلکك تأثیراتی (قوانین طبیعه‌نك غیر محسوس ، خفی بر صورتله قوانین اجتماعیه‌یه استیلاسی) ،

وسائره ... وسائره ... ایدی .

قادینك برینه صورمش ایدم :

— ایلك تحسس سزه نره‌دن کلدی ؟

دیدی ایدی که :

— کوزتلندیکمی بکا طاتلی حس ایتدیرن یبانجی کوزل بر کوزك نظرندن !.

— ایکنجیسی ؟.

— بو نظرك یالواریشندن ... فقط بو یالواریش مرحمت ایسته‌مك دکل ، بنی .. (کندیسنی کوستره‌رك) بوتون بو بنی ایسته‌مك ، نه دییه‌یم که آنك یاننده ایسته‌مك پك خفیف دوشر ... سز نه آکلارسه‌کز ، او ایدی ...

— اوچنجیسی ؟

— آرتق بوکا (آلیشقانلق) دییه‌جکم ..

بالطبع دردنجیسنی صورمادم .

کلەلم صددە :

مع هذا بو تنها عاملرك عائلە ، زوج ، یوز بولمامش افتادە ، رقیبە ، ارككك زوجەسی ، صادق خدمتکار ، شبهەلی محلە دلیقانلیسی کبی باصقینجیلری ، یورور ، سویلر ، غاوغاچیقاریر ، رذالت ایدر کوزجیلری ، رذیل ورسوا اولمق مخاطرەلری وار ایدی . بو سببلر ، مناسبتی داها قاپالی بر چرچیوەداخلنە صیقیشدیرمغە سوق ایدردی . قادین بونی کندی خانەسی اولان ارككك اقربا وتوابعنی طوپلوجە عشرت ، ساز ، کیجە یاتیلری پارتیلرلە احضار ایدر . قاپودن باقیشلر ، شرقی ایصمارلامەلر ، صوفەیە چیقان عاشقەاوطە قاپولرندن کورونشلر ، حتی ال آیاق چکیلدکدن صوکرە اویقودن اویاندیریشلر ایلەدە اکمال ایلردی .

ارکك ، دائما بر آشیان محرم آرار ، بولور ، دعوت ایدردی .

بولونان (آشیان) دە دادی ، سودنینە کبی بدایةً مناسبتدە پارماقلری اولانلرك اقامتکاهلری اولوردی . فقط محلەلرك صیقی ترصد آلتندە بولونمەلری بورالرە سربستکلوب کیتمکە مانع اولنجە چار ناچار (قولوق) لردن اك امین اولانی آراشدیریلیر ، بعضاً ، قادینك فرصت بولدیغی ، دوشوردیکی کیجەلردە خانەنك آلت قات اوطەلرندن بیندە ، باغچە ، باغ

اوطه‌لرنده ، قمریه‌لرده ، کثیف آغاجلقلر آلتنده ، زفیری قارا کلق کیجه‌لرده حتی خالی آخور ، اودونلق ، متروك آنبار ، صامانلق کبی یرلرده امرار وقت ایدلدیکی سویله‌نیردی .

« ایکی کوکل بر اولنجه صامانلق سیران اولور »

و :

« ایکی کوکل بر اولنجه آییره‌ماز پادشاه ! »

مثلیله شرقیسی بودورلو ملاقاتلرك روح البیانی عداید یلیردی.

شایان دقتدرکه بر کره (قولتوق) ه دوشن بر قادین ، ایکنجی بر مناسبته همان صورت دائمه‌ده قولتوقدن باشلامق احتیاجنی حس ایدرمش . قولتوقلر کویا خانه ایله عموم‌خانه آراسنده بر رمنزل متوسط حکمنده اولوب قادین تردد واحترازلرینی بورالرده اونوتیور ، آندن صوکره سودیکنك آرقه‌داشی ، او آرقداشنك سوکیلیسی ایله هم مجلس اوله‌جغنی صورمیه‌جق ویا اوله‌جق کیمسه‌لردن چکینمیه‌جك درجه‌ده کیتدکجه درینلشمکه استعداد پیدا ایدن بر لاقیدی ایچنده قالیوردی .

قولتوقلرکده کندیلرینه خاص ابتدائی برنزاکتی واردی. قادین بورالرده دائمی برحسن قبول ، برنزاکت ، آرزولرینك حصولنه دائر پك بارز تشبثلر کورور ، خانم افندی ، خانم افندمز ، کوچوك خانم مداومتی مدتجه عظیم رعایتلره ، براز آراسنی صوغوده‌جق اولوبده قولتوق صاحبنه تصادف ایدنجه اوزون اوزادی‌یه تحسرلره ، شکرانلره ، منتلره معروض قالیردی.

(کوندوزلك)، برزمان صوکره (کیجه‌لك)، دهابرزمان صوکره ایکی اوچ کونلك اولوردی . بعضاً بر نکاح بتون جرائم سابقه‌یی سیلر ، اکثریا طاریلوب آیریلمه‌لر، پشیمانلقلر ، اوسته سویشلر ، حیز ویرمه‌لر باشـلار ، یاخود قادین عائله ناموسی ضررینه اوله‌رق قاچار ، انتحـار ، مطرودیت یوز کوستریر ، ویااحباب، اقربا، خدمتکارخانه‌لرینه التجاضروری کورینور،ذات‌الزوج، چولق‌چوجق‌صاحبی‌ایسه‌برطاقم‌فلاکتلر حاضرلانوب‌طوروردی. فقط بواقلیت‌عالمنك‌الك‌صوکی‌اکثریتله نیم‌خصوصیلکه ، کیت کیده قاپاتمه‌لغه ، دها بر زمان صوکره‌ده سرمایه‌لکه منجر اولوردی .

دها شمولّلی. اطرافلی اولمق‌حسبیله بز تحلیلاتمزده‌بومنازل سقوطی تعقیب ایده‌جکز .

---

٣ – تحلیلات بحثی :

(نیم خصوصی) ، وضعیةً دها سربست اولمقله برابر خارجی کورونیشلرده (خصوصی) لره عائد اطوار و اوضاعی طاقینیردی. بویله برقادین خانه‌سنده یا مستقلدر، یعنی قادینلرمزك دیدکلری کبی قاریشانی کوروشنی یوقدر، محیطی‌ده کندیسنه اویغوندر. یاخود «پوروز» ی ، « چاپاریزی » اولمق حسبیله اکثریا اتخاذ تدابیره مجبوردر.

بوایکی وضعیتك ایکیسی‌ده کندی خانه‌سنده‌کی فعالیتنه عائددر. خانه خارجنده کاملاً آزاده‌در.

خانه‌سنده مستقل اولدیغنه کوره آنا ، قیز قرداش ، چوجق ، «یقین اقربا» ، «اسکی احباب» ، سابق کوروجه ، بالدیز، خدمتجی، یاناشمه ، هفته‌لق ، آیلق مسافر، صیغنتی... الخ . . دن هربری آیری آیری واقف اسراردر . حتی بابا وارسه اوده آز چوق علاقه‌داردر .

بونلردن ماعدا اوزمانك حکمنجه دورلو دورلو واسطه‌لر،

اوسته‌لقلر ، هدیه‌لر عطیه‌لر، والحاصل هر حالده موافق اصوللر، تدبیرلر ایله مشرب و طبیعتجه اغماض عین ایتمکه و بر تهلکه ظهورنده ایجاب ایتدیکی درجه‌ده مدافعه ایلمکه متمایل کورونن امامك، بکجینك ، بعض محله ارکاننك، آزه‌ده صیره‌ده کوکلی خوش ایدیلن کتوم وصبور برایکی دلیقانلینك قولاغی بوکولمك قاعده ایدی . بوقاعده خارجنده حرکت ایدلمك، یعنی محله‌ده بر ال ایدنممك تجربه خلافی ویا فقدانی عد اولنوردی . بوآنه قدر ویردیکمز تفصیلاتدن ظاهر اولورکه فحشك کرك نفرت وا کراه ایله، کرك «پای»ه داخل اولمق املیله ایکی مهم کوزجیسی واردی . بو ایکی کوزجی قیلدن نم قاپار طاقمدن ایسه ایش دائما مشکله صاپار . خانه‌ده اجرای فعالیت ایچون پك بیوك بر احتیاط کوسترمك ایجاب ایدردی :

رفقادن بری سودیکی قادین ایچون دیر ایدی که :

(کندیسنه تکلیف ایتدیکم یرلردن هیچ برینه کیده‌مزدی. چونکه پك زیاده قورقاردی . النهایت بکا برآناختار ویردی. کیجه‌یاریسندن صوکره‌سوقاقده آیاغمك پارمقلرینه باصه‌رق، خبرسزکبی آچوب کیرر، ینه ایرته‌سی کیجه اووقتده‌اصولجه چیقاردم. حتی چیقارکن قپویی‌بن چکمزدم، کندیسی یواشجه قاپاردی . احتیاط اولمق اوزره‌ده بنم اوده بولندیغم کون ایکندی‌یه طوغری سوقاغه کیدر ، آقشامه طوغری عودت ایدردی.)

آکلاشیلیورکه قادین محله محیطنی قوشقولاندیره‌مق

ایچون اورانك هم غافل ، هم‌ده متیقظ بولندیغی زمانلردن استفاده ایتمکی بیلیورمش . بویله وهام فقط شیطان فکرلی اولان برقاری، اوده پنجره اوکنده کورونمکدن ، باغچه‌یه باش اوتوسز چیقمقدن،اولواورته‌شرقی‌سویلیوبسنی ایشیتدیرمکدن، قاپودن آلیش‌وریش ایتدیکی‌اثناده یوزینی کوسترمکدن احتراز ایلر ، سوقاغه چیقدیغی زمانلرده لااقل ایکی محله آشیری اوته‌ده کندی اندام ورفتارینه مناسب کوردیکی حرکاته‌باشلاردی. مع‌هذا «سوقاق» دائما تهلکه ایدی . (پیشنه زنپاره طاقوب کیتمك) مهم برفالصو ایدی . آنك ایچون کوزجیلره قارشی دورلو دورلو کوز باغجیلق ترتیباتی اخذینه مجبور بولنوردی. اوك بولندیغی سوقاق تنها ایسه محله ترصد قادینلر طاقمنك کوزلرندن هیچ بر شی قاچماز ، حتی برنجیده قاچسه بیله ایکنجیده صیریتوب قالیر ، باخصوص طول ، ارککسز ، خدمتجیسی اویناق ، غلبه‌لکی آز ، کوزل ، بویلو بوصلو ، قیافتی دوزکون، صیق‌صیق سوقاغه چیقان بر قادینده بر (بیت بینیکی) تصوری درحال وجود بولور، آره‌ده‌صیره‌ده کندیسنی یوقلامغه کلن قرده‌شی بیله اولسه ینه دیدی قودی اولوردی.

— قرده‌شم دییور اما نه معلوم ؟... حریفك کوزلری والفجر اوقیور !

حکمی برکونده‌محله‌ده شیوع بولور، آقشام یمکنده‌ارککلره سرایت ایده‌رك «قهوه»ده آغیرآغیر موقع تذکره قونوردی.

اول امرده بکجی استنطاقه چکیلیر، آندن صادر اوله‌جق اوفاق برشبهه بویور ، قادین کیراجی ایسه کفیلی، وکیلی صورولور ، آراشدیریلیر ، اولجه هانکی محله‌ده اوطوردیغی ، اورادن نه سببله چیقدیغی ، اشیانك بواوه ناصل کلدیکی، محله قادینلریله صیقسی سیرکمی کوروشدیکی ، بقاله بورجی اولوب اولمادیغی، اوه نصل قادینلرك کیدوب کلدیکی ، هر کیجه اونده بولنوب بولنمادیغی ، خدمتجی دکیشدیروب دکیشدیرمه‌دیکی ، کیمك قیزی کیمك قاریسی اولدیغی تحقیق ایدلملك ابسته‌نیردی . خانه جاده اوزرنده ایسه وضعیت هم کوج ، همده قولای ایدی. بوکوجلك ، قولایلق قوللانیشه کوره ایدی .

هرایکی وضعیتده‌ده باشدن اینمه بلالر محقق کورینوردی . اویله فکر و ملاحظه صاحبی محله‌لی ظهور ایدردی‌که اوده قاریسنك بر سوزینی بویولته بویولته ذهننه صیغدیره‌ماز حاله کتیریر : قهوه‌ده :

— محله‌نك ناموسی وار ..

— بز بوراده ... شی‌می‌یز ؟

دیه آواز آواز باغیردقدن صوکره امامه ، بکجی‌یه صالدیریر، آندن صوکره‌ده بلا موجب قادینك خانه‌سی‌قپوسنی چاله‌رق :

— همشیره سن ایسه‌ك ، خوشسك . فقط بزم محله‌یه یارامازسك... براوبول، چیق! چیقمازسه‌ك پشیمان اولورسك؟ زمیننده تهدیداتده بیله بولنوردی .

ایشته قادین بونلری عنعنه سـ. نقه‌سیله ایشیتمش، اوکرنمش، آکلامش اولورسه بوقارووده تعداد ایتدیکم تدبیرلرکبی حاله، محیطه مناسب تدبیرلر اتخاذ ایده‌رك کوزل بر (صـاقلانباج) اوینـایه‌بیلیردی . آره یرده (بدل نقدی) بولونمه‌سی (نیم خصوصی) بی کندی خانه‌سنه دها زیاده مربوط قیلاردی . بالخاصه عمومخانه‌لرده، قونتوقلرده ، ولوکه مستعار اولسون ، اسمنك سویلنمه‌سنی ایسته‌میه‌جك درجه‌ده چکـکین بولنانلری بوطریقی اختیار ایتمکده‌باشقه برفائده امیدایتدیکی کبی ارکك‌ده بدلاجه برقناعتله :

ـــ بنی اوقدر سوییورکه اوینه بیله آلیور !

دییه‌رك کوردیکی فداکارلغه(!) مقابل فداکارطاورانیردی . کرچه بو بربخت ایشی ایدی . بعضاً أوه آلمغه آلیشدیردیغی ارکك‌ده بربلاکسیله‌بیلیردی: طوتغونلق، قیصقانجلق، طارغینلق، آمانه کتیرمه فکری، افندی، بك قیافتی آلتنده کیزلی طوران دایپلق ، صولولق خصلتی ، قادینك یوز ویرمه‌مك صورتیله یولمق ذهنیتی ، آیریلغك اوزامه‌سی ، بریشـمق تکلیفنه کلن واسطه‌نك ردی ، نامه‌لره جواب ویرلمه‌مسی اوزرینه اکثریا کیجه‌لین قومشویه :

ـــ های پاتلا ! ... چوجق اویاندی !

دیدیرته‌جك درجه‌ده حیزلی عکس ایدن اوکسوروکلرله باشلایان ازعاجات بالآخره آچیق نعره‌لره، یوکسك سسله خطابه‌لر

ایرادینه ، اك صوكره طاشلامه‌یه ویاخود طاشلانمغه قدر وارییردی .

بوازعاجاتك كوندوزه تعلق ایدن قسملری ده وار ایدی: قادینی محله ایچنده چویرمك ، یولده آردینه طاقیلوب دورلو دورلو سوزلر سویله‌مك ، انواع تهدیداتده بولنمق ، براز دها ایلری‌یه كیده‌رك باش اورتوسنی ، بچه‌سنی قاپمق ، چارشافنی ییرتمق ، اوینه قدر كلمك ، اوك اوكنده رذالت آچمق ، قاپوسنه تباشیر ایله مخل ناموس كلمه‌لر یازمق ، قاپو حلقه‌لرینی باغلامق ، حلقه‌لر قولبلی ایسه دمیر ویا صوپا كچیرمك اولاغان تحقیراتدن ایدی . مع هذا بونلرك هیچ بری طاشلامق قدر مؤثر دكل ایدی . جاملرك شانغیر شانغیر پارچه‌لانوب طاغیلمه‌سی بتون محله‌یی دیم دیك آیاغه قالدیرر ، آرتق وقوعك شیوعه غلبه‌سی متظاهر اولوردی . هله متعرض ، اوك اوكنده شاید بولونمازسه دییه جیبلرینه ، حتی اوفاق طوربه‌یه طولدیردیغی طاشلری بربرینی متعاقب آتدقجه هرشانغیردی‌ده اطرافدن بر واویلا قوپار ، آندن صوكره بتون خانه‌لرده ایشیقلر سونه‌رك پنجره‌لر آرقه‌سندن ماجرا تعقیب ایدیلیر ، حریف اكثریا قاچار ، فقط علی الصباح بكجی قاپو اوكنه دیكیلیردی كه بوندن صوكره عمومخانه‌ده ، قولتوقلرده اسمم سویلنمسون دیه احتراز ایدن بوقادینك مؤثر بر پروپاغاندا ایله برقاچ كون ظرفنده نامی محافل عائده‌سنده چینلار طورردی . ایشته بو دورلو عواقبی مدرك

اولان كيزلى قولتوقلر مديره ويامديرلرى نيم خصوصيلرك برقسمنى اكثريا صاحب ثروت و سخاوت بر ايكى كيشى‌يه ياخود آرده قولاقدن طويمش اولان اسكى مشتريلرندن بر قاچنه ، بعضاًده بيچاغم حقنه ! بچين بر بيلديكنه چيقاريرلردى . بونك ايچون اول امرده (قولتوقجى) ، يا قيافنى يرنده برينى قادينك خانه‌سنه يوللار ياخود كنديسى كلير ، مناسبتده بولنه‌جغى اركككك اسمنى خبر ويرر ، مدحلر ، شاتافاتلر ايله قانديرر ، على الاكثر بو نوع خبرلر بركون ، ايكى كون اول وقوعه كليردى .

قادين‌ده بالذات خارجدن تدارك ايتديكى بركيمسه ايچون ينه بركون ويا ايكى كون اول قولتوقجى‌يه خبر ويريردى . قولتوقلرك شوراده بوراده معين وسائطى‌ده وار ايدى كه بونلر اكثريتله دكانجى ايديلر . على العاده واسطه‌لرك كيروب چيقدقلرى قولتوقلر بوجنسدن دكل ايدى . مع هذا ايركج بوجنسه داخل اولمق استعدادينى هر زمان حائز بولنورلردى .

كيزلى قولتوقجيلر خصوصيلردن زياده بونلردن منتفع اولورلردى . چونكه مشترى جلبنده هم كنديلرى ، هم‌ده آنلر ايشلرلردى . باخصوص كبارانه !... حال بوكه خصوصيلر كندى هوالرينه تابع ولدقلرى ايچون نفعك نسبةً هم آز ، هم‌ده غير متوالى اوله‌جغنده شبهه يوقدر . ايكنجى درجه‌ده اوله‌رق ايكى طرفه‌ده توسط ايتمك فائده‌سى آچيقدن كورونمكده‌در . (دوشورمك) ، (آتلاتمق) ، (بچيمنه كتيرمك) روللرى

قولتوقجیلری طویوردیغی ایچـون کوزلرینه کسـدیردکلری مشتریلره :

— فلانی ... بردوشوره‌بیلسه‌م !

— راست کله‌میورم ، کلسه‌م آتلاتیرم ! ..

— براز طورك باقه‌لم ، البته بریچیمنه کلیر !

اصطلاح اوله‌رق سویله‌نیردی .

فقط بوقاریده دیدیکم کبی او زمانك جریدهٔ فحشیاتنده مندرج ولان (سیلوری) قاپوسنده‌کی (روزه) نك ، (لانغه) ده‌کی مشهور پاچه‌سی ... (فاطمه) نك ، (دمیرقاپو) ده‌کی (قاره‌قاش)ك وسائره‌نك قولتوقلری کبی مبتذل قولتوقلر ایکنجی درجه‌ده برمنزل ایدیلر . برنجی درجه‌ده‌کی قولتوقلر ارککیله‌افندیسیله بویوك ، کوچوك خانملریله ظاهراً اهل عرض کورینن خانه‌لر ایدی. بونلرك ایچنده اولدقجه مفروش اوطه‌لری، صالونلری، پیانولری بولنانلرده وار ایدی . بورالره النده بوغچه ، پاکت طونان برخدمتجی آرقه‌دن یوریدیکی حالده «مسافر» صورتنده کیدیلك ، حیزلی حیزلی قاپو چالینمق ، ایچریدن کلن :

— کیم او ؟

سؤالنه ارتجالاً ایراد ایدیلن :

— آچ تیزه بن کلدم !

مقابله‌سنی متعاقب مردیونلردن سرعتله اینیلملك «فیاقه»لری صیغاردی . ینه برآرقه‌داشم دیر ایدی‌که : « بوقولتوقجیلردن

بری (مصلی) مدرسه‌نك قارشیسنه طاشینمش ایدی. اوه کیرمك ایچون باقلاشدیغمده باقدم که طلبهٔ علومدن بر قاچی قاپونك اوکنده طوریبورلر، بی محابا اونلره طوغری یوریدم، دیدم که:

— بوسمته شو کونلرده طاشینمش اختیار بر خانم وار، بیلیورمسکز؟

ایچلرندن بری – ال ایله أو کوسترمك عیب اولدیغنی بیلدیکی ایچون – قاشیله اشارت ایده‌رك:

— ایشته شو أو!

دیدی. درحال قاپوبی چالدم، کیمسه‌ده فرقنه وارمادی ایدی! آرتق دوام، باشلادم. فقط بزم قولتوقجی ایشی بوزمش، هرپاره کوسترنی آلیر اولمش که بر کوندوزین (سقا) تلاشلی تلاشلی کله‌رك بر (قانون) لك اوی باصدیرمق ایچون محله‌یی ولوله‌یه ویردیکنی خبر ویردی. اوآنده سویشدم!»

کوریلیورکه فحش، او زمانلر موجودیتنی کیزلی، طار ساحه‌لرده محیطه منسوب واسطه‌لر النده محافظه ایده‌بیلیور، آچیلدقجه، کنیشله‌مك ایستدکجه ممانعته اوغرایوردی. فی الواقع بوظاهری محدودیت فحشك جبلتنده‌کی خاصهٔ اتساعی ازاله ایتمز، بالعکس دوام وسرایتنه طاتلی فرصتلر احضار ایدرسه‌ده شیمدیکی کبی (کوره‌نك) اولمق استعدادینی‌ده اولو اورته کوسترتمز ایدی.

لکن آقشام بوحاللری هرکون کوزی اوکنده بولاندیران بر اختیار آرقه‌داشم، کوزلری طولو طولو اولدیغی حالده:

— راسم بك نه دییورسك ؟ .... قیزلرمزك چوغی یوله چیقمادقجه قوجه بولامیورلر ! دییه‌رك آقان یاشلرینی مندیلیله سیلدی .

یوله چیقیور !.... اسکی بر تعبیر معروف الدیغی اوزره (افرادینی جامع ، اغیارینی مانع) ! ولوکه بونده بویوك بر مبالغه اولسون ، ولوکه برظن باطل بیچاره آرقه‌داشمی آغلاتسون ، عائله‌لرمزده‌کی پریشانیٔ اخلاقدن نشان ویردیکی ایچون ینه مؤثردر ، ینه طاقت کدازدر ! ..

(نیم خصوصی) لر فرصت بولدقجه اولرنده ، کیف سایشاء قولتوقلرده ، حتی عموخانه‌لرده (دوست) ، (قوجه) بولمق بلانلریله آدام اولامقدن محظوظ اولورلردی . (دوست) طوتمق نکاحسز برارتباط اولمقله هرایکی طرف ایچون (تأهل) دن دها اهون عد ایدیلیردی . قادین‌ده ، ارکك‌ده بوارتباطی :

« کل اوستنه کل قوقلامام »

فحواسنجه ادامه ایتدکجه آره‌ده بر (قاپاتمه) شکلی ظهور ایدردی که (بك‌اوغلی) ویا (قارشی) عالملرنجه (مانته‌نوت) ، (مترهس) طوتمقله بر معنایه‌در . (قاپاتمه) صورت عمومیه‌ده ارککك انتخاب کرده‌سی اولان خانه‌ده اوطورور ، ارکك بورایه یاهر آقشام ویاخود اکثریا هفته (کیم) کونلری کلیر ، کیدردی . فقط اوعصرده هرکس قاپاتمه طوتامازدی . (دیشلی) اولمق ایجاب ایدردی . کوونديکی طاغلر اولمالی ایدی . برده

(قوم‌قاپو) ، (یکی‌قاپو) ، (صماتیه) ، (یدی قله) ، (فنار) ، (قوزغونجق) ، (اورته کوی) ، (یکی‌محله) ، (بویوك‌دره)قبیلری کبی خالط ومخلوط یاشانیلان محللر موافق کلیردی .

اغنیا و کبرامزك (مستفرشه) لرینی آیری براوه چیقاروب (خانم افندی) دن کیزله‌مه‌لرینك دیکر برنوعی اولان بو طرز معاشرت،علی الاطلاف استرقاباته‌یول آچاردی.قادین(قاپاتمه‌لق)دن صیقیلدقجه آچیق منظره‌لر کوستریر ، شبهه ویریجی طورلر طاقینیر ، بهانه‌لر بولور ، ارکك اوصاندقجه اوه‌کلوب کیتمکی کوشه‌دیردی .

آره‌ده‌یکدیکرینی (باصمق)، خارجدن یوللانان‌مکتوبلری الده ایتمك ، شونی بونی کوزجی قویمق، وقتسز اوه کلمك ، سوقاغه چیقمغی منع ایله‌مك ، اودن قاچیره‌جق معاملات شدیده‌یه‌باشلامق ... حتی کندی تشویقیله اوی طاشلاتمق کبی حادثه‌لر وقوعه کلیردی !

بودورلومناسبتلرده (حله)یه اعتبار اولمادیغی کبی (عدت)ده بر دورلو صاییله‌مادیغندن دفعات ایله آیریله‌لر ، باریشمه‌لر ، کوروشلدیکی حالده طارغین طورمه‌لر اکثر ایدی . فقط (نیم خصوصی) ارککك صفرالید قالمق اوزره بولندیغنی حس ایدر ایتمزکمی آزی‌یه آلیر ، منازعه‌لر ، مضاربه‌لر ، مجارحه‌لر چیقاردی. النهایت جعلی ویاجدی بر عزم ایله قادینك کوزینه کسدیردیکی برینه ، اسکی دوستنه ، سودیکنه ، اوینه

ویا عمومخانه‌یه (قاچمق) خبری ایشیدیلیردی که بو حادثه‌ده تا جنایته قدر منجر اوله‌بیله‌جك عواقب تدریجیه حصوله کتیریردی.

فقط بو قادین ــ تعبیر مخصوصی وجهله ــ (عمومخانه) یه دوشدیکی اورادن قولای قولای یاقه‌سنی قورتاره‌ماز ، بر باشقه‌سی چکوب چیقاریرسه‌ده آرتق (خیر ایتمز) دینیردی.

بو صوك شکلك‌ده انواعی وارایدی . بو انواع الك اوفاق فرقلرله بربرندن آیری قالیردی . یوقسه اصلی کبی ینه (فحش) ایدی. یالکز (توبه‌کار) لق بونلرك خارجی ایدی. بعدالاستحمام (توبۀ ایوب) ده استغفار ذنوب ، (طوقماقلی دده) ده دوران ، (زندان) قاپوسنده‌کی (بابا جعفر) ده تسبیحدن کچمه ، نمازه باشلامق ، آداق آدامق ، قوجه‌بولوب صوغان اتمك هر نه ایسه قناعت ایتمك ، سنه‌لرجه طانیلماز بر قیافتده سوقاغه چیقمق ، دنیایه چوجق کتیرمك ، پیاسه محلریله مسیره‌لرده اصلا کورونمه‌مك ، والحاصل اهل عرضه یاقیشان اوصاف وارکاندن آیرلمامق بو ندامت صلاح پرورانه مقتضیاتندن ایدی . بویله قادینلره اسکی بیلدکلری بیله حرمت ایدر ، آفرین ، براوو ، هیچ اومولمازدی ، ینه سودی تمیزمش ، قوجه‌سی‌ده ایی بر آدم ، الله راحتنی بوزماسون ، کل کبی بر قیزی ، طوره‌مان بر اوغلی اولمش، الله‌باغشلاسون، قرق ییل کنهکار ، برکونه توبه‌کار وامثالی سوزلرله لهلرنده شهادت ایلرلردی .

نیم خصوصیلرك محلات ایچونده کیزلی فقط ساری بر تهلکه حالنده بولندقلری آشکار بر کیفیتدر . محلهده اتکنی کورن اولمادیغی ایچون أولرجه دائرهٔ مناسباته قبول ایدیلیرلر، بالطبع آنلرده انتخاب ایتدکلری فردیتلرله قونوشوب کوروشورلردی . (سویجیلك) ویا (ظرفالق) مسئلهسنی احداث ایدن تماسلردن بریده بودر .

بر رعایت مخصوصه تلقی ایدیلن قومشونك قیزینی، کلیننی، کوچك همشیرهسنی ویا سائرهسنی برابرینه دعوت ایدهرك آرابه ویا قاییق ایله (کاغدخانه) کبی سیر محللرینه کیدیشلر، کزینیشلر، پیاسهیه چیقیشلر، مبایعات بهانهسیله چارشی ایچنده طولاشیشلر، حرف اندازلقلره معروض قالیشلر اثناسندهکی تلقینات متنوعه کنج، صاف، تجربهسز روحلر اوزرنده بللی باشلی اثرلر براقیر، سویلهجك بر ارککك اوموز اوروشی، دقتلی دقتلی باقیشی، بکنیشی، صیقیشدیریشی، زمین وزمانه موافق سوزلر بولوب آنلری کمال حرارت واشتیاق ایله صرف ایدیشی، تبسملری، کوزلرندن فیرلایان آتشین نظرلری هنوز حیاتك مخاطراتنی تقدیردن عاجز بولنان نوشکفته دماغلرده هر حالده لهده بر غلیان ایقاعنه قابلیتلیدر .

فطری بر حق انکشافی باغلی طوتان احکام وشرائط اجتماعیه آغیرلغنك حال احتراصه کلمش، فقط بو آغیرلغك بهانهسنی عاقبت بینانه دوشونهبیلمکدن هر وجهله عاجز قالمش

ارکاك ، قادین هر فرد ایچون تخفیفی ك قوتلی بر (آرزو) ماهیتنده تجلی ایتدیکی دملر اکثر دکل ایسه‌ده نادرده دکلدر. (اوزوم اوزومه باقه باقه قارارير) ، (کشی آرقه‌داشندن آزار) مثللری بوکبی مخاطرات معاشرته اشارت ایچون پك ساده، پك قولای بر مؤدا طرزینه قونولمشدر.

ذات الزوج اولان (خصوصی) لرله ، نیم خصوصیلر بو بابده داها حاکم بر موقعده بولنورلردی . آیلردنبری اوغراشدیغمز ، اوتوز قرق سنه اولنه نظراً فی زمانتا چیرکین بر انکشاف حالنی آلمش اولان (فحش جدید) ه کریزکاه خدمتنی کورن اسباب وعواملی برر برر کوسترمك املنه مبتنی بر چالیشمه‌در. فی الواقع بونده‌کی اینجه‌لکلر او قدر قابادرکه اورته یاشلی ، مدرك بر کوز بتون الیاف نسجیه‌سنی درحال فرق ایدر. سز عاشقانه رومانلرده‌کی اینجه طوقومه‌لره اینانمیك. هر هانکی بر رومانی اوقودقدن صوکره ذهنکزده منقوشاتنی درطوپ ایدك. او آنده ـ ماهیت تحریریه سنده‌کی قدرت مستثنی اولمق اوزره ـ خلاصه‌سنی یعنی پوصه‌سنی چیقاروب آتارسکز ، بو نوع مؤلفاتدن یالکز اجتماعیاتی دەلیك ، دەشيك ایتمش تدقیقاته مستند اولانلری آکلامغه قابلیت پیدا ایتمك نافع ، جدی ، مهم بر درس آلمقله مساویدر.

٣٥

٤ ـ تحليلات بحثی :

دور استبدادك بر ضربه‌ده ییقدیغی ، فقط مداومینی سنه‌لرجه اوقونان :

« ییقیلدی لانه‌سی افتادکانك »
« پریشان اولدی بزمی عاشقانك »
« اوین ییقدی فلك بیچارکانك »
« خراب اولسون سنك‌ده‌خانمانك »

شرقیسیله معنوی بر اخذثاره سوق ایله‌دیکی عمو مخانه‌لرك وسائط معتبره‌سندن بر (عبدالرحمن) وارایدی‌که بالآخره پك دوشکون بر حالده قالمشیدی . بر کون اوچ بش آرقه‌داش بر غازینوده اوطوروركن ایچری‌یه کیردی . آرقه‌داشلرمدن بری کندیسنه خیلی زمان خدمت ایتمش اولمق وسیله‌سیله یاننه چاغیردی . اوطورتدی . ایچکی اصمارلادی . نره‌دن کلوب نره‌یه کیتدیکنی صوردی .

(عبدالرحمن) بردن‌بره دیدی‌که :

— سنککندن کلیورم. ا کسیك اولماسون . طوغریسی

بکا چوق یاردیم ایدییور . بوکونده هم پاره ویردی ، همده بکنـك بر اسکی قوستومیله ایسقارپینی !..

— آفرین !

— چوق ایی قادین ایمش . . . اوته کیلر بتون نانکور چیقدی !

بو قادینی بنده کورمش ایدم . بر زمان (قوم قاپو) ده بیلدکلرمدن بری قاپاتمش ... آیریلمش ، ینه باریشمش ، ینه آیریلمش ... ایکنجیدن آیریلشـندن صـوکره بر دیکرینه ، (عبدالرحمن) ك بر از اول (بکی) دیدیکی ذاته وارمش ایدی. آراده صیره‌ده کوبده کزینیرکن کوروردم . اوزون بویلو ، ظریف اندم ، اسمر کوزلی ، کوزلری ایری ، طاتلی شهلا ، آغیز ، بورون ، متناسب ، یوریشی جاذبه‌دار ، کینیشی ذوق سلیمه موافق ، آغیر طورلی ایدی . باقیشلریله ماضیدن متنفر ، حالدن ممنون ومتشکراولدیغنی کندیسنی بیلنلره آکلاته‌بیله‌جك درجه‌ده ناطقهٔ احتساسه مالك کورونوردی . او آرقه‌داشمده هرنه زمان آندن بحث آچیلسه اخلاقی حقنده حسن شهادت ایدردی . (عبدالرحمن) بر ایکی دانه پازلاتدقدن صـوکره اورته‌یه دیدی که :

— سزه بو قادینـك اولیاتنی آکلاته‌یم‌ می ؟.. باشکزی آغریتمیه‌یم اما ....

— یوق .. یوق ... آکلات !..

قومرال، پوص بیقلرینی پچته ایله سیلدکدن صوکره باشلادی:
— بوندن دردت بش سنه اول بر آقشام اوستی (یکی جامع) دن کچیوردم . او زمان جامعك مردیونلری یانلرنده، اوستلرنده بزم صلاپوریه جیلرك، ممدجکلرك زیبکلری اوطوررلر، قسمت بکلرلردی . اوکونده بش آلتی دانه‌سی ینه اوراده طوپلانمشلر ، شیشمانجه بر قاری ایله غوغا ایدییورلردی . ایچلرندن ضعیف ، یلدیزمه‌سی ییرتیق پیرتیق، شاشی .. شاشی اما طاتلی باقیشلی بری ده موصلقلرك طرفنه چکیلمش، قورقه قورقه غوغایی سیر ایدییوردی .
اوله‌جق بویا !... بو قیز خوشمه کیتدی .
یاناشدم . دیدم که :
— بنمله برابر کلیرمیسك ؟
— (غوغاجی شیشمان قاری‌یی کوستره‌رك) آبلام صالیویریرسه کلیرم !
صوردم :
— بو سنك اصل آبلاکمی ؟ یوقسه ...
— اصل آبلام دکل ... صوکره‌دن آبلام ...
— اویله ایسه کل !.. سنی بزم اوه کوتوره‌یم !..
اوکجه‌دن طوردی . دوشوندی . بکا :
— اویله ایسه سن (کمر) ی کچ ، بنی اورداه بکله .
دیدی. یوریدم. ساعتك بولندیغی یره طوغری کیدییوردم.

آرقه‌مه باقدم‌كه كلیور . تصادف ، برده آرابه چكیوردی . طوردیردم. او ایچری‌یه، بن آرابه‌جینك یاننه بیندك. طوغری بزم اوه كیتدك .

كیرر كیرمز بزمكنه دیدم‌كه :

— سنك اسكیلردن بر كوملك، برانتاری، برطون چیقار... بوكا كیدیر !...

یاپدی .

— یارین ایچون برقات دها چیقار . صباح حمامه كوتور، كوزلجه ییقا ... تمیزله ...

هنوز اون سكز ، اون طقوز یاشلرنده ایدی اما پك جیلیز اولدیغی ایچون كوسترمیوردی . بودورطاووق هرزمان پیلیچ كورینور ، دكلمی‌یا !...

ایرته‌سی‌كون برقاچ یردن اورغون اوردم. بوكا انتاریلك، كوملك ، چوراب ، آیاغنه بر ایسقارپین آلدم. آیاغی اوغورلو كلدی . بر قاچ كون صوكره بر اورغون دها اوردم... برده یاتار دونر چارشاف یاپدم ... هرآقشام پیرزولا ، بالق، بر آز ات باغلاسون دیه پلاو ، ماقارنه ، پاتاتس ، طاتلی ...

— دیمك‌كه بسی‌یه قویدك ؟

— اویله‌یا ... زواللی كونلرجه آچ ، سفیل قالمش . . اویله خانطالرله كزن نه اولور ؟

ایكی آی صوكره باقدم‌كه كلیشدی . قاشی ، كوزی

بلیردی . یاناقلرینه ، دوداقلرینه قان کلدی . وجودی براز ات طوتدی . مال کندنبی کوستردی .

— مال‌ده مال !

— مال یا !.. بن اونی (فط.ت) ه بر کوندوز ایچون اون بش لیرایه چاقدم ...

اوزمان اون بش لیرا پیاسه فوقنده بر بدل ایدی ...

— اون بش لیرایه‌می ؟... اما یاپدك ها !...

(عبدالرحمن) اتمکی اوپدی :

— شو نعمته کور باقه‌یم که ... فقط اویله چاقدم که ...

— نصل ؟

بر دانه‌ده بو آرالق کندیسی چاقدی. ینه بیقلرینی سیله‌رك، مزه لوقمه‌سنی چابوق چابوق یوته‌رق :

— بر قندیل آقشامی ، بونی یاشماقلادم. باشنه بر الماس دال قویدم . صیرتنه کل قوروسی برغروں فراجه، کیدیردم، قولاقلرینه بزمکینك صالقیم کوپه‌لرینی طاقدم . اللرینه‌الدیون، فیل دیشی صاپلی بر ایپك بلپازه ، آیاغنه ایپکلی دیزچورابی، روغن ایسقارپین ...

— ایی مصرفه کیرمشسك !..

— البته . . . بر کون اول‌ده آرابه‌جی (رجب) ه تنبیه ایتمش ایدم. اوده کلدی. بزمکی ایله‌برابر بیندیردم. صالیویردم پیاسه‌یه !...

(فطنت) بزمكنى طانير... كزينيركن كورمش، اكيلمش، باقمش . . . قاشـيله كوزيله ايشماز ايتمش ، بزمكى دوداغنى ايصيره‌رق ايشى :

(شيمدى صره‌سى دكل ... صوكره .. آكلاتيرم ..) ه كتيرمش .. آقشام بكا آكلاتدى .

درحال كشـف ايتدم . يارين (فطنت) بنى چاغيرتير ، ديدم . (بايزيد) ده (رضـا) نك غازينوسـنه اوطوردم . بكليوردم. ديديكم كبى‌ده چيقدى . باقدم كه يل يپه‌رك، يالكن كورك كلدى . بنى چراقله ايسته‌تدى . اولدن (عبدالرحمن) ديه چاغيريركن ، (آغا) بيله ديمزدى ، بو دفعه :

— عبدالرحمن افندى !

ديه يوزيمه كولدى . (حالت)دد ، (اسما)ده‌برابرايدى . ديدى‌كه :

— دون آقشام سزككنك يانيده بر تازه واردى .

دوشونور كبى طوردم ...

— جانم اسمر اوستنه ... آز قاچيق باقيشـلى !.. كل قوروسى بر غرون فراجه كيمش ... جانم ، رجبك آرابه‌سنده ايدى ...

بيلمه‌مزلكه كلدم .

— ها ... ها ... بن‌ده كوردم ... آقشـام اوده دكل ايدم . بو آقشام صورارم .

(فطنت) :

— قوزوم عبدالرحمن افندی . . اونوتمه ! . . ایجه بر آکلاییویر ..

دیدکدن صوکره :

— یکی بر آرناوود بکی وار... پارالی... بکنیرسه سن‌ده بزده سببله‌نیرز!.. هم سن بکا بو کونلرده صیق صیق اوغرا...

دیه ایصمارلادی .

— ایرته‌سی کون کیتدکمی ؟

— نیه کیده‌یم ؟... هرزمان بن بکلرم ، برقاچ کون‌ده آنلر بکله‌سونلر ... اوچنجی کونی ینه بنی بولدی . ینه تکرار ایتدی . دیدم که :

— کیم اولدیغنی آکلادم . فقط کوچ ایش !.. بزمکی دوکونه‌موکونه‌دییوب کوندوزی آتلاته‌بیلیرسه..... اوله‌جق'.. کیجه‌لك اوله‌میه‌جق !...

(فطنت) ، کندی دالاوره‌سی ایچون پك زیاده کوزینه کسدیرمش اوله‌جق که :

— کوندوزلك اولسون !... شو حریفی قاچیرمیه‌لم !..

دیدی . حتی بکا :

— بلکه لازم اولور !

دیه بش مجیدیه‌ده ویردی . حق برکات ! دیدك ، جیبه ایندیردك .

— طوپلامغه باشلایورسك!..

— اویله یا !..

(عبدالرحمن) نشـئه‌لی بر آدام ایدی . . . چاقدقجه‌ده نشئه‌سی آرتیور ، دوام ایدییوردی :

— ایکی کون صوکره علی‌الصباح (فطنت) ه کیتدم . بنی کورنجه سویندی .

— خیر اوله ، عبدالرحمن افندی !

— یوله کتیرزدك . غالبا بوقیز آناسیله طانیشیق‌دونوشوك... بزمکی آچیلمش ، آچیلمش ، الك صوکنده رهندن اون بش لیرایه کوپه‌م وار ، دیه بر سـوز آتمش ... دیمك که اون بش لیرایه کوکلی اوله‌جق ... دیدم .

اون بش لیرایی طونجه (فطنت) ك کوزلری آچیلدی .

— نصل اولور ؟

دیدی . دیدم که :

— سن ویره‌جك دکاسك آ ... بکه سکا بر او طاووغی بولدم... فقط یالکز اوکا اون بش لیرا ویره‌جکسك دیرسك .. راضی اولورسه بزده آللم قالام کتیریرز ...

دوشوندی .

— اولور !... بن سکا خبر یوللارم .. سن (بایزید)ده بکله ! دیدی . آیریلدم . آرادن ایکی کونمی نه کچدی . بنی غازینوده بولدی . ایرته‌سی کون ایچـون آلوب کلمه‌می صیقی صیقی تنبیه ایتدی ..

— نه دیدك ؟

— نه دییه‌جکم .. پکی !... اوده قیزه درسنی ویردم : کندیکی صات ، اوتانغاج کوروْن ، راقی ایچمه .. زورله ایچیریرسه استفراغ ایدر کبی یاپ ...

— نه دیدی ؟

— نه دییه‌جك ... مراق ایتمه ، دیدی . فقط بن اوکا هم درس ویردم ، هم‌ده قازانه‌جغمز پاره‌لرله راحتمزه باقه‌جغمزی آکلاتدم . بکا پك چوق تشکرلر ایدردی . بابا دیردی . بنی اوپسه‌کلدن قورتاردك ، سایه‌کده یییه‌جکم‌ده وار ، کییه‌جکم‌ده وار ... سن اولمیه‌یدك شیمدی‌یه قدر ئولوردم ، دیه‌الی براقیر ، اتکمی اوپردی . طوغریسی بن‌ده‌سودم

— هله هله !

— یوق ، جانم ، اویله‌سی دکل ... بنی براقك ، بزمکی عادتا پروانه‌سی اولدی ... نه ایسترسه آلیر ، پیشیریر ... بنی ویر ویر ، قیزك کوزی قالدی ، شونی بونی آل دییه زورلاردی .. هر نه ایسه ... او صباح ، بونی ینه بزمکیله برابر آرابه‌یه قویدم ، یوللادم .

(فطنت) قارشیلامش ، بیورك دییه‌رك یر کوسترمش ... قهوه‌لر ، شربتلر اکرام ایتمش ...

— بك کلمه‌مش‌می ؟

— کلمش ... بیلمزمیسکز ؛ اونلر ایکی ساعت بکلتمه‌ینجه انسانه قاری یوزیمی کوستریرلر ؟ . . کیم بیلیر آرابه پاراسی

دیمشلردر چکمشلردر، واسطه بخششی دیمشلردر، چکمشلردر، شو دیمشلردر چکمشلردر... اویله اوله‌جق که (فطنت) قیزی کوتوروب تقدیم ایتدکدن صوکره اوطه‌یه کلیر کلمز بزمکنك النه اون بش لیرا صایمش .. بر لیرا دها ویرمش ... ایکی مجیدیه‌ده آرابه پاراسی ...

— مددالله !...

— مددالله که مدد !.. کیم بیلیر آرناوودن نه آلدیلر؟.. بن اوکون اودن طیشاری‌یه چیقمادم .. آقشام اوستی ایدی کلدیلر ...

(عبدالرحمن)، بزی آغزینه باقدیرییوردی . بر شیشه دها ایصمارلادق .

— قیز، بکا دیدی‌که : او، بك بنی یارین چارشوده تحفجی ... نك دکاننه دعوت ایله‌دی .

— طورمه کیت !... قاچده ؟

— اوکله‌دن صوکره . . هانکی ساعتده کلیرسه‌ك بنی اوراده بولورسك، دیدی .

— سن‌ده اوکله‌دن صوکره آننه‌کی آلیر، کیدرسك ...
ایرته‌سی کون کیتدیلر .. ایکی ساعت صوکره آرابه ایله کلدیلر... قوطی‌قوطی‌اوسته!.. آرابه بردورلو بوشانه‌میور ... برینی آچدم، مندیللر، برینی‌دها آچدم، چورابلر.. اوچنجیسنی آچدم دانته‌لالرك، قره‌پ دوشین فیونغه‌لرك انواعی، شیشه

لاوانطه‌لر ،.... ایپك فانیلالر،.. بره بره !.... نه‌لر نه‌لر :..
آ کلادم ، قیز چاتدی !..

— سزده !

— بزده یا !... دیرکن پیاسه طالغه‌لانمغه باشلادی . .

— نه کبی ؟

— ایسته‌ین ایسته‌ینه !... (فطنت) چیربینیر ، آه ، نه یتدم‌ده او حریفه چیقاردم ، دیر .

— نه‌دن ؟

— چونکه بزه (بك) عاشق... کیمسه‌ایله کوروشدیرمیور. پاره ویریور ، اوست باش یاپیور ، آیاغنی یره باصدیرمیور ، بونلره مقابل هفته‌ده بر کیجه بزمکی ایله برابر چاغیریور ، بیلدکلرندن برینك اونده کوروشیور ... راحت !...

— سن نه یاپیورسك ؟

— بن‌ده بر طرفدن چکیورم ...

قیزك آغزندن مکتوب یاز دییورز، کوتورییورم. برلیرا.. ویریورز ، او یازیور ، بن دونرکن یالواریر کبی :

— بلکه جانی بالق ایستر ... شو پاره‌یی آل‌ده بر ایکی اوقه آل دییور ، ویریور ... بن آیریلیورم ، او آرقه‌می براقیور ... بر سبت‌ده یمش آلیور ... طاشی بابام طاشی !..
بو حال آلتی آی سوردی .

— نه قدر چکدیکز ؟...

— صایمادم اما آلتی یدی یوز لیرایی بولدی . (جراح پاشا)ده‌کی اوی ایشته او زمان آلدم ... صوکره صاتدق آ ...

— دوام ایتمه‌دیمی ؟

— بزمکی ئولدی ... بك قیزك ذهننه کیرمش ... چکدی، آلدی ... بن ایشی تازه‌لیه‌یم دیه أولندم . اویمادی ... قیزه کیتدکجه بکا اوته بری ویریردی ... ایشته بوکونده ویردی ...

— حالا او بکده‌می ؟

— یوق جانم ... او بکی مملکتدن قرداشلری کلمشلر، آلمشلر، کوتورمشلر، بن‌ده أو یوق ... بوآچیقده قالدی ... النهایت (فطنت) طیرناغنی طاقدی . بو دفعه او چکمکه باشلادی . والحاصل بزم (یکی جامع) زیبکی برنجی صنف سرمایه‌لکده قرار قیلدی ... (کومروك) ده .. بك ... (باب عالی) ده ... بك ... بیلمم دها کیم ؟... سون سونه!.. النهایت شیمدیکی بکی چکدی، چیقاردی . بو اوچنجی چکیلیشی‌در !. هم‌ده نکاحلی !... الله ایچون ای‌ده باقیور ... فقط بو دفعه کندیسنی بك چلیمسز کوردم ... ورم غالبا ... کسیك کسیك اوکسوریبوردی !...

(عبدالرحمن) حکایه‌سی ایله برابر شیشه‌سنی‌ده بیتیروب کیتدی .

بوحکایهٔ مؤثره‌یی تحلیلات آتیه‌ده دها زیاده مدارانکشاف اولور فکریله ـ استطراد قبیلندن اولمق اوزره ـ یازدم. بسیط

اولمقله برابر (فحش) نامنه مدهش بر سقوط ابتدائیدن صوكره یوكسلمكه میل ایتمكه باشلایان طبعاً حلیم بر بیچاره‌نك ناقص بر ترجمهٔ حالیدر . بوراده نظر دقته الڭ زیاده چارپان (عبدالرحمن) كبی بر واسطه‌نك محضا كندی منفعتی ایچون یاپدیغی فداكارلغی، (ایپلك) اولمق اوزره تاقی ایتمكه آلیشمش اولماسیدر . ایشته (فحش)ك الڭ زیاده غل وغشدن آزاده كورونن بر سیماسی دها !.... كیملر آجیور ، كیملر سوییور، كیملر بسلیور ، كیملر قانوب طولانیور ؟ كیملر اوپیور !

٣٦

٥ ـ تحليلات بحثی :

(قاپاتمەلر)ك حیاتی (نیم خصوصی)لر کککندن نوعما سربست ایدی . مع هذا قاپاندقلری اولرده عادتا برر (ودیعه) حکمنده بولنورلردی . حتی بونلر حقنده بقال ، اتمکجی ، قصاب کبی اصنافك بولجه آلیش ویریش معاملاتندن طولایی انظار طمعی حرمتلره قدر اینوب چیقار ، بکجی ، امام ایله محله‌لیدن‌ده بعضیلرینك :

— یو..ق ، امام افندی ... کلدی کله‌لی اتکنك اوجی کورونمیور ....

— جناب حق تقصیراتنی عفو ایتسون ... بکا ایرکیج نکاحنی قییه‌جغز کبی کلیور ...

— ناموسلیسنه نه‌دینیر ؟

مآلی طوتان تقدیرلریله ، قومشو قادینلرك :

— پك نازك برتازه !.. کچن کون اویله کیدی ویردم‌ده مردیوندن قارشیلادی ... قهوه‌لر ، شروبلر چیقاردی ..

— بن ده کیتدم، پك تربیه‌لی .. (عاطف)می پك سودی. آرتق شکرلرمی ویرمه‌دی!

-- بزه ده تراموایده: بیورمیورسکز، تنزل ایتمیورسکز دیه ستملر ایتدی . بزمکینك حالی معلوم آ... حالا کیده‌مدم، پك عیب اولدی ...

طرزنده‌کی توصیه‌لریله طوتونه‌بیلیردی .

بو سوزلر برکره شایع اولدیمی، محله‌لینك الڭ متعصبنی اسکات ایتمك قابل اولوردی :

— غالبا (عدت) بکلیور !..

شاید متعصب ، سرتلنوبده :

-- بکلیور اما حریف کیروب چیقیور !

دییه‌جك اولورسه :

— اللهك دوشوردیکیله سن اوغراشمه !

— برازطور باقه‌لم.. بیك ییل کنهکار، برکون توبه‌کار!.. هم نه معلوم؛ اویولده اولسه شمدی یه قدر البته قوقوسی چیقاردی.

— بزمکیلر کورمشلر... باش اورتوسیله قارشولیورمش!. مقابله‌لریله حمایه ایدیلدیکی ده واقع اولوردی .

هله ارککك منسوبیتندن، کبار ورجال اولادندن ویا کندندن دیشلی کیمسه‌لردن ازلورسه هردورلو علیهدارانه سوزلر قهوه‌نك دورت دیواری ایچنده قالیردی .

(قاپاتمه) علی الاکثر ارککك انتخاب کرده‌سی اولان قادین

ویا ارکك خدمتجی کوزی آلتنده بولنوردی . فقط بو نوع پاسبانان ، نصل اولسه الده ایدیلیر مخلوقاتدن اولدقلری ایچون (محبوسه) زمان ومکانی بالحساب وقتنده اویوشور، برباشقه‌سنی میعادنده اوه آلیر، کندیسنی طانیمیان قولتوقلره کیدر، مسافرلك دعوتلرینی قبول ایدر ، الحاصل شورادهبورادهشونکله بونکله تلاقیلر احداثنه موفق اولوردی!.. ایچلرنده اك مرفه یاشایانلرده بیله بوحالدر کورولوردی . مشهوردر : بونلردن برینه :

— نیچون بویله یاپیورسك ؟.. سکا هروجهله باقیور..

دیمشلر ، اوده مستهزیانه کوله‌رك :

— بن اهل عرض اولمسنی بیلممی؟.. بویولهنه‌یه‌دو کولدم.. کوکلم اکلنسین دییه ! جوابنی ویرمش ...

روحی . تحسس ، اجتماعاً پوروزلو برانکشاف قادینی بو درکۀ تفکره سوق ایدنجه اسکی قادینلرمزك دیدکلری :

« سیل آغزی یووا طوتماز »

مثلنك حکمی ظاهر اولور . بوکونکی قوانین اجتماعیه‌نك بیله تشکیل عائله خصوصنده قادینه دورایتدیکی وظیفه‌پك صیقی در. اوزمانلرده بعضلرك «خروسدن قاچان» دیه اکلندکلری قادینلر طرفندن (هوپپا ، زوپپه ، ده‌لیشمن ، دلی ، شیماریق ، الی ایشده کوزی اویناشده ، سوقاق‌سوپورکه‌سی، صالقیم‌صاچاق، اوغرامش ، ارکك کبی ، کوکلنه مجبور ، کل کچ ، قیزمش ، آتلی‌عسس، نجره کوزلی،دوتدوروولیلا، شیرفیتی، فینکرنوز)

.. الخ لقبلرله مؤاخذه ایدیلن ابکارك نه‌دورانديش مدافعلری وارایدی . حتی :

— تأهل ایتسون‌ده کورك ، اونه‌قادین قادینجق، نه خانم خانمجق اولور .. دها چوجق !..

— او وقت حانیه‌یی قونیه اوکره‌نیر !.. بر کره چولق چوجغه قاریشمیه کورسون !

— شیمدی کندینك .. ایسته‌دیکی کبی کزر توزار ...

دیرلردی .

(قاپاتمه)یی چله‌دن چیقاران نه‌احتیاج ، نه‌ده‌دبدبه ایدی . (سوکی)یی آکلامامسی ایدی . سویلدیکنی بیلمك ، هیچ بر زمان سوکی‌یی آکلامق دکلدر . دیکر طرفدن بویله بر اوه چکیلوب اوطورنجه آرقه‌ده بعد مجردده براقدیغی بر طاقم مناسباتك پك چوق مدخلی اولورری. (سرمایه)لکدن(قاپاتمه) اولمش ایسه مشترك عشرت عالملری، مشترك قهقهه‌لر ، مشترك آوازلر، مشترك اکلنجه‌لر، مشترك وقعه‌لر، مشترك سیروتنزهلر کیینیشلر ، سازلر، باخصوص طوپلو اوطوروشلر البته روحنده درین،درین دکل ایسه بیله سطحی برطاقم التوا آت احداث ایتمشدر. ایشته بو بوکوملرك آره‌ده صیره‌ده برحرکت رجعیه اجراسی ایچون اظهارایتدیکی عکس العمل، اوده‌یالکز باشنه برخدمتچی النده، براوشاق نظارتی آلتنده سس‌سز، شطارتسز، دیکیش، سوس، انتظارایله دها شدت پیدا ایدردی . ولوله‌لی حیاتلر سکوندن دائما متنفردر. باخصوص (قاچیرمه) دینیلان ایشلرده‌کی

ذوق اغفال ، پك زياده شيطانى حظوظات نفسانيه‌نك مولديدر.

باخصوص قادينك كندى دوشونجه‌سى آره‌سنده اكثريا قوتلى ، منطقى بولديغى :

— اركك تعدده قائل ... يا بن ؟

نظريه‌سى ، (قاپاتمه) ايچون بلاتأمل :

— بن ده !..

نتيجه‌سنى ويرمكده تأخر ايتمز . هله (سرمايه) لكدن كلمه اولورسه !..

(اورته اويون) لقدن طوتكده رومانلق ، (وودويل) لك ، (قومه‌دى) لك ، حتى (درام) لق موضوعات نامنه نه طوبديغم ، كورديكم ، بيلديكم پك چوق حادثات ، (قاپاتمه) حياتنده‌ده موجود ايدى . بو حادثات ، (قاپاتمه) نك كوندوز حياتندن باشلاردى.

اركك قارشيلامه ، كيجه اكلنديرمه ، ايرته‌سى كونى قالمق احتمالنه مبنى اوكونه عائد تدارکات ، تشييعلر ، بركون صوكره قلمه ، دكانه كيديشلر اولياتندن معدوددر .

— صورت مطلقه‌ده (رؤيا) يه اينانمه ،

— آراده صيره‌ده والده ، آبلا ، تيزه ، خسته‌لقلرندن متأثر اولمه ،

— (بك بندن صوغودى !) عصبيتلرينه طوتولمه ،

— (بكدن صوغودم) صيقنديسنه كيرمه ،

— وقتيله سومش اولديغى بر ارككه تصادفدن ، آنك وفاتندن متولد كدرلر ايچنده قالمه ... ،

— آلداندیغنی حس ایتمه ؛ (بونده انواع واردر)

— آلداتدیغنی ایله اکله نمه، قورقمه ، اوزولمه ؛ (بونده‌ده انواع واردر) ،

— محبه‌لریله حسبحاللرده بولنه‌رق کچن زمانلری اوزله‌مه.

— ارککك حرمنی کورمك مراقنه دوشمه..(انواع)

— ارکك حرمیله طارغین اولورسه ..

— تکرار باریشیرسه ......

— حرمندن آیریلیرسه ... طاسه‌لرینه دوشمه ،

— رؤیا کبی (بویو) یه‌ده ایناتمه ...

— بایرام، قندیل، جمعه کیجه‌لرینی بر مسئلهٔ داخلیه شکلنه قویمه .. (انواع)

— نکاح آلتنه کیرمك ایسته‌مه .. کیرمك ایسته‌مه‌مه .. (انواع)

— بقال، قصاب، اتمکجی، سودجی، سبزواتجی، تحفجی ترزی، آرابه‌جی، خدمتجی، دوست واحباب ، اقربا ، ابوین مناسباتنی ایسته‌دیکی کبی لهده ویاعلیهده ترویج ایتمك یوللری (انواع)

— یالوارمه ، یالواریله دردیله اوغراشمه (انواع)

— اسکی دوستنك انتریقه‌لرینه اوغرامق ایسته‌مه، ایسته‌مه‌مه

— حیز ویرمك ترتیباتیله دیدنمه (انواع)

— واسطه‌لر، میانجیلر ، اوقویجیلر مبالغات واسناداتی ایله راحتی قاچیرمه (انواع) ،

— حمام، ابه‌اوی، محلبیجی، تحفجی دکانلری کبی (رانده‌وو) محللری روللری (انواع)

— فرار ، ترك خانه ، طارغینلق چیقارمه ، جرثروت ؛ برندن آلوب دیکرینه یدیرمه ،

— ارککك طرفندن طوتولمه ؛ باصیلمه ،

— عادی باصغین مخاطراتندن قورتولمه ویا او مخاطرانه اوغرامه (انواع)

کبی حیاتك الك بسیط؛ الك متبارز حیله‌کارلقلرینی ویا تحسساتنی تنویع وتوسیع ایده‌رك آیری آیری بر رفصل تحلیل اوله‌جق اشکاله بوروندیره بوروندیره یاشاردی .

صفحاتی بعضاً پك فجیع ، بعضاً قومیك اولمق استعدادینی محرز اولان (نکاحلی اورتاق) منازعاتی الك یوروجی پلانلری موقع اجرایه قونولدیغنی کوستریردی .

زوجه‌نك وضعیتی، طرز تفکری، جرأتی ایله (قاپاتمه) نك کی بومنازعاتده تقابل ایتدکجه اومولمادق نتیجه‌لر ظهور ایدردی : غلبه کاه او طرفده ، کاه بری طرفده قالدقجه طلاقلر، تجدید نکاحلر تجدید وتقویهٔ مناسبات، هرایکی طرفدن طارغین طورمه‌لر، هر ایکی طرفی تألیف ایتمه، دورت کیجه‌أوده، اوچ کیجه قاپاتمه‌ده قالمغه رضا کوستریشلر، آداقلر؛ انکسارلر؛ خسته‌لانمه‌لر؛ زهر ایچمه‌لر؛ بویو یاپدیرمه‌لر، بویو بوزدیرمه‌لر، (عناد) ویرمك منظره‌لری، سوز آلوب سوز کوتورنلرك روللری ، قاین پدر ، قاین والده،

کوروبجه، ایلتی،قاین برادر، محله‌ارکانی، پولیس،امرای ضابطه:
شکایتلری ، توبیخلری ؛ تهدیدلری ؛ مدافعه‌لری؛ التماسلری،
چوجوقلری اللرندن طوتوب باباسنه آتمه‌لر، محکمه‌یه طلاق ایچون
مراجعتلر، نفقه‌باغلاتمه‌لر، (قاپاتمه)یه شونی بونی تسلیط ایتمه‌لر،
طاشلاتمه‌لر ؛ سوقاقلرده آغیز طالاشلری ؛ شمسیه ، ایکنه
دوکوشلری ؛ زاج یاغی آتمه‌لر ؛ حتی مجارحه ومقاتله؛ قونداق
وضعی ؛ ورم اولوب یتاغه سریلمه‌لر ؛ یورکه اینمه‌لر ... دائما
اولاغان، ایشیدیلن، کورولن شیلردن ایدی .
براز اول قادینك :
— یا بن ؟..
دیدیکنی یازمش ایدم . سزه بر وقعه آکلاده‌یم . بویله
ایکی طرفلی صاغناقه طوتولمش برارککه بر کون حرمی :
— یا بندن ، یا آندن واز کچه‌جکسك !
دیمش، اوده :
— نه سندن نه آندن کچرم !
دینجه قادین :
— اویله ایسه بن کچرم !
دیه‌رك بو قولك تحتنده مستتر اولان هرنه وارایسه آنی
ایقاع ایچون سوقاغه فیرلامش ، اوکون ایقاعه موفق اولمشدر.
قادینی بنلکدن چیقاران بوحس استرقاب نه‌قدرمدهش !..
حال بوکه قادین بوحرکتیله یوکسك موقعنی ترك ایده‌رك رقیبه‌سنك

درکه‌سنه ایندیکنی فرق ایده‌مه‌مش و اویله‌جه قالمش ایدی !

بو آچیقجه حرکتك سسسز، کیزلی انواعی چوقجه ایدی . شهرده فحشك توسعنه یاردیم ایدن اسباب رذیله‌دن بری‌ده بودر. شایان تأسفدرکه بوسیئه ، عائله‌لر آره‌سنه کیرمك ایچون بویله عادی بر فرجه‌دن استفاده ایتمش ؛ یارم (کوره‌نك) قوتنی آلمشدر !

بو حرکتده زوجك درجهٔ مسئولیتنی تثبیت ایتمکی شمدیلك تأخیر ایدییورز .

(قاپاتمه) ایستر اسلام ، ایستر خرستیان ، ایستر موسوی اولسون ارککك یالکز کندیسی ایچون * بردرجه‌یه قدر کیزلی قپاقلی دوام تلذذینه بر واسطه اولمق اعتباریله عموخانه‌لره مداومتدن اشنع کورولمزدی . کرچه لسان تزییف ، حدت وتهور اثناسنده :

— ای خلط ایتمش ! کندی الیله برأو آچمش !

دیر ایدیسه‌ده ایکنجی جمله‌یی پك خصوصی یرده، پك صمیمی قونوشدیغی کیمسه‌یه صرف ایده‌بیلیردی !.. اوزمانلرده الفاظ واسنادات ناموس شکنانه‌یه تحمل کیفیتی ، هنوز لاقیدلکه اورمه‌مش ایدی ! .. اولو اورته رندلکه بیله یان باقان نظرلر آچیقدن قوندورمه کلمات و تعبیرات قارشیسنده عادتا بردن بره دونر ، نه‌یاپدیغنی کورمز اولوردی !..

(قاپاتمه) علی الاکثر تجربه‌یه کلمزدی . خانه‌یی خصوصی صورتده ترصد ایتدیرمك ، خدمتجی ، اوشاق ، قومشـو ، کوزجی واسـطه‌لریله کلنی کیدنی ، اولان بیتنی خبر آلمق ، آغیز دەنه‌یجی یوللامق ، دوزمه مکتوبلر کوندرمك ، سوقاقده صداقت ووفاسنی آکلامق خلیـای خامیله آردی صیره آدام طاقمق ، یاقیشیقلی آرقه‌داشی مسلط ایتمك بو دورلو مناسـبت ایچون تهلکه‌لی ، تهلکه‌لی اولسه بیله نتیجه‌سی غوغایه ، طارغینلغه چیقان قورنازلقلردن ایدی .

بیلدکلردن بری کیجه باصار باصماز اوك قاپوسـنه کیدر ایکی‌قات سیاه‌اولطه قیایله حلقه‌لری یکدیکرینه ربط‌ایدر ، مکر بوندن مقصدی کیجه قاپوآچیلیورمی ، آچیلمیورمی ؟ بومشکلی حل ایتمك ایمش .

آبدال سودا زده !.. اوسته‌لك اویقوده اویوماز . صباح اذانندن اول کلیر ، برده باقارکه حلقه‌لر یوق !.. قاپویی‌چالار ، ایچری‌یه کیرر . قادینی آیاقده بولور ...

دیرکه :

— قاپونك حلقه‌لرینه نه اولدی ؟

کولر .

— نه اوله‌جق ؟.. کیجه سانجیم طوتدی . خدمتجی‌یی اجزاخانه‌یه یوللامق ایچون قالدیردم ... چکرچکر ، قاپو کلمز .. مکر حلقه‌لر باغلی ایمش ... النهایت وار قوتیله آصـیلنجه ایکیسی‌ده یرندن چیقار !..

بنم بیلدك هم بونی حکایه ایدر ، همده دیرایدی که :
— بونی سویله‌دکدن صوکره یوزیمه مستهزیانه باقدی ، باقدی‌ده: قیل نه قدر طیانیر؟. کاشکی پاموق ایپلکی‌ایله باغلایه ایدك ؛ قورناز بکم !
دیدی . پوت کبی قالدم ایدی !

صوك